

Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

L 158

Ediția în limba română

Legislație

Anul 62

14 iunie 2019

Cuprins

I Acte legislative

REGULAMENTE

- ★ **Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE⁽¹⁾** 1
- ★ **Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei⁽¹⁾** 22
- ★ **Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică⁽¹⁾** 54

DIRECTIVE

- ★ **Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE⁽¹⁾** 125

⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE.

RO

Actele ale căror titluri sunt tipărite cu caractere drepte sunt acte de gestionare curentă adoptate în cadrul politicii agricole și care au, în general, o perioadă de valabilitate limitată.

Titlurile celorlalte acte sunt tipărite cu caractere aldine și sunt precedate de un asterisc.

I

(Acte legislative)

REGULAMENTE

REGULAMENTUL (UE) 2019/941 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

din 5 iunie 2019

privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Sectorul energiei electrice din Uniune este supus unei transformări profunde, caracterizate prin mai multe piețe decentralizate, cu mai mulți actori, o proporție mai mare de energie din surse regenerabile și sisteme mai bine interconectate. Pentru a răspunde acestei situații, Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁾ și Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵⁾ urmăresc modernizarea cadrului juridic care reglementează piața internă a energiei electrice a Uniunii, pentru a asigura funcționarea în mod optim a piețelor și a rețelelor, în beneficiul întreprinderilor și al cetățenilor Uniunii. Prezentul regulament urmărește să contribuie la punerea în aplicare a obiectivelor uniunii energetice, din care securitatea energetică, solidaritatea, încrederea și o politică climatică ambițioasă fac parte integrantă.
- (2) Piețele și sistemele care au o funcționare corespunzătoare și dispun de interconexiuni adecvate sunt cea mai bună garanție a siguranței alimentării cu energie electrică. Cu toate acestea, chiar și atunci când piețele și sistemele funcționează bine și sunt interconectate, riscul unei crize de energie electrică, ca rezultat al unor dezastre naturale, cum ar fi condițiile meteorologice extreme, al unor atacuri rău-intenționate sau al unui deficit de combustibil, nu poate fi exclus niciodată. Consecințele unor crize de energie electrică se fac resimțite de multe ori dincolo de frontierele naționale. Chiar și în cazurile în care astfel de crize survin la nivel local, efectele lor se pot propaga rapid dincolo de granițe. Unele condiții extreme, cum ar fi valurile de frig, valurile de căldură sau atacurile cibernetice, pot afecta regiuni întregi în același timp.

⁽¹⁾ JO C 288, 31.8.2017, p. 91.

⁽²⁾ JO C 342, 12.10.2017, p. 79.

⁽³⁾ Poziția Parlamentului European din 26 martie 2019 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 22 mai 2019.

⁽⁴⁾ Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (a se vedea pagina 54 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽⁵⁾ Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (a se vedea pagina 125 din prezentul Jurnal Oficial).

- (3) În contextul unor piețe și sisteme de energie electrică interconectate, prevenirea și gestionarea crizelor de energie electrică nu pot fi considerate o sarcină pur națională. Ar trebui exploatat mai bine potențialul unor măsuri mai eficiente și mai puțin costisitoare, prin intermediul cooperării regionale. Este nevoie de un cadru comun de norme și de proceduri mai bine coordonate pentru ca statele membre și alți actori să poată coopera eficace la nivel transfrontalier, în spiritul unei mai mari transparențe, încrederi și solidarități între statele membre.
- (4) Directiva 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁶⁾ a stabilit măsurile necesare pe care statele membre trebuie să le adopte pentru a asigura siguranța alimentării cu energie electrică, în general. Dispozițiile directivei respective au fost înlocuite în mare măsură de acte legislative ulterioare, în special în ceea ce privește modul în care trebuie organizate piețele de energie electrică pentru a asigura disponibilitatea unei capacități suficiente, modul în care trebuie să coopereze operatorii de transport și de sistem pentru a garanta stabilitatea sistemului și în ceea ce privește asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare. Prezentul regulament abordează problema specifică a prevenirii și gestionării crizelor de energie electrică.
- (5) Regulamentele (UE) 2017/1485 ⁽⁷⁾ și (UE) 2017/2196 ⁽⁸⁾ ale Comisiei constituie un cadru detaliat de reglementare a modului în care operatorii de transport și de sistem și alte părți interesate relevante ar trebui să acționeze și să coopereze pentru a asigura securitatea sistemului. Aceste norme tehnice ar trebui să garanteze faptul că cea mai mare parte a incidentelor legate de energia electrică sunt tratate în mod eficace la nivel operațional. Prezentul regulament se axează pe crizele de energie electrică care au o amploare și un impact mai mari. Regulamentul prevede ce anume ar trebui să facă statele membre pentru a preveni astfel de crize și ce măsuri pot lua în cazul în care normele de operare a sistemului se dovedesc insuficiente. Chiar și în cazul unor crize de energie electrică, normele de funcționare a sistemului ar trebui să fie în continuare pe deplin respectate, iar prezentul regulament ar trebui să fie coerent cu Regulamentul (UE) 2017/2196.
- (6) Prezentul regulament stabilește un cadru comun de norme cu privire la modul de prevenire a crizelor de energie electrică, de pregătire pentru astfel de crize și de gestionare a acestora, aducând o mai mare transparență în faza de pregătire și în timpul unei crize de energie electrică și garantând că măsurile luate într-un mod coordonat și eficace. Regulamentul impune statelor membre să coopereze la nivel regional și, dacă este cazul, la nivel bilateral, într-un spirit de solidaritate. De asemenea, el prevede un cadru pentru monitorizarea eficace a siguranței alimentării cu energie electrică în Uniune, prin intermediul Grupului de coordonare în domeniul energiei electrice (denumit în continuare „GCEE”), care a fost instituit printr-o decizie a Comisiei din 15 noiembrie 2012 ⁽⁹⁾ ca forum în care să se facă schimb de informații și să se promoveze cooperarea între statele membre, în special în domeniul siguranței alimentării cu energie electrică. Cooperarea dintre statele membre și cadrul de monitorizare urmăresc să permită asigurarea unei mai bune pregătiri pentru riscuri cu costuri mai reduse. De asemenea, prezentul regulament ar trebui să consolideze piața internă de energie electrică prin sporirea încrederii între statele membre și excluderea intervențiilor necorespunzătoare ale statelor în crizele de energie electrică, evitând în special reducerea nejustificată a fluxurilor transfrontaliere și a capacităților de transport interzonale, reducând astfel riscul unor efecte de propagare negative asupra statelor membre învecinate.
- (7) Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁰⁾ stabilește normele generale privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice, în timp ce normele specifice privind securitatea cibernetică vor fi elaborate prin intermediul unui cod de rețea, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2019/943. Prezentul regulament completează Directiva (UE) 2016/1148 asigurându-se că incidentele cibernetice sunt identificate în mod corespunzător ca un risc și că măsurile luate pentru a le face față sunt reflectate în mod corespunzător în planurile de pregătire pentru riscuri.
- (8) Directiva 2008/114/CE a Consiliului ⁽¹¹⁾ stabilește un proces conceput să consolideze securitatea infrastructurilor critice europene desemnate, inclusiv a anumitor infrastructuri de energie electrică. Directiva 2008/114/CE contribuie, împreună cu prezentul regulament, la elaborarea unei abordări globale a securității energetice a Uniunii.

⁽⁶⁾ Directiva 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze securitatea aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructuri (JO L 33, 4.2.2006, p. 22).

⁽⁷⁾ Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).

⁽⁸⁾ Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic (JO L 312, 28.11.2017, p. 54).

⁽⁹⁾ Decizia Comisiei din 15 noiembrie 2012 de înființare a Grupului de coordonare în domeniul energiei electrice (JO C 353, 17.11.2012, p. 2).

⁽¹⁰⁾ Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune (JO L 194, 19.7.2016, p. 1).

⁽¹¹⁾ Directiva 2008/114/CE a Consiliului din 8 decembrie 2008 privind identificarea și desemnarea infrastructurilor critice europene și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora (JO L 345, 23.12.2008, p. 75).

- (9) Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului (¹²) conține dispoziții prin care li se cere statelor membre să elaboreze evaluări ale riscurilor la nivel național sau la nivelul subnațional corespunzător, din trei în trei ani, precum și să dezvolte și să îmbunătățească planificarea managementului riscurilor de dezastru la nivel național sau la nivelul subnațional corespunzător. Acțiunile specifice de prevenire a riscurilor, de pregătire și de planificare prevăzute în prezentul regulament ar trebui să fie coerente cu evaluările mai ample ale riscurilor, bazate pe o abordare multirisc, la nivel național, cerute de Decizia nr. 1313/2013/UE.
- (10) Statele membre sunt responsabile de garantarea siguranței alimentării cu energie electrică pe teritoriul lor, care este, de asemenea, o responsabilitate partajată între Comisie și alți actori ai Uniunii, în domeniile lor de activitate și de competență respective. Siguranța alimentării cu energie electrică implică o cooperare eficace între statele membre, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și părțile interesate relevante. Operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem joacă un rol esențial în asigurarea unui sistem de energie electrică sigur, fiabil și eficient, în conformitate cu articolele 31 și 40 din Directiva (UE) 2019/944. Autoritățile de reglementare și alte autorități naționale relevante joacă, de asemenea, un rol important în garantarea și monitorizarea siguranței alimentării cu energie, ca parte din sarcinile care le-au fost atribuite în temeiul articolului 59 din Directiva (UE) 2019/944. Statele membre ar trebui să desemneze o entitate existentă sau nouă în calitate de unică autoritate guvernamentală sau de reglementare națională competentă, pentru a asigura participarea transparentă și incluzivă a tuturor actorilor implicați, pregătirea eficientă și punerea în aplicare corespunzătoare a planurilor de pregătire pentru riscuri, precum și pentru a facilita prevenirea și evaluarea *ex post* a crizelor de energie electrică și a schimburilor de informații cu privire la acestea.
- (11) Pentru a putea avea o abordare comună în materie de prevenire și gestionare a crizelor de energie electrică este necesar ca statele membre să definească în același fel criza de energie electrică. Prezentul regulament ar trebui, îndeosebi, să faciliteze coordonarea între statele membre pentru a identifica situațiile în care riscul potențial al unui deficit semnificativ de energie electrică sau al imposibilității de a o furniza energie electrică clienților este prezent sau iminent. Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică (ENTSO pentru energie electrică) și statele membre ar trebui să stabilească scenarii regionale și, respectiv, naționale concrete de criză de energie electrică. Această abordare ar trebui să garanteze că toate crizele de energie electrică relevante sunt avute în vedere, ținând seama de particularitățile regionale și naționale, cum ar fi topologia rețelei, mixul energetic, volumul producției și al consumului și densitatea populației.
- (12) O abordare comună în materie de prevenire și gestionare a crizelor de energie electrică impune, de asemenea, ca statele membre să utilizeze aceleași metode și definiții pentru identificarea riscurilor legate de siguranța alimentării cu energie electrică, precum și să fie în măsură să compare în mod eficace nivelul de performanță propriu în acest domeniu cu cel al statelor învecinate. Prezentul regulament identifică doi indicatori pentru monitorizarea siguranței alimentării cu energie electrică în Uniune: „previziunea de energie nefurnizată”, exprimată în GWh/an și „previziunea de neasigurare a sarcinii”, exprimată în ore pe an. Acești indicatori fac parte din evaluarea adecvării resurselor la nivel european efectuată de ENTSO pentru energie electrică, în temeiul articolului 23 din Regulamentul (UE) 2019/943. GCEE ar trebui să efectueze monitorizarea regulată a siguranței alimentării cu energie electrică pe baza rezultatelor acestor indicatori. Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) ar trebui, de asemenea, să utilizeze acești indicatori atunci când raportează cu privire la performanța statelor membre în domeniul siguranței alimentării cu energie electrică în cadrul rapoartelor anuale de monitorizare a pieței de energie electrică, în temeiul articolului 15 din Regulamentul (UE) 2019/942 (¹³).
- (13) Pentru a asigura coerența evaluărilor riscurilor cu scopul de a contribui la instaurarea unui climat de încredere între statele membre într-o criză de energie electrică, este necesară o abordare comună a identificării scenariilor de risc. Prin urmare, ENTSO pentru energie electrică ar trebui să elaboreze și să actualizeze, după consultarea părților interesate relevante, o metodologie comună pentru identificarea riscurilor în cooperare cu ACER și GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să propună metodologia, iar ACER să o aprobe. Atunci când se consultă cu GCEE, ACER trebuie să țină seama în cea mai mare măsură posibilă de punctul de vedere al acestuia. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să actualizeze metodologia comună pentru identificarea riscurilor în cazul în care devin disponibile noi informații semnificative.
- (14) Pe baza metodologiei comune pentru identificarea riscurilor, ENTSO pentru energie electrică ar trebui să elaboreze și să actualizeze în mod regulat scenarii de criză de energie electrică regionale și să identifice cele mai

(¹²) Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii (JO L 347, 20.12.2013, p. 924).

(¹³) Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (a se vedea pagina 22 din prezentul Jurnal Oficial).

relevante riscuri pentru fiecare regiune, cum ar fi condiții meteorologice extreme, dezastru naturale, deficite de combustibil sau atacuri rău-intenționate. Atunci când se ia în considerare scenariul de criză al unui deficit de combustibil gazos, riscul perturbării furnizării de gaze ar trebui să fie evaluat pe baza scenariilor de perturbare a furnizării și a infrastructurilor de gaze elaborate de către Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de gaze naturale (ENTSOG) în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁴⁾. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să poată delega sarcini legate de stabilirea scenariilor regionale de criză de energie electrică centrelor de coordonare regionale înființate în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2019/943. Aceste sarcini delegate ar trebui îndeplinite sub supravegherea ENTSO pentru energie electrică. Statele membre ar trebui să stabilească și să actualizeze scenariile lor naționale de criză de energie electrică pe baza scenariilor regionale de criză de energie electrică, în principiu, la fiecare patru ani. Aceste scenarii ar trebui să ofere baza pentru planurile de pregătire pentru riscuri. Atunci când identifică riscurile la nivel național, statele membre ar trebui să descrie toate riscurile pe care le identifică în ceea ce privește dreptul de proprietate asupra infrastructurii relevante pentru siguranța alimentării cu energie electrică și toate măsurile luate pentru a face față acestor riscuri, cum ar fi legi generale sau specifice sectorului referitoare la verificarea prealabilă a investițiilor, drepturi speciale pentru anumiți acționari, indicând motivele pentru care consideră că aceste măsuri sunt necesare și proporționale.

- (15) O abordare regională a identificării scenariilor de risc și a elaborării măsurilor de prevenire, de pregătire și de atenuare ar trebui să aducă beneficii semnificative din punctul de vedere al eficacității acestor măsuri și al utilizării optime a resurselor. În plus, în cazul unei crize simultane de energie electrică, o abordare coordonată și convenită în prealabil ar asigura un răspuns coerent și ar reduce riscul efectelor de propagare negative în statele membre învecinate pe care l-ar putea prezenta măsurile pur naționale. Prin urmare, prezentul regulament impune statelor membre să coopereze într-un context regional.
- (16) Centrele regionale de coordonare ar trebui să îndeplinească sarcinile de interes regional care le sunt atribuite în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/943. Pentru ca acestea să își poată îndeplini sarcinile în mod eficace și să acționeze în strânsă cooperare cu autoritățile naționale relevante în vederea prevenirii și a atenuării incidentelor la scară mai mare legate de energia electrică, cooperarea regională impusă prin prezentul regulament ar trebui să se bazeze pe structurile de cooperare regională utilizate la nivel tehnic, și anume grupurile statelor membre care împart același centru de coordonare regional. Regiunile geografice ale centrelor de coordonare regionale sunt, prin urmare, relevante pentru stabilirea scenariilor regionale de criză de energie electrică și evaluările riscurilor. Totuși, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a constitui subgrupuri în cadrul regiunilor pentru a coopera cu privire la adoptarea unor măsuri regionale concrete sau pentru a coopera în cadrul forumurilor de cooperare regională existente în acest scop, deoarece este esențial să se dispună de capacitatea tehnică necesară pentru a-și oferi asistență reciprocă în caz de criză de energie electrică. Acest lucru se datorează faptului că nu toate statele membre dintr-o regiune mai mare vor fi în mod necesar în măsură să furnizeze energie electrică unui alt stat membru într-o criză de energie electrică. Prin urmare, nu este necesar ca toate statele membre dintr-o regiune să încheie acorduri regionale privind măsuri regionale concrete. În schimb, statele membre care au capacitatea tehnică de a-și oferi asistență reciprocă ar trebui să încheie astfel de acorduri.
- (17) Regulamentul (UE) 2019/943 prevede utilizarea unei metodologii comune pentru evaluarea adecvării resurselor la nivel european pe termen mediu și lung (de la un an la 10 ani), în vederea asigurării faptului că deciziile statelor membre cu privire la eventualele necesități în materie de investiții sunt luate în mod transparent și de comun acord. Evaluarea adecvării resurselor la nivel european are un obiectiv diferit față de evaluările adecvării pe termen scurt, care sunt utilizate pentru a detecta posibile probleme de adecvare în intervale scurte de timp, și anume evaluări ale adecvării sezoniere (pentru următoarele șase luni) și evaluări ale adecvării pentru săptămâna următoare și cel puțin ziua următoare. În ceea ce privește evaluările pe termen scurt, este necesară o abordare comună a modului în care sunt detectate posibilele probleme de adecvare. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să realizeze evaluări ale adecvării pentru perioada de iarnă și de vară pentru a alerta statele membre și operatorii de transport și de sistem cu privire la riscurile legate de siguranța alimentării cu energie electrică care ar putea apărea în următoarele șase luni. Pentru a îmbunătăți respectivele evaluări ale adecvării, ENTSO pentru energie electrică ar trebui să dezvolte o metodologie probabilistică comună pentru aceste evaluări, după consultarea părților interesate relevante și în cooperare cu ACER și cu GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să propună metodologia și actualizările sale ACER, iar ACER ar trebui să aprobe propunerea și actualizările. Atunci când consultă GCEE, ACER ar trebui să țină seama în cea mai mare măsură posibilă de punctul de vedere exprimat de acesta. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să actualizeze metodologia în cazul în care devin disponibile noi informații semnificative. ENTSO pentru energie electrică ar trebui să poată delega sarcini referitoare la evaluările sezoniere ale adecvării către centrele de coordonare regionale, în timp ce sarcinile delegate ar trebui să fie executate sub supravegherea ENTSO pentru energie electrică.

⁽¹⁴⁾ Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010 (JO L 280, 28.10.2017, p. 1).

- (18) Operatorii de transport și de sistem ar trebui să aplice metodologia utilizată pentru a pregăti evaluările sezoniere ale adecvării la efectuarea oricărui alt tip de evaluare a riscurilor pe termen scurt, și anume previziunile privind adecvarea generării pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare, prevăzute în Regulamentul (UE) 2017/1485.
- (19) Pentru a asigura o abordare comună a prevenirii și gestionării crizelor de energie electrică, autoritatea competentă a fiecărui stat membru ar trebui să elaboreze un plan de pregătire pentru riscuri, pe baza scenariilor regionale și naționale de criză de energie electrică. Autoritățile competente ar trebui să consulte părțile interesate sau reprezentanții grupurilor de părți interesate, cum ar fi reprezentanții producătorilor sau ai organizațiile lor profesionale sau ai operatorilor de distribuție a energiei electrice, dacă sunt relevante pentru prevenirea și gestionarea unei crize de energie electrică. În acest scop, autoritățile competente ar trebui să decidă cu privire la modalitățile adecvate pentru desfășurarea acestei consultări. Planurile de pregătire pentru riscuri ar trebui să descrie măsuri eficiente, proporționale și nediscriminatorii care abordează toate scenariile de crize de electricitate identificate. Ar trebui luat în considerare impactul de mediu al măsurilor propuse bazate pe cerere și pe ofertă. Planurile ar trebui să asigure transparență, în special în ceea ce privește condițiile în care pot fi luate măsuri care nu se bazează pe piață pentru atenuarea crizelor de energie electrică. Toate măsurile luate în considerare care nu se bazează pe piață ar trebui să fie conforme cu normele stabilite în prezentul regulament. Planurile de pregătire pentru riscuri ar trebui să fie făcute publice, asigurând totodată confidențialitatea informațiilor sensibile.
- (20) Planurile de pregătire pentru riscuri ar trebui să prevadă măsuri naționale, regionale și, dacă este cazul, bilaterale. Măsurile regionale și, dacă este cazul, măsurile bilaterale sunt necesare, în special în cazul unei crize simultane de energie electrică, când o abordare coordonată și convenită în prealabil trebuie să asigure un răspuns coerent și să reducă riscul efectelor de propagare negative. În acest scop, înainte de adoptarea planurilor de pregătire pentru riscuri, autoritățile competente ar trebui să consulte autoritățile competente din statele membre relevante. Statele membre relevante sunt cele în care ar putea exista efecte de propagare negative sau alte impacturi asupra sistemelor lor de energie electrică, indiferent dacă aceste state membre se află în aceeași regiune sau sunt conectate în mod direct. Planurile ar trebui să ia în considerare circumstanțele naționale relevante, inclusiv situația regiunilor ultraperiferice, în sensul articolului 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și cea a unor micro sisteme izolate care nu sunt conectate la sistemele naționale de transport. În acest sens, statele membre ar trebui să tragă concluziile care se impun în ceea ce privește, printre altele, dispozițiile prezentului regulament privind identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică și măsurile regionale și bilaterale prevăzute în cadrul planurilor de pregătire pentru riscuri, precum și dispozițiile privind acordarea de asistență. Planurile ar trebui să stabilească în mod clar rolurile și responsabilitățile care le revin autorităților competente. Măsurile naționale ar trebui să ia în considerare pe deplin măsurile regionale și bilaterale convenite și ar trebui să valorifice la maximum oportunitățile oferite de cooperarea regională. Planurile ar trebui să aibă un caracter tehnic și operațional, rolul acestora fiind de a contribui la prevenirea apariției sau a agravării unei crize de energie electrică și de a atenua efectele acesteia.
- (21) Planurile de pregătire pentru riscuri ar trebui să fie actualizate în mod regulat. Pentru a garanta că planurile sunt actualizate și eficiente, autoritățile competente din statele membre din fiecare regiune ar trebui să organizeze simulări biannuale ale crizelor de energie electrică în cooperare cu operatorii de transport și de sistem și alte părți interesate relevante pentru a testa caracterul lor adecvat.
- (22) Modelul prevăzut în prezentul regulament are scopul de a facilita elaborarea planurilor, permițând includerea de informații suplimentare și specifice statelor membre. Modelul este destinat, de asemenea, să faciliteze consultarea altor state membre din regiunea în cauză și a GCEE. Consultarea în cadrul regiunii și a GCEE ar trebui să garanteze că măsurile luate într-un stat membru sau într-o regiune nu pun în pericol siguranța alimentării cu energie electrică din celelalte state membre sau regiuni.
- (23) Este importantă facilitarea comunicării și a transparenței între statele membre ori de câte ori acestea dispun de informații concrete, importante și credibile conform cărora s-ar putea produce o criză de energie electrică. În astfel de împrejurări, statele membre în cauză ar trebui să informeze fără întârziere nejustificată Comisia, statele membre învecinate și GCEE, furnizând, în special, informații cu privire la cauzele deteriorării semnificative a situației alimentării cu energie electrică, măsurile planificate pentru a preveni criza de energie electrică și posibila nevoie de asistență din partea altor state membre.

- (24) Schimbul de informații în cazul unei crize de energie electrică este esențial pentru a asigura acțiuni coordonate și asistență specifică. Prin urmare, prezentul regulament impune autorității competente să informeze fără întârziere nejustificată statele membre din regiune, statele membre învecinate și Comisia atunci când se confruntă cu o criză de energie electrică. Autoritatea competentă ar trebui, de asemenea, să furnizeze informații cu privire la cauzele crizei, măsurile planificate sau întreprinse pentru atenuarea crizei și posibila nevoie de asistență din partea altor state membre. În cazul în care această asistență se extinde dincolo de siguranța alimentării cu energie electrică, mecanismul de protecție civilă al Uniunii ar trebui să rămână cadrul normativ aplicabil.
- (25) În cazul unei crize de energie electrică, statele membre ar trebui să coopereze în spiritul solidarității. În plus față de această regulă generală, ar trebui prevăzute dispoziții corespunzătoare pentru ca statele membre să își ofere reciproc asistență în cazul unei crize de energie electrică. Această asistență ar trebui să se bazeze pe măsuri convenite și coordonate, prevăzute în planurile de pregătire pentru riscuri. Prezentul regulament acordă statelor membre o marjă largă de apreciere în ceea ce privește conținutul acestor măsuri coordonate și, prin urmare, conținutul asistenței pe care o oferă. Statelor membre le revine competența de a decide și conveni cu privire la aceste măsuri coordonate, ținând seama de cerere și de ofertă. În același timp, prezentul regulament garantează că, în scopul acordării asistenței convenite, energia electrică este livrată în mod coordonat. Statele membre ar trebui să se pună de acord cu privire la dispozițiile tehnice, juridice și financiare necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor regionale și bilaterale convenite. În cadrul acestor acorduri tehnice, statele membre ar trebui să indice cantitățile maxime de energie electrică care trebuie livrate, care ar trebui să fie reevaluate pe baza fezabilității tehnice a livrării de energie electrică atunci când asistența este necesară în timpul unei crize de energie electrică. Ulterior, statele membre ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor regionale și bilaterale convenite și a acordurilor tehnice, juridice și financiare.
- (26) Atunci când convin asupra măsurilor coordonate și a dispozițiilor tehnice, juridice și financiare, precum și atunci când pun în aplicare dispozițiile privind asistența, statele membre ar trebui să ia în considerare factori sociali și economici, inclusiv securitatea cetățenilor, și proporționalitatea. Ele sunt încurajate să facă schimb de bune practici și să utilizeze GCEE ca pe o platformă de discuții prin care să identifice opțiunile disponibile pentru acordarea asistenței, în special în ceea ce privește măsurile coordonate și dispozițiile tehnice, juridice și financiare necesare, inclusiv compensarea echitabilă. Comisia poate facilita pregătirea măsurilor regionale și bilaterale.
- (27) Asistența acordată între statele membre în temeiul prezentului regulament ar trebui să facă obiectul unei compensații echitabile, convenite între statele membre. Prezentul regulament nu armonizează toate aspectele legate de o astfel de compensație echitabilă între statele membre. Prin urmare, statele membre ar trebui să convină asupra unor dispoziții referitoare la compensația echitabilă înainte ca asistența să fie acordată. Statul membru care solicită asistență ar trebui să plătească prompt o compensație statului membru care acordă asistență sau să asigure plata cu promptitudine a acestei compensații. Comisia ar trebui să ofere orientări fără caracter obligatoriu privind elementele-cheie ale unei compensații echitabile și alte elemente ale acordurilor tehnice, juridice și financiare.
- (28) Atunci când acordă asistență în temeiul prezentului regulament, statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii și sunt, prin urmare, obligate să respecte drepturile fundamentale garantate de acesta. Această asistență poate da naștere, așadar, obligației ca un stat membru să plătească o compensație celor afectați de măsurile sale, în funcție de măsurile convenite între statele membre. În consecință, statele membre ar trebui să se asigure, atunci când este necesar, că sunt în vigoare norme naționale privind compensarea care respectă dreptul Uniunii și, mai ales, drepturile fundamentale. În plus, statul membru care primește asistență ar trebui, în cele din urmă, să suporte toate costurile rezonabile suportate de un alt stat membru ca urmare a acordării de asistență, în temeiul acestor norme naționale privind compensarea.
- (29) În cazul unei crize de energie electrică, asistența ar trebui să fie furnizată chiar și în cazul în care statele membre nu au convenit încă asupra unor măsuri coordonate și asupra unor dispoziții tehnice, juridice și financiare, conform cerințelor prezentului regulament privind asistența. Pentru a fi în măsură să acorde asistență într-o astfel de situație, în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament, statele membre ar trebui să convină asupra unor măsuri și dispoziții ad hoc în locul măsurilor coordonate și al dispozițiilor tehnice, juridice și financiare care lipsesc.
- (30) Prezentul regulament introduce un astfel de mecanism de asistență între statele membre, conceput ca un instrument de prevenire sau de atenuare a crizelor de energie electrică în Uniune. Comisia ar trebui deci să revizuiască mecanismul de asistență în lumina experienței viitoare privind funcționarea acestuia și să propună, dacă este cazul, modificări ale acestuia.

- (31) Prezentul regulament ar trebui să permită întreprinderilor din domeniul energiei electrice și consumatorilor să se bazeze pe mecanismele de piață stabilite prin Regulamentul (UE) 2019/943 și Directiva (UE) 2019/944 pentru cât mai mult timp posibil, atunci când se confruntă cu crize de energie electrică. Normele care reglementează piața internă și normele de operare a sistemului ar trebui să fie respectate inclusiv în crizele de energie electrică. Aceste norme includ articolul 22 alineatul (1) litera (i) din Regulamentul (UE) 2017/1485 și articolul 35 din Regulamentul (UE) 2017/2196, care reglementează restricționarea tranzacțiilor, limitarea furnizării de capacitate interzonală pentru alocarea capacității sau limitarea furnizării de programe. Acest lucru înseamnă că măsurile care nu se bazează pe piață, cum ar fi deconectarea forțată a consumatorilor sau aprovizionările suplimentare în afara funcționării normale a pieței, ar trebui să fie întreprinse numai în ultimă instanță, atunci când toate posibilitățile furnizate de piață au fost epuizate. Prin urmare, deconectarea forțată a consumatorilor ar trebui să fie introdusă numai după epuizarea tuturor posibilităților de deconectare voluntară. În plus, orice măsură care nu se bazează pe piață ar trebui să fie necesară, proporțională, nediscriminatorie și temporară.
- (32) Pentru a asigura transparența în urma unei crize de energie electrică, autoritatea competentă care a declarat criza de energie electrică ar trebui să efectueze o evaluare *ex post* a crizei și a impactului acesteia. Evaluarea respectivă ar trebui să ia în considerare, printre altele, eficacitatea și proporționalitatea măsurilor întreprinse, precum și costurile economice ale acestora. De asemenea, evaluarea respectivă ar trebui să cuprindă considerații transfrontaliere, cum ar fi impactul măsurilor asupra altor state membre și nivelul de asistență pe care statul membru care a declarat criza de energie electrică l-a primit din partea acestora.
- (33) Obligațiile în materie de transparență ar trebui să asigure că toate măsurile adoptate pentru a preveni sau a gestiona crizele de energie electrică respectă normele pieței interne și sunt conforme cu principiile cooperării și solidarității care stau la baza uniunii energetice.
- (34) Prezentul regulament consolidează rolul GCEE. Grupul ar trebui să îndeplinească sarcini specifice, în special în legătură cu elaborarea unei metodologii de identificare a scenariilor regionale de criză de energie electrică și a unei metodologii pentru evaluările adecvării pe termen scurt și sezoniere, precum și în legătură cu planurile de pregătire pentru riscuri și ar trebui să aibă un rol important în monitorizarea performanței statelor membre în domeniul siguranței alimentării cu energie electrică, dezvoltând cele mai bune practici pe această bază.
- (35) O criză de energie electrică s-ar putea extinde dincolo de frontierele Uniunii, până la teritoriile părților contractante ale Comunității Energetice. În calitate de parte la Tratatul de instituire a Comunității Energetice, Uniunea ar trebui să promoveze modificarea tratatului respectiv, cu scopul de a crea o piață integrată și un spațiu unic de reglementare, prin asigurarea unui cadru de reglementare corespunzător și stabil. Pentru a asigura o gestionare eficientă a crizelor, Uniunea ar trebui să coopereze îndeaproape cu părțile contractante din cadrul Comunității Energetice pentru prevenirea crizelor de energie electrică, pregătirea pentru astfel de crize și gestionarea acestora.
- (36) În cazul în care Comisia, ACER, GCEE, ENTSO pentru energie electrică, statele membre și autoritățile lor competente și de reglementare naționale sau orice alte organisme, entități sau persoane primesc informații confidențiale în temeiul prezentului regulament, acestea ar trebui să asigure confidențialitatea informațiilor primite. În acest scop, informațiile confidențiale ar trebui să respecte normele Uniunii și cele naționale în vigoare privind tratarea informațiilor și a proceselor confidențiale.
- (37) Întrucât obiectivul prezentului regulament, și anume asigurarea celei mai eficiente și eficace pregătiri împotriva riscurilor în Uniune, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre, dar, având în vedere amploarea și efectele sale, poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.
- (38) Ciprul este în prezent singurul stat membru care nu este direct conectat cu un alt stat membru. În ceea ce privește anumite dispoziții din prezentul regulament, ar trebui să se clarifice că, atât timp cât această situație persistă, dispozițiile respective, și anume cele privind identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică, privind includerea măsurilor regionale și bilaterale prevăzute în planurile de pregătire pentru riscuri și cele privind asistența, nu se aplică în cazul Ciprului. Ciprul și alte state membre relevante sunt încurajate să elaboreze, cu sprijinul Comisiei, măsuri și proceduri alternative în domeniile vizate de dispozițiile respective, cu condiția ca astfel de măsuri și proceduri alternative să nu afecteze aplicarea efectivă a prezentului regulament între celelalte state membre.

(39) Directiva 2005/89/CE ar trebui să fie abrogată,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiect

Prezentul regulament stabilește norme pentru cooperarea între statele membre în vederea prevenirii crizelor de energie electrică, a pregătirii pentru astfel de crize și a gestionării acestora, în spiritul solidarității și al transparenței și luând în considerare pe deplin cerințele unei piețe interne competitive a energiei electrice.

Articolul 2

Definiții

În înțelesul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. „siguranța alimentării cu energie electrică” înseamnă capacitatea unui sistem de energie electrică de a garanta alimentarea cu energie electrică a clienților, la un nivel de performanță clar stabilit, fixat de statele membre interesate;
2. „operator de transport și de sistem” înseamnă operator de transport și de sistem în sensul definiției de la articolul 2 punctul 35 din Directiva (UE) 2019/944;
3. „distribuție” înseamnă distribuție în sensul definiției de la articolul 2 punctul 28 din Directiva (UE) 2019/944;
4. „flux transfrontalier” înseamnă flux transfrontalier în sensul definiției de la articolul 2 punctul 3 din Regulamentul (UE) 2019/943;
5. „capacitate intrazonală” înseamnă capacitatea sistemului interconectat de a permite transferul de energie între zone de ofertare;
6. „client” înseamnă client în sensul definiției de la articolul 2 punctul 1 din Directiva (UE) 2019/944;
7. „operator de distribuție” înseamnă operator de distribuție în sensul definiției de la articolul 2 punctul 29 din Directiva (UE) 2019/944;
8. „producere” înseamnă producere în sensul definiției de la articolul 2 punctul 37 din Directiva (UE) 2019/944;
9. „criză de energie electrică” înseamnă o situație actuală sau iminentă în care există un deficit semnificativ de energie electrică, astfel cum este definit și descris de statele membre în planurile lor de pregătire pentru riscuri sau în care este imposibil să se furnizeze energie electrică clienților;
10. „criză simultană de energie electrică” înseamnă o criză de energie electrică ce afectează mai mult de un stat membru în același timp;
11. „autoritate competentă” înseamnă o autoritate guvernamentală națională sau o autoritate de reglementare desemnată de un stat membru în conformitate cu articolul 3;
12. „autorități de reglementare” înseamnă autoritățile de reglementare menționate la articolul 57 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944;
13. „coordonator în caz de criză” înseamnă o persoană, un grup de persoane, o echipă alcătuită din managerii crizelor de energie electrică relevanți la nivel național sau o instituție care are sarcina de a acționa ca punct de contact și de a coordona fluxurile de informații în timpul unei crize de energie electrică;
14. „măsură care nu se bazează pe piață” înseamnă orice măsură legată de ofertă sau de cerere prin care se urmărește atenuarea unei crize de energie electrică și care se abate de la normele pieței sau de la acordurile comerciale;

15. „producător” înseamnă producător în sensul definiției de la articolul 2 punctul 38 din Directiva (UE) 2019/944;
16. „regiune” înseamnă un grup de state membre ai căror operatori de transport și de sistem folosesc în comun același centru de coordonare, astfel cum este menționat la articolul 36 din Regulamentul (UE) 2019/943;
17. „subgrup” înseamnă un grup de state membre care fac parte dintr-o regiune și care dispun de capacitatea tehnică de a-și furniza reciproc asistență în conformitate cu articolul 15;
18. „alertă timpurie” înseamnă furnizarea unor informații concrete, importante și credibile conform cărora ar putea avea loc un eveniment care este susceptibil să deterioreze în mod semnificativ situația alimentării cu energie electrică și să ducă la o criză de energie electrică;
19. „transport” înseamnă transport în sensul definiției de la articolul 2 punctul 34 din Directiva (UE) 2019/944;
20. „întreprindere din domeniul energiei electrice” înseamnă întreprindere din domeniul energiei electrice în sensul definiției de la articolul 2 punctul 57 din Directiva (UE) 2019/944;
21. „alocare de capacitate” înseamnă atribuirea de capacitate interzonală;
22. „energie din surse regenerabile” înseamnă energie din surse regenerabile sau energie regenerabilă în sensul definiției de la articolul 2 punctul 31 din Directiva (UE) 2019/944.

Articolul 3

Autoritatea competentă

- (1) Cât mai curând posibil și în orice caz până la 5 ianuarie 2020, fiecare stat membru desemnează o autoritate națională guvernamentală sau de reglementare în calitate de autoritate competentă. Autoritățile competente sunt responsabile de îndeplinirea sarcinilor prevăzute de prezentul regulament și cooperează între ele în vederea îndeplinirii acestor sarcini. După caz, până la desemnarea autorității competente, entitățile naționale responsabile de siguranța alimentării cu energie electrică îndeplinesc sarcinile care îi revin acesteia în conformitate cu prezentul regulament.
- (2) Statele membre notifică fără întârziere Comisiei și GCEE și fac publice denumirea și datele de contact ale autorităților lor competente desemnate în temeiul alineatului (1) și orice modificare adusă denumirii sau datelor de contact ale acestora.
- (3) Statele membre pot permite autorității competente să delege altor organisme sarcinile operaționale referitoare la planificarea pregătirii pentru riscuri și gestionarea riscurilor prevăzute de prezentul regulament. Sarcinile delegate se îndeplinesc sub supravegherea autorității competente și se specifică în planul de pregătire pentru riscuri în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) litera (b).

CAPITOLUL II

Evaluarea riscurilor

Articolul 4

Evaluarea riscurilor la adresa siguranța alimentării cu energie electrică

Fiecare autoritate competentă se asigură că toate riscurile relevante referitoare la siguranța alimentării cu energie electrică sunt evaluate în conformitate cu normele stabilite în prezentul regulament și în capitolul IV din Regulamentul (UE) 2019/943. În acest scop, autoritatea cooperează cu operatorii de transport și de sistem, cu operatorii de distribuție, cu autoritățile de reglementare, cu ENTSO pentru energie electrică, cu centrele de coordonare regionale și cu alte părți interesate relevante, în funcție de necesități.

Articolul 5

Metodologia de identificare a scenariilor regionale de criză de energie electrică

- (1) Până la 5 ianuarie 2020, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER o propunere de metodologie pentru identificarea celor mai relevante scenarii regionale de criză de energie electrică.

(2) Metodologia propusă identifică scenariile de criză de energie electrică în ceea ce privește adecvarea sistemului, securitatea sistemului și siguranța aprovizionării cu combustibil pe baza cel puțin a următoarelor riscuri:

- (a) pericole naturale rare și extreme;
- (b) pericole accidentale care depășesc criteriul de siguranță N-1 și situații neprevăzute excepționale;
- (c) pericole indirecte, inclusiv consecințele unor atacuri rău-intenționate și ale unor deficite de combustibil.

(3) Metodologia propusă include cel puțin următoarele elemente:

- (a) luarea în considerare a tuturor circumstanțelor naționale și regionale pertinente, inclusiv a tuturor subgrupurilor;
- (b) interacțiunea și corelarea riscurilor transfrontaliere;
- (c) simulări ale scenariilor de criză simultană de energie electrică;
- (d) clasificarea riscurilor în funcție de impactul și probabilitatea acestora;
- (e) principii cu privire la modul de tratare a informațiilor sensibile într-un mod care să asigure transparența pentru public.

(4) Atunci când examinează riscurile unei perturbări a furnizării de gaze în contextul identificării riscurilor în temeiul alineatului (2) litera (c) din prezentul articol, ENTSO pentru energie electrică utilizează scenariile de perturbare a furnizării și a infrastructurilor de gaze naturale elaborate de către ENTSOG în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938.

(5) Înainte de prezentarea către ACER a metodologiei propuse, ENTSO pentru energie electrică efectuează o consultare implicând cel puțin centrele de coordonare regionale, organizațiile sectoriale și organizațiile de consumatori, producătorii sau organizațiile lor profesionale, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție relevanți, autoritățile competente, autoritățile de reglementare și alte autorități naționale relevante. ENTSO pentru energie electrică ia în considerare în mod corespunzător rezultatele consultării și le prezintă, împreună cu metodologia propusă, cu ocazia unei reuniuni a GCEE.

(6) În termen de două luni de la primirea metodologiei propuse, după consultarea GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre, ACER aprobă sau modifică propunerea. ENTSO pentru energie electrică și ACER publică versiunea finală a metodologiei pe site-urile lor.

(7) ENTSO pentru energie electrică actualizează și îmbunătățește metodologia în conformitate cu alineatele (1)-(6) în cazul în care devin disponibile noi informații semnificative. GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre, poate recomanda, iar ACER sau Comisia poate solicita astfel de actualizări sau îmbunătățiri, cu indicarea motivelor. În termen de șase luni de la primirea solicitării, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER un proiect al modificărilor propuse. În termen de două luni de la primirea proiectului, ACER aprobă modificările propuse sau le modifică, după consultarea GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre. ENTSO pentru energie electrică și ACER publică versiunea finală a metodologiei actualizate pe site-urile lor.

Articolul 6

Identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică

(1) În termen de șase luni de la aprobarea metodologiei în temeiul articolului 5 alineatul (6), pe baza metodologiei respective și în strânsă cooperare cu GCEE, cu centrele de coordonare regionale, cu autoritățile competente și cu autoritățile de reglementare, ENTSO pentru energie electrică identifică cele mai relevante scenarii de criză de energie electrică pentru fiecare regiune. Aceasta poate delega sarcini legate de identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică către centrele de coordonare regionale.

(2) ENTSO pentru energie electrică prezintă scenariile regionale identificate de criză de energie electrică operatorilor relevanți de transport și de sistem, centrelor de coordonare regionale, autorităților competente și autorităților de reglementare, precum și GCEE. GCEE poate recomanda să se efectueze modificări.

(3) ENTSO pentru energie electrică actualizează scenariile regionale de criză de energie electrică la fiecare patru ani, cu excepția cazului în care împrejurările justifică actualizări mai frecvente.

*Articolul 7***Identificarea scenariilor naționale de criză de energie electrică**

- (1) În termen de patru luni de la identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), autoritatea competentă identifică cele mai relevante scenarii naționale de criză de energie electrică.
- (2) Pentru identificarea scenariilor naționale de criză de energie electrică, autoritatea competentă consultă operatorii de transport și de sistem, operatorii de distribuție pe care autoritatea competentă îi consideră relevanți, producătorii relevanți sau organizațiile lor profesionale și autoritatea de reglementare, atunci când aceasta nu este autoritatea competentă.
- (3) Scenariile naționale de criză de energie electrică se identifică pe baza cel puțin a riscurilor menționate la articolul 5 alineatul (2) și sunt coerente cu scenariile regionale de criză de energie electrică identificate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1). Statele membre actualizează scenariile naționale de criză de energie electrică la fiecare patru ani, cu excepția cazului în care împrejurările justifică actualizări mai frecvente.
- (4) În termen de patru luni de la identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), statele membre informează GCEE și Comisia cu privire la evaluările lor referitoare la riscurile legate de dreptul de proprietate asupra infrastructurii relevante pentru siguranța alimentării cu energie electrică și la orice măsuri întreprinse pentru a preveni sau a atenua astfel de riscuri, indicând motivul pentru care astfel de măsuri sunt considerate necesare și proporționate.

*Articolul 8***Metodologia pentru evaluările adecvării pe termen scurt și sezoniere**

- (1) Până la 5 ianuarie 2020, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER o propunere de metodologie pentru evaluarea adecvării sezoniere și pe termen scurt, și anume adecvarea lunară și pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare, aceasta cuprinzând cel puțin următoarele elemente:
- (a) incertitudinea unor factori precum probabilitatea unei întreruperi a capacității de transport, probabilitatea unei întreruperi neplanificate a centralelor electrice, condiții meteorologice extrem de nefavorabile, cererea variabilă, în special vârfuri ale cererii care depind de condițiile meteorologice și variabilitatea producției de energie din surse regenerabile;
 - (b) probabilitatea apariției unei crize de energie electrică;
 - (c) probabilitatea apariției unei crize simultane de energie electrică.
- (2) Metodologia menționată la alineatul (1) prevede o abordare probabilistică, care cuprinde scenarii multiple, și ia în considerare contextul național, regional și la nivelul Uniunii, inclusiv nivelul de interconectare dintre statele membre și, în măsura în care este posibil, țările terțe din cadrul zonelor sincrone ale Uniunii. Metodologia ține seama de specificul sectorului energetic al fiecărui stat membru, inclusiv de condițiile meteorologice specifice și de circumstanțele externe.
- (3) Înainte de prezentarea metodologiei propuse, ENTSO pentru energie electrică efectuează o consultare implicând cel puțin centrele de coordonare regionale, organizațiile sectoriale și organizațiile de consumatori, producătorii sau organizațiile lor profesionale, operatorii de transport și de sistem, operatorii de distribuție relevanți, autoritățile competente, autoritățile de reglementare și alte autorități naționale relevante. ENTSO pentru energie electrică ia în considerare în mod corespunzător rezultatele consultării și le prezintă, împreună cu metodologia propusă, cu ocazia unei reuniuni GCEE.
- (4) În termen de două luni de la primirea metodologiei propuse, după consultarea GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre, ACER aprobă sau modifică propunerea. ENTSO pentru energie electrică și ACER publică versiunea finală a metodologiei pe site-urile lor.

(5) ENTSO pentru energie electrică actualizează și îmbunătățește metodologia în conformitate cu alineatele (1)-(4) în cazul în care devin disponibile noi informații semnificative. GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre, poate recomanda, iar ACER sau Comisia poate solicita astfel de actualizări sau îmbunătățiri, cu indicarea motivelor. În termen de șase luni de la primirea solicitării, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER un proiect al modificărilor propuse. În termen de două luni de la primirea proiectului, ACER aprobă modificările propuse sau le modifică, după consultarea GCEE, în formația sa alcătuită doar din reprezentanți ai statelor membre. ENTSO pentru energie electrică și ACER publică versiunea finală a metodologiei actualizate pe site-urile lor.

Articolul 9

Evaluările adecvării pe termen scurt și sezoniere

(1) Toate evaluările adecvării pe termen scurt, fie că sunt efectuate la nivel național, regional sau la nivelul Uniunii, se efectuează în conformitate cu metodologia elaborată în temeiul articolului 8.

(2) ENTSO pentru energie electrică realizează evaluări ale adecvării sezoniere în conformitate cu metodologia dezvoltată în temeiul articolului 8. Aceasta publică rezultatele până la data de 1 decembrie a fiecărui an, în cazul evaluării adecvării pentru perioada de iarnă, și până la data de 1 iunie a fiecărui an, în cazul evaluării adecvării pentru perioada de vară. ENTSO pentru energie electrică poate delega sarcini referitoare la evaluările adecvării către centrele de coordonare regionale. Aceasta prezintă evaluarea adecvării cu ocazia unei reuniuni a GCEE, care poate formula recomandări, dacă este cazul.

(3) Centrele de coordonare regionale efectuează evaluări ale adecvării pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1485, pe baza metodologiei adoptate în temeiul articolului 8 din prezentul regulament.

CAPITOLUL III

Planurile de pregătire pentru riscuri

Articolul 10

Stabilirea planurilor de pregătire pentru riscuri

(1) Pe baza scenariilor regionale și naționale de criză de energie electrică identificate în temeiul articolelor 6 și 7, autoritatea competentă din fiecare stat membru stabilește un plan de pregătire pentru riscuri în urma consultării cu operatorii de distribuție considerați relevanți de autoritatea competentă, cu operatorii de transport și de sistem, cu producătorii relevanți sau cu organizațiile lor profesionale, cu întreprinderile din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale, cu organizațiile relevante care reprezintă interesele consumatorilor industriali și neindustriali de energie electrică și cu autoritatea de reglementare, dacă aceasta nu este autoritatea competentă.

(2) Planul de pregătire pentru riscuri cuprinde măsurile naționale și regionale și, după caz, bilaterale, astfel cum sunt prevăzute la articolele 11 și 12. În conformitate cu articolul 16, toate măsurile planificate sau întreprinse pentru prevenirea crizelor de energie electrică, pregătirea pentru astfel de crize și atenuarea acestora trebuie să fie pe deplin conforme cu normele care reglementează piața internă a energiei electrice și operarea sistemului. Aceste măsuri trebuie să fie definite în mod clar, transparente, proporționale și nediscriminatorii.

(3) Planul de pregătire pentru riscuri se elaborează în conformitate cu articolele 11 și 12 și cu modelul prevăzut în anexă. Dacă este necesar, statele membre pot introduce informații suplimentare în planul de pregătire pentru riscuri.

(4) Pentru a asigura coerența planurilor de pregătire pentru riscuri, înainte de adoptarea planului său de pregătire pentru riscuri, autoritatea competentă prezintă proiectul de plan autorităților competente ale statelor membre relevante din regiune și, dacă acestea nu fac parte din aceeași regiune, autorităților competente ale statelor membre direct conectate, precum și GCEE.

(5) În termen de șase luni de la primirea proiectelor de planuri de pregătire pentru riscuri, autoritățile competente menționate la alineatul (4) și GCEE pot emite recomandări referitoare la proiectul de plan prezentat în temeiul alineatului (4).

(6) În termen de nouă luni de la prezentarea proiectului de plan, autoritatea competentă în cauză adoptă planul său de pregătire pentru riscuri, luând în considerare rezultatele consultării efectuate în temeiul alineatului (4) și toate recomandările emise în temeiul alineatului (5). Aceasta notifică Comisiei fără întârziere planul său de pregătire pentru riscuri.

(7) Autoritățile competente și Comisia publică planurile de pregătire pentru riscuri pe site-urile lor, asigurând în același timp confidențialitatea informațiilor sensibile, în special a informațiilor cu privire la măsurile referitoare la prevenirea sau atenuarea consecințelor atacurilor rău-intenționate. Protecția confidențialității informațiilor sensibile se bazează pe principiile stabilite în temeiul articolului 19.

(8) Autoritățile competente adoptă și publică primul lor plan de pregătire pentru riscuri până la 5 ianuarie 2022. Acestea actualizează planurile la fiecare patru ani, cu excepția cazului în care împrejurările justifică actualizări mai frecvente.

Articolul 11

Conținutul planurilor de pregătire pentru riscuri în ceea ce privește măsurile naționale

(1) Planul de pregătire pentru riscuri al fiecărui stat membru prevede toate măsurile naționale planificate sau întreprinse pentru prevenirea crizelor de energie electrică, pregătirea pentru astfel de crize și atenuarea acestora, astfel cum sunt identificate în temeiul articolelor 6 și 7. Planul trebuie cel puțin:

- (a) să conțină un rezumat al scenariilor de criză de energie electrică definite pentru statul membru și regiunea relevantă, în conformitate cu procedurile stabilite la articolele 6 și 7;
- (b) să stabilească rolul și responsabilitățile autorității competente și să descrie, în cazul în care acestea există, sarcinile care au fost delegate altor organisme;
- (c) să descrie măsurile naționale concepute în vederea prevenirii sau a pregătirii pentru riscurile identificate în temeiul articolelor 6 și 7;
- (d) să desemneze un coordonator în caz de criză națională și să stabilească sarcinile acestuia;
- (e) să stabilească proceduri detaliate care trebuie urmate în crizele de energie electrică, inclusiv mecanismele corespunzătoare pentru fluxurile de informații;
- (f) să identifice contribuția măsurilor bazate pe piață pentru a face față crizelor de energie electrică, în special cea a măsurilor legate de cerere și a măsurilor legate de ofertă;
- (g) să identifice posibile măsuri care nu se bazează pe piață care trebuie să fie puse în aplicare în crizele de energie electrică, specificând factorii declanșatori, precum și condițiile și procedurile pentru punerea acestora în aplicare și indicând modul în care acestea îndeplinesc cerințele stabilite la articolul 16 și măsurile regionale și bilaterale;
- (h) să furnizeze un cadru pentru întreruperea manuală a consumului, care să prevadă circumstanțele în care consumul urmează să fie întrerupt și, în ceea ce privește siguranța publică și securitatea personală, să specifice categoriile de utilizatori de energie electrică au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării, în conformitate cu dreptul intern, justificând necesitatea unei astfel de protecții și precizând modul în care operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție ai statelor membre în cauză trebuie să reducă consumul;
- (i) să descrie mecanismele utilizate pentru a informa publicul cu privire la crizele de energie electrică;
- (j) să descrie măsurile naționale necesare pentru punerea în aplicare și asigurarea respectării măsurilor regionale și, după caz, bilaterale convenite în temeiul articolului 12;
- (k) să includă informații privind planurile conexe necesare pentru dezvoltarea viitoarei rețele care să fie utile în abordarea consecințelor scenariilor de criză de energie electrică identificate.

(2) Măsurile naționale iau în considerare pe deplin măsurile regionale și, după caz, bilaterale convenite în temeiul articolului 12 și nu pun în pericol securitatea operațională sau siguranța sistemului de transport și nici siguranța alimentării cu energie electrică a altor state membre.

Articolul 12

Conținutul planurilor de pregătire pentru riscuri în ceea ce privește măsurile regionale și bilaterale

(1) În plus față de măsurile naționale menționate la articolul 11, planul de pregătire pentru riscuri al fiecărui stat membru include măsuri regionale și, după caz, măsuri bilaterale pentru a asigura prevenirea sau gestionarea în mod corespunzător a crizelor de energie electrică cu impact transfrontalier. Măsurile regionale sunt convenite la nivelul regiunii în cauză între statele membre care dispun de capacitatea tehnică de a-și acorda reciproc asistență în conformitate cu articolul 15. În acest scop, statele membre pot, de asemenea, constitui subgrupuri în cadrul unei regiuni. Măsurile bilaterale sunt convenite între statele membre care sunt conectate direct, dar nu fac parte din aceeași regiune. Statele membre asigură coerența măsurilor regionale și bilaterale. Măsurile regionale și bilaterale includ cel puțin:

- (a) desemnarea unui coordonator în caz de criză;
- (b) mecanisme de schimb de informații și de cooperare;
- (c) măsuri coordonate pentru a atenua impactul unei crize de energie electrică, inclusiv al unei crize simultane de energie electrică, în scopul asistenței în conformitate cu articolul 15;
- (d) proceduri pentru efectuarea de testări ale planurilor de pregătire pentru riscuri o dată pe an sau o dată la doi ani;
- (e) mecanismele de declanșare a măsurilor care nu se bazează pe piață care urmează să fie activate în conformitate cu articolul 16 alineatul (2).

(2) Măsurile regionale și bilaterale care urmează să fie incluse în planul de pregătire pentru riscuri sunt convenite de statele membre în cauză, după consultarea centrelor de coordonare regionale relevante. Comisia poate avea un rol de facilitare în pregătirea acordului privind măsurile regionale și bilaterale. Comisia poate solicita ACER și ENTSO pentru energie electrică să acorde asistență tehnică statelor membre în vederea facilitării unui astfel de acord. Cu cel puțin opt luni înainte de termenul-limită pentru adoptarea sau actualizarea planului de pregătire pentru riscuri, autoritățile competente raportează GCEE cu privire la acordurile la care s-a ajuns. În cazul în care statele membre nu reușesc să ajungă la un acord, autoritățile competente în cauză informează Comisia cu privire la motivele dezacordului. În acest caz, Comisia propune măsuri, inclusiv un mecanism de cooperare, pentru încheierea unui acord privind măsurile regionale și bilaterale.

(3) Cu implicarea părților interesate relevante, autoritățile competente ale statelor membre din fiecare regiune testează periodic eficacitatea procedurilor elaborate în planurile de pregătire pentru riscuri pentru prevenirea crizelor de energie electrică, inclusiv a mecanismelor menționate la alineatul (1) litera (b) și efectuează simulări de crize de energie electrică o dată la doi ani, testând în special mecanismele respective.

Articolul 13

Evaluarea de către Comisie a planurilor de pregătire pentru riscuri

(1) În termen de patru luni de la notificarea de către autoritatea competentă a planului de pregătire pentru riscuri adoptat, Comisia evaluează planul ținând seama în mod corespunzător de opiniile exprimate de GCEE.

(2) După consultarea GCEE, Comisia emite un aviz fără caracter obligatoriu, cu indicarea în detaliu a motivelor, și îl transmite autorității competente, cu recomandarea de revizuire a planului de pregătire pentru riscuri, în cazul în care planul:

- (a) nu este eficace pentru atenuarea riscurilor identificate în scenariile de criză de energie electrică;
- (b) nu este coerent cu scenariile de criză de energie electrică identificate sau cu planul de pregătire pentru riscuri al unui alt stat membru;
- (c) nu respectă cerințele stabilite la articolul 10 alineatul (2);
- (d) stabilește măsuri susceptibile să pericliteze siguranța alimentării cu energie electrică în alte state membre;
- (e) denaturează în mod nejustificat concurența sau funcționarea eficace a pieței interne; sau
- (f) nu respectă dispozițiile prezentului regulament sau alte dispoziții ale dreptului Uniunii.

(3) În termen de trei luni de la primirea avizului Comisiei menționat la alineatul (2), autoritatea competentă în cauză ține seama pe deplin de recomandarea Comisiei și fie notifică Comisiei planul de pregătire pentru riscuri modificat, fie îi notifică acesteia motivele pentru care nu este de acord cu recomandarea.

(4) În cazul în care autoritatea competentă nu este de acord cu recomandarea Comisiei, aceasta din urmă, în termen de patru luni de la primirea motivelor de dezacord notificate de autoritatea competentă, își poate retrage recomandarea sau poate stabili o întâlnire cu autoritatea competentă și, dacă Comisia consideră necesar acest lucru, cu GCEE, cu scopul de a analiza chestiunea. Comisia expune în detaliu motivele pentru care solicită orice modificare a planului de pregătire pentru riscuri. În cazul în care poziția finală a autorității competente în cauză se abate de la motivele prezentate în detaliu de Comisie, autoritatea competentă prezintă Comisiei motivele care stau la baza poziției sale în termen de două luni de la primirea motivelor detaliate ale Comisiei.

CAPITOLUL IV

Gestionarea crizelor de energie electrică

Articolul 14

Alerta timpurie și declararea unei crize de energie electrică

(1) În cazul în care evaluarea adecvării sezoniere sau o altă sursă calificată furnizează informații concrete, importante și credibile conform cărora ar putea avea loc o criză de energie electrică într-un stat membru, autoritatea competentă a respectivului stat membru emite, fără întârziere, o alertă timpurie adresată Comisiei, autorităților competente din statele membre din aceeași regiune și, dacă acestea nu fac parte din aceeași regiune, autorităților competente ale statelor membre conectate în mod direct. Autoritatea competentă în cauză furnizează, de asemenea, informații cu privire la cauzele posibilei crize de energie electrică, la măsurile planificate sau întreprinse pentru a preveni o criză de energie electrică și la posibila nevoie de asistență din partea altor state membre. Informațiile includ impacturile posibile ale măsurilor asupra pieței interne a energiei electrice. Comisia transmite aceste informații GCEE.

(2) Atunci când se confruntă cu o criză de energie electrică, autoritatea competentă, după consultarea operatorului de transport și de sistem în cauză, declară criza de energie electrică și informează fără întârziere nejustificată autoritățile competente ale statelor membre din aceeași regiune și, dacă nu fac parte din aceeași regiune, autoritățile competente din statele membre conectate direct, precum și Comisia. Respectivele informații includ cauzele deteriorării semnificative a situației alimentării cu energie electrică, motivele declarării unei crize de energie electrică, măsurile planificate sau întreprinse pentru atenuarea acesteia și posibila nevoie de asistență din partea altor state membre.

(3) În cazurile în care consideră că informațiile furnizate în temeiul alineatului (1) sau (2) sunt insuficiente, Comisia, GCEE sau autoritățile competente ale statelor membre din aceeași regiune și, dacă nu fac parte din aceeași regiune, autoritățile competente ale statelor membre conectate direct pot solicita statului membru vizat să furnizeze informații suplimentare.

(4) În cazul în care o autoritate competentă emite o alertă timpurie sau declară o criză de energie electrică, măsurile prevăzute în planul de pregătire pentru riscuri sunt urmate în cea mai mare măsură posibilă.

Articolul 15

Cooperare și asistență

(1) Statele membre acționează și cooperează în spiritul solidarității pentru a preveni sau a gestiona situațiile de criză de energie electrică.

(2) În cazul în care dispun de capacitatea tehnică necesară, statele membre își oferă asistență reciprocă prin intermediul unor măsuri regionale sau bilaterale convenite în temeiul prezentului articol și al articolului 12 înainte de acordarea asistenței respective. În acest scop și pentru a proteja siguranța publică și securitatea personală, statele membre aleg și convin asupra unor măsuri regionale sau bilaterale în scopul de a livra energie electrică într-o manieră coordonată.

- (3) Statele membre se pun de acord cu privire la dispozițiile tehnice, juridice și financiare necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor regionale sau bilaterale înainte de acordarea asistenței. Aceste acorduri prevăd, printre altele, cantitatea maximă de energie electrică ce urmează să fie livrată la nivel regional sau bilateral, factorul declanșator pentru asistență și pentru suspendarea asistenței, modul în care va fi livrată energia electrică și dispozițiile privind compensația echitabilă între statele membre în conformitate cu alineatele (4), (5) și (6).
- (4) Asistența se acordă sub rezerva unui acord prealabil între statele membre în cauză privind compensația echitabilă, ce acoperă cel puțin:
- (a) costul energiei electrice livrate pe teritoriul statului membru care solicită asistență, precum și costurile de transport aferente; și
 - (b) orice alte costuri rezonabile suportate de statul membru care acordă asistență, inclusiv în ceea ce privește rambursarea asistenței pregătite, dar care nu a fost acordată efectiv, precum și orice costuri rezultate din procedurile judiciare, din procedurile de arbitraj sau din proceduri și din soluționări similare.
- (5) Compensația echitabilă în temeiul alineatului (4) include, printre altele, toate costurile rezonabile pe care statul membru care acordă asistență le suportă ca urmare a unei obligații de a plăti o compensație în virtutea drepturilor fundamentale garantate de dreptul Uniunii și în virtutea obligațiilor internaționale aplicabile în momentul punerii în aplicare a dispozițiilor prezentului regulament în ceea ce privește asistența, precum și costurile rezonabile suplimentare suportate ca urmare a plății unei compensații în temeiul normelor naționale în materie de compensare.
- (6) Statul membru care solicită asistență plătește prompt compensația echitabilă statului membru care acordă asistență sau asigură cu promptitudine o astfel de plată.
- (7) Până la 5 ianuarie 2020 și după consultarea GCEE și a ACER, Comisia furnizează orientări fără caracter obligatoriu privind elementele esențiale ale compensației echitabile menționate la alineatele (3)-(6) și privind alte elemente esențiale ale dispozițiilor tehnice, juridice și financiare menționate la alineatul (3), precum și privind principiile de asistență reciprocă menționate la alineatul (2).
- (8) În cazul unei crize de energie electrică în care statele membre nu au convenit încă asupra unor măsuri regionale sau bilaterale și asupra unor dispoziții tehnice, juridice și financiare în temeiul prezentului articol, statele membre convin, pentru aplicarea prezentului articol, asupra unor măsuri și dispoziții ad hoc, inclusiv în ceea ce privește compensația echitabilă în temeiul alineatelor (4), (5) și (6). În cazul în care un stat membru solicită asistență înainte să fi fost convenite astfel de măsuri și dispoziții ad hoc, acesta se angajează, înainte de a primi asistență, să plătească o compensație echitabilă în conformitate cu alineatele (4), (5) și (6).
- (9) Statele membre se asigură că dispozițiile prezentului regulament privind asistența sunt puse în aplicare în conformitate cu tratatele, cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu alte obligații internaționale aplicabile. Acestea iau măsurile necesare în acest sens.

Articolul 16

Respectarea normelor pieței

- (1) Măsurile întreprinse pentru a preveni sau a atenua crizele de energie electrică respectă normele care reglementează piața internă a energiei electrice și operarea sistemului.
- (2) Măsurile care nu se bazează pe piață sunt activate într-o situație de criză de energie electrică doar în ultimă instanță, în cazul în care toate opțiunile furnizate de piață au fost epuizate sau dacă este evident că, singure, măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni o deteriorare semnificativă suplimentară a situației alimentării cu energie electrică. Măsurile care nu se bazează pe piață nu trebuie să denatureze în mod nejustificat concurența și funcționarea eficace a pieței interne a energiei electrice. Ele trebuie să fie necesare, proporționale, nediscriminatorii și temporare. Autoritatea competentă informează părțile interesate relevante din statul său membru cu privire la aplicarea oricărei măsuri care nu se bazează pe piață.
- (3) Restricționarea tranzacțiilor, inclusiv restricționarea capacității interzonale deja alocate, limitarea furnizării de capacitate interzonală pentru alocarea de capacitate sau limitarea furnizării de programe se inițiază numai în conformitate cu articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu normele adoptate pentru punerea în aplicare a respectivei dispoziții.

CAPITOLUL V

Evaluare și monitorizare

Articolul 17

Evaluare ex post

- (1) Cât mai curând posibil și în orice caz în termen de trei luni de la încetarea crizei de energie electrică, autoritatea competentă a statului membru care a declarat criza de energie electrică furnizează GCEE și Comisiei un raport de evaluare *ex post*, după consultarea autorității de reglementare, în cazul în care aceasta nu coincide cu autoritatea competentă.
- (2) Raportul de evaluare *ex post* cuprinde cel puțin:
- (a) o descriere a evenimentului care a declanșat criza de energie electrică;
 - (b) o descriere a eventualelor măsuri preventive, de pregătire și de atenuare întreprinse și o evaluare a proporționalității și a eficacității acestora;
 - (c) o evaluare a impactului transfrontalier al măsurilor întreprinse;
 - (d) o prezentare a asistenței pregătite, acordate efectiv sau nu, furnizate statelor membre învecinate sau țărilor terțe sau primite din partea acestora;
 - (e) impactul economic al crizei de energie electrică și impactul măsurilor întreprinse în sectorul energiei electrice în măsura permisă de datele disponibile la momentul evaluării, în special volumele de energie electrică nefurnizată și nivelul deconectării manuale a consumatorilor (inclusiv o comparație între nivelurile de deconectare voluntară și forțată a consumatorilor);
 - (f) motivele care justifică aplicarea unor eventuale măsuri care nu se bazează pe piață;
 - (g) orice îmbunătățiri posibile sau propuse ale planului de pregătire pentru riscuri;
 - (h) o prezentare a posibilităților de îmbunătățire a dezvoltării rețelei în cazurile în care o dezvoltare insuficientă a rețelei a cauzat criza de energie electrică sau a contribuit la aceasta.
- (3) În cazurile în care consideră că informațiile furnizate în raportul de evaluare *ex post* sunt insuficiente, GCEE și Comisia pot solicita autorității competente în cauză să furnizeze informații suplimentare.
- (4) Autoritatea competentă în cauză prezintă rezultatele evaluării *ex post* în cadrul unei reuniuni a GCEE. Respectivetele rezultate se reflectă în planul de pregătire pentru riscuri actualizat.

Articolul 18

Monitorizarea

- (1) În plus față de efectuarea altor sarcini specifice prevăzute în prezentul regulament, GCEE discută:
- (a) rezultatele planului pe zece ani de dezvoltare a rețelei în sectorul energiei electrice elaborat de ENTSO pentru energie electrică;
 - (b) coerența planurilor de pregătire pentru riscuri adoptate de autoritățile competente în conformitate cu procedura menționată la articolul 10;
 - (c) rezultatele evaluărilor cu privire la adecvarea resurselor la nivel european efectuate de ENTSO pentru energie electrică, astfel cum se menționează la articolul 23 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - (d) performanța statelor membre în domeniul siguranței alimentării cu energie electrică, luând în considerare cel puțin indicatorii calculați în cadrul evaluării cu privire la adecvarea resurselor la nivel european, și anume previziunea de energie nefurnizată și previziunea de neasigurare a sarcinii;
 - (e) rezultatele evaluărilor adecvării sezoniere menționate la articolul 9 alineatul (2);
 - (f) informațiile primite din partea statelor membre în temeiul articolului 7 alineatul (4);

- (g) rezultatele evaluării *ex post* menționate la articolul 17 alineatul (4);
 - (h) metodologia de evaluare a adecvării pe termen scurt menționată la articolul 8;
 - (i) metodologia de identificare a scenariilor regionale de criză de energie electrică menționate la articolul 5.
- (2) GCEE poate emite recomandări adresate statelor membre, precum și ENTSO pentru energie electrică cu privire la chestiunile menționate la alineatul (1).
- (3) ACER monitorizează în permanență măsurile pentru siguranța alimentării cu energie electrică și prezintă GCEE rapoarte cu regularitate.
- (4) Până la 1 septembrie 2025, pe baza experienței acumulate în urma aplicării prezentului regulament, Comisia evaluează mijloacele posibile de îmbunătățire a siguranței alimentării cu energie electrică la nivelul Uniunii și prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului cu privire la aplicarea prezentului regulament, incluzând, dacă este cazul, propuneri legislative pentru modificarea acestuia.

Articolul 19

Tratarea informațiilor confidențiale

- (1) Statele membre și autoritățile competente pun în aplicare procedurile menționate în prezentul regulament în conformitate cu normele aplicabile, inclusiv cu normele naționale referitoare la tratarea informațiilor și a proceselor confidențiale. Dacă în urma aplicării respectivelor norme nu se dezvăluie informații, printre altele în cadrul planurilor de pregătire pentru riscuri, statul membru sau autoritatea poate furniza un rezumat neconfidențial al acestor informații, iar la cerere are obligația de a face acest lucru.
- (2) Comisia, ACER, GCEE, ENTSO pentru energie electrică, statele membre, autoritățile competente, autoritățile de reglementare și alte organisme, entități sau persoane relevante, care primesc informații confidențiale în temeiul prezentului regulament, asigură confidențialitatea informațiilor sensibile.

CAPITOLUL VI

Dispoziții finale

Articolul 20

Cooperarea cu părțile contractante la Comunitatea Energiei

În cazul în care statele membre și părțile contractante la Comunitatea Energiei cooperează în domeniul siguranței alimentării cu energie electrică, o astfel de cooperare poate include definirea unei crize de energie electrică, procesul de identificare a scenariilor de criză de energie electrică și stabilirea planurilor de pregătire pentru riscuri, astfel încât să nu fie întreprinse măsuri care pun în pericol siguranța alimentării cu energie electrică a statelor membre, a părților contractante la Comunitatea Energiei sau a Uniunii. În acest sens, părțile contractante la Comunitatea Energiei pot participa la GCEE, la invitația Comisiei, cu privire la toate aspectele care prezintă un interes pentru acestea.

Articolul 21

Derogare

Până când Ciprul este direct conectat cu un alt stat membru, articolul 6, articolul 12 și articolul 15 alineatele (2)-(9) nu se aplică între Cipru și alte state membre și nici ENTSO pentru energie electrică în ceea ce privește Ciprul. Ciprul și alte state membre relevante pot elabora, cu sprijinul Comisiei, măsuri și proceduri alternative la cele prevăzute la articolul 6, articolul 12 și la articolul 15 alineatele (2)-(9), cu condiția ca respectivele măsuri și proceduri alternative să nu afecteze aplicarea efectivă a prezentului regulament între celelalte state membre.

*Articolul 22***Dispoziție tranzitorie până la înființarea centrelor de coordonare regionale**

Până la data înființării centrelor de coordonare regională în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2019/943, regiunile se referă fie la un stat membru, fie la un grup de state membre situate în aceeași zonă sincronă.

*Articolul 23***Abrogarea**

Directiva 2005/89/CE se abrogă.

*Articolul 24***Intrarea în vigoare**

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 5 iunie 2019.

Pentru Parlamentul European

Președintele

A. TAJANI

Pentru Consiliu

Președintele

G. CIAMBA

ANEXĂ

MODEL PENTRU PLANUL DE PREGĂTIRE PENTRU RISCURI

Următorul model se completează în limba engleză.

Informații generale

- Denumirea autorității competente responsabile de pregătirea acestui plan
- Statele membre din regiune

1. REZUMATUL SCENARIILOR DE CRIZĂ DE ENERGIE ELECTRICĂ

A se descrie pe scurt scenariile de criză de energie electrică identificate la nivel regional și național în conformitate cu procedura stabilită la articolele 6 și 7, inclusiv descrierea ipotezelor aplicate.

2. ROLURILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚII COMPETENTE

A se defini rolul și responsabilitățile autorității competente și ale organismelor cărora li s-au delegat sarcini.

A se descrie sarcinile care eventual au fost delegate altor organisme.

3. PROCEDURI ȘI MĂSURI ÎN CAZUL UNEI CRIZE DE ENERGIE ELECTRICĂ

3.1. Proceduri și măsuri naționale

- (a) a se descrie procedurile de urmat în cazul unei crize de energie electrică, inclusiv mecanismele corespunzătoare pentru fluxurile de informații;
- (b) a se descrie măsurile preventive și de pregătire;
- (c) a se descrie măsurile de atenuare a crizelor de energie electrică, în special măsurile legate de cerere și măsurile legate de ofertă, indicând în același timp împrejurările în care măsurile respective pot fi utilizate, în special factorul declanșator al fiecărei măsuri. În cazul în care sunt luate în considerare măsuri care nu se bazează pe piață, acestea trebuie să fie justificate în mod corespunzător având în vedere cerințele stabilite la articolul 16 și să fie conforme cu măsurile regionale și, după caz, bilaterale;
- (d) a se furniza un cadru pentru întreruperea manuală a consumului, care să prevadă circumstanțele în care consumul urmează să fie întrerupt. A se preciza, în ceea ce privește siguranța publică și securitatea personală, categoriile de utilizatori de energie electrică ce au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării și justificarea nevoii de astfel de protecție. A se preciza modul în care ar trebui să acționeze operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție pentru a reduce consumul;
- (e) a se descrie mecanismele utilizate pentru a informa publicul cu privire la criza de energie electrică.

3.2. Proceduri și măsuri regionale și bilaterale

- (a) a se descrie mecanismele convenite pentru a coopera în cadrul regiunii și pentru a asigura o coordonare corespunzătoare înaintea și în timpul crizei de energie electrică, inclusiv procedurile de luare a deciziilor pentru o reacție corespunzătoare la nivel regional;
- (b) a se descrie măsurile regionale și bilaterale convenite, inclusiv dispozițiile tehnice, juridice și financiare necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor respective. În descrierea acestor dispoziții, a se furniza informații privind, printre altele, cantitățile maxime de energie electrică ce urmează să fie livrate la nivel regional sau bilateral, factorul declanșator pentru asistență și posibilitatea de a solicita suspendarea acesteia, modul în care va fi livrată energia electrică și dispozițiile privind compensația echitabilă între statele membre. A se descrie măsurile naționale necesare pentru punerea în aplicare și asigurarea respectării măsurilor regionale și bilaterale convenite;
- (c) a se descrie mecanismele în vigoare pentru a coopera și pentru a coordona acțiuni, înaintea și în timpul crizei de energie electrică, cu alte state membre din afara regiunii, precum și cu țări terțe din cadrul zonei sincrone relevante.

4. COORDONATORUL ÎN CAZ DE CRIZĂ

A se indica coordonatorul în caz de criză și a se defini rolul acestuia. A se specifica datele de contact.

5. CONSULTĂRI CU PĂRȚILE INTERESATE

În conformitate cu articolul 10 alineatul (1), a se descrie mecanismul utilizat și rezultatele consultărilor efectuate, pentru elaborarea acestui plan, cu:

- (a) întreprinderile relevante din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale, inclusiv producătorii relevanți sau organizațiile profesionale ale acestora;
- (b) organizațiile relevante reprezentând interesele clienților neindustriali de energie electrică;
- (c) organizațiile relevante reprezentând interesele clienților industriali de energie electrică;
- (d) autoritățile de reglementare;
- (e) operatorii de transport și de sistem relevanți;
- (f) operatorii de distribuție relevanți.

6. TESTE DE PREGĂTIRE PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ

- (a) a se preciza calendarul pentru simulările regionale (și, după caz, naționale) în timp real ale reacției la situații de criză de energie electrică efectuate o dată la doi ani;
- (b) în conformitate cu articolul 12 alineatul (1) litera (d), a se indica procedurile convenite și actorii implicați.

Pentru actualizările planului: a se descrie pe scurt testele efectuate de la adoptarea ultimului plan și rezultatele principale. A se indica măsurile care au fost adoptate ca urmare a testelor respective.

REGULAMENTUL (UE) 2019/942 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
din 5 iunie 2019
de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din
Domeniul Energiei
(reformare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁾, care a instituit Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) a fost modificat în mod substanțial ⁽⁵⁾. Întrucât se impun noi modificări, este necesar, din motive de claritate, să se procedeze la reformarea regulamentului respectiv.
- (2) Instituirea ACER a îmbunătățit în mod evident coordonarea dintre autoritățile de reglementare cu privire la aspecte transfrontaliere. De la instituirea sa, ACER a primit noi atribuții importante legate de monitorizarea piețelor angro în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁶⁾ și în domeniul infrastructurilor energetice transfrontaliere, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁷⁾, și, respectiv, al siguranței furnizării de gaze, în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁸⁾.
- (3) Se estimează că nevoia de coordonare a acțiunilor naționale de reglementare va crește în continuare în următorii ani. Sistemul energetic al Uniunii traversează în prezent perioada cu cele mai profunde modificări din ultimele decenii. Pentru o mai mare integrare a piețelor și pentru tranziția către o producție mai variabilă a energiei electrice este nevoie de eforturi sporite pentru coordonarea politicilor energetice naționale cu cele ale țărilor învecinate și de eforturi sporite pentru valorificarea oportunităților de comercializare a energiei electrice la nivel transfrontalier.
- (4) Experiența implementării regulilor pieței interne a arătat că acțiunile naționale necoordonate pot genera probleme grave pe piață, cu precădere în zonele strâns interconectate, în care deciziile statelor membre au adesea un impact real asupra vecinilor lor. Pentru a obține efectele pozitive ale pieței interne a energiei electrice pentru bunăstarea consumatorilor, siguranța alimentării și decarbonizare, statele membre, în special autoritățile de reglementare independente ale acestora, sunt obligate să coopereze cu privire la măsurile de reglementare cu efect transfrontalier.

⁽¹⁾ JO C 288, 31.8.2017, p. 91.

⁽²⁾ JO C 342, 12.10.2017, p. 79.

⁽³⁾ Poziția Parlamentului European din 26 martie 2019 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 22 mai 2019.

⁽⁴⁾ Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 de instituire a Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 211, 14.8.2009, p. 1).

⁽⁵⁾ A se vedea anexa I.

⁽⁶⁾ Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (JO L 326, 8.12.2011, p. 1).

⁽⁷⁾ Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009 (JO L 115, 25.4.2013, p. 39).

⁽⁸⁾ Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010 (JO L 280, 28.10.2017, p. 1).

- (5) Intervențiile fragmentate ale statelor pe piețele energiei reprezintă un risc tot mai mare la adresa funcționării corespunzătoare a piețelor transfrontaliere de energie electrică. ACER ar trebui așadar să aibă un rol în elaborarea unei evaluări coordonate a adecvării resurselor la nivel european, în strânsă cooperare cu Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de energie electrică (denumită în continuare „ENTSO pentru energie electrică”), pentru a evita problemele legate de evaluările naționale fragmentate care urmează diferite metode necoordonate și nu iau în calcul într-o măsură suficientă situația din țările vecine. ACER ar trebui totodată să supravegheze parametrii tehnici dezvoltați de ENTSO pentru energie electrică pentru o participare eficientă la capacitățile transfrontaliere și alte caracteristici tehnice ale mecanismelor de asigurare a capacității.
- (6) În pofida progreselor semnificative înregistrate în ceea ce privește integrarea și interconectarea pieței interne a energiei electrice, unele state membre sau regiuni rămân izolate sau nu sunt suficient de interconectate, în special în ceea ce privește statele membre insulare și statele membre situate la periferia Uniunii. În activitatea sa, ACER ar trebui să țină seama în mod corespunzător de situația specifică a acestor state membre sau regiuni.
- (7) Siguranța alimentării cu energie electrică necesită o abordare coordonată pentru pregătirea împotriva crizelor neprevăzute de alimentare. ACER ar trebui să coordoneze așadar acțiunile naționale legate de pregătirea pentru riscuri, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁹⁾.
- (8) Dată fiind interconectarea strânsă a rețelei electrice a Uniunii și necesitatea tot mai mare de a coopera cu țările vecine pentru a menține stabilitatea rețelei și a integra volume mari de energie din surse regenerabile, centrele de coordonare regionale vor juca un rol important în coordonarea operatorilor de transport și de sistem. ACER ar trebui să garanteze supravegherea reglementară a centrelor de coordonare regionale, acolo unde este necesar.
- (9) Întrucât o mare parte din noile capacități de producere a energiei electrice vor fi conectate la nivel local, operatorii de distribuție urmează să joace un rol important în ceea ce privește operarea sistemului de energie electrică al Uniunii într-un mod flexibil și eficient.
- (10) Statele membre ar trebui să coopereze strâns, eliminând obstacolele din calea schimburilor transfrontaliere de energie electrică și gaze naturale în vederea realizării obiectivelor politicii Uniunii în domeniul energiei. ACER a fost instituit pentru a umple vidul de reglementare la nivelul Uniunii și pentru a contribui la funcționarea efectivă a piețelor interne de energie electrică și gaze naturale. ACER permite autorităților de reglementare să-și intensifice colaborarea la nivelul Uniunii și să participe, pe baze reciproce, la exercitarea funcțiilor referitoare la Uniune.
- (11) ACER ar trebui să se asigure că funcțiile de reglementare exercitate de către autoritățile de reglementare în conformitate cu Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁰⁾ și cu Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹¹⁾ sunt coordonate adecvat și, dacă este necesar, completate la nivelul Uniunii. În acest scop, este necesar să se garanteze independența ACER față de producătorii de energie electrică și de gaze, față de operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție, publici sau privați, și față de consumatori, precum și să se asigure conformitatea activității sale cu dreptul Uniunii, capacitățile sale tehnice și de reglementare, precum și supunerea față de controlul democratic, inclusiv răspunderea față de Parlamentul European, transparența și eficiența.
- (12) ACER ar trebui să monitorizeze cooperarea regională dintre operatorii de transport și de sistem din domeniul energiei electrice și al gazelor, precum și ducerea la îndeplinire a sarcinilor ENTSO pentru energie electrică și ale Rețelei europene a operatorilor de transport și de sistem de gaze naturale (denumită în continuare „ENTSO pentru gaze”). ACER ar trebui să monitorizeze totodată îndeplinirea atribuțiilor altor entități cu funcții reglementate având o dimensiune la nivelul Uniunii, cum ar fi bursele de energie. Implicarea ACER este esențială, în vederea garantării eficienței și a transparenței cooperării dintre operatorii de transport și de sistem și a funcționării altor entități care au funcții la nivelul Uniunii, în beneficiul pieței interne a energiei electrice și a gazelor naturale.

⁽⁹⁾ Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE (a se vedea pagina 1 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽¹⁰⁾ Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (a se vedea pagina 125 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽¹¹⁾ Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 94).

- (13) Autoritățile de reglementare ar trebui să se coordoneze atunci când își îndeplinesc atribuțiile, pentru a asigura faptul că ENTSO pentru energie electrică, Entitatea europeană pentru operatorii de distribuție (denumită în continuare „entitatea OSD UE”) și centrele de coordonare regionale respectă obligațiile care le revin în temeiul cadrului de reglementare al pieței interne a energiei, precum și deciziile ACER. Având în vedere extinderea responsabilităților operaționale ale ENTSO pentru energie electrică, ale entității OSD UE și ale centrelor de coordonare regionale, este necesar să se consolideze supravegherea acestor entități care operează la nivel regional sau la nivelul Uniunii. Procedura stabilită în cadrul prezentului regulament asigură faptul că ACER acordă sprijin autorităților de reglementare în îndeplinirea acestor funcții, astfel cum se menționează în Directiva (UE) 2019/944.
- (14) Pentru a se asigura că ACER deține informațiile de care are nevoie pentru a-și îndeplini atribuțiile, ACER ar trebui să poată solicita și primi astfel de informații din partea autorităților de reglementare, a ENTSO pentru energie electrică, a ENTSO pentru gaze, a centrelor de coordonare regionale, a entității OSD UE, a operatorilor de transport și de sistem și a operatorilor pieței de energie electrică desemnați.
- (15) ACER ar trebui să monitorizeze, în cooperare cu Comisia, statele membre și autoritățile naționale competente, piețele interne de energie electrică și gaze naturale și să informeze, după caz, Parlamentul European, Comisia și autoritățile naționale cu privire la constatările sale. Atribuțiile de monitorizare ale ACER nu ar trebui să stânjenească sau se suprapună peste monitorizarea asigurată de Comisie sau de autoritățile naționale, în special autoritățile naționale din domeniul concurenței.
- (16) ACER prevede un cadru integrat care permite participarea și cooperarea autorităților de reglementare. Acest cadru facilitează aplicarea uniformă a legislației privind piața internă de energie electrică și cea a gazelor naturale în întreaga Uniune. În ceea ce privește situațiile care privesc mai mult de un stat membru, ACER deține competența de a adopta decizii individuale. Această competență ar trebui, în condiții clar definite, să vizeze aspecte tehnice și de reglementare care necesită o coordonare la nivel regional, în special cele legate de implementarea codurilor de rețea și a orientărilor, de cooperarea în cadrul centrelor de coordonare regionale, de deciziile de reglementare necesare pentru monitorizarea eficientă a integrității și a transparenței pieței angro de energie, de deciziile privind infrastructura pentru energia electrică și gazele naturale care conectează sau ar putea conecta cel puțin două state membre și, în ultimă instanță, scutițiile sau derogările de la normele pieței interne pentru noile capacități de interconexiune pentru energie electrică și pentru noile infrastructuri pentru gaze situate în cel puțin două state membre.
- (17) Revizuirile codurilor de rețea și ale orientărilor includ modificările care sunt necesare pentru a ține seama de evoluția pieței, fără a modifica în mod substanțial codurile de rețea și orientările respective sau a crea noi competențe ale ACER.
- (18) ACER are un rol important în elaborarea de orientări-cadru care nu au caracter obligatoriu prin natura lor. Codurile de rețea ar trebui să fie în concordanță cu aceste orientări-cadru. De asemenea, se consideră oportun pentru ACER și consecvent cu scopul său ca aceasta să aibă un rol în revizuirea și modificarea proiectelor de coduri de rețea pentru a se asigura concordanța acestora cu orientările-cadru și nivelul necesar de armonizare, înainte ca acestea să fie înaintate Comisiei spre adoptare de către ACER.
- (19) Odată cu adoptarea unui set de coduri de rețea și de orientări care prevăd o punere în aplicare progresivă și o îmbunătățire a normelor comune la nivel regional și la nivelul Uniunii, rolul ACER în ceea ce privește monitorizarea punerii în aplicare a codurilor de rețea și a orientărilor, precum și contribuția sa la acest proces au crescut. Monitorizarea eficientă a codurilor de rețea și a orientărilor este o funcție esențială a ACER și este crucială pentru punerea în aplicare a normelor pieței interne.
- (20) În timpul implementării codurilor de rețea și a orientărilor a reieșit că ar fi utilă simplificarea procedurii de aprobare de către autoritățile de reglementare a termenilor și condițiilor sau a metodologiilor de la nivel regional sau de la nivelul Uniunii care sunt dezvoltate în temeiul orientărilor și al codurilor de rețea prin transmiterea acestora direct către ACER, pentru a permite autorităților de reglementare reprezentate în Consiliul autorităților de reglementare să ia o decizie în privința acestor termeni și condiții sau metodologii.
- (21) Întrucât armonizarea treptată a piețelor de energie din Uniune presupune găsirea în mod regulat a unor soluții regionale ca etapă intermediară, iar numeroase metodologii și termeni și condiții necesită să fie aprobate de un număr limitat de autorități de reglementare pentru o regiune specifică, este adecvat să fie reflectată în prezentul regulament dimensiunea regională a pieței interne și să se prevadă mecanisme de guvernare corespunzătoare. Deciziile referitoare la propunerile comune de termeni și condiții sau metodologii regionale ar trebui, prin urmare, să fie luate de autoritățile de reglementare competente din regiunea în cauză, cu excepția cazului în care deciziile respective au un impact tangibil asupra pieței interne a energiei.

- (22) Deoarece ACER are o privire de ansamblu asupra autorităților de reglementare, aceasta ar trebui să dețină și un rol consultativ în relația sa cu Comisia, cu alte instituții ale Uniunii și cu autoritățile de reglementare, în ceea ce privește aspectele legate de scopul în care a fost instituită. De asemenea, ACER ar trebui să informeze Comisia în cazul în care constată că cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem nu produce rezultatele necesare sau că o autoritate de reglementare, a cărei decizie încalcă orientările și codurile de rețea, nu a pus în aplicare în mod adecvat avizul, recomandarea sau decizia ACER.
- (23) De asemenea, ACER ar trebui să poată face recomandări care să vină în sprijinul autorităților de reglementare și al participanților la piață în vederea realizării schimbului de bune practici.
- (24) ENTSO pentru energie electrică, ENTSO pentru gaze, entitatea OSD UE, operatorii de transport și de sistem, centrele de coordonare regionale și operatorii pieței de energie electrică desemnați ar trebui să țină cont în cel mai înalt grad de avizele și recomandările ACER care le sunt adresate în temeiul prezentului regulament.
- (25) ACER ar trebui, după caz, să consulte părțile interesate și să le ofere acestora o posibilitate rezonabilă de a formula observații cu privire la măsurile propuse, cum ar fi codurile de rețea și normele.
- (26) ACER ar trebui să contribuie la punerea în aplicare a orientărilor privind rețelele transeuropene de distribuție a energiei, astfel cum sunt stabilite în Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, mai ales atunci când își formulează avizul privind planurile neobligatorii la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei pe 10 ani (denumite în continuare „planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei”).
- (27) ACER ar trebui să contribuie la eforturile de creștere a securității energetice.
- (28) Activitățile ACER ar trebui să fie în concordanță cu obiectivele și țintele uniunii energetice, care are cinci dimensiuni strâns legate ce se susțin reciproc, inclusiv decarbonizarea, astfel cum se prevede la articolul 1 din Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹²⁾.
- (29) În conformitate cu principiul subsidiarității, ACER ar trebui să adopte decizii individuale numai în circumstanțe clar definite și în chestiuni strict legate de obiectivele pentru care a fost instituită.
- (30) Pentru a asigura eficiența cadrului de reglementare a ACER și coerența acestuia cu cele ale altor agenții descentralizate, normele care reglementează ACER ar trebui să fie aliniate la abordarea comună convenită între Parlamentul European, Consiliul UE și Comisia Europeană cu privire la agențiile descentralizate ⁽¹³⁾ (denumită în continuare „abordarea comună”). Cu toate acestea, în măsura în care este necesar, structura ACER ar trebui adaptată pentru a satisface nevoile specifice ale reglementării domeniului energiei. În special, este nevoie să se ia pe deplin în considerare rolul specific al autorităților de reglementare și să se asigure independența acestora.
- (31) În viitor pot fi avute în vedere noi modificări ale prezentului regulament pentru alinierea deplină a acestuia la abordarea comună. Pe baza nevoilor actuale în materie de reglementare a domeniului energiei, sunt necesare abateri de la abordarea comună. Comisia ar trebui să realizeze o evaluare pentru a analiza performanța ACER în raport cu obiectivele, mandatul și atribuțiile acesteia și, în urma acestei evaluări, Comisia ar trebui să poată propune modificări ale prezentului regulament.
- (32) Consiliul de administrație ar trebui să dețină competențele necesare pentru stabilirea bugetului, controlul executării acestuia, redactarea regulilor interne, adoptarea reglementărilor financiare și pentru numirea directorului. Ar trebui să se utilizeze un sistem de rotație pentru reînnoirea membrilor consiliului de administrație care sunt numiți de către Consiliu pentru a se asigura o participare echilibrată a statelor membre de-a lungul timpului. Consiliul de administrație ar trebui să acționeze în mod independent și obiectiv în interes public și nu ar trebui să solicite sau să urmeze instrucțiuni politice.

⁽¹²⁾ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

⁽¹³⁾ Declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului UE și a Comisiei Europene privind agențiile descentralizate din 19.7.2012.

- (33) ACER ar trebui să dețină atribuțiile necesare pentru a-și exercita funcțiile de reglementare într-un mod eficient, transparent, argumentat și, mai ales, independent. Independența ACER față de producătorii de energie electrică și de gaze și operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție, precum și față de alte interese private și corporatiste, reprezintă atât un principiu-cheie al bunei guvernări, cât și o condiție fundamentală în vederea garantării încrederii în piață. Fără a aduce atingere membrilor săi care acționează în numele autorităților naționale respective, Consiliul autorităților de reglementare ar trebui așadar să acționeze independent de orice interes de piață, să evite conflictele de interese și să nu solicite sau să urmeze instrucțiuni sau să accepte recomandări de la niciun guvern al unui stat membru, de la instituțiile Uniunii sau de la altă entitate sau persoană publică sau privată. Deciziile Consiliului autorităților de reglementare ar trebui să respecte, totodată, dreptul Uniunii în domeniul energiei, cum ar fi piața internă a energiei, mediul și concurența. Consiliul autorităților de reglementare ar trebui să prezinte instituțiilor Uniunii avizele, recomandările și deciziile sale.
- (34) În cazul în care ACER are competențe decizionale, părțile interesate ar trebui, din motive de economie procedurală, să aibă dreptul de a introduce o cale de atac la o cameră de recurs, care ar trebui să facă parte din ACER, dar să fie totodată independentă de structura administrativă și de reglementare a acesteia. Pentru a garanta funcționarea și deplina independență a camerei de recurs, aceasta ar trebui să aibă o linie bugetară separată în bugetul ACER. În vederea asigurării continuității, numirea sau reînnoirea membrilor camerei de recurs ar trebui să permită înlocuirea parțială a membrilor acesteia. Deciziile camerei de recurs fac obiectul unei căi de atac în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea de Justiție).
- (35) ACER ar trebui să își exercite competențele decizionale în conformitate cu principiile unui proces decizional corect, transparent și rezonabil. Normele de procedură ale ACER ar trebui prevăzute în regulamentul său de procedură.
- (36) Directorul ar trebui să fie responsabil cu elaborarea și adoptarea de documente care conțin avize, recomandări și decizii. Anumite avize, recomandări și decizii menționate în articolul 22 alineatul (5) litera (a) și articolul 24 alineatul (2) ar trebui să necesite un aviz favorabil al Consiliului autorităților de reglementare înainte de a fi adoptate. Consiliul autorităților de reglementare ar trebui să aibă posibilitatea de a emite avize privind textele propuse de director și, după caz, de a prezenta comentarii și amendamente la textele respective, pe care directorul ar trebui să le ia în considerare. În cazul în care directorul se abate de la observațiile sau amendamentele prezentate de către Consiliul autorităților de reglementare sau le respinge, directorul ar trebui să prezinte o motivare scrisă justificată corespunzător pentru a facilita un dialog constructiv. În cazul în care Consiliul autorităților de reglementare nu emite un aviz favorabil cu privire la un text prezentat din nou, directorul ar trebui să aibă posibilitatea de a revizui textul în conformitate cu amendamentele și observațiile propuse de Consiliul autorităților de reglementare pentru a obține avizul favorabil al acestuia. Directorul ar trebui să aibă posibilitatea de a retrage proiectele de avize, recomandări și decizii prezentate în cazul în care directorul nu este de acord cu amendamentele depuse de Consiliul autorităților de reglementare și ar trebui să aibă posibilitatea de a prezenta un nou text în conformitate cu anumite proceduri menționate la articolul 22 alineatul (5) litera (a) și articolul 24 alineatul (2). Directorul ar trebui să aibă posibilitatea de a solicita avizul favorabil al Consiliului autorităților de reglementare cu privire la un proiect de text nou sau revizuit în orice etapă a procedurii.
- (37) ACER ar trebui să dispună de resurse corespunzătoare pentru a-și îndeplini atribuțiile. ACER ar trebui să fie finanțat în principal de la bugetul general al Uniunii. Taxele completează finanțarea ACER și ar trebui să acopere costurile sale în privința serviciilor prestate participanților la piață sau entităților care acționează în numele acestora, prin intermediul cărora li se permite să raporteze date în temeiul articolului 8 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 într-un mod eficient, eficace și sigur. Resursele reunite în prezent de către autoritățile de reglementare pentru cooperarea acestora la nivelul Uniunii ar trebui să rămână disponibile pentru ACER. Procedura bugetară a Uniunii ar trebui să rămână aplicabilă în ceea ce privește subvențiile prevăzute de la bugetul general al Uniunii. În plus, auditul conturilor ar trebui efectuată de către un auditor extern independent în conformitate cu articolul 107 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1271/2013 al Comisiei ⁽¹⁴⁾.
- (38) Bugetul ACER ar trebui să fie supus unei evaluări continue de către autoritatea bugetară, pe baza volumului de lucru, a rezultatelor și a obiectivelor ACER de a acționa în direcția unei piețe interne a energiei și de a contribui la securitatea energetică în beneficiul consumatorilor din Uniune. Autoritatea bugetară ar trebui să garanteze respectarea standardelor optime de eficiență.

⁽¹⁴⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 1271/2013 al Comisiei din 30 septembrie 2013 privind regulamentul financiar cadru pentru organismele menționate la articolul 208 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 7.12.2013, p. 42).

- (39) Centrul de Traduceri pentru Organismele Uniunii Europene (denumit în continuare „Centrul de Traduceri”) ar trebui să furnizeze traduceri pentru agențiile Uniunii. În cazul în care ACER întâmpină dificultăți deosebite în ceea ce privește serviciile furnizate de Centrul de Traduceri, ACER ar trebui să aibă posibilitatea de a invoca mecanismul de recurs stabilit în Regulamentul (CE) nr. 2965/94 al Consiliului ⁽¹⁵⁾, care, în cele din urmă, ar putea conduce la recurgerea la alți furnizori de servicii sub auspiciile Centrului de Traduceri.
- (40) ACER ar trebui să dețină personal cu o înaltă calificare profesională. ACER ar trebui să beneficieze, în special, de competența și experiența personalului detașat de autoritățile de reglementare, de Comisie și de statele membre. Statutul funcționarilor Comunităților Europene (denumit în continuare „Statutul funcționarilor”) și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunităților Europene (denumit în continuare „Regimul aplicabil celorlalți agenți”), prevăzute în Regulamentul (CEE, Euratom, CECO) nr. 259/68 al Consiliului ⁽¹⁶⁾ și normele adoptate de comun acord de către instituțiile Uniunii în scopul aplicării acestor regulamente ar trebui să se aplice personalului ACER. Consiliul de administrație, în acord cu Comisia, ar trebui să adopte norme corespunzătoare de punere în aplicare.
- (41) Ar trebui ca activitățile de reglementare ale directorului și ale Consiliului autorităților de reglementare în temeiul prezentului regulament să poată fi sprijinite de grupuri de lucru.
- (42) ACER ar trebui să aplice normele generale privind accesul public la documentele deținute de către organismele Uniunii. Consiliul de administrație ar trebui să stabilească măsurile practice de protecție a datelor sensibile din punct de vedere comercial și a datelor cu caracter personal.
- (43) În contextul cooperării autorităților de reglementare în cadrul ACER, este evident faptul că deciziile majoritare reprezintă o condiție prealabilă cheie pentru a realiza progrese cu privire la chestiunile legate de piața internă a energiei care au efecte economice semnificative în diferite state membre. Autoritățile de reglementare ar trebui așadar să voteze în continuare în baza unei majorități de două treimi în cadrul Consiliului autorităților de reglementare. ACER ar trebui să răspundă în fața Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei, după caz.
- (44) Țările care nu sunt membre ale Uniunii ar trebui să poată participa la activitățile ACER în conformitate cu acordurile corespunzătoare care urmează să fie încheiate de către Uniune.
- (45) Întrucât obiectivele prezentului regulament, și anume cooperarea autorităților de reglementare la nivelul Uniunii și participarea acestora în exercitarea funcțiilor legate de Uniune, nu pot fi realizate în mod satisfăcător de către statele membre dar, prin urmare, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la respectivul articol, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestor obiective.
- (46) Sediul ACER se află la Ljubljana, astfel cum prevede Decizia 2009/913/UE ⁽¹⁷⁾. Sediul ACER reprezintă centrul activităților sale și al funcțiilor statutare ale acesteia.
- (47) Statul membru gazdă al ACER ar trebui să asigure condițiile cele mai bune posibil pentru a permite funcționarea fără probleme și eficiență a ACER, inclusiv școlarizare multilingvă cu orientare europeană și conexiuni de transport adecvate. Acordul privind sediul dintre Guvernul Republicii Slovenia și ACER, care cuprinde cerințele respective, împreună cu măsurile de punere în aplicare a acestuia, a fost încheiat la 26 noiembrie 2010 și a intrat în vigoare la 10 ianuarie 2011,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Capitolul I

Obiective și atribuții

Articolul 1

Instituire și obiective

(1) Prin prezentul regulament se instituie Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (denumită în continuare „ACER”).

⁽¹⁵⁾ Regulamentul (CE) nr. 2965/94 al Consiliului din 28 noiembrie 1994 de înființare a Centrului de Traduceri pentru Organismele Uniunii Europene (JO L 314, 7.12.1994, p. 1).

⁽¹⁶⁾ Regulamentul (CEE, Euratom, CECO) nr. 259/68 al Consiliului din 29 februarie 1968 de stabilire a statutului funcționarilor și a regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunităților Europene și de instituire a unor măsuri speciale aplicabile temporar funcționarilor Comisiei (JO L 56, 4.3.1968, p. 1).

⁽¹⁷⁾ Decizia adoptată de comun acord de către reprezentanții guvernelor statelor membre la 7 decembrie 2009 privind stabilirea sediului ACER pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 322, 9.12.2009, p. 39).

(2) Obiectivul ACER este de a asista autoritățile de reglementare menționate la articolul 57 din Directiva (UE) 2019/944 și la articolul 39 din Directiva 2009/73/CE în exercitarea, la nivelul Uniunii, a atribuțiilor de reglementare desfășurate în statele membre, precum și, acolo unde este necesar, de a coordona acțiunile acestora și de a media și soluționa dezacordurile dintre acestea, în conformitate cu articolul 6 alineatul (10) din prezentul regulament. ACER contribuie, de asemenea, la elaborarea unor practici comune de înaltă calitate în materie de reglementare și supraveghere, contribuind astfel la aplicarea consecventă, eficientă și efectivă a dreptului Uniunii în vederea realizării obiectivelor Uniunii în materie de climă și energie.

(3) În îndeplinirea atribuțiilor sale, ACER acționează independent, obiectiv și în interesul Uniunii. ACER adoptă decizii autonome, independent de interesele private și de cele corporatiste.

Articolul 2

Tipuri de acte emise de către ACER

ACER:

- (a) emite avize și recomandări adresate operatorilor de transport și de sistem, ENTSO pentru energie electrică, ENTSO pentru gaze, entităților OSD UE, centrelor de coordonare regionale și operatorilor pieței de energie electrică desemnați;
- (b) emite avize și recomandări adresate autorităților de reglementare;
- (c) emite avize și recomandări adresate Parlamentului European, Consiliului sau Comisiei;
- (d) emite decizii individuale privind furnizarea de informații în conformitate cu articolul 3 alineatul (2), articolul 7 alineatul (2) litera (b) și articolul 8 litera (c); privind aprobarea metodologiilor, termenilor și condițiilor în conformitate cu articolul 4 alineatul (4) și articolul 5 alineatele (2), (3) și (4); privind revizuirea zonelor de ofertare astfel cum se menționează la articolul 5 alineatul (7); privind aspectele tehnice astfel cum se menționează la articolul 6 alineatul (1); privind arbitrajul între autoritățile de reglementare în conformitate cu articolul 6 alineatul (10); privind centrele de coordonare regionale astfel cum se menționează la articolul 7 alineatul (2) litera (a); privind aprobarea și modificarea metodologiilor, calculelor și specificațiilor tehnice astfel cum se menționează la articolul 9 alineatul (1); privind aprobarea și modificarea metodologiilor, astfel cum se menționează la articolul 9 alineatul (3); privind scutiile sau derogările, astfel cum se menționează la articolul 10; privind infrastructura, astfel cum se menționează la articolul 11 litera (d); și privind aspecte legate de integritatea și transparența pieței angro, în temeiul articolului 12;
- (e) prezintă Comisiei orientări-cadru fără caracter obligatoriu în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁸⁾, precum și cu articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁹⁾.

Articolul 3

Atribuții generale

(1) ACER poate, la cererea Parlamentului European, a Consiliului sau a Comisiei sau din proprie inițiativă, să emită avize sau recomandări destinate Parlamentului European, Consiliului și Comisiei privind orice aspecte referitoare la scopul pentru care a fost instituită.

(2) La solicitarea ACER, autoritățile de reglementare, ENTSO pentru energie electrică, ENTSO pentru gaze, centrele de coordonare regionale, entitatea OSD UE, operatorii de transport și de sistem și operatorii pieței de energie electrică desemnați furnizează ACER informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în temeiul prezentului regulament, în afara cazului în care ACER a solicitat și a primit deja respectivele informații.

În scopul solicitării de informații astfel cum se menționează la primul paragraf, ACER dispune de competența de a emite decizii. În deciziile sale, ACER precizează scopul solicitării, menționează temeiul juridic în baza căruia se solicită informațiile și stabilește un termen în care trebuie să fie furnizate informațiile. Termenul respectiv trebuie să fie proporțional cu solicitarea.

ACER utilizează informațiile confidențiale primite în temeiul prezentului regulament exclusiv în scopul îndeplinirii atribuțiilor care îi revin în temeiul prezentului regulament. ACER asigură un nivel adecvat de protecție a datelor incluse în informații, în temeiul articolului 41.

⁽¹⁸⁾ Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (a se vedea pagina 54 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽¹⁹⁾ Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005 (JO L 211, 14.8.2009, p. 36).

Articolul 4

Atribuțiile ACER referitoare la cooperarea operatorilor de transport și de sistem și a operatorilor de distribuție

(1) ACER prezintă Comisiei un aviz privind proiectul de statut, listele de membri și proiectul de regulament de procedură al ENTSO pentru energie electrică în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/943, privind cele ale ENTSO pentru gaze în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și privind cele ale entității OSD UE în conformitate cu articolul 53 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/943.

(2) ACER monitorizează ducerea la îndeplinire de către ENTSO pentru energie electrică a atribuțiilor sale în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul (UE) 2019/943, de către ENTSO pentru gaze a atribuțiilor sale în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și de către entitatea OSD UE a atribuțiilor sale prevăzute în articolul 55 din Regulamentul (UE) 2019/943.

(3) ACER poate emite un aviz pentru:

(a) ENTSO pentru energie electrică în conformitate cu articolul 30 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2019/943 și ENTSO pentru gaze în conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 referitor la codurile de rețea;

(b) ENTSO pentru energie electrică în conformitate cu articolul 32 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și pentru ENTSO pentru gaze în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 în legătură cu proiectul programului anual de activitate, proiectul planului la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei și alte documente relevante menționate la articolul 30 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009, ținând cont de obiectivele nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente și sigure a piețelor interne de energie electrică și de gaze naturale;

(c) entitatea OSD UE în legătură cu proiectul de program anual de activitate și alte documente relevante menționate la articolul 55 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/943, ținând seama de obiectivele nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente și sigure a pieței interne a energiei electrice.

(4) După caz, după ce a solicitat actualizări ale proiectelor prezentate de operatorii de transport și de sistem, ACER aprobă metodologia privind utilizarea veniturilor provenite din congestiare, în temeiul articolului 19 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943.

(5) Pe baza unor fapte concrete, ACER prezintă ENTSO pentru energie electrică, ENTSO pentru gaze, Parlamentului European, Consiliului și Comisiei un aviz motivat corespunzător, precum și recomandări, în cazul în care apreciază că proiectul programului anual de activitate sau proiectul planului la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei care i-a fost prezentat în conformitate cu articolul 32 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 nu contribuie la nediscriminare, asigurarea concurenței efective și funcționarea eficientă a pieței sau la asigurarea unui nivel suficient de interconectare transfrontalieră deschisă accesului părților terțe sau nu respectă dispozițiile relevante din Regulamentul (UE) 2019/943 și din Directiva (UE) 2019/944 sau Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și Directiva 2009/73/EC.

(6) Autoritățile de reglementare relevante se coordonează pentru a depista în comun cazurile de nerespectare de către entitatea OSD UE, ENTSO pentru energie electrică și centrele de coordonare regionale a obligațiilor care le revin în temeiul dreptului Uniunii și iau măsurile corespunzătoare în conformitate cu articolul 59 alineatul (1) litera (c) și cu articolul 62 alineatul (1) litera (f) din Directiva (UE) 2019/944.

La solicitarea uneia sau mai multor autorități de reglementare sau din proprie inițiativă, ACER emite un aviz motivat, precum și o recomandare adresată ENTSO pentru energie electrică, entității OSD UE sau centrelor de coordonare regionale cu privire la respectarea obligațiilor acestora.

(7) În cazul în care un aviz motivat al ACER identifică un potențial caz de nerespectare de către ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE sau un centru de coordonare regional a obligațiilor care le revin, autoritățile de reglementare în cauză adoptă în unanimitate decizii coordonate, care stabilesc dacă există o nerespectare a obligațiilor relevante și, după caz, care identifică măsurile care trebuie luate de ENTSO pentru energie electrică, de entitatea OSD UE sau de centrul de coordonare regional pentru a remedia nerespectarea respectivă. În cazul în care autoritățile de reglementare nu adoptă astfel de decizii coordonate în unanimitate în termen de patru luni de la data primirii avizului motivat al ACER de către autoritățile de reglementare, chestiunea este transmisă ACER în vederea adoptării unei decizii în temeiul articolului 6 alineatul (10).

(8) În cazul în care o nerespectare de către ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE sau un centru de coordonare regional, care a fost identificată în temeiul alineatului (6) sau (7) din prezentul articol, nu a fost remediată în termen de trei luni sau în cazul în care autoritatea de reglementare din statul membru în care entitatea își are sediul nu a luat nicio măsură pentru a asigura respectarea, ACER emite o recomandare adresată autorității de reglementare de a lua măsuri în conformitate cu articolul 59 alineatul (1) litera (c) și cu articolul 62 alineatul (1) litera (f) din Directiva (UE) 2019/944, pentru a se asigura că ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE sau centrele de coordonare regionale își respectă obligațiile, și informează Comisia.

Articolul 5

Atribuțiile ACER referitoare la elaborarea și implementarea codurilor de rețea și a orientărilor

(1) ACER participă la elaborarea codurilor de rețea în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009, precum și a orientărilor în conformitate cu articolul 61 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2019/943. În special, ACER:

- (a) prezintă Comisiei orientări-cadru fără caracter obligatoriu atunci când i se solicită acest lucru în temeiul articolului 59 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943 sau al articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009. ACER revizuieste orientările-cadru și le prezintă din nou Comisiei atunci când i se solicită acest lucru în temeiul articolului 59 alineatul (7) din Regulamentul (UE) 2019/943 sau al articolului 6 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009;
- (b) prezintă ENTSO pentru gaze un aviz motivat privind codul de rețea în conformitate cu articolul 6 alineatul (7) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009;
- (c) revizuieste codul de rețea în conformitate cu articolul 59 alineatul (11) din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 6 alineatul (9) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009. În revizuirea sa, ACER ține seama de opiniile exprimate de toate părțile implicate în cursul elaborării propunerii sub conducerea ENTSO pentru energie electrică, ENTSO pentru gaz sau a entității OSD UE și consultă părțile interesate relevante cu privire la versiunea care urmează a fi transmisă Comisiei. În acest scop, ACER poate utiliza comitetul instituit în conformitate cu codurile de rețea, după caz. ACER raportează Comisiei rezultatul consultărilor. Ulterior, ACER transmite Comisiei codul de rețea revizuit, în conformitate cu articolul 59 alineatul (11) din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 6 alineatul (9) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009. În cazul în care ENTSO pentru energie electrică, ENTSO pentru gaze sau entitatea OSD UE nu reușesc să elaboreze un cod de rețea, ACER elaborează și prezintă Comisiei un proiect de cod de rețea atunci când i se solicită acest lucru în temeiul articolului 59 alineatul (12) din Regulamentul (UE) 2019/943 sau al articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009;
- (d) prezintă Comisiei un aviz motivat corespunzător, în conformitate cu articolul 32 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943 sau cu articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009, în cazul în care ENTSO pentru energie electrică sau ENTSO pentru gaze nu a reușit să pună în aplicare codul de rețea elaborat în temeiul articolului 30 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2019/943 sau al articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 sau un cod de rețea care a fost întocmit în conformitate cu articolul 59 alineatele (3)-(12) din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 6 alineatele (1)-(10) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009, dar care nu a fost adoptat de Comisie în temeiul articolului 59 alineatul (13) din Regulamentul (UE) 2019/943 și al articolului 6 alineatul (11) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009;
- (e) monitorizează și analizează punerea în aplicare a codurilor de rețea adoptate de Comisie în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și și a orientărilor adoptate în conformitate cu articolul 61 din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și efectul acestora asupra procesului de armonizare a normelor aplicabile destinate facilitării integrării pieței, precum și asupra nediscriminării, a asigurării unei concurențe efective și a funcționării eficiente a pieței și transmite un raport în această privință Comisiei.

(2) Atunci când unul dintre următoarele acte juridice prevede elaborarea unor propuneri de termeni și condiții sau metodologii comune pentru implementarea codurilor de rețea și a orientărilor care necesită aprobarea din partea tuturor autorităților de reglementare, respectivele propuneri de termeni și condiții sau metodologii comune se transmit ACER spre revizuire și aprobare:

- (a) un act legislativ al Uniunii adoptat în cadrul procedurii legislative ordinare;
- (b) codurile de rețea și orientările adoptate înainte de 4 iulie 2019 și revizuirile ulterioare ale acestor coduri de rețea și orientări; sau
- (c) codurile de rețea și orientările adoptate ca acte de punere în aplicare în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁰⁾.

⁽²⁰⁾ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).

(3) Atunci când unul dintre următoarele acte juridice prevede elaborarea de propuneri de termeni și condiții sau metodologii pentru implementarea codurilor de rețea și a orientărilor care necesită aprobarea din partea tuturor autorităților de reglementare competente din regiunea în cauză, respectivele autorități de reglementare ajung la un acord în unanimitate cu privire la termenii și condițiile sau metodologiile comune pe care fiecare dintre autoritățile de reglementare respective trebuie să le aprobe:

- (a) un act legislativ al Uniunii adoptat în cadrul procedurii legislative ordinare;
- (b) codurile de rețea și orientările adoptate înainte de 4 iulie 2019, precum și revizuirile ulterioare ale acestor coduri de rețea și orientări; sau
- (c) codurile de rețea și orientările adoptate ca acte de punere în aplicare în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

Propunerile menționate la primul paragraf se notifică ACER în termen de o săptămână de la transmiterea acestora către respectivele autorități de reglementare. Autoritățile de reglementare pot transmite propunerile către ACER spre aprobare în temeiul articolului 6 alineatul (10) al doilea paragraf litera (b) și sunt obligate să facă acest lucru în temeiul articolului 6 alineatul (10) al doilea paragraf litera (a) în cazul în care nu se poate ajunge la un acord în unanimitate astfel cum se menționează la primul paragraf.

Directorul sau Consiliul autorităților de reglementare, hotărând din proprie inițiativă sau la propunerea unuia sau mai multora dintre membrii săi, poate solicita autorităților de reglementare din regiunea în cauză să transmită ACER propunerea spre aprobare. O astfel de solicitare se limitează la cazurile în care propunerea convenită la nivel regional ar avea un impact concret asupra pieței interne a energiei sau asupra siguranței alimentării în afara regiunii.

(4) Fără a aduce atingere alineatelor (2) și (3), ACER are competența de a adopta o decizie în temeiul articolului 6 alineatul (10) atunci când autoritățile de reglementare competente nu ajung la un acord în ceea ce privește termenii și condițiile sau metodologiile pentru implementarea noilor coduri de rețea și a noilor orientări adoptate ca acte delegate după 4 iulie 2019, atunci când termenii și condițiile și metodologiile respective necesită aprobarea din partea tuturor autorităților de reglementare sau a tuturor autorităților de reglementare din regiunea în cauză.

(5) Până la 31 octombrie 2023 și, ulterior, din trei în trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind eventuala necesitate de a spori implicarea ACER în elaborarea și adoptarea termenilor și condițiilor sau a metodologiilor pentru implementarea codurilor de rețea și orientărilor adoptate ca acte delegate după 4 iulie 2019. Dacă este cazul, raportul este însoțit de o propunere legislativă privind modificarea sau transferul competențelor necesare către ACER.

(6) Înainte de aprobarea termenilor și condițiilor sau a metodologiilor menționate la alineatele (2) și (3), autoritățile de reglementare sau ACER, dacă este competentă, le revizuieste atunci când este necesar, după consultarea ENTSO pentru energie electrică, a ENTSO pentru gaze sau a entității OSD UE, pentru a se asigura că acestea sunt în conformitate cu scopul codului de rețea sau al orientărilor și contribuie la integrarea pieței, la nediscriminare, la concurența efectivă și la funcționarea corespunzătoare a pieței. ACER ia o decizie privind aprobarea în intervalul specificat în orientările și codurile de rețea relevante. Perioada respectivă începe în ziua următoare celei în care propunerea fost transmisă ACER.

(7) ACER își îndeplinește atribuțiile în ceea ce privește revizuirea zonei de ofertare în temeiul articolului 14 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2019/943.

(8) ACER monitorizează cooperarea regională a operatorilor de transport și de sistem menționată la articolul 34 din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolul 12 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și ține seama de rezultatul respectivei cooperări atunci când formulează avize, recomandări și decizii.

Articolul 6

Atribuțiile ACER privind autoritățile de reglementare

(1) ACER adoptă decizii individuale privind aspectele tehnice, în cazul în care aceste decizii sunt prevăzute în Regulamentul (UE) 2019/943, Regulamentul (CE) nr. 715/2009, Directiva (UE) 2019/944 sau Directiva 2009/73/CE.

(2) ACER poate, în conformitate cu programul său de activitate, la solicitarea Comisiei sau din proprie inițiativă, să facă recomandări în vederea sprijinirii autorităților de reglementare și a participanților la piață la realizarea schimbului de bune practici.

(3) Până 5 iulie 2022 și, ulterior, din patru în patru ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la independența autorităților de reglementare în temeiul articolului 57 alineatul (7) din Directiva (UE) 2019/944.

(4) ACER oferă un cadru în care autoritățile de reglementare să poată coopera pentru a asigura un proces decizional eficient în chestiuni de relevanță transfrontalieră. Aceasta promovează cooperarea dintre autoritățile de reglementare și dintre autoritățile de reglementare la nivel regional și la nivelul Uniunii și ține seama de rezultatul acestei cooperări atunci când formulează avize, recomandări și decizii. În cazul în care ACER apreciază că este necesară adoptarea unor norme obligatorii privind o astfel de cooperare, aceasta face Comisiei recomandările corespunzătoare.

(5) ACER emite un aviz factual la solicitarea uneia sau mai multor autorități de reglementare sau la solicitarea Comisiei, privind conformitatea unei decizii adoptate de către o autoritate de reglementare cu codurile de rețea și orientările menționate în Regulamentul (UE) 2019/943, Regulamentul (CE) nr. 715/2009, Directiva (UE) 2019/944 sau Directiva 2009/73/CE, sau cu alte dispoziții relevante din directivele sau regulamentele respective.

(6) În cazul în care o autoritate de reglementare nu respectă avizul ACER menționat la alineatul (5) în termen de patru luni de la data primirii avizului, ACER informează în mod corespunzător Comisia și statul membru în cauză.

(7) În cazul în care, într-o anumită situație, o autoritate de reglementare întâmpină dificultăți în aplicarea codurilor de rețea și orientărilor menționate în Regulamentul (UE) 2019/943, Regulamentul (CE) nr. 715/2009, Directiva (UE) 2019/944 sau în Directiva 2009/73/CE, aceasta poate solicita avizul ACER. ACER emite avizul, după consultarea Comisiei, în termen de trei luni de la data primirii unei astfel de cereri.

(8) La solicitarea unei autorități de reglementare, ACER poate furniza asistență operațională respectivei autorități de reglementare în ceea ce privește investigațiile efectuate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1227/2011.

(9) ACER transmite avize autorității de reglementare relevante în temeiul articolului 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/943.

(10) ACER este competentă să adopte decizii individuale privind aspecte legate de reglementare care au efecte asupra comerțului transfrontalier sau a securității sistemului transfrontalier și care necesită o decizie comună luată de cel puțin două autorități de reglementare, în cazul în care competența a fost conferită autorităților de reglementare în temeiul unuia dintre următoarele acte juridice:

- (a) un act legislativ al Uniunii adoptat în temeiul procedurii legislative ordinare;
- (b) coduri de rețea și orientări adoptate înainte de 4 iulie 2019 și versiunile ulterioare revizuite ale respectivelor coduri de rețea și orientări; sau
- (c) coduri de rețea și orientărilor adoptate ca acte de punere în aplicare în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

ACER este competentă să adopte deciziile individuale menționate la primul paragraf în următoarele situații:

- (a) când autoritățile de reglementare competente nu au ajuns la un acord în termen de șase luni de la data la care a fost sesizată ultima dintre aceste autorități privind cazul respectiv sau în termen de patru luni, în cazurile prevăzute la articolul 4 alineatul (7) din prezentul regulament sau la articolul 59 alineatul (1) litera (c) sau la articolul 62 alineatul (1) litera (f) din Directiva (UE) 2019/944; sau
- (b) la solicitarea comună a autorităților de reglementare competente.

Autoritățile de reglementare competente pot solicita în comun ca termenul menționat la al doilea paragraf litera (a) din prezentul alineat să fie prelungit cu un termen de cel mult șase luni, cu excepția cazurilor menționate la articolul 4 alineatul (7) din prezentul regulament sau la articolul 59 alineatul (1) litera (c) sau articolul 62 alineatul (1) litera (f) din Directiva (UE) 2019/944.

În cazul în care competențele de a decide cu privire la aspecte transfrontaliere menționate la primul paragraf au fost conferite autorităților de reglementare în cadrul noilor coduri de rețea sau orientări adoptate ca acte delegate după 4 iulie 2019, ACER este competentă doar în mod voluntar în temeiul celui de-al doilea paragraf litera (b) din prezentul alineat, la cererea a cel puțin 60 % din autoritățile de reglementare competente. În cazul în care sunt implicate doar două autorități de reglementare, oricare dintre acestea poate sesiza ACER cu privire la caz.

Până la 31 octombrie 2023 și, ulterior, din trei în trei ani, Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului cu privire la eventuala necesitate de a spori și mai mult implicarea ACER în procesul de soluționare a cazurilor de dezacord dintre autoritățile de reglementare în ceea ce privește deciziile comune referitoare la aspecte în legătură cu care au fost conferite competențe autorităților de reglementare respective printr-un act delegat după 4 iulie 2019. Dacă este cazul, raportul este însoțit de o propunere legislativă privind modificarea competențelor respective sau transferul competențelor necesare către ACER.

(11) La elaborarea deciziei sale în temeiul alineatului (10), ACER consultă autoritățile de reglementare și operatorii de transport și de sistem în cauză și este informată cu privire la propunerile și observațiile tuturor operatorilor de transport și de sistem în cauză.

- (12) În situația în care este sesizată cu un caz în temeiul alineatului (10), ACER:
- (a) emite o decizie în termen de șase luni de la data sesizării sau în termen de patru luni de la data respectivă în cazurile prevăzute la articolul 4 alineatul (7) din prezentul regulament sau la articolul 59 alineatul (1) litera (c) sau la articolul 62 alineatul (1) litera (f) din Directiva (UE) 2019/944; și
 - (b) poate emite, dacă este necesar, o decizie provizorie pentru a asigura protecția siguranței alimentării sau a siguranței operaționale a infrastructurii respective.
- (13) În cazul în care aspectele legate de reglementare menționate la alineatul (10) includ scutiri sau derogări în înțelesul articolului 63 din Regulamentul (UE) 2019/943 sau al articolului 36 din Directiva 2009/73/CE, termenele prevăzute în prezentul regulament nu sunt cumulative cu termenele prevăzute în respectivele dispoziții.

Articolul 7

Atribuțiile ACER legate de centrele de coordonare regionale

- (1) ACER, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare și cu ENTSO pentru energie electrică, monitorizează și analizează performanța centrelor de coordonare regionale, luând în calcul rapoartele prevăzute la articolul 46 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (2) Pentru a-și îndeplini atribuțiile menționate la alineatul (1) în mod eficient și rapid, ACER realizează în special următoarele:
- (a) decide cu privire la configurația regiunilor de operare a sistemului în temeiul articolului 36 alineatele (3) și (4) și emite aprobări în temeiul articolului 37 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - (b) solicită informații din partea centrelor de coordonare regionale, atunci când este cazul, în temeiul articolului 46 din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - (c) emite avize și recomandări adresate Parlamentului European, Consiliului și Comisiei;
 - (d) emite avize și recomandări adresate centrelor de coordonare regionale.

Articolul 8

Atribuțiile ACER legate de operatorii pieței de energie electrică desemnați

Pentru ca operatorii pieței de energie electrică desemnați să își poată îndeplini funcțiile prevăzute în Regulamentul (UE) 2019/943 și în Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei ⁽²¹⁾, ACER:

- (a) monitorizează progresele realizate de operatorii pieței de energie electrică desemnați în stabilirea funcțiilor lor conform Regulamentului (UE) 2015/1222;
- (b) emite recomandări adresate Comisiei în conformitate cu articolul 7 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2015/1222;
- (c) solicită informații din partea operatorilor pieței de energie electrică desemnați, dacă este necesar.

Articolul 9

Atribuțiile ACER legate de adecvarea capacității de producere și de pregătirea pentru riscuri

- (1) ACER aprobă și, dacă este cazul, modifică:
- (a) propunerile privind metodologiile și calculele legate de evaluarea adecvării resurselor la nivel european în temeiul articolului 23 alineatele (3), (4), (6) și (7) din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - (b) propunerile privind specificațiile tehnice pentru participarea transfrontalieră la mecanisme de asigurare a capacității în temeiul articolului 26 alineatul (11) din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (2) ACER emite un aviz în temeiul articolului 24 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/941 care indică dacă discrepanțele dintre evaluarea adecvării resurselor la nivel național și cea la nivel european sunt justificate.

⁽²¹⁾ Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor (JO L 197, 25.7.2015, p. 24).

- (3) ACER aprobă și, dacă este cazul, modifică metodologiile:
- (a) pentru identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) 2019/941;
 - (b) pentru evaluările adecvării pe termen scurt și ale adecvării sezoniere în temeiul articolului 8 din Regulamentul (UE) 2019/941.
- (4) În ceea ce privește siguranța furnizării de gaze, ACER este reprezentată în Grupul de coordonare pentru gaze în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul (UE) 2017/1938 și își îndeplinește obligațiile legate capacitatea bidirecțională permanentă a interconexiunilor pentru gaze, prevăzute în anexa III la Regulamentul (UE) 2017/1938.

Articolul 10

Atribuțiile ACER legate de scutiri sau derogări

ACER poate decide cu privire la scutiri, astfel cum sunt prevăzute la articolul 63 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2019/943. De asemenea, ACER decide cu privire la derogări, astfel cum sunt prevăzute la articolul 36 alineatul (4) din Directiva 2009/73/CE, dacă infrastructura în cauză este amplasată pe teritoriul mai multor state membre.

Articolul 11

Atribuțiile ACER legate de infrastructură

În ceea ce privește infrastructura energetică transeuropeană, ACER, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare și cu ENTSO pentru energie electrică și ENTSO pentru gaze:

- (a) monitorizează progresele înregistrate în privința punerii în aplicare a proiectelor de creare de noi capacități de interconexiune;
- (b) monitorizează punerea în aplicare a planurilor la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei. Dacă ACER constată neconcordanțe între planuri și punerea acestora în aplicare, atunci cercetează motivele acestor neconcordanțe și face recomandări operatorilor de transport și de sistem în cauză, precum și autorităților de reglementare sau altor organisme competente în cauză în vederea implementării investițiilor în conformitate cu planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei;
- (c) îndeplinește obligațiile prevăzute la articolele 5, 11 și 13 din Regulamentul (UE) nr. 347/2013;
- (d) ia decizii cu privire la cererile de investiții în temeiul articolului 12 alineatul (6) din Regulamentul (UE) nr. 347/2013.

Articolul 12

Atribuțiile ACER legate de integritatea și transparența pieței angro

Pentru a monitoriza în mod eficient integritatea și transparența pieței angro, ACER, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare și cu alte autorități naționale:

- (a) monitorizează piețele angro, colectează și partajează date și creează un registru european al participanților la piață în conformitate cu articolele 7-12 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011;
- (b) emite recomandări adresate Comisiei în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011;
- (c) coordonează investigații în temeiul articolului 16 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011.

Articolul 13

Acordarea de noi atribuții ACER

În circumstanțe clar definite de către Comisie în codurile de rețea adoptate în temeiul articolului 59 din Regulamentul (UE) 2019/943 și în orientările adoptate în temeiul articolului 61 din regulamentul menționat sau al articolului 23 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și în chestiuni corespunzătoare scopului în care a fost instituită, ACER poate primi atribuții suplimentare care nu implică competențe decizionale.

Articolul 14

Consultare, transparență și garanții procedurale

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, în special în procesul elaborării orientărilor-cadru în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (UE) 2019/943 sau articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și în procesul de propunere a modificărilor codurilor de rețea în temeiul articolului 60 din Regulamentul (UE) 2019/943 sau al articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009, ACER consultă în mod extensiv și într-un stadiu timpuriu participanții la piață, operatorii de transport și de sistem, consumatorii, utilizatorii finali și, în cazurile în care acest lucru este relevant, autoritățile din domeniul concurenței, fără a aduce atingere competențelor lor respective, într-un mod deschis și transparent, în special în cazurile în care atribuțiile sale vizează operatorii de transport și de sistem.

(2) ACER se asigură că publicului și tuturor părților interesate li se furnizează, după caz, informații obiective, exacte și ușor accesibile, în special în ceea ce privește rezultatele activității sale.

Toate documentele și procesele verbale ale reuniunilor de consultare desfășurate în procesul de elaborare a orientărilor-cadru în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (UE) 2019/943 sau cu articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 sau cu ocazia modificării codurilor de rețea menționate la alineatul (1) sunt făcute publice.

(3) Înainte de adoptarea orientărilor-cadru sau cu ocazia propunerii de amendamente la codurile de rețea, așa cum se menționează la alineatul (1), ACER indică modul în care au fost luate în considerare observațiile primite în timpul consultării și prezintă motivele în cazul în care observațiile nu au fost luate în considerare.

(4) ACER publică pe pagina proprie de internet cel puțin ordinea de zi, documentele de lucru și, dacă este cazul, procesele-verbale ale reuniunilor consiliului de administrație, Consiliului autorităților de reglementare și camerei de recurs.

(5) ACER adoptă și publică norme de procedură adecvate și proporționale în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 19 alineatul (1) litera (t). Normele respective cuprind dispoziții care asigură un proces decizional transparent și rezonabil, care garantează drepturile procedurale fundamentale bazate pe statul de drept, inclusiv dreptul de a fi audiat, norme privind accesul la dosare și standardele specificate la alineatele (6), (7) și (8).

(6) Înainte de a adopta orice decizie individuală astfel cum se prevede în prezentul regulament, ACER informează orice parte vizată cu privire la intenția sa de a adopta decizia respectivă și fixează un termen în care partea vizată își poate exprima opiniile față de problema în cauză, ținând seama pe deplin de urgența, complexitatea și posibilele consecințe ale situației.

(7) Deciziile individuale adoptate de ACER precizează motivele pe care se bazează pentru a permite introducerea unei căi de atac pe fond.

(8) Părțile vizate de deciziile individuale sunt informate cu privire la căile de atac disponibile în temeiul prezentului regulament.

Articolul 15

Monitorizarea și raportarea privind sectorul energiei electrice și cel al gazelor naturale

(1) ACER, în strânsă cooperare cu Comisia, statele membre și autoritățile naționale vizate, inclusiv autoritățile de reglementare și fără a aduce atingere competențelor autorităților din domeniul concurenței, monitorizează piețele angro și cu amănuntul de energie electrică și gaze naturale, în special prețul cu amănuntul al energiei electrice și al gazelor naturale, respectarea drepturilor consumatorilor prevăzute în Directiva (UE) 2019/944 și în Directiva 2009/73/CE, impactul evoluțiilor pieței asupra clienților casnici, accesul la rețele, inclusiv accesul energiei electrice produse din surse de energie regenerabile, progresele înregistrate în privința capacităților de interconexiune, barierele potențiale din calea comerțului transfrontalier, barierele de reglementare pentru entitățile nou intrate pe piață și operatorii mai mici, inclusiv comunități de energie ale cetățenilor, intervențiile statului care împiedică prețurile să reflecte penuria reală, precum cele prevăzute la articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943, performanța statelor membre în domeniul siguranței alimentării cu energie electrică pe baza rezultatelor evaluării adecvării resurselor la nivel european menționată la articolul 23 din respectivul regulament, ținând cont în mod special de evaluarea ex post menționată la articolul 17 din Regulamentul (UE) 2019/941.

(2) ACER publică anual un raport privind rezultatele monitorizării menționate la alineatul (1). În raportul respectiv, ACER depistează orice bariere din calea realizării piețelor interne în sectorul energiei electrice și din cel al gazelor naturale.

(3) Cu ocazia publicării raportului său anual, ACER poate prezenta Parlamentului European și Comisiei un aviz privind măsurile posibile pentru a se înlătura barierele menționate la alineatul (2).

(4) ACER publică un raport privind cele mai bune practici în domeniul metodologiilor de tarificare pentru transport și distribuție în temeiul articolului 18 alineatul (9) din Regulamentul (UE) 2019/943.

Capitolul II

Organizarea ACER

Articolul 16

Statut juridic

(1) ACER este un organ al Uniunii cu personalitate juridică.

(2) În fiecare stat membru, ACER deține cea mai extinsă capacitate juridică acordată persoanelor juridice conform dreptului intern. În special, aceasta poate să dobândească sau să înstrăineze bunuri mobile sau imobile și se poate constitui parte în proceduri judiciare.

(3) ACER este reprezentată de către directorul acesteia.

(4) Sediul ACER este la Ljubljana, în Slovenia.

Articolul 17

Structura administrativă și de conducere

ACER este compusă din:

- (a) un consiliu de administrație, care exercită atribuțiile prevăzute la articolul 19;
- (b) un Consiliu al autorităților de reglementare, care exercită atribuțiile prevăzute la articolul 22;
- (c) un director, care exercită atribuțiile prevăzute la articolul 24; și
- (d) o cameră de recurs, care exercită atribuțiile prevăzute la articolul 28.

Articolul 18

Componența consiliului de administrație

(1) Consiliul de administrație este alcătuit din nouă membri. Pentru fiecare membru există un membru supleant. Doi membri și supleanții acestora sunt numiți de către Comisie, doi membri și supleanții acestora de către Parlamentul European, iar cinci membri și supleanții acestora de către Consiliu. Niciun deputat în Parlamentul European nu poate fi membru al consiliului de administrație. Un membru al consiliului de administrație nu poate fi membru în Consiliul autorităților de reglementare.

(2) Mandatul membrilor și al membrilor supleanți ai consiliului de administrație este de patru ani, acesta putând fi reînnoit o singură dată. Durata primului mandat pentru jumătate din numărul membrilor și supleanților din consiliul de administrație este de șase ani.

(3) Consiliul de administrație își alege președintele și vicepreședintele dintre membrii săi, cu o majoritate de două treimi. Vicepreședintele înlocuiește automat președintele dacă acesta din urmă se află în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile. Mandatul președintelui și al vicepreședintelui este de doi ani, acesta putând fi reînnoit o singură dată. Mandatul președintelui și cel al vicepreședintelui expiră în momentul în care aceștia nu mai dețin calitatea de membri ai consiliului de administrație.

(4) Ședințele consiliului de administrație sunt convocate de către președintele acestuia. Președintele Consiliului autorităților de reglementare sau reprezentantul acestui consiliu și directorul participă la deliberări fără drept de vot, în afară cazului în care consiliul de administrație decide altfel în privința directorului. Consiliul de administrație se reunește în sesiune ordinară cel puțin de două ori pe an. Acesta se reunește, de asemenea, la inițiativa președintelui, la solicitarea Comisiei sau la solicitarea a cel puțin o treime dintre membrii săi. Consiliul de administrație poate invita orice persoană care ar putea avea o opinie relevantă să ia parte la ședințele sale în calitate de observator. Membrii consiliului de administrație pot, sub rezerva regulamentului propriu de procedură, să fie asistați de consultanți sau de experți. Secretariatul consiliului de administrație este asigurat de către ACER.

(5) Deciziile consiliului de administrație se adoptă în baza unei majorități de două treimi din membrii prezenți, exceptând cazul în care se prevede altfel în prezentul regulament. Fiecare membru sau supleant în consiliul de administrație are un vot.

(6) Regulamentul de procedură prevede în detaliu:

- (a) condițiile de vot, mai ales condițiile în care un membru poate acționa în numele unui alt membru și, de asemenea, dacă este cazul, normele privind cvorumurile; și
- (b) mecanismul de rotație care se aplică pentru reînnoirea membrilor consiliului de administrație care sunt numiți de către Consiliu pentru a se asigura o participare echilibrată a statelor membre de-a lungul timpului.

(7) Fără a aduce atingere rolului membrilor numiți de Comisie, membrii consiliului de administrație se angajează să acționeze independent și obiectiv, în interesul Uniunii în ansamblul său, nu solicită și nici nu urmează instrucțiuni din partea instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, din partea niciunui guvern al unui stat membru sau a altui organism public sau privat. În acest sens, fiecare membru redactează o declarație de angajament și o declarație de interese, indicând fie absența oricărui interes care ar putea fi considerat susceptibil de a-i prejudicia independența, fie orice interes direct sau indirect care ar putea fi considerat susceptibil de a-i prejudicia independența. ACER face publice anual respectivele declarații.

Articolul 19

Funcțiile consiliului de administrație

(1) Consiliul de administrație:

- (a) după consultarea Consiliului autorităților de reglementare și obținerea unui aviz favorabil din partea acestuia în conformitate cu articolul 22 alineatul (5) litera (c), numește directorul în conformitate cu articolul 23 alineatul (2) și, dacă este cazul, prelungește mandatul acestuia sau îl revocă din funcție;
- (b) numește în mod formal membrii Consiliului autorităților de reglementare numiți în conformitate cu articolul 21 alineatul (1);
- (c) numește în mod formal membrii camerei de recurs în conformitate cu articolul 25 alineatul (2);
- (d) se asigură că ACER își duce la îndeplinire misiunea și își exercită atribuțiile care îi revin în conformitate cu prezentul regulament;
- (e) adoptă documentul de programare menționat la articolul 20 alineatul (1) cu o majoritate de două treimi a membrilor săi și, dacă este cazul, îl modifică în conformitate cu articolul 20 alineatul (3);
- (f) adoptă, cu o majoritate de două treimi, bugetul anual al ACER și își exercită celelalte funcții bugetare în conformitate cu articolele 31-35;
- (g) decide, după ce a obținut acordul Comisiei, dacă acceptă succesiuni, donații sau granturi provenind din alte surse ale Uniunii sau orice alte contribuții voluntare din partea statelor membre sau din partea autorităților de reglementare. Avizul emis de consiliul de administrație în temeiul articolului 35 alineatul (4) abordează în mod explicit sursele de finanțare prevăzute în prezentul alineat;
- (h) după consultarea Consiliului autorităților de reglementare, exercită autoritate disciplinară asupra directorului. În plus, în conformitate cu alineatul (2), consiliul de administrație exercită, în ceea ce privește personalul ACER, competențele de autoritate imputernicită să facă numiri, conferite prin Statutul funcționarilor, și competențele de autoritate abilitată să încheie contracte de muncă, conferite prin Regimul aplicabil celorlalți agenți;
- (i) elaborează normele de punere în aplicare ale ACER pentru punerea în aplicare a Statutului funcționarilor și a Regimului aplicabil celorlalți agenți în conformitate cu articolul 110 din Statutul funcționarilor, în temeiul articolului 39 alineatul (2);
- (j) adoptă măsuri practice privind dreptul de acces la documentele ACER, în conformitate cu articolul 41;

- (k) adoptă și publică raportul anual referitor la activitățile ACER, pe baza proiectului de raport anual menționat la articolul 24 alineatul (1) litera (i), și transmite raportul respectiv până la data de 1 iulie a fiecărui an Parlamentului European, Consiliului, Comisiei și Curții de Conturi. Raportul anual privind activitățile ACER conține o secțiune independentă, aprobată de către Consiliul autorităților de reglementare, privind activitățile de reglementare ale ACER pe parcursul aceluși an;
 - (l) își adoptă și își publică propriul regulament de procedură;
 - (m) adoptă normele financiare aplicabile ACER în conformitate cu articolul 36;
 - (n) adoptă o strategie antifraudă, proporțională cu riscurile de fraudă, ținând seama de costurile și beneficiile măsurilor care urmează să fie puse în aplicare;
 - (o) adoptă norme de prevenire și de gestionare a conflictelor de interese în ceea ce privește membrii săi, precum și membrii camerei de recurs;
 - (p) adoptă și actualizează periodic planurile de comunicare și de diseminare menționate la articolul 41;
 - (q) numește un contabil, căruia i se aplică Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți și care este complet independent în îndeplinirea îndatoririlor sale;
 - (r) se asigură că se dă curs în mod adecvat constatărilor și recomandărilor care decurg din evaluările și rapoartele de audit interne sau externe, precum și din investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF);
 - (s) autorizează încheierea acordurilor de lucru în conformitate cu articolul 43;
 - (t) pe baza unei propuneri a directorului, în conformitate cu articolul 24 alineatul (1) litera (b) și după consultarea Consiliului autorităților de reglementare și obținerea avizului favorabil al acestuia în conformitate cu articolul 22 alineatul (5) litera (f), adoptă și publică normele de procedură menționate la articolul 14 alineatul (5).
- (2) Consiliul de administrație adoptă, în conformitate cu articolul 110 din Statutul funcționarilor, o decizie bazată pe articolul 2 alineatul (1) din Statutul funcționarilor și pe articolul 6 din Regimul aplicabil celorlalți agenți, prin care delegă directorului competențele relevante de autoritate împuternicită să facă numiri și definește condițiile în care poate fi suspendată respectiva delegare de competențe. Directorul este autorizat să subdelege aceste competențe.
- (3) În cazul în care circumstanțe excepționale impun acest lucru, consiliul de administrație poate, printr-o decizie, să suspende temporar delegarea competențelor de autoritate împuternicită să facă numiri către director și delegarea competențelor subdelegate de către acesta din urmă și să le exercite el însuși sau să le delege unuia dintre membrii săi ori unui alt membru al personalului în afară de director. Împrejurările excepționale se limitează strict la chestiuni administrative, bugetare sau manageriale, fără a aduce atingere independenței depline a directorului în raport cu atribuțiile sale în temeiul articolului 24 alineatul (1) litera (c).

Articolul 20

Programare anuală și multianuală

- (1) Directorul pregătește în fiecare an un proiect de document de programare care conține programarea anuală și multianuală și transmite proiectul de document de programare consiliului de administrație și Consiliului autorităților de reglementare.

Consiliul de administrație adoptă proiectul de document de programare după primirea avizului favorabil al Consiliului autorităților de reglementare și transmite proiectul de document de programare Parlamentului European, Consiliului și Comisiei până la data de 31 ianuarie.

Proiectul de document de programare este în conformitate cu proiectul provizoriu de buget estimativ elaborat în conformitate cu articolul 33 alineatele (1), (2) și (3).

Consiliul de administrație adoptă documentul de programare ținând seama de avizul Comisiei, după primirea avizului favorabil al Consiliului autorităților de reglementare și după ce directorul îl prezintă Parlamentului European. Consiliul de administrație transmite documentul de programare Parlamentului European, Consiliului și Comisiei până la data de 31 decembrie.

Documentul de programare este adoptat fără a aduce atingere procedurii bugetare anuale și se publică.

Documentul de programare devine definitiv după adoptarea finală a bugetului general și, dacă este necesar, se ajustează în consecință.

(2) Programarea anuală din documentul de programare anuală include obiectivele detaliate și rezultatele preconizate, inclusiv indicatorii de performanță. Aceasta include, de asemenea, o descriere a acțiunilor care urmează să fie finanțate și informații care indică resursele financiare și umane alocate fiecărei acțiuni, inclusiv o trimitere la grupurile de lucru ale ACER însărcinate să contribuie la elaborarea documentelor respective, în conformitate cu principiile întocmirii bugetului și ale gestionării pe activități. Programarea anuală trebuie să fie coerentă cu programul de activitate multianual menționat la alineatul (4). Aceasta indică în mod clar atribuțiile care au fost adăugate, modificate sau eliminate în comparație cu exercițiul financiar precedent.

(3) Atunci când ACER i se încredințează o nouă atribuție, consiliul de administrație modifică documentul de programare adoptat.

Orice modificare substanțială a documentului de programare se adoptă prin aceeași procedură ca cea prevăzută în cazul documentului de programare inițial. Consiliul de administrație poate delega directorului competența de a aduce modificări neesențiale documentului de programare.

(4) Programarea multianuală din documentul de programare stabilește programarea strategică globală, inclusiv obiectivele, rezultatele preconizate și indicatorii de performanță. Aceasta definește, de asemenea, programarea resurselor, incluzând bugetul multianual și personalul.

Programarea resurselor se actualizează anual. Programarea strategică se actualizează după necesități, în special pentru a ține cont de rezultatele evaluării menționate la articolul 45.

Articolul 21

Componența Consiliului autorităților de reglementare

(1) Consiliul autorităților de reglementare este alcătuit din:

- (a) reprezentanți cu rang înalt ai autorităților de reglementare în conformitate cu articolul 57 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944 și cu articolul 39 alineatul (1) din Directiva 2009/73/CE și un supleant pentru fiecare stat membru ales dintre membrii actualului personal cu rang înalt al autorităților respective, numiți de către autoritatea de reglementare;
- (b) un reprezentant fără drept de vot din partea Comisiei.

Câte un singur reprezentant din partea autorității de reglementare a fiecărui stat membru poate face parte din Consiliul autorităților de reglementare.

(2) Consiliul autorităților de reglementare își alege președintele și vicepreședintele dintre membrii săi. Vicepreședintele înlocuiește președintele, în cazul în care acesta din urmă se află în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile. Mandatul președintelui și al vicepreședintelui este de doi ani și jumătate cu posibilitatea reînnoirii acestuia. Cu toate acestea, mandatul președintelui și cel al vicepreședintelui expiră în momentul în care aceștia nu mai dețin calitatea de membri ai Consiliului autorităților de reglementare.

Articolul 22

Funcțiile Consiliului autorităților de reglementare

(1) Consiliul autorităților de reglementare hotărăște cu o majoritate de două treimi din membrii prezenți, fiecare membru având un vot.

(2) Consiliul autorităților de reglementare își adoptă și își publică propriul regulament de procedură, care prevede în amănunt detaliile procedurii de vot, mai ales condițiile în care un membru poate acționa în numele unui alt membru și, dacă este cazul, normele care guvernează cvorumurile. Regulamentul de procedură poate prevedea metode de lucru specifice pentru analiza chestiunilor care survin în contextul inițiativelor de cooperare regională.

(3) În exercitarea atribuțiilor conferite Consiliului autorităților de reglementare prin prezentul regulament și fără a aduce atingere activității membrilor care acționează în numele autorității lor de reglementare, Consiliul autorităților de reglementare acționează independent și nu solicită și nici nu urmează instrucțiuni din partea niciunui guvern al unui stat membru, a Comisiei sau din partea altei entități publice sau private.

(4) Serviciile de secretariat ale Consiliului autorităților de reglementare sunt asigurate de către ACER.

(5) Consiliul autorităților de reglementare:

- (a) emite avize și, după caz, observații și amendamente la textul propunerilor directorului cu privire la proiectele de avize, recomandări și decizii menționate la articolul 3 alineatul (1), articolele 4-8, articolul 9 alineatele (1) și (3), articolul 10, articolul 11 litera (c), articolul 13, articolul 15 alineatul (4) și articolele 30 și 43, care sunt examinate spre adoptare;

- (b) în sfera sa de competență, oferă îndrumări directorului în exercitarea atribuțiilor sale, cu excepția activităților ACER în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, și oferă consiliere grupurilor de lucru ale ACER înființate în temeiul articolului 30;
 - (c) emite un aviz adresat consiliului de administrație cu privire la candidatul care urmează să fie numit în funcția de director în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) litera (a) și cu articolul 23 alineatul (2);
 - (d) aprobă documentul de programare în conformitate cu articolul 20 alineatul (1);
 - (e) aprobă secțiunea independentă privind activitățile de reglementare din raportul anual, în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) litera (k) și articolul 24 alineatul (1) litera (i);
 - (f) emite un aviz adresat consiliului de administrație cu privire la normele de procedură în temeiul articolului 14 alineatul (5) și al articolului 30 alineatul (3);
 - (g) emite un aviz adresat consiliului de administrație cu privire la planurile de comunicare și de diseminare menționate la articolul 41;
 - (h) emite un aviz adresat consiliului de administrație cu privire la normele de procedură pentru relațiile cu țările terțe sau cu organizațiile internaționale menționate la articolul 43.
- (6) Parlamentul European este informat cu privire la proiectul de ordine de zi al viitoarelor reuniuni ale Consiliului autorităților de reglementare cu cel puțin două săptămâni înainte. În termen de două săptămâni de la reuniunile respective, proiectul de proces-verbal se transmite Parlamentului European. Parlamentul European poate invita președintele sau vicepreședintele Consiliului autorităților de reglementare, respectând pe deplin independența acestora, să se adreseze comisiei competente și să răspundă întrebărilor adresate de membrii comisiei respective.

Articolul 23

Directorul

- (1) ACER este administrată de către directorul acesteia, care acționează în conformitate cu îndrumările prevăzute la articolul 22 alineatul (5) litera (b) și, în cazurile prevăzute de prezentul regulament, cu avizele Consiliului autorităților de reglementare. Fără a aduce atingere rolurilor respective ale consiliului de administrație și ale Consiliului autorităților de reglementare în raport cu atribuțiile directorului, directorul nu solicită și nu urmează instrucțiuni din partea niciunui guvern, din partea instituțiilor Uniunii sau a altei entități sau persoane publice sau private. Directorul răspunde în fața consiliului de administrație în ceea ce privește chestiunile administrative, bugetare și manageriale, dar rămâne pe deplin independent în ceea ce privește atribuțiile sale în temeiul articolului 24 alineatul (1) litera (c). Directorul poate participa la reuniunile Consiliului autorităților de reglementare în calitate de observator.
- (2) Directorul este numit de către consiliul de administrație, în urma unui aviz favorabil al Consiliului autorităților de reglementare, pe baza meritelor, a competențelor și a experienței relevante a acestuia în sectorul energiei, dintr-o listă de cel puțin trei candidați propuși de către Comisie, în urma unei proceduri de selecție deschise și transparente. Înainte de a fi numit în funcție, candidatul selecționat de către consiliul de administrație face o declarație în fața comisiei competente a Parlamentului European și răspunde întrebărilor adresate de membrii acesteia. În scopul încheierii contractului cu directorul, ACER este reprezentată de președintele consiliului de administrație.
- (3) Mandatul directorului este de cinci ani. În ultimele nouă luni ale mandatului, Comisia efectuează o evaluare. În cursul evaluării, Comisia examinează în special:
- (a) rezultatele obținute de director;
 - (b) sarcinile și obligațiile ACER în anii următori.
- (4) Consiliul de administrație, hotărând la propunerea Comisiei, după consultarea Consiliului autorităților de reglementare și după studierea cu cea mai mare atenție a evaluării și avizului Consiliului autorităților de reglementare și numai în acele cazuri în care este justificat în baza atribuțiilor și obligațiilor ACER, poate să prelungească durata mandatului directorului o singură dată, pentru o perioadă care nu depășește cinci ani. Directorul al cărui mandat a fost prelungit nu poate să participe la o altă procedură de selecție pentru același post, la sfârșitul perioadei prelungite.
- (5) Consiliul de administrație informează Parlamentul European în legătură cu intenția sa de a prelungi mandatul directorului. Cu o lună înainte de prelungirea mandatului său, directorul poate fi invitat să facă o declarație în fața comisiei competente a Parlamentului European și să răspundă întrebărilor puse de membrii respectivei comisii.

- (6) În cazul în care mandatul său nu este prelungit, directorul rămâne în funcție până la numirea succesorului său.
- (7) Directorul poate fi revocat din funcție doar printr-o decizie a consiliului de administrație, după obținerea unui aviz favorabil din partea Consiliului autorităților de reglementare. Consiliul de administrație adoptă respectiva decizie în baza unei majorități de două treimi din membrii săi.
- (8) Parlamentul European și Consiliul pot invita directorul să prezinte un raport privind exercitarea atribuțiilor sale. Parlamentul European îl poate invita, de asemenea, pe director să se adreseze comisiei competente și să răspundă întrebărilor adresate de membrii comisiei respective.

Articolul 24

Atribuțiile directorului

- (1) Directorul:
- (a) este reprezentantul legal al ACER și este însărcinat cu gestionarea curentă a acesteia;
 - (b) pregătește lucrările consiliului de administrație, participă, fără a avea drept de vot, la lucrările consiliului de administrație și este responsabil de punerea în aplicare a deciziilor adoptate de consiliul de administrație;
 - (c) redactează, se consultă cu privire la, adoptă și publică avize, recomandări și decizii;
 - (d) este responsabil de punerea în aplicare a programului anual de activitate al ACER sub îndrumarea Consiliului autorităților de reglementare și sub controlul administrativ al consiliului de administrație;
 - (e) ia măsurile necesare, în special în privința adoptării instrucțiunilor administrative interne și a publicării comunicărilor, pentru a garanta funcționarea ACER în conformitate cu prezentul regulament;
 - (f) în fiecare an, pregătește proiectul programului de activitate al ACER pentru anul următor și, după adoptarea proiectului de către consiliul de administrație, îl prezintă Consiliului autorităților de reglementare, Parlamentului European și Comisiei înainte de data de 31 ianuarie a fiecărui an;
 - (g) este responsabil de punerea în aplicare a documentului de programare și de raportarea către consiliul de administrație cu privire la acest lucru;
 - (h) elaborează un proiect provizoriu de buget estimativ al ACER în temeiul articolului 33 alineatul (1) și execută bugetul ACER în conformitate cu articolele 34 și 35;
 - (i) în fiecare an, pregătește și înaintează consiliului de administrație un proiect de raport anual care conține o secțiune independentă privind activitățile de reglementare ale ACER și o secțiune privind aspectele financiare și administrative;
 - (j) elaborează un plan de acțiune în urma concluziilor evaluărilor și rapoartelor de audit interne sau externe, precum și a investigațiilor desfășurate de OLAF și prezintă rapoarte semestriale Comisiei și rapoarte periodice consiliului de administrație în legătură cu progresele înregistrate;
 - (k) este responsabil de luarea deciziei privind necesitatea de a detașa unul sau mai mulți membri ai personalului în unul sau mai multe state membre, în vederea îndeplinirii atribuțiilor ACER în mod eficient și eficace.

În sensul primului paragraf litera (k), înainte de a lua decizia de a înființa un birou local, directorul solicită avizul statelor membre în cauză, inclusiv al statului membru în care se situează sediul ACER, și obține acordul prealabil al Comisiei și al consiliului de administrație. Decizia este bazată pe o analiză cost-beneficiu temeinică și precizează domeniul de aplicare al activităților care urmează să fie efectuate în cadrul respectivului birou local, astfel încât să se evite costurile inutile și dublarea funcțiilor administrative ale ACER.

- (2) În sensul alineatului (1) litera (c) din prezentul articol, avizele, recomandările și deciziile menționate la articolul 3 alineatul (1), articolele 4-8, articolul 9 alineatele (1) și (3), articolul 10, articolul 11 litera (c), articolul 13, articolul 15 alineatul (4) și articolele 30 și 43 se adoptă doar cu avizul favorabil al Consiliului autorităților de reglementare.

Înainte de a supune la vot proiectele de avize, recomandări sau decizii în Consiliul autorităților de reglementare, directorul transmite, spre consultare, propuneri de proiecte de avize, recomandări sau decizii grupului de lucru relevant, cu suficient timp înainte.

Directorul:

- (a) ține cont de observațiile și amendamentele Consiliului autorităților de reglementare și retransmite proiectul de aviz, de recomandare sau de decizie revizuit Consiliului autorităților de reglementare în vederea obținerii unui aviz favorabil;
- (b) poate retrage proiectele de avize, recomandări sau decizii transmise, cu condiția ca directorul să prezinte o motivare scrisă justificată corespunzător în cazul în care nu este de acord cu amendamentele transmise de Consiliul autorităților de reglementare;

În cazul retragerii unui proiect de aviz, de recomandare sau de decizie, directorul poate emite un nou proiect de aviz, recomandare sau decizie, urmând procedura stabilită la articolul 22 alineatul (5) litera (a) și la al doilea paragraf din prezentul alineat. În sensul celui de-al treilea paragraf litera (a) din prezentul alineat, în cazul în care nu urmează întru totul sau respinge observațiile sau amendamentele primite de la Consiliul autorităților de reglementare, directorul transmite, de asemenea, o motivare scrisă justificată corespunzător.

În cazul în care Consiliul autorităților de reglementare nu emite un aviz favorabil cu privire la textul proiectului de aviz, de recomandare sau de decizie retransmis pentru că observațiile și amendamente sale nu se reflectă în textul retransmis, directorul poate revizui din nou textul proiectului de aviz, de recomandare sau de decizie în conformitate cu amendamentele și observațiile propuse de Consiliul autorităților de reglementare pentru a obține avizul favorabil al acestuia, fără a mai trebui să se consulte cu grupul de lucru relevant sau să mai transmită încă o motivare scrisă.

Articolul 25

Înființarea și componența camerei de recurs

- (1) ACER înființează o cameră de recurs.
- (2) Camera de recurs este formată din șase membri și șase supleanți selectați din fostul sau actualul personal cu rang înalt al autorităților de reglementare, al autorităților din domeniul concurenței sau al altor instituții ale Uniunii sau naționale cu experiență relevantă în sectorul energiei. Camera de recurs își desemnează președintele.

Membrii camerei de recurs sunt numiți în mod formal de către consiliul de administrație, la propunerea Comisiei, ca urmare a unei invitații publice de exprimare a interesului și după consultarea Consiliului autorităților de reglementare.

- (3) Camera de recurs își adoptă și publică propriul regulament de procedură. Regulamentul respectiv prevede în amănunt condițiile care reglementează organizarea și funcționarea camerei de recurs și regulile aplicabile căilor de atac exercitate în fața camerei, în conformitate cu articolul 28. Camera de recurs notifică proiectul regulamentului de procedură Comisiei, precum și orice modificare semnificativă a regulamentului respectiv. Comisia poate emite un aviz cu privire la regulamentul respectiv în termen de trei luni de la data primirii notificării.

Bugetul ACER conține o linie bugetară separată pentru finanțarea funcționării grefei camerei de recurs.

- (4) Deciziile camerei de recurs se adoptă cu majoritate de cel puțin patru din cei șase membri ai săi. Camera de recurs este convocată atunci când este necesar.

Articolul 26

Membrii camerei de recurs

- (1) Durata mandatului membrilor camerei de recurs este de cinci ani. Mandatul poate fi reînnoit o singură dată.
- (2) Membrii camerei de recurs sunt independenți în luarea deciziilor. Aceștia nu sunt constrânși să respecte nicio instrucțiune. Aceștia nu pot avea alte atribuții în cadrul ACER, al consiliului de administrație sau al Consiliului autorităților de reglementare și nici în cadrul vreunui grup de lucru al ACER. Un membru al camerei de recurs nu poate fi revocat din funcție pe durata mandatului său decât în cazul în care a fost găsit vinovat de comiterea unei abateri grave, iar consiliul de administrație, după ce a consultat Consiliul autorităților de reglementare, adoptă o decizie în acest sens.

*Articolul 27***Excluderea și obiecții în cadrul camerei de recurs**

- (1) Membrii camerei de recurs nu iau parte la procedurile de exercitare a căilor de atac dacă au un interes personal în cauza respectivă, dacă au fost anterior implicați ca reprezentanți ai uneia dintre părți sau dacă au participat la adoptarea deciziei care face obiectul căii de atac.
- (2) Un membru al camerei de recurs informează camera, în cazul în care, dintr-unul din motivele menționate la alineatul (1) sau din oricare alt motiv, consideră că un alt membru nu ar trebui să ia parte la vreuna dintre procedurile de exercitare a căilor de atac. Oricare parte din cadrul unei proceduri de exercitare a unei căi de atac poate ridica obiecții cu privire la participarea unui membru al camerei de recurs în baza oricăruia dintre motivele menționate la alineatul (1) sau în cazul unei suspiciuni de părtinire. O astfel de obiecție este inadmisibilă dacă este fundamentată pe criterii de naționalitate a membrilor sau dacă, deși conștientă de existența unui motiv de obiecție, partea la o procedură de exercitare a unei căi de atac face cu toate acestea un pas procedural în procedurile de exercitare a căilor de apel, altul decât cel de a ridica obiecții privind alcătuirea camerei de recurs.
- (3) Camera de recurs decide cu privire la acțiunile care trebuie întreprinse în cazurile menționate la alineatele (1) și (2) fără participarea membrului în cauză. În scopul luării respectivei decizii, membrul în cauză este înlocuit în cadrul camerei de recurs de către supleantul său. Dacă supleantul se găsește într-o situație similară cu cea a membrului, președintele desemnează un înlocuitor dintre supleanții disponibili.
- (4) Membrii camerei de recurs se angajează să acționeze independent și în interes public. În acest sens, aceștia redactează o declarație de angajament și o declarație de interese, indicând fie absența oricărui interes care ar putea fi considerat susceptibil de a le prejudicia independența, fie orice interes direct sau indirect care ar putea fi considerate susceptibil de a le prejudicia independența. Respectivele declarații scrise sunt făcute publice anual.

*Articolul 28***Decizii care pot face obiectul unei căi de atac**

- (1) Orice persoană fizică sau juridică, inclusiv autoritățile de reglementare, poate exercita o cale de atac împotriva unei decizii menționate la articolul 2 litera (d) care este adresată persoanei respective sau împotriva unei decizii care, deși adresată unei alte persoane, privește direct și personal respectiva persoană.
- (2) Calea de atac cuprinde expunerea motivelor exercitării căii de atac și se înaintează în scris ACER în termen de două luni de la notificarea deciziei către persoana în cauză sau, în absența acesteia, în termen de două luni de la data la care ACER a publicat decizia sa. Camera de recurs ia o decizie cu privire la calea de atac în termen de patru luni de la introducerea acțiunii.
- (3) O cale de atac exercitată în temeiul alineatului (1) nu are efect suspensiv. Camera de recurs poate, cu toate acestea, în cazul în care consideră că circumstanțele o cer, să suspende aplicarea deciziei contestate.
- (4) În cazul în care calea de atac este admisibilă, camera de recurs examinează dacă aceasta este bine întemeiată. Camera de recurs invită părțile din cadrul procedurii de exercitare a căii de atac, de câte ori este necesar, să prezinte, în anumite termene, observații privind notificările emise de către aceasta sau privind comunicările celorlalte părți în cauza respectivă. Părțile la procedurile de exercitare a căilor de atac au dreptul să susțină o prezentare orală.
- (5) Camera de recurs poate să confirme decizia sau poate transfera cazul organismului competent din cadrul ACER. Decizia camerei de recurs este obligatorie pentru acest organismul respectiv.
- (6) ACER publică deciziile adoptate de camera de recurs.

*Articolul 29***Acțiunile în fața Curții de Justiție**

Acțiunile în anulare împotriva unei decizii emise de către ACER în temeiul prezentului regulament și acțiunile în constatarea abținerii de a acționa în cadrul termenelor aplicabile pot fi introduse la Curtea de Justiție doar după epuizarea procedurii de exercitare a căilor de atac menționate la articolul 28. ACER ia toate măsurile necesare pentru respecta hotărârea Curții de Justiție.

*Articolul 30***Grupuri de lucru**

(1) În cazuri justificate și în special pentru a sprijini activitatea de reglementare a directorului și a Consiliului autorităților de reglementare cu privire la aspecte de reglementare și pentru a elabora avizele, recomandările și deciziile menționate la articolul 3 alineatul (1), articolele 4-8, articolul 9 alineatele (1) și (3), articolul 10, articolul 11 litera (c), articolul 13, articolul 15 alineatul (4) și articolele 30 și 43 consiliul de administrație înființează sau desființează grupuri de lucru pe baza unei propuneri comune a directorului și a Consiliului autorităților de reglementare.

Pentru înființarea sau desființarea unui grup de lucru este nevoie de un aviz favorabil din partea Consiliului autorităților de reglementare.

(2) Grupurile de lucru sunt compuse din experți din cadrul personalului ACER și al autorităților de reglementare. Experții din partea Comisiei pot participa la grupurile de lucru. ACER nu este responsabilă de costurile de participare ale experților din cadrul autorităților de reglementare la grupurile de lucru ale ACER. Grupurile de lucru iau în considerare punctele de vedere ale experților altor autorități naționale relevante în cazul în care aceste autorități sunt competente.

(3) Consiliul de administrație adoptă și publică regulamentul intern de procedură pentru funcționarea grupurilor de lucru pe baza unei propuneri a directorului, după consultarea Consiliului autorităților de reglementare și obținerea avizului favorabil al acestuia.

(4) Grupurile de lucru ale ACER desfășoară activitățile care le sunt atribuite în documentul de programare adoptat în temeiul articolului 20 și orice activități în temeiul prezentului regulament care le sunt atribuite de Consiliul autorităților de reglementare și de director.

Capitolul III**Stabilirea și structura bugetului***Articolul 31***Structura bugetului**

(1) Fără a aduce atingere altor resurse, veniturile ACER sunt compuse din:

- (a) o contribuție din partea Uniunii;
- (b) taxe plătite către ACER în conformitate cu articolul 32;
- (c) orice contribuții voluntare din partea statelor membre sau din partea autorităților de reglementare, în temeiul articolului 19 alineatul (1) litera (g);
- (d) succesiuni, donații sau granturi acordate în temeiul articolului 19 alineatul (1) litera (g).

(2) Cheltuielile ACER cuprind cheltuieli cu personalul, cheltuieli administrative, cheltuieli cu infrastructura și cheltuieli operaționale.

(3) Se asigură un echilibru între veniturile și cheltuielile ACER.

(4) Toate veniturile și cheltuielile ACER fac obiectul unor previziuni pentru fiecare exercițiu financiar, care coincide cu anul calendaristic, și sunt introduse în bugetul ACER.

(5) Venitul perceput de ACER nu compromite neutralitatea, independența sau obiectivitatea acesteia.

*Articolul 32***Taxe**

(1) Se datorează taxe ACER pentru următoarele:

- (a) solicitarea unei decizii de scutire sau derogare în temeiul articolului 10 din prezentul regulament, precum și pentru decizii privind alocarea transfrontalieră a costurilor prevăzute de ACER în temeiul articolului 12 din Regulamentul (UE) nr. 347/2013;

(b) colectarea, utilizarea, prelucrarea și analizarea informațiilor raportate de participanții la piață sau de entitățile care raportează în numele acestora în temeiul articolului 8 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011.

(2) Taxele menționate la alineatul (1), precum și modul în care acestea trebuie plătite, se stabilesc de Comisie, după organizarea unei consultări publice și după consultarea consiliului de administrație și a Consiliului autorităților de reglementare. Taxele sunt proporționale cu costurile serviciilor relevante furnizate într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor și sunt suficiente pentru a acoperi costurile respective. Taxele respective se stabilesc la un nivel la care să se asigure că nu sunt discriminatorii și că nu reprezintă o sarcină financiară sau administrativă nejustificată în sarcina participanților la piață sau a entităților care acționează în numele lor.

Comisia examinează periodic nivelul taxelor respective pe baza unei evaluări și, dacă este necesar, adaptează nivelul taxelor și modul în care trebuie plătite.

Articolul 33

Elaborarea bugetului

(1) În fiecare an, directorul întocmește un proiect provizoriu de buget estimativ, acoperind cheltuielile operaționale și programul de activitate anticipat pentru exercițiul financiar următor, și trimite consiliului de administrație respectivul proiect provizoriu de buget estimativ, împreună cu o listă a posturilor provizorii.

(2) Proiectul provizoriu de buget estimativ se bazează pe obiectivele și rezultatele preconizate indicate în documentul de programare menționat la articolul 20 alineatul (1) și ține cont de resursele financiare necesare pentru atingerea acestor obiective și rezultate preconizate.

(3) În fiecare an, consiliul de administrație, în baza proiectului provizoriu de buget estimativ pregătit de către director, adoptă un proiect provizoriu de buget estimativ al veniturilor și al cheltuielilor ACER pentru următorul exercițiu financiar.

(4) Proiectul provizoriu de buget estimativ, incluzând un proiect de schemă de personal, este transmis Comisiei de către consiliul de administrație până la data de 31 ianuarie a fiecărui an. Anterior adoptării bugetului estimativ, proiectul pregătit de către director este transmis Consiliului autorităților de reglementare, care poate emite un aviz motivat cu privire la acesta.

(5) Bugetul estimativ prevăzut la alineatul (3) se transmite de către Comisie Parlamentului European și Consiliului, împreună cu proiectul bugetului general al Uniunii.

(6) Pe baza proiectului de buget estimativ, Comisia înscrie în proiectul bugetului general al Uniunii estimările pe care le consideră necesare, ținând cont de schema de personal și de cuantumul subvenției din bugetul general al Uniunii în conformitate cu articolele 313-316 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

(7) Consiliul, în calitate de autoritate bugetară, adoptă schema de personal pentru ACER.

(8) Bugetul ACER este adoptat de către consiliul de administrație. Acesta se definitivează odată cu adoptarea definitivă a bugetului general al Uniunii. Dacă este necesar, acesta este adaptat în consecință.

(9) Orice modificare a bugetului, inclusiv a schemei de personal, urmează aceeași procedură.

(10) Până la 5 iulie 2020, Comisia evaluează dacă resursele financiare și umane de care dispune ACER îi permit acesteia să își îndeplinească rolul conferit de prezentul regulament de a promova piața internă a energiei și de a contribui la securitatea energetică în beneficiul consumatorilor din Uniune.

(11) Consiliul de administrație notifică de îndată autoritatea bugetară în legătură cu intenția sa de a pune în aplicare orice proiect care ar putea avea implicații financiare semnificative pentru finanțarea bugetului ACER, în special proiectele de natură imobiliară. Consiliul de administrație informează de asemenea Comisia cu privire la intențiile sale. În cazul în care una dintre autoritățile bugetare intenționează să emită un aviz, aceasta notifică ACER în acest sens în termen de două săptămâni de la primirea informațiilor privind proiectul în cauză. În absența unui răspuns, ACER poate demara proiectul planificat.

Articolul 34

Execuția și controlul bugetului

- (1) Directorul își exercită competențele de ordonator de credite și execută bugetul ACER.
- (2) Până la data de 1 martie după încheierea fiecărui exercițiu financiar, contabilul ACER transmite contabilului Comisiei și Curții de Conturi situația conturilor provizorii, precum și raportul privind gestiunea bugetară și financiară pentru exercițiul financiar respectiv. De asemenea, contabilul ACER transmite Parlamentului European și Consiliului raportul privind gestiunea bugetară și financiară până la data de 31 martie a anului următor. Contabilul Comisiei consolidează conturile provizorii ale instituțiilor și ale organismelor descentralizate, în conformitate cu articolul 245 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²²⁾ (denumit în continuare „regulamentul financiar”).

Articolul 35

Prezentarea conturilor și descărcarea de gestiune

- (1) Contabilul ACER transmite conturile provizorii pentru exercițiul financiar (exercițiul N) contabilului Comisiei și Curții de Conturi până la data de 1 martie a următorului exercițiu financiar (exercițiul N+1).
 - (2) ACER transmite raportul privind gestiunea bugetară și financiară pentru exercițiul N Parlamentului European, Consiliului, Comisiei și Curții de Conturi până la data de 31 martie a exercițiului N+1.
- Până la data de 31 martie a exercițiului N+1, contabilul Comisiei transmite Curții de Conturi situația conturilor provizorii ale ACER. Comisia transmite, de asemenea, raportul privind gestiunea bugetară și financiară pentru exercițiul financiar respectiv Parlamentului European și Consiliului.
- (3) După primirea observațiilor formulate de Curtea de Conturi cu privire la conturile provizorii ale ACER pentru exercițiul N, în conformitate cu dispozițiile articolului 246 din regulamentul financiar, contabilul elaborează, pe propria răspundere, situația conturilor finale ale ACER pentru anul respectiv. Directorul o trimite spre avizare consiliului de administrație.
 - (4) Consiliul de administrație emite un aviz cu privire la conturile finale ale ACER pentru exercițiul N.
 - (5) Până la data de 1 iulie a exercițiului N+1, contabilul ACER transmite Parlamentului European, Consiliului, Comisiei și Curții de Conturi situația conturilor finale pentru exercițiul N împreună cu avizul consiliului de administrație.
 - (6) Conturile finale se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* până la data de 15 noiembrie a exercițiului N+1.
 - (7) Directorul transmite Curții de Conturi un răspuns la observațiile formulate de aceasta, până la data de 30 septembrie a exercițiului N+1. Acesta trimite, de asemenea, o copie a acestui răspuns consiliului de administrație și Comisiei.
 - (8) Directorul prezintă Parlamentului European, la solicitarea acestuia, toate informațiile necesare derulării eficiente a procedurii de descărcare de gestiune pentru exercițiul N în conformitate cu articolul 109 alineatul (3) din Regulamentul delegat (UE) nr. 1271/2013.
 - (9) La recomandarea Consiliului, hotărând cu majoritate calificată, Parlamentul European aprobă descărcarea de gestiune a directorului pentru execuția bugetului pentru exercițiul financiar N, până la data de 15 mai a exercițiului N+2.

⁽²²⁾ Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (JO L 193, 30.7.2018, p. 1).

*Articolul 36***Norme financiare**

Normele financiare aplicabile ACER sunt adoptate de către consiliul de administrație după consultarea Comisiei. Aceste norme se pot abate de la Regulamentul delegat (UE) nr. 1271/2013, dacă nevoile funcționale specifice ACER o cer și numai cu acordul prealabil al Comisiei.

*Articolul 37***Combaterea fraudei**

(1) Pentru a facilita combaterea fraudei, a corupției și a altor activități ilegale în temeiul Regulamentului (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²³⁾, ACER aderă la Acordul interinstituțional din 25 mai 1999 privind investigațiile interne desfășurate de OLAF ⁽²⁴⁾ și adoptă dispozițiile corespunzătoare care se aplică tuturor angajaților ACER, utilizând modelul prevăzut în anexa la acordul respectiv.

(2) Curtea de Conturi este abilitată să desfășoare audituri la fața locului, precum și audituri pe bază de documente, cu privire la beneficiarii de granturi, contractanții și subcontractanții care au primit fonduri ale Uniunii de la ACER.

(3) OLAF poate desfășura investigații, inclusiv controale și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă s-a comis o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii în legătură cu un grant sau un contract finanțat de ACER, în conformitate cu dispozițiile și cu procedurile stabilite în Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 și în Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului ⁽²⁵⁾.

(4) Fără a aduce atingere alineatelor (1), (2) și (3), acordurile de cooperare cu țări terțe și cu organizații internaționale, contractele, acordurile de grant și deciziile privind granturile luate de ACER conțin dispoziții care împuternicesc în mod expres Curtea de Conturi și OLAF să efectueze auditurile și investigațiile menționate la prezentul articol, potrivit competențelor care le revin.

Capitolul IV**Dispoziții generale și finale***Articolul 38***Privilegii și imunități și acordul privind sediul**

(1) Protocolul nr. 7 privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene anexat la TUE și TFUE se aplică ACER și personalului acesteia.

(2) Dispozițiile necesare referitoare la găzduirea care urmează să fie oferită ACER în statul membru gazdă și la facilitățile care trebuie puse la dispoziție de statul membru respectiv, împreună cu normele specifice aplicabile în statul membru gazdă directorului, membrilor consiliului de administrație, personalului ACER și membrilor familiilor acestora sunt prevăzute într-un acord privind sediul încheiat între ACER și statul membru în care se află sediul. Acordul respectiv se încheie după obținerea acordului consiliului de administrație.

*Articolul 39***Personalul**

(1) Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți și normele adoptate de comun acord de către instituțiile Uniunii în scopul aplicării Statutului funcționarilor și Regimului aplicabil celorlalți agenți se aplică personalului ACER, inclusiv directorului acesteia.

⁽²³⁾ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1).

⁽²⁴⁾ JO L 136, 31.5.1999, p. 15.

⁽²⁵⁾ Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.1996, p. 2).

(2) Consiliul de administrație, de comun acord cu Comisia, adoptă normele relevante de punere în aplicare, în conformitate cu articolul 110 din Statutul funcționarilor.

(3) În ceea ce privește personalul său, ACER exercită atribuțiile conferite autorității împuternicite să facă numiri conform Statutului funcționarilor, precum și autorității împuternicite să încheie contracte conform Regimului aplicabil celorlalți agenți.

(4) Consiliul de administrație poate adopta dispoziții care să permită angajarea la ACER de experți naționali detașați din statele membre.

Articolul 40

Răspunderea ACER

(1) Răspunderea contractuală a ACER este reglementată de legea aplicabilă contractului în cauză.

Orice clauză compromisorie prevăzută într-un contract încheiat de ACER intră în sfera de competență a Curții de Justiție.

(2) În cazul răspunderii necontractuale, ACER, în conformitate cu principiile generale comune legislațiilor statelor membre, repară orice prejudiciu cauzat de aceasta sau de către personalul acesteia în cursul îndeplinirii sarcinilor lor de serviciu.

(3) Curtea de Justiție este competentă în litigiile privind despăgubirile pentru prejudicii menționate la alineatul (2).

(4) Răspunderea financiară personală și răspunderea disciplinară a personalului ACER față de aceasta sunt guvernate de dispozițiile relevante aplicabile personalului ACER.

Articolul 41

Transparență și comunicare

(1) Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁶⁾ se aplică documentelor deținute de ACER.

(2) Consiliul de administrație adoptă măsurile practice pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1049/2001.

(3) Deciziile adoptate de către ACER în temeiul articolului 8 din Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 pot face obiectul unei plângeri adresate Ombudsmanului sau al unei acțiuni în fața Curții de Justiție, în conformitate cu condițiile prevăzute la articolele 228 și 263 din TFUE.

(4) Prelucrarea datelor cu caracter personal de către ACER este supusă Regulamentului (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁷⁾. Consiliul de administrație stabilește măsurile de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1725 de către ACER, inclusiv pe cele referitoare la desemnarea responsabilului cu protecția datelor din cadrul ACER. Aceste măsuri sunt stabilite după consultarea Autorității Europene pentru Protecția Datelor.

(5) ACER poate desfășura activități de comunicare din proprie inițiativă în limitele domeniului său de competență. Alocarea resurselor pentru activități de comunicare nu se face în detrimentul îndeplinirii eficiente a atribuțiilor menționate la articolele 3-13. Activitățile de comunicare se desfășoară în conformitate cu planurile relevante de comunicare și de difuzare a informațiilor, adoptate de consiliul de administrație.

⁽²⁶⁾ Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, 31.5.2001, p. 43).

⁽²⁷⁾ Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (JO L 295, 21.11.2018, p. 39).

Articolul 42

Protecția informațiilor clasificate și a informațiilor sensibile neclasificate

(1) ACER adoptă propriile norme de securitate, care sunt echivalente cu normele de securitate ale Comisiei pentru protecția informațiilor clasificate ale Uniunii Europene (IUEC) și a informațiilor sensibile neclasificate, inclusiv norme pentru schimbul, prelucrarea și stocarea informațiilor respective prevăzute de Deciziile (UE, Euratom) 2015/443 ⁽²⁸⁾ și (UE, Euratom) 2015/444 ⁽²⁹⁾ ale Comisiei.

(2) ACER poate decide, de asemenea, să aplice *mutatis mutandis* deciziile Comisiei menționate la alineatul (1). Normele de securitate ale ACER includ, printre altele, dispoziții pentru schimbul, prelucrarea și stocarea IUEC și a informațiilor sensibile neclasificate.

Articolul 43

Acorduri de cooperare

(1) ACER este deschisă participării țărilor terțe care au încheiat acorduri cu Uniunea și care au adoptat și aplică normele relevante ale dreptului Uniunii în domeniul energiei, incluzând, în special, normele privind autoritățile de reglementare independente, accesul terților la infrastructură și separarea activității, comerțul cu energie și operarea sistemului și participarea și protecția consumatorilor, precum și normele relevante în domeniul protecției mediului și al concurenței.

(2) Sub rezerva încheierii unui acord în acest sens între Uniune și țările terțe menționate la alineatul (1) din prezentul articol, ACER își poate exercita atribuțiile în temeiul articolelor 3-13 și în ceea ce privește țările terțe, cu condiția ca respectivele țări terțe să fi adoptat și să aplice normele relevante în conformitate cu alineatul (1) din prezentul articol și să fi mandatat ACER să coordoneze activitățile autorităților lor de reglementare cu cele ale autorităților de reglementare din statele membre. În cazul în care ACER își exercită atribuțiile astfel, trimerile la chestiunile cu caracter transfrontalier se referă la frontierele Uniunii cu țările terțe și nu la frontierele dintre două state membre.

(3) Acordurile menționate la alineatul (1) stabilesc aranjamente care precizează, în special, natura, sfera și aspectele procedurale ale participării acestor țări la activitățile ACER, inclusiv dispoziții referitoare la contribuțiile financiare și la personal.

(4) Consiliul de administrație adoptă normele de procedură pentru relațiile cu țările terțe menționate la alineatul (1), după primirea unui aviz favorabil din partea Consiliului autorităților de reglementare. Comisia se asigură că ACER își desfășoară activitatea în limitele mandatului său și ale cadrului instituțional existent prin încheierea unui acord de lucru adecvat cu directorul ACER.

Articolul 44

Regimul lingvistic

(1) Dispozițiile Regulamentului nr. 1 al Consiliului ⁽³⁰⁾ se aplică ACER.

(2) Consiliul de administrație decide cu privire la regimul lingvistic intern al ACER.

(3) Serviciile de traducere necesare funcționării ACER sunt asigurate de către Centrul de Traduceri pentru Organismele Uniunii Europene.

Articolul 45

Evaluare

(1) Până la 5 iulie 2024 și ulterior din cinci în cinci ani, Comisia, asistată de un expert extern independent, realizează o evaluare pentru a aprecia performanța ACER în raport cu obiectivele, mandatul și atribuțiile acesteia. Evaluarea abordează în special eventuala necesitate de a modifica mandatul ACER și implicațiile financiare ale unei astfel de modificări.

⁽²⁸⁾ Decizia (UE, Euratom) 2015/443 a Comisiei din 13 martie 2015 privind securitatea în cadrul Comisiei (JO L 72, 17.3.2015, p. 41).

⁽²⁹⁾ Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei din 13 martie 2015 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate (JO L 72, 17.3.2015, p. 53).

⁽³⁰⁾ Regulamentul nr. 1 al Consiliului de stabilire a regimului lingvistic al Comunității Economice Europene (JO 17, 6.10.1958, p. 385).

(2) Atunci când consideră că funcționarea în continuare a ACER nu se mai justifică în raport cu obiectivele, mandatul și atribuțiile care îi sunt desemnate, Comisia poate propune modificarea în consecință sau abrogarea prezentului regulament, după consultarea corespunzătoare a părților interesate și a Consiliului autorităților de reglementare.

(3) Comisia prezintă constatările evaluării menționate la alineatul (1), inclusiv concluziile sale, Parlamentului European, Consiliului și Consiliului autorităților de reglementare. Constatările evaluării ar trebui făcute publice.

(4) Până la 31 octombrie 2025 și, ulterior, cel puțin o dată la cinci ani, Comisia transmite Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a prezentului regulament și, în special, a atribuțiilor ACER care implică decizii individuale. Raportul respectiv ține seama, dacă este cazul, de rezultatele evaluării efectuate în temeiul articolului 69 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943.

Dacă este cazul, Comisia transmite o propunere legislativă împreună cu raportul său.

Articolul 46

Abrogare

Regulamentul (CE) nr. 713/2009 se abrogă.

Trimiterile la regulamentul abrogat se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență care figurează în anexa II.

Articolul 47

Intrare în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 5 iunie 2019.

Pentru Parlamentul European

Președintele

A. TAJANI

Pentru Consiliu

Președintele

G. CIAMBA

ANEXA I

Regulamentul abrogat cu modificarea sa

Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 de instituire a Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 211, 14.8.2009, p. 1)	
Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009	Numai în ceea ce privește trimiterile de la articolul 20 din Regulamentul (UE) nr. 347/2013 la articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 713/2009.

ANNEX II

Tabel de corespondență

Regulamentul (CE) nr. 713/2009	Prezentul regulament
Articolul 1	Articolul 1
Articolul 4	Articolul 2
Articolul 5	Articolul 3
Articolul 6 alineatele (1)-(3) și alineatul (4) primul paragraf	Articolul 4
Articolul 6 alineatul (4) al doilea până la al cincilea paragraf și alineatele (5), (6) și (9)	Articolul 5
Articolul 7 și 8	Articolul 6
—	Articolul 7
—	Articolul 8
—	Articolul 9
Articolul 9 alineatul (1) și alineatul (2) primul paragraf	Articolul 10
Articolul 6 alineatele (7) și (8)	Articolul 11
—	Articolul 12
Articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf	Articolul 13
Articolul 10	Articolul 14
Articolul 11	Articolul 15
Articolul 2	Articolul 16
Articolul 3	Articolul 17
Articolul 12	Articolul 18
Articolul 13	Articolul 19
—	Articolul 20
Articolul 14 alineatele (1) și (2)	Articolul 21
Articolul 14 alineatele (3)-(6)	Articolul 22 alineatele (1)-(4)
Articolul 15	Articolul 22 alineatele (5) și (6)
Articolul 16	Articolul 23
Articolul 17	Articolul 24
Articolul 18 alineatele (1) și (2)	Articolul 25 alineatele (1), (2) și (4)
Articolul 19 alineatul (6)	Articolul 25 alineatul (3)
Articolul 18 alineatul (3)	Articolul 26
Articolul 18 alineatele (4)-(7)	Articolul 27
Articolul 19 alineatele (1)-(5) și (7)	Articolul 28
Articolul 20	—
—	Articolul 29
—	Articolul 30
Articolul 21	Articolul 31
Articolul 22	Articolul 32
Articolul 23	Articolul 33
Articolul 24 alineatele (1) și (2)	Articolul 34

Regulamentul (CE) nr. 713/2009	Prezentul regulament
Articolul 24 alineatul (3) și următoarele	Articolul 35
Articolul 25	Articolul 36
—	Articolul 37
Articolul 27	Articolul 38
Articolul 28	Articolul 39
Articolul 29	Articolul 40
Articolul 30	Articolul 41 alineatele (1)-(3)
—	Articolul 42
Articolul 31	Articolul 43
Articolul 33	Articolul 44
Articolul 34	Articolul 45
—	Articolul 46
Articolul 35	Articolul 47

REGULAMENTUL (UE) 2019/943 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI**din 5 iunie 2019****privind piața internă de energie electrică****(reformare)****(Text cu relevanță pentru SEE)**

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁾ a fost modificat în mod substanțial de mai multe ori. Întrucât se impun noi modificări, este necesar, din motive de claritate, să se procedeze la reformarea respectivului regulament.
- (2) Uniunea energetică urmărește să ofere clienților finali - casnici și industriali - o alimentare cu energie sigură, securizată, durabilă, competitivă și la prețuri accesibile. În trecut, sistemul electroenergetic a fost dominat de monopoluri integrate pe verticală, adesea deținute de stat, cu centrale electrice nucleare sau cu combustibil fosil centralizate și de mari dimensiuni. Piața internă de energie electrică, care a fost implementată treptat începând cu 1999, are drept obiectiv să ofere tuturor consumatorilor din Uniune posibilități reale de alegere, precum și noi oportunități de afaceri și un comerț transfrontalier mai intens, pentru a asigura obținerea de progrese în materie de eficiență, prețuri competitive și îmbunătățirea calității serviciilor, precum și pentru a contribui la siguranța alimentării și la dezvoltarea durabilă. Piața internă de energie electrică a stimulat concurența, mai ales la nivelul vânzărilor angro, și a intensificat comerțul interzonal. Aceasta rămâne fundamentul unei piețe eficiente de energie.
- (3) Sistemul energetic al Uniunii traversează în prezent perioada cu cele mai profunde modificări din ultimele decenii, iar piața de energie electrice se află în centrul acestui proces de schimbare. Obiectivul comun de decarbonizare a sistemului energetic creează noi oportunități și provocări pentru participanții la piață. În același timp, progresele tehnologice permit noi forme de participare a consumatorilor și de cooperare transfrontalieră.
- (4) Prezentul regulament stabilește norme pentru a asigura funcționarea pieței interne de energie electrică și include anumite cerințe legate de dezvoltarea de energie din surse regenerabile și de politica de mediu, în special norme specifice pentru anumite tipuri de instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu privire la responsabilitatea în materie de echilibrare, dispacherizare și redispatching, precum și un prag pentru emisiile de CO₂ pentru noua capacitate de generare, în cazul în care această capacitate este supusă unor măsuri temporare pentru asigurarea nivelului necesar de acoperire a resurselor, și anume mecanismelor de asigurare a capacității.
- (5) Energia electrică provenită din surse regenerabile de la instalațiile mici de producere a energiei electrice ar trebui să beneficieze de prioritate la dispacherizare fie prin atribuirea unei priorități specifice în cadrul metodologiei de

⁽¹⁾ JO C 288, 31.8.2017, p. 91.

⁽²⁾ JO C 342, 12.10.2017, p. 79.

⁽³⁾ Poziția Parlamentului European din 26 martie 2019 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și decizia Consiliului din 22 mai 2019.

⁽⁴⁾ Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 (JO L 211, 14.8.2009, p. 15).

dispecerizare, fie prin impunerea unor cerințe juridice sau de reglementare care să impună operatorilor de pe piață să furnizeze această energie electrică pe piață. Dispecerizarea prioritară care a fost acordată în cadrul serviciilor de exploatare a sistemului în aceleași condiții economice ar trebui considerată că respectă prezentul regulament. În orice caz, dispecerizarea prioritară ar trebui considerată ca fiind compatibilă cu participarea la piața de energie electrică a instalațiilor de producere a energiei electrice care utilizează surse de energie regenerabile.

- (6) Intervențiile statului, deseori concepute într-o manieră necoordonată, au dus la o denaturare din ce în ce mai accentuată a pieței angro de energie electrică, cu consecințe negative pentru investiții și pentru comerțul transfrontalier.
- (7) În trecut, clienții de energie electrică erau fără excepție pasivi, cumpărând adesea energie electrică la prețuri reglementate care nu aveau nicio legătură directă cu piața. În viitor, clienții trebuie să aibă posibilitatea de a participa activ pe piață, pe picior de egalitate cu alți participanți la piață, și trebuie să fie abilitați să își gestioneze propriul consum de energie. Pentru a integra ponderea tot mai mare de energie din surse regenerabile, viitorul sistem electroenergetic ar trebui să utilizeze toate sursele disponibile de flexibilitate, în special soluțiile orientate către cerere și stocarea de energie, și ar trebui să utilizeze digitalizarea, prin integrarea tehnologiilor inovatoare în cadrul sistemului electroenergetic. Pentru o decarbonizare eficientă și la cele mai mici costuri, viitorul sistem electroenergetic trebuie să se încurajeze, de asemenea, eficiența energetică. Realizarea pieței interne a energiei prin integrarea eficientă a energiei din surse regenerabile poate stimula investițiile pe termen lung și poate contribui la realizarea obiectivelor uniunii energetice și ale cadrului de politici privind clima și energia pentru 2030, astfel cum s-a stabilit în comunicarea Comisiei din 22 ianuarie 2014 intitulată „Un cadru pentru politica privind clima și energia în perioada 2020-2030” și cum s-a aprobat în concluziile adoptate de Consiliul European la reuniunea sa din 23 și 24 octombrie 2014.
- (8) Pentru o mai mare integrare a pieței și pentru tranziția către o producție mai volatilă de energie electrică, sunt necesare eforturi sporite de coordonare a politicilor energetice naționale cu țările vecine și de utilizare a oportunităților oferite de comerțul transfrontalier cu energie electrică.
- (9) Au fost elaborate cadre de reglementare care permit comercializarea energiei electrice în întreaga Uniune. Elaborarea lor a fost susținută prin adoptarea mai multor coduri de rețea și a unor orientări pentru integrarea piețelor de energie electrică. Codurile de rețea și orientările respective conțin dispoziții referitoare la normele specifice pieței, la exploatarea sistemului și la racordarea la rețea. Pentru a asigura transparența deplină și pentru a spori securitatea juridică, ar trebui adoptate, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, și încorporate într-un act legislativ unic al Uniunii și principiile de bază în materie de funcționare a pieței și de alocare a capacității în intervalele de timp specifice pieței de echilibrare, pieței intrazilnice, pieței pentru ziua următoare și pieței la termen.
- (10) Articolul 13 din Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei ⁽⁵⁾ stabilește un proces prin care operatorii de transport și de sistem pot delega unor terți, în totalitate sau parțial, totalitatea sau o parte a atribuțiilor care li se încredințează. Operatorii de transport și de sistem care delegă ar trebui să rămână responsabili de asigurarea conformității cu prezentul regulament. De asemenea, statele membre ar trebui să poată alocă sarcini și obligații unor terți. Această atribuire ar trebui să fie limitată la sarcinile și obligațiile îndeplinite la nivel național, cum ar fi decontarea dezechilibrelor. Limitările unei astfel de atribuirii nu ar trebui să conducă la modificări inutile ale dispozițiilor naționale existente. Cu toate acestea, operatorii de transport și de sistem ar trebui să rămână responsabili pentru sarcinile care le-au fost încredințate în temeiul articolului 40 din Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁶⁾.
- (11) În ceea ce privește piețele de echilibrare, pentru ca prețurile să fie stabilite în mod eficient și fără efecte de denaturare în cadrul achiziției de capacitate de echilibrare și energie de echilibrare este necesar ca prețul pentru energia de echilibrare să nu fie impus prin contractele privind capacitatea de echilibrare. Acest lucru nu aduce atingere sistemelor de dispecerizare care utilizează un proces integrat de planificare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/2195.
- (12) Articolele 18, 30 și 32 din Regulamentul (UE) 2017/2195 stabilesc că metoda de stabilire a prețurilor pentru produsele standard și specifice de energie de echilibrare creează stimulente pozitive pentru participanții la piață, pentru ca aceștia să mențină echilibrul sistemului din zona lor de preț de dezechilibru sau să contribuie la restabilirea acestuia și astfel să reducă dezechilibrele sistemului și costurile pentru societate. Aceste abordări de stabilire a prețurilor ar trebui să vizeze o utilizare eficientă din punct de vedere economic a consumului dispecerizabil și a altor resurse de echilibrare care fac obiectul unor limite de siguranță în funcționare.

⁽⁵⁾ Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei din 23 noiembrie 2017 de stabilire a unei linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică (JO L 312, 28.11.2017, p. 6).

⁽⁶⁾ Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (a se vedea pagina 125 din prezentul Jurnal Oficial).

- (13) Integrarea piețelor de echilibrare a energiei ar trebui să faciliteze funcționarea eficientă a pieței intrazilnice, pentru a le oferi participanților la piață posibilitatea de a se echilibra, cât mai aproape de timpul real, ceea ce devine posibil datorită orelor de închidere a porții pentru energia de echilibrare prevăzute la articolul 24 din Regulamentul (UE) 2017/2195. Numai dezechilibrele care rămân după închiderea pieței intrazilnice ar trebui echilibrate de către operatorii de transport și de sistem în cadrul pieței de echilibrare. Articolul 53 din Regulamentul (UE) 2017/2195 prevede, de asemenea, armonizarea intervalului de decontare a dezechilibrului la 15 minute în Uniune. O astfel de armonizare este destinată să sprijine tranzacționarea intrazilnică și să promoveze dezvoltarea unei serii de produse de tranzacționare cu aceleași intervale de livrare.
- (14) Pentru a permite operatorilor de transport și de sistem să achiziționeze și să utilizeze capacitatea de echilibrare într-un mod eficient, economic și bazat pe piață, este necesar să se promoveze integrarea pieței. În această privință, titlul IV din Regulamentul (UE) 2017/2195 stabilește trei metodologii prin care operatorii de transport și de sistem au dreptul să aloce capacitate interzonală pentru schimbul de capacitate de echilibrare și pentru utilizarea în comun a rezervelor, atunci când aceasta se bazează pe o analiză cost-beneficiu: procesul de co-optimizare, procesul de alocare bazată pe piață și alocarea bazată pe o analiză a eficienței economice. Procesul de alocare co-optimizată ar trebui realizat pentru ziua următoare. În mod contrar, procesul de alocare bazată pe piață ar putea fi realizat atunci când contractarea este efectuată cu cel mult o săptămână înainte de furnizarea capacității de echilibrare, iar alocarea bazată pe o analiză a eficienței economice ar putea fi realizată atunci când contractarea este realizată cu mai mult de o săptămână înainte de furnizarea capacității de echilibrare, cu condiția ca volumele alocate să fie limitate și ca o evaluare să fie efectuată anual. De îndată ce autoritățile de reglementare competente aprobă o metodologie privind procesul de alocare a capacității interzonale, metodologia respectivă ar putea fi aplicată mai repede de doi sau mai mulți operatori de transport și de sistem, pentru a permite ca aceștia să câștige experiență și pentru a facilita buna aplicare a metodologiei respective pe viitor de către mai mulți operatori de transport și de sistem. Totuși, aplicarea acestor metodologii ar trebui să fie armonizată de toți operatorii de transport și de sistem pentru a încuraja integrarea pieței.
- (15) Titlul V din Regulamentul (UE) 2017/2195 a stabilit că obiectivul general al decontării dezechilibrelor este de a asigura că părțile responsabile cu echilibrarea mențin echilibrul sistemului într-un mod eficient sau contribuie la restabilirea acestuia și de a oferi stimulente participanților la piață să mențină echilibrul sistemului sau să contribuie la restabilirea acestuia. Pentru ca piețele de echilibrare și sistemul energetic global să devină adecvate pentru integrarea unor ponderi tot mai mari ale energiei din surse regenerabile, prețurile dezechilibrului ar trebui să reflecte valoarea în timp real a energiei. Toți participanții la piață ar trebui să fie responsabili din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le provoacă în sistem, reprezentând diferența dintre volumul alocat și poziția finală de pe piață. În cazul agregatorilor pentru consumul dispecerizabil, volumul alocat constă în volumul de energie activat fizic de sarcina clienților participanți, pe baza unei metodologii de măsurare și a unei metodologii de referință definite.
- (16) Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei ⁽⁷⁾ stabilește orientări detaliate privind alocarea capacităților interzonale și gestionarea congestiilor pe piețele pentru ziua următoare și piețele intrazilnice, inclusiv cerințele pentru stabilirea unor metodologii comune pentru a determina volumul capacităților disponibile simultan între zonele de ofertare, criteriile de evaluare a eficienței și un proces de revizuire pentru definirea zonelor de ofertare. Articolele 32 și 34 din Regulamentul (UE) 2015/1222 stabilesc norme de revizuire a configurațiilor zonelor de ofertare, articolele 41 și 54 din regulamentul menționat stabilesc limite armonizate ale prețurilor de închidere maxime și minime pentru intervalele de timp pentru ziua următoare și intrazilnice, articolul 59 din acesta stabilește norme privind orele de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale, în timp ce articolul 74 din regulamentul respectiv stabilește norme privind metodologia de partajare a costurilor pentru redispecerizare și comercializare în contrapartidă.
- (17) Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei ⁽⁸⁾ stabilește norme detaliate privind alocarea capacităților interzonale pe piețele la termen, privind stabilirea unei metodologii comune de stabilire a capacității interzonale pe termen lung, privind înființarea unei platforme unice la nivel european care să ofere alocarea drepturilor de transport pe termen lung și privind posibilitatea de a restitui drepturile de transport pe termen lung pentru alocările ulterioare pe piața pe termen lung sau de a transfera aceste drepturi între participanții la piață. Articolul 30 din Regulamentul (UE) 2016/1719 stabilește norme privind produsele de acoperire a riscului la termen.

⁽⁷⁾ Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor (JO L 197, 25.7.2015, p. 24).

⁽⁸⁾ Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung (JO L 259, 27.9.2016, p. 42).

- (18) Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei (*) stabilește cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de producere a energiei electrice în sistemul interconectat, în special în privința grupurilor generatoare sincrone, a modulelor de generare din componența unei centrale și a modulelor de generare offshore. Cerințele respective contribuie la asigurarea unor condiții echitabile de concurență în cadrul pieței interne de energie electrică, pentru a se asigura siguranța în funcționarea sistemului și integrarea energiei electrice din surse regenerabile și pentru a se facilita comerțul cu energie electrică la nivelul întregii Uniuni. Articolele 66 și 67 din Regulamentul (UE) 2016/631 stabilesc norme pentru tehnologiile emergente în ceea ce privește producerea de energie electrică.
- (19) Zonele de ofertare care reflectă distribuția cererii și ofertei reprezintă un element fundamental al tranzacționării energiei electrice bazate pe mecanisme de piață și reprezintă o condiție prealabilă pentru a realiza potențialul maxim al metodelor de alocare a capacităților, inclusiv al abordării bazate pe flux. Prin urmare, zonele de ofertare ar trebui să fie definite în așa fel încât să se asigure lichiditatea pieței, o gestionare eficientă a congestiilor și eficiența globală a pieței. În cazul în care se lansează o revizuire a unei configurații existente a zonelor de ofertare de către o singură autoritate de reglementare sau de către un singur operator de transport și de sistem cu aprobarea autorității sale de reglementare competente, pentru zonele de ofertare din interiorul zonei de control a operatorului de transport și de sistem, în cazul în care configurația zonelor de ofertare are un impact neglijabil asupra zonelor de control ale operatorilor de transport și de sistem învecinați, inclusiv a capacităților de interconexiune, iar revizuirea configurației zonelor de ofertare este necesară pentru a îmbunătăți eficiența, pentru a maximiza oportunitățile de tranzacționare transfrontalieră sau pentru a menține siguranța în funcționare, operatorul de transport și de sistem din zona de control relevantă și autoritatea de reglementare competentă ar trebui să fie, respectiv, singurul operator de transport și de sistem și singura autoritate de reglementare care participă la revizuire. Operatorul de transport și de sistem relevant și, respectiv, autoritatea de reglementare competentă ar trebui să informeze în prealabil operatorii de transport și de sistem învecinați cu privire la revizuire, iar rezultatele revizuirii ar trebui să fie publicate. Lansarea unei revizuirii regionale a zonelor de ofertare ar trebui să poată fi declanșată în urma raportului tehnic privind congestiile în conformitate cu articolul 14 din prezentul regulament sau în conformitate cu procedurile existente stabilite în Regulamentul (UE) 2015/1222.
- (20) În cazul în care centrele de coordonare regionale efectuează calculul capacităților, ar trebui să maximizeze capacitatea, luând în considerare măsuri de remediere fără costuri și respectând limitele de siguranță în funcționare ale operatorilor de transport și de sistem din regiunea de calcul al capacităților. În cazul în care calculul nu duce la o capacitate egală cu capacitățile minime stabilite în prezentul regulament sau superioară acestora, centrele de coordonare regionale ar trebui să ia în considerare toate măsurile de remediere costisitoare disponibile pentru a spori și mai mult capacitatea până la capacitățile minime, inclusiv potențialul de redistribuire din și dintre regiunile de calcul al capacităților, respectând, în același timp, limitele de siguranță în funcționare ale operatorilor de transport și de sistem din regiunea de calcul al capacităților. Operatorii de transport și de sistem ar trebui să raporteze cu acuratețe și transparență cu privire la toate aspectele legate de calculul capacităților în conformitate cu prezentul regulament și să se asigure că toate informațiile trimise centrelor de coordonare regionale sunt exacte și adecvate scopului.
- (21) La efectuarea calculului capacităților, centrele de coordonare regionale ar trebui să calculeze capacitățile interzonale utilizând date de la operatorii de transport și de sistem care respectă limitele de siguranță în funcționare ale zonelor lor de control. Operatorii de transport și de sistem ar trebui să poată decide să se abată de la calculul coordonat al capacităților în cazul în care punerea în aplicare a acestuia ar duce la încălcarea limitelor de siguranță în funcționare ale elementelor de rețea din zona lor de control. Aceste abateri ar trebui să fie monitorizate cu atenție și raportate în mod transparent pentru a preveni abuzurile și pentru a se asigura că volumul capacității de interconectare care urmează să fie pusă la dispoziția participanților de pe piață nu este limitat pentru a rezolva problema congestionării din interiorul unei zone de ofertare. În cazul în care există un plan de acțiune, acesta ar trebui să țină seama de abateri și să abordeze cauza acestora.
- (22) Principiile-cheie ale pieței ar trebui să prevadă că prețurile energiei electrice se stabilesc pe baza cererii și a ofertei. Prețurile respective ar trebui să indice când este nevoie de energie electrică, oferind stimulente bazate pe piață pentru investiții în surse de flexibilitate precum producerea flexibilă, interconectarea, consumul dispecerizabil sau stocarea energiei.

(*) Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare (JO L 112, 27.4.2016, p. 1).

- (23) Deși decarbonizarea sectorului energiei electrice, în cadrul căreia energia din surse regenerabile devine o parte majoră a pieței, reprezintă unul dintre obiectivele uniunii energetice, este esențial ca piața să elimine obstacolele existente din calea comerțului transfrontalier și să încurajeze investițiile în infrastructura de sprijin, de exemplu, în producerea mai flexibilă, în interconectare, în consum dispecerizabil și în stocarea energiei. Pentru a veni în sprijinul acestei reorientări către o producere variabilă și distribuită și pentru a garanta că principiile pieței de energie vor sta la baza piețelor de energie electrică din Uniune din viitor, este esențial să se pună un accent reînnoit pe piețele pe termen scurt și pe stabilirea prețurilor pe baza principiului rarității.
- (24) Piețele pe termen scurt vor ameliora lichiditatea și concurența, permițând mai multor resurse să participe pe deplin la piață, în special resurselor care sunt mai flexibile. O stabilire eficace a prețurilor pe baza principiului rarității va încuraja participanții la piață să reacționeze la semnalele pieței și să fie disponibili în momentul în care piața are cel mai mult nevoie și le garantează acestora că își pot recupera costurile pe piața angro. Prin urmare, este esențial să se asigure că sunt eliminate plafoanele administrative și implicite ale prețurilor, pentru a permite stabilirea prețurilor pe baza principiului rarității. Atunci când vor fi pe deplin integrate în structura pieței, piețele pe termen scurt și stabilirea prețurilor pe baza principiului rarității contribuie la eliminarea altor măsuri cu efect de denaturare a pieței, cum ar fi mecanismele de asigurare a capacității, pentru a garanta siguranța alimentării. În același timp, stabilirea prețurilor pe baza principiului rarității fără plafonarea prețurilor pe piața angro nu ar trebui să afecteze posibilitatea clienților finali, în special a clienților casnici, a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și a clienților industriali, de a beneficia de prețuri fiabile și stabile.
- (25) Fără a aduce atingere articolelor 107, 108 și 109 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), derogările de la principiile fundamentale ale pieței, cum ar fi responsabilitatea în materie de echilibrare, dispecerizarea bazată pe piață sau redispecerizarea, reduc semnalele referitoare la flexibilitate și acționează ca bariere în calea dezvoltării unor soluții precum stocarea energiei, consumul dispecerizabil sau agregarea. Deși sunt în continuare necesare derogări pentru a evita o sarcină administrativă inutilă pentru anumiți participanți la piață, în special clienții casnici și IMM-urile, derogările generale care vizează anumite tehnologii în ansamblul lor nu sunt în concordanță cu obiectivul unor procese de decarbonizare eficiente și bazate pe piață și, prin urmare, ar trebui înlocuite de măsuri mai bine orientate.
- (26) O condiție preliminară pentru asigurarea unei concurențe reale pe piața internă de energie electrică este perceperea unor tarife nediscriminatorii, transparente și adecvate pentru utilizarea rețelei, inclusiv a liniilor de interconexiune din sistemul de transport.
- (27) Restricționările neordonate ale capacităților de interconexiune limitează tot mai mult schimbul de energie electrică între statele membre și au devenit un obstacol important în calea dezvoltării unei piețe interne funcționale de energie electrică. Prin urmare, nivelul maxim al puterii capacităților de interconexiune și elementele critice de rețea ar trebui să fie puse la dispoziție, cu respectarea normelor de siguranță privind exploatarea sigură a rețelelor, inclusiv cu respectarea standardului de siguranță pentru contingențe (N-1). Cu toate acestea, există unele limitări în ceea ce privește stabilirea nivelului de capacitate într-o rețea buclată. Este nevoie să fie puse în aplicare niveluri minime clare ale capacității disponibile pentru comerțul interzonal, pentru a reduce efectele fluxurilor în buclă și ale congestiilor interne asupra comerțului interzonal și a oferi o valoare previzibilă a capacității pentru participanții la piață. În cazul în care se utilizează metoda bazată pe flux, capacitatea minimă respectivă ar trebui să determine cota minimă din capacitatea unui element critic de rețea intern sau interzonal care respectă limitele de siguranță în funcționare care urmează să fie utilizată ca bază pentru calculul coordonat al capacităților în Regulamentul (UE) 2015/1222, având în vedere contingențele. Restul capacității poate fi utilizat pentru marje de fiabilitate, pentru fluxurile în buclă și pentru fluxurile interne. În plus, în cazul în care se prevăd probleme legate de asigurarea siguranței rețelei, ar trebui să poată fi acordate derogări pentru o perioadă de tranziție limitată. Astfel de derogări ar trebui să fie însoțite de o metodologie și de proiecte care să prevadă o soluție pe termen lung.
- (28) Capacitatea de transport căreia i se aplică criteriul de capacitate minimă de 70 % în abordarea capacității nete de transport coordonate (NTC) este transportul maxim de energie electrică activă care respectă limitele de siguranță în funcționare și ține seama de contingențe. Calcularea coordonată a acestei capacități ține seama de asemenea de faptul că fluxurile de energie electrică sunt distribuite în mod neuniform între componentele individuale și nu adaugă numai capacități ale unor linii de interconexiune. Această capacitate nu ține seama de marja de fiabilitate, fluxurile în buclă sau fluxurile interne, care sunt luate în considerare în cadrul celor 30 % rămase.

- (29) Este important să se evite denaturarea concurenței din cauza unor standarde de siguranță, de exploatare și de planificare diferite utilizate de operatorii de transport și de sistem din statele membre. De asemenea, participanții la piață ar trebui să beneficieze de transparență în ceea ce privește capacitățile de transfer disponibile și standardele de siguranță, de planificare și de exploatare care au efect asupra capacităților de transfer.
- (30) Pentru a orienta în mod eficient investițiile necesare, prețurile trebuie, de asemenea, să ofere semnale acolo unde nevoile în materie de energie electrică sunt cel mai ridicate. Într-un sistem electroenergetic zonal, pentru ca semnalele de localizare să fie corecte este necesară o determinare coerentă, obiectivă și fiabilă a zonelor de ofertare printr-un proces transparent. Pentru a asigura operarea și planificarea eficientă a rețelei electrice din Uniune și pentru a transmite semnale eficace de preț pentru noi capacități de generare, pentru consumul dispece-rizabil și pentru infrastructura de transport, zonele de ofertare ar trebui să reflecte congestia structurală. În special, capacitatea interzonală nu ar trebui redusă pentru a soluționa congestia internă.
- (31) Pentru a reflecta principiile divergente în ceea ce privește optimizarea zonelor de ofertare fără a pune în pericol piețele lichide și investițiile în rețele, ar trebui prevăzute două opțiuni pentru a aborda congestiile. Statele membre ar trebui să poată alege între o reconfigurare a zonei lor de ofertare și măsuri precum consolidarea și optimizarea rețelelor. Punctul de plecare pentru o astfel de decizie ar trebui să fie identificarea congestiilor structurale pe termen lung de către operatorul sau operatorii de transport și de sistem dintr-un stat membru, printr-un raport redactat de Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de energie electrică (denumită în continuare „ENTSO pentru energie electrică”) referitor la congestie sau prin revizuirea zonelor de ofertare. Statele membre ar trebui să încerce să găsească mai întâi o soluție comună cu privire la modul cel mai potrivit de abordare a congestiilor. În acest sens, statele membre ar putea adopta planuri de acțiune multinaționale sau naționale pentru a aborda congestiile. Pentru statele membre care adoptă un plan de acțiune pentru abordarea congestiilor, ar trebui să se aplice o perioadă de deschidere progresivă sub formă de traiectorie lineară a capaci-tăților de interconexiune. La finalul punerii în aplicare a unui astfel de plan de acțiune, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a alege între o reconfigurare a zonei sau zonelor de ofertare sau o acoperire a congestiilor rămase prin intermediul unor măsuri de remediere pentru care suportă costurile. În acest din urmă caz, zona de ofertare nu se reconfigurează împotriva voinței statului membru respectiv, cu condiția atingerii capacității minime. Nivelul minim de capacitate care ar trebui utilizate în calculul coordonat al capacităților ar trebui să fie un procent din capacitatea unui element critic de rețea, astfel cum este definit în urma procesului de selecție în temeiul Regulamentului (UE) 2015/1222, după sau, în cazul unei abordări bazate pe flux, în timp ce se respectă limitele de siguranță în funcționare în situațiile de contingență. O decizie a Comisiei privind configurația unei zone de ofertare ar trebui să fie posibilă ca măsură de ultimă instanță și ar trebui să modifice numai configurația unei zone de ofertare din acele state membre care au optat pentru divizarea zonei de ofertare sau care nu au atins nivelul minim de capacitate.
- (32) Decarbonizarea eficientă a sistemului electroenergetic prin integrarea pieței impune eliminarea sistematică a obstacolelor din calea comerțului transfrontalier pentru a soluționa problema fragmentării pieței și pentru a permite clienților de energie din Uniune să beneficieze pe deplin de avantajele oferite de piețele integrate ale energiei electrice și de concurență.
- (33) Prezentul regulament ar trebui să stabilească principiile fundamentale privind stabilirea tarifelor și alocarea capaci-tăților, prevăzând, în același timp, adoptarea de orientări care detaliază alte principii și metode importante, care să permită adaptarea rapidă la noile situații.
- (34) Gestionarea problemelor de congestie ar trebui să ofere semnale economice corecte operatorilor de transport și de sistem și participanților la piață și ar trebui să se bazeze pe mecanisme de piață.
- (35) În condițiile unei piețe deschise și competitive, operatorii de transport și de sistem ar trebui să primească o compensație pentru costurile generate de trecerea fluxurilor de energie electrică transfrontaliere prin rețelele lor, de la operatorii de transport și de sistem de la care provin fluxurile transfrontaliere și de la sistemele unde ajung în final aceste fluxuri.
- (36) Plățile și încasările care rezultă din compensațiile între operatorii de transport și de sistem ar trebui să fie luate în considerare la stabilirea tarifelor de rețea naționale.
- (37) Suma efectivă care trebuie plătită pentru accesul transfrontalier la sistem poate varia considerabil, în funcție de operatorii de transport și de sistem implicați și ca rezultat al diferențelor în ceea ce privește structura sistemelor tarifare aplicate în statele membre. Prin urmare, este necesar un anumit grad de armonizare, pentru a evita denaturarea schimburilor comerciale.

- (38) Ar trebui să existe norme privind utilizarea veniturilor din procedurile de gestionare a congestiilor, cu excepția cazului în care natura specifică a capacității de interconexiune în cauză justifică o scutire de la aceste norme.
- (39) Pentru a asigura condiții de concurență echitabile pentru toți participanții la piață, tarifele de rețea ar trebui să fie aplicate într-un mod care să nu discrimineze nici pozitiv, nici negativ între producerea conectată la nivelul de distribuție și producerea conectată la nivelul de transport. Tarifele de rețea nu ar trebui să facă discriminări împotriva stocării energiei și nu ar trebui să descurajeze participarea la consumul dispecerizabil sau să reprezinte un obstacol pentru îmbunătățirea eficienței energetice.
- (40) Pentru a spori transparența și comparabilitatea în cadrul procesului de stabilire a tarifelor în cazul în care o armonizare obligatorie nu este considerată adecvată, Agenția Europeană pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (denumită în continuare „ACER”) instituită prin Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁰⁾ ar trebui să redacteze un raport asupra bunelor practici privind metodologiile tarifare.
- (41) Pentru a asigura mai bine atingerea unui nivel optim de investiții în rețeaua transeuropeană și pentru a aborda provocarea reprezentată de situațiile în care nu pot fi construite proiecte de interconectare viabile din cauza lipsei prioritizării la nivel național, utilizarea veniturilor rezultate din gestionarea congestiilor ar trebui reanalizată și ar trebui să contribuie la garantarea disponibilității și menținerea sau creșterea capacităților de interconectare.
- (42) Pentru a asigura gestionarea optimă a rețelei de transport a energiei electrice, precum și pentru a permite tranzacționarea și furnizarea transfrontalieră de energie electrică în cadrul Uniunii, ar trebui înființată ENTSO pentru energie electrică. Atribuțiile ENTSO pentru energie electrică ar trebui să fie îndeplinite în conformitate cu normele Uniunii în domeniul concurenței, care ar trebui să rămână aplicabile deciziilor acesteia. Atribuțiile ENTSO pentru energie electrică ar trebui să fie clar definite, iar metoda sa de lucru ar trebui să asigure eficiența, transparența. Codurile de rețea pregătite de ENTSO pentru energie electrică nu sunt menite să înlocuiască codurile de rețea naționale necesare pentru aspecte fără caracter transfrontalier. Având în vedere faptul că un progres mai eficient poate fi realizat printr-o abordare la nivel regional, operatorii de transport și de sistem ar trebui să înființeze structuri regionale în cadrul structurii generale de cooperare, garantând, în același timp, faptul că rezultatele la nivel regional sunt compatibile cu codurile de rețea și cu planurile la nivelul Uniunii fără caracter obligatoriu de dezvoltare a rețelei pe 10 ani. Statele membre ar trebui să promoveze cooperarea și să monitorizeze eficacitatea funcționării rețelei la nivel regional. Cooperarea la nivel regional ar trebui să fie compatibilă cu evoluția către o piață internă de energie electrică competitivă și eficientă.
- (43) ENTSO pentru energie electrică ar trebui să efectueze o evaluare solidă a adecvării resurselor la nivel european pe termen mediu și lung, pentru a oferi o bază obiectivă de evaluare a preocupărilor în materie de adecvare. Preocupările legate de adecvarea resurselor abordate prin mecanismele de asigurare a capacității ar trebui să se bazeze pe evaluarea adecvării resurselor la nivel european. Evaluarea respectivă poate fi completată de evaluări naționale.
- (44) Metodologia pentru evaluarea adecvării resurselor pe termen mediu și lung (în intervale cuprinse între următorii 10 ani și anul următor) prevăzută în prezentul regulament are un scop diferit față de evaluările adecvării sezoniere (pe șase luni), astfel cum sunt prevăzute la articolul 9 din Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹¹⁾. Evaluările pe termen mediu și lung sunt în principal utilizate pentru a identifica preocupările legate de adecvare și a aprecia necesitatea unor mecanisme de asigurare a capacității, în timp ce evaluările adecvării sezoniere sunt utilizate pentru a atenționa cu privire la riscurile pe termen scurt care ar putea surveni în următoarele șase luni și care ar putea conduce la o deteriorare semnificativă a situației alimentării cu energie electrică. În plus, centre de coordonare regionale realizează, de asemenea, evaluări ale adecvării regionale cu privire la exploatarea sistemelor de transport de energie electrică. Acestea sunt evaluări pe termen foarte scurt ale adecvării (în intervale cuprinse între săptămâna următoare și ziua următoare) utilizate în contextul exploatării sistemului.
- (45) Înainte de introducerea unor mecanisme de asigurare a capacității, statele membre ar trebui să evalueze denaturările în materie de reglementare care contribuie la preocupările asociate legate de adecvarea resurselor. Statele membre ar trebui să aibă obligația de a adopta măsuri de eliminare a denaturărilor identificate și ar trebui să adopte un calendar pentru punerea în aplicare a acestor măsuri. Ar trebui introduse mecanisme de asigurare a capacității numai pentru a soluționa problemele în materie de adecvare care nu pot fi soluționate prin eliminarea denaturărilor respective.

⁽¹⁰⁾ Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (a se vedea pagina 22 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽¹¹⁾ Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE (a se vedea pagina 1 din prezentul Jurnal Oficial).

- (46) Statele membre care intenționează să introducă mecanisme de asigurare a capacității ar trebui să stabilească obiective de adecvare a resurselor pe baza unui proces transparent și verificabil. Statele membre ar trebui să aibă libertatea de a-și stabili nivelul dorit de siguranță a alimentării.
- (47) În temeiul articolului 108 din TFUE, Comisia are competența exclusivă de a verifica compatibilitatea cu piața internă a măsurilor de ajutor de stat instituite de statele membre. Respectiva verificare urmează a se efectua în temeiul articolului 107 alineatul (3) din TFUE și în conformitate cu normele și orientările relevante pe care Comisia le poate adopta în acest sens. Prezentul regulament nu aduce atingere competenței exclusive a Comisiei conferite de TFUE.
- (48) Mecanismele de asigurare a capacității care sunt în vigoare ar trebui să fie reevaluate în lumina prezentului regulament.
- (49) În prezentul regulament ar trebui să se stabilească norme detaliate pentru facilitarea unei participări transfrontaliere eficiente la mecanismele de asigurare a capacității. Operatorii de transport și de sistem ar trebui să faciliteze participarea transfrontalieră a producătorilor interesați la mecanismele de asigurare a capacității din alte state membre. Prin urmare, aceștia ar trebui să calculeze capacitățile până la care ar fi posibilă participarea transfrontalieră, să permită participarea și să verifice disponibilitățile existente. Autoritățile de reglementare ar trebui să asigure respectarea normelor transfrontaliere în statele membre.
- (50) Mecanismele de asigurare a capacității nu ar trebui să genereze supracompensare și în același timp ar trebui să asigure siguranța alimentării. În acest sens, mecanismele de asigurare a capacității, altele decât rezervele strategice, ar trebui să fie construite astfel încât să garanteze că prețul plătit pentru disponibilitate tinde automat la zero atunci când se preconizează că nivelul de capacitate care ar fi profitabil pe piața de energie în absența unui mecanism de asigurare a capacității este adecvat pentru a satisface nivelul de capacitate solicitat.
- (51) Pentru a sprijini statele membre și regiunile care se confruntă cu provocări sociale, industriale și economice ca urmare a tranziției energetice, Comisia a lansat o inițiativă pentru regiunile cu o utilizare intensă a cărbunelui și cu emisii ridicate de dioxid de carbon. În acest context, Comisia ar trebui să asiste statele membre, inclusiv cu un sprijin financiar specific, în cazul în care este disponibil, pentru a permite o „tranziție echitabilă” în regiunile respective.
- (52) Având în vedere diferențele dintre sistemele energetice naționale și limitările tehnice ale rețelelor electrice existente, cea mai bună abordare pentru a realiza progrese în ceea ce privește integrarea piețelor se regăsește adesea la nivel regional. Prin urmare, cooperarea regională a operatorilor de transport și de sistem ar trebui consolidată. Pentru a asigura o cooperare eficientă, un nou cadru de reglementare ar trebui să prevadă o guvernare regională și o supraveghere reglementară mai solidă, inclusiv prin consolidarea puterii de decizie a ACER în ceea ce privește aspectele transfrontaliere. De asemenea, ar putea fi necesară o mai strânsă cooperare între statele membre în situații de criză, pentru a spori siguranța alimentării și pentru a limita denaturările pieței.
- (53) Coordonarea dintre operatorii de transport și de sistem la nivel regional a fost formalizată prin participarea obligatorie a operatorilor de transport și de sistem la centrele de coordonare a siguranței la nivel regional. Coordonarea regională a operatorilor de transport și de sistem la nivel regional ar trebui să fie dezvoltată în continuare printr-un cadru instituțional consolidat prin instituirea unor centre de coordonare regionale. Crearea unor centre de coordonare regionale ar trebui să țină seama de inițiativele de coordonare regionale existente sau planificate și să vină în sprijinul exploatării din ce în ce mai integrate a sistemelor electroenergetice pe întreg teritoriul Uniunii, asigurând astfel funcționarea lor eficientă și sigură. Din acest motiv, este necesar să se asigure că coordonarea operatorilor de transport și de sistem prin intermediul centrelor de coordonare regională are loc în întreaga Uniune. În cazul în care operatorii de transport și de sistem dintr-o anumită regiune nu sunt încă coordonați de un centru de coordonare regional existent sau planificat, operatorii de transport și de sistem din regiunea respectivă ar trebui să înființeze sau să desemneze un centru de coordonare regional.
- (54) Aria geografică a centrelor de coordonare regionale ar trebui să le permită să contribuie în mod efectiv la coordonarea activităților operatorilor de transport și de sistem în regiuni și ar trebui să conducă la îmbunătățirea siguranței sistemului și a eficienței pieței. Centrele de coordonare regionale ar trebui să aibă flexibilitatea de a-și îndeplini atribuțiile în regiune într-un mod adaptat cât mai bine la natura atribuțiilor specifice care le sunt încredințate.

- (55) Centrele de coordonare regionale ar trebui să îndeplinească atribuții în care regionalizarea aduce o valoare adăugată în comparație cu sarcinile îndeplinite la nivel național. Atribuțiile centrelor de coordonare regionale ar trebui să cuprindă atribuțiile îndeplinite de coordonatorii siguranței la nivel regional în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1485 al Comisiei ⁽¹²⁾, precum și sarcini suplimentare care țin de exploatarea sistemului, de funcționarea pieței și de pregătirea pentru riscuri. Sarcinile îndeplinite de centrele de coordonare regionale ar trebui să nu includă exploatarea în timp real a sistemului electroenergetic.
- (56) Atunci când își îndeplinesc sarcinile, centrele de coordonare regionale ar trebui să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite pentru 2030 și 2050 în cadrul de politici din domeniile climei și energiei.
- (57) Centrele de coordonare regionale ar trebui, în primul rând, să acționeze în interesul exploatării sistemului și al funcționării pieței din regiune. Prin urmare, centrelor de coordonare regionale ar trebui să li se acorde competențele necesare pentru a coordona acțiunile care trebuie întreprinse de operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului pentru anumite funcții, precum și un rol consultativ sporit pentru celelalte funcții.
- (58) Resursele umane, tehnice, fizice și financiare de care dispun centrele de coordonare regionale nu ar trebui să depășească ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor lor.
- (59) ENTSO pentru energie electrică ar trebui să se asigure că activitățile centrelor de coordonare regionale sunt coordonate dincolo de limitele regionale.
- (60) Pentru a spori eficiența rețelelor de distribuție a energiei electrice din Uniune și pentru a asigura o cooperare strânsă între operatorii de transport și de sistem și ENTSO pentru energie electrică, ar trebui să se instituie o entitate europeană a operatorilor de distribuție în cadrul Uniunii (denumită în continuare „entitatea OSD UE”). Atribuțiile OSD UE ar trebui să fie clar definite, iar metoda sa de lucru ar trebui să asigure eficiența, transparența și reprezentativitatea în rândul operatorilor de distribuție din Uniune. Entitatea OSD UE ar trebui să coopereze îndeaproape cu ENTSO pentru energie electrică la elaborarea și, după caz, la punerea în aplicare a codurilor de rețea și ar trebui să ofere orientări privind integrarea, printre altele, a producerii distribuite și a stocării energiei în rețelele de distribuție sau privind alte aspecte care se referă la gestionarea rețelelor de distribuție. Entitatea OSD UE ar trebui, de asemenea, să ia în considerare în mod adecvat particularitățile inerente ale sistemelor de distribuție conectate în aval cu sisteme electroenergetice de pe insule care nu sunt conectate cu alte sisteme electroenergetice prin intermediul capacităților de interconexiune.
- (61) Este necesară o mai bună cooperare și coordonare între operatorii de transport și de sistem, pentru a crea coduri de rețea, în vederea asigurării și gestionării unui acces eficient și transparent la rețelele de transport transfrontaliere, precum și pentru a garanta o planificare coordonată și suficient orientată spre viitor și o evoluție tehnică satisfăcătoare a sistemului de transport în cadrul Uniunii, inclusiv crearea de capacități de interconectare, acordând atenția cuvenită protecției mediului. Aceste coduri de rețea ar trebui să respecte orientările-cadru cu caracter neobligatoriu care sunt elaborate de ACER. ACER ar trebui să aibă un rol în revizuirea, pe baza unor fapte concrete, a proiectelor de coduri de rețea, inclusiv în ceea ce privește conformitatea acestora cu respectivele orientări-cadru, și ar trebui să aibă posibilitatea de a le recomanda Comisiei spre adoptare. De asemenea, se consideră oportun ca ACER să evalueze modificările propuse pentru codurile de rețea și ar trebui ca aceasta să aibă posibilitatea de a le recomanda Comisiei spre adoptare. Operatorii de transport și de sistem ar trebui să își exploateze rețelele în conformitate cu aceste coduri de rețea.
- (62) Experiența dobândită în procesul de elaborare și de adoptare a codurilor de rețea a arătat că este utilă raționalizarea procedurii de dezvoltare prin clarificarea faptului că ACER are dreptul să revizuiască proiectele de coduri de rețea pentru energie electrică înainte de a le prezenta Comisiei.
- (63) Pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței interne de energie electrică, ar trebui să se prevadă proceduri care să permită adoptarea de decizii și orientări de către Comisie privind, printre altele, tarifele și alocarea capacităților, garantându-se, în același timp, implicarea autorităților de reglementare în acest proces, dacă este cazul prin intermediul asociației lor la nivelul Uniunii. Autoritățile de reglementare, împreună cu alte autorități competente ale statelor membre, au un rol important, contribuind la funcționarea corespunzătoare a pieței interne de energie electrică.

⁽¹²⁾ Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).

- (64) Toți participanții la piață prezintă un interes în activitatea care se așteaptă să fie desfășurată de ENTSO pentru energie electrică. Prin urmare, un proces eficace de consultare este esențial, iar structurile existente care au fost instituite în vederea facilitării și simplificării acestui proces, de exemplu prin intermediul autorităților de reglementare sau al ACER, ar trebui să joace un rol important.
- (65) În vederea asigurării unei transparențe sporite a întregii rețele de transport de energie electrică din Uniune, ENTSO pentru energie electrică ar trebui să elaboreze, să publice și să actualizeze periodic un plan neobligatoriu la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei pe 10 ani. Rețelele viabile pentru transportul de energie electrică și interconectările regionale necesare, relevante din punct de vedere comercial sau din perspectiva siguranței alimentării, ar trebui incluse în acest plan de dezvoltare a rețelei.
- (66) Investițiile în noi infrastructuri majore ar trebui puternic promovate, asigurându-se, în același timp, funcționarea corectă a pieței interne de energie electrică. În scopul sporirii efectului pozitiv pe care îl au capacitățile de interconexiune de curent continuu scutite asupra concurenței și asupra siguranței alimentării, ar trebui să se testeze interesul prezentat de acestea pe piață în timpul etapei de planificare a proiectului și ar trebui să se adopte norme privind gestionarea congestiilor. În cazul unor capacități de interconexiune de curent continuu situate pe teritoriul mai multor state membre, cererea de scutire ar trebui tratată, în ultimă instanță, de ACER pentru a se putea ține seama în mare măsură de implicațiile transfrontaliere și în scopul simplificării procedurilor administrative. În plus, având în vedere profilul excepțional de risc privind elaborarea acestor proiecte majore de infrastructură scutite, ar trebui să fie posibilă acordarea, în mod temporar, pentru întreprinderile interesate de furnizare și de producere, a unei derogări de la aplicarea normelor privind separarea completă în ceea ce privește proiectele vizate. Derogările acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹³⁾ continuă să se aplice până la data planificată a expirării, stabilită în decizia de acordare a derogării. Infrastructura de energie electrică offshore cu dublă funcționalitate (așa-numitele „active hibride offshore”) care combină transportul de energie eoliană offshore către țărm și liniile de interconexiune ar trebui să fie, de asemenea, eligibilă pentru scutire, de exemplu în conformitate cu normele aplicabile noilor capacități de interconexiune de curent continuu. Atunci când este necesar, cadrul de reglementare ar trebui să ia în considerare în mod corespunzător situația specifică a acestor active pentru a depăși obstacolele din calea obținerii unor active hibride offshore rentabile din punct de vedere social.
- (67) Pentru a îmbunătăți încrederea în piață, participanții la piață ar trebui să se asigure că persoanele care adoptă un comportament abuziv pot fi supuse unor sancțiuni eficiente, proporționale și cu efect de descurajare. Autoritățile competente ar trebui abilitate să investigheze în mod efectiv alegațiile referitoare la abuzurile de piață. În acest scop este necesar ca autoritățile competente să aibă acces la datele care oferă informații cu privire la deciziile operaționale luate de furnizori. Pe piața de energie electrică, cele mai multe dintre deciziile relevante sunt luate de către producători, care ar trebui să păstreze informațiile referitoare la deciziile respective, într-un format ușor accesibil, la dispoziția autorităților competente pentru o perioadă de timp determinată. Autoritățile competente ar trebui, în plus, să monitorizeze periodic dacă operatorii de transport și de sistem respectă normele. Micii producători, care nu au nicio posibilitate reală de a denatura concurența, ar trebui să fie scutiți de la această obligație.
- (68) Statele membre și autoritățile competente ar trebui să prezinte Comisiei informațiile relevante. Comisia ar trebui să trateze aceste informații în mod confidențial. După caz, Comisia ar trebui să aibă posibilitatea de a solicita informațiile relevante direct de la întreprinderile în cauză, cu condiția informării autorităților competente.
- (69) Este necesar ca statele membre să stabilească norme privind sancțiunile aplicabile în cazul încălcării dispozițiilor prezentului regulament și să asigure punerea în aplicare a acestor sancțiuni. Respectivele sancțiuni ar trebui să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare.
- (70) Statele membre, părțile contractante la Comunitatea Energiei și alte țări terțe care aplică prezentul regulament sau fac parte din zona sincronă a Europei continentale ar trebui să coopereze îndeaproape cu privire la toate chestiunile legate de dezvoltarea unei regiuni integrate de tranzacționare a energiei electrice și ar trebui să nu ia nicio măsură care pune în pericol integrarea în continuare a piețelor de energie electrică sau siguranța alimentării a statelor membre și a părților contractante.
- (71) La momentul adoptării Regulamentului (CE) nr. 714/2009, la nivelul Uniunii existau numai câteva norme privind piața internă de energie electrică. De atunci, piața internă a Uniunii a devenit mai complexă, ca urmare a schimbărilor fundamentale care afectează piețele, în special în ceea ce privește introducerea producerii variabile de energie electrică din surse regenerabile. Prin urmare, codurile de rețea și orientările au devenit ample și cuprinzătoare, abordând atât aspecte tehnice, cât și aspecte generale.

⁽¹³⁾ Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2003 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică (JO L 176, 15.7.2003, p. 1).

- (72) În vederea garantării gradului minim de armonizare necesar pentru funcționarea eficientă a pieței, competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE ar trebui delegată Comisiei în ceea ce privește elementele neesențiale ale anumitor domenii fundamentale pentru integrarea pieței. Respectivele acte ar trebui să includă adoptarea și modificarea anumitor coduri de rețea și orientări în cazul în care acestea completează prezentul regulament, cooperarea regională dintre operatorii de transport și de sistem și autoritățile de reglementare, compensațiile financiare dintre operatorii de transport și de sistem, precum și aplicarea dispozițiilor de scutire pentru capacitățile de interconexiune noi. Este deosebit de important ca, în cursul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți, și ca respectivele consultări să se desfășoare în conformitate cu principiile stabilite în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legislație⁽¹⁴⁾. În special, pentru a asigura participarea egală la pregătirea actelor delegate, Parlamentul European și Consiliul primesc toate documentele în același timp cu experții din statele membre, iar experții acestor instituții au acces sistematic la reuniunile grupurilor de experți ale Comisiei însărcinate cu pregătirea actelor delegate.
- (73) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a prezentului regulament, ar trebui conferite competențe de executare Comisiei în conformitate cu articolul 291 din TFUE. Respectivele competențe ar trebui exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁵⁾. Pentru adoptarea actelor de punere în aplicare respective ar trebui utilizată procedura de examinare.
- (74) Întrucât obiectivul prezentului regulament, și anume oferirea unui cadru armonizat pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre dar, având în vedere amploarea sau efectele sale, poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestui obiectiv.
- (75) Din motive ce țin de coerență și de securitatea juridică, nicio dispoziție din prezentul regulament nu ar trebui să împiedice aplicarea derogărilor care decurg din articolul 66 din Directiva (UE) 2019/944,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

OBIECT, DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Obiectul și domeniul de aplicare

Prezentul regulament are drept obiective:

- (a) stabilirea unui fundament pentru realizarea eficientă a obiectivelor uniunii energetice și, în special, a cadrului privind clima și energia pentru 2030, permițând pieței să emită semnale pentru creșterea eficienței, a cotei ce revine surselor regenerabile de energie, a siguranței alimentare, a flexibilității, a sustenabilității, a decarbonizării și a inovării;
- (b) stabilirea unor principii fundamentale pentru buna funcționare a piețelor integrate de energie electrică, care să asigure accesul nediscriminatoriu la piață tuturor furnizorilor de resurse și clienților de energie electrică, să abilitaze consumatorii, să asigure competitivitatea pe piața globală și consumul dispecerizabil, stocarea energiei și eficiența energetică și să faciliteze agregarea cererii și a ofertei distribuite și să permită integrarea pieței și integrarea sectorială, ca și remunerarea în funcție de piață a energiei electrice produse din surse regenerabile;

⁽¹⁴⁾ JO L 123, 12.5.2016, p. 1.

⁽¹⁵⁾ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).

- (c) stabilirea de norme echitabile pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, pentru a îmbunătăți concurența pe piața internă de energie electrică, luând în considerare caracteristicile specifice ale piețelor naționale și regionale, inclusiv instituirea unui mecanism de compensare pentru fluxurile transfrontaliere de energie electrică, stabilirea de principii armonizate privind tarifele pentru transportul transfrontalier și alocarea capacităților de interconectare disponibile între sistemele de transport naționale;
- (d) facilitarea realizării unei piețe angro funcționale și transparente, care să contribuie la un nivel ridicat al siguranței alimentării cu energie electrică și să prevadă mecanisme de armonizare a normelor pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică.

Articolul 2

Definiții

Se aplică următoarele definiții:

1. „capacitate de interconexiune” înseamnă o linie de transport care traversează sau trece peste granița dintre statele membre și care face legătura între sistemele de transport ale statelor membre;
2. „autoritate de reglementare” înseamnă o autoritate de reglementare desemnată de fiecare stat membru în temeiul articolului 57 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944;
3. „flux transfrontalier” înseamnă un flux fizic de energie electrică într-o rețea de transport a unui stat membru, care rezultă din impactul activității producătorilor, a clienților sau atât a producătorilor, cât și a clienților din afara aceluiași stat membru asupra rețelei sale de transport;
4. „congestie” înseamnă o situație în care nu pot fi satisfăcute toate solicitările participanților la piață de a tranzacționa între zone din rețea, deoarece acestea ar afecta semnificativ fluxurile fizice pe elemente de rețea care nu pot face față fluxurilor respective;
5. „capacitate de interconexiune nouă” înseamnă o capacitate de interconexiune care nu era finalizată la 4 august 2003;
6. „congestie structurală” înseamnă o congestie în sistemul de transport care poate fi definită fără ambiguitate, este previzibilă, este stabilă geografic de-a lungul timpului și reapare frecvent în condiții normale de funcționare a sistemului electroenergetic;
7. „operator al pieței” înseamnă o entitate care furnizează un serviciu prin care ofertele de vânzare de energie electrică sunt corelate cu ofertele de cumpărare de energie electrică;
8. „operator al pieței de energie electrică desemnat” sau „OPEED” înseamnă un operator al pieței desemnat de autoritatea competentă să îndeplinească sarcini referitoare la cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare sau a piețelor intrazilnice;
9. „valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică” înseamnă o estimare în EUR/MWh a prețului maxim al energiei electrice pe care clienții sunt dispuși să îl plătească pentru evitarea unei întreruperi a alimentării cu energie electrică;
10. „echilibrare” înseamnă toate acțiunile și procesele, în toate intervalele de timp, prin care operatorii de transport și de sistem asigură, în mod constant, atât menținerea frecvenței sistemului în limitele de stabilitate predefinite, cât și conformitatea cu volumul rezervelor necesare cu privire la calitatea cerută;
11. „energie de echilibrare” înseamnă energia utilizată de operatorii de transport și de sistem pentru echilibrare;
12. „furnizor de servicii de echilibrare” înseamnă un participant la piață care furnizează operatorilor de transport și de sistem fie energie de echilibrare, fie capacitate de echilibrare sau atât energie de echilibrare, cât și capacitate de echilibrare;
13. „capacitate de echilibrare” înseamnă un volum de capacitate pe care un furnizor de servicii de echilibrare a convenit să îl păstreze și în privința căruia furnizorul de servicii de echilibrare a convenit să prezinte oferte pentru un volum corespunzător de energie de echilibrare operatorului de transport și de sistem pe durata contractului;
14. „parte responsabilă cu echilibrarea” înseamnă un participant la piață sau reprezentantul desemnat al acestuia care deține responsabilitatea pentru dezechilibrele sale pe piața de energie electrică;
15. „interval de decontare a dezechilibrelor” înseamnă perioada de timp pentru care se calculează dezechilibrul părților responsabile cu echilibrarea;

16. „preț de dezechilibru” înseamnă prețul, fie pozitiv, fie zero, fie negativ, în fiecare interval de decontare a dezechilibrelor pentru un dezechilibru în orice direcție;
17. „zonă a prețului de dezechilibru” înseamnă zona în care se calculează un preț de dezechilibru;
18. „proces de precalificare” înseamnă procesul de verificare a respectării de către un furnizor de capacitate de echilibrare a cerințelor stabilite de operatorii de transport și de sistem;
19. „capacitate de rezervă” înseamnă volumul rezervelor pentru asigurarea stabilității frecvenței, al rezervelor pentru restabilirea frecvenței sau al rezervelor de înlocuire care trebuie să fie la dispoziția operatorului de transport și de sistem;
20. „dispecerizare prioritară” înseamnă, în legătură cu modelul de autodispecerizare, dispecerizarea centralelor electrice pe baza unor criterii diferite de ordinea economică a ofertelor și, în legătură cu modelul de dispecerizare centralizată, dispecerizarea centralelor electrice pe baza unor criterii care sunt diferite de ordinea economică a ofertelor și de constrângerile rețelei, acordând prioritate dispecerizării anumitor tehnologii de producere;
21. „regiune de calcul al capacităților” înseamnă zona geografică în care se aplică calculul coordonat al capacităților;
22. „mecanism de asigurare a capacității” înseamnă o măsură temporară pentru a se asigura atingerea nivelului necesar de adecvare a resurselor prin remunerarea resurselor pentru disponibilitatea acestora, excluzând măsurile referitoare la servicii auxiliare sau la gestionarea congestiilor;
23. „cogenerare de înaltă eficiență” înseamnă cogenerarea care îndeplinește criteriile prevăzute în anexa II la Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁶⁾;
24. „proiect demonstrativ” înseamnă un proiect care demonstrează că o tehnologie este o premieră în Uniune și reprezintă o inovație semnificativă care depășește cu mult stadiul actual al tehnologiei;
25. „participant la piață” înseamnă o persoană fizică sau juridică, care cumpără, vinde sau produce energie electrică, care este implicat în agregare sau care este un operator de consum dispecerizabil sau de servicii de stocare a energiei, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe una sau mai multe piețe de energie electrică, inclusiv pe piețele de echilibrare a energiei;
26. „redispecerizare” înseamnă o măsură, inclusiv de restricționare, activată de unul sau mai mulți operatori de transport și de sistem sau operatori de distribuție prin modificarea producerii, a tiparului de sarcină sau a ambelor, pentru a schimba fluxurile fizice din sistemul electroenergetic și a soluționa o congestie fizică sau a asigura siguranța sistemului;
27. „comercializarea în contrapartidă” înseamnă un schimb interzonal, inițiat de operatorii de sistem între două zone de ofertare pentru a soluționa cazurile de congestie fizică;
28. „instalație de producere a energiei electrice” înseamnă o instalație care convertește energia primară în energie electrică și care este compusă dintr-unul sau mai multe module de producere a energiei electrice conectate la o rețea;
29. „model de dispecerizare centralizată” înseamnă un model de programare și de dispecerizare prin care programele de producere și programele de consum, precum și dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice și a locurilor de consum, cu referire la instalațiile dispecerizabile, sunt determinate de un operator de transport și de sistem în cadrul unui proces integrat de programare;
30. „model de autodispecerizare” înseamnă un model de programare și de dispecerizare prin care programele de producere și programele de consum, precum și dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice și a locurilor de consum sunt determinate de agenții de programare ai instalațiilor respective;
31. „produs standard de echilibrare” înseamnă un produs de echilibrare armonizat, definit de toți operatorii de transport și de sistem pentru schimbul de servicii de echilibrare;
32. „produs specific de echilibrare” înseamnă un produs de echilibrare, diferit de un produs standard de echilibrare;
33. „operator delegat” înseamnă o entitate căreia i-au fost delegate obligații sau atribuții specifice încredințate operatorului de transport și de sistem sau operatorului pieței de energie electrică desemnat, în temeiul prezentului regulament sau al altor acte juridice ale Uniunii, de către respectivul operator de transport și de sistem sau OPEED sau căreia acestea i-au fost alocate de către un stat membru sau o autoritate de reglementare;

⁽¹⁶⁾ Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO L 315, 14.11.2012, p. 1).

34. „client” înseamnă client în sensul definiției de la articolul 2 punctul 1 din Directiva (UE) 2019/944;
35. „client final” înseamnă client final în sensul definiției de la articolul 2 punctul 3 din Directiva (UE) 2019/944;
36. „client angro” înseamnă client angro în sensul definiției de la articolul 2 punctul 2 din Directiva (UE) 2019/944;
37. „client casnic” înseamnă client casnic în sensul definiției de la articolul 2 punctul 4 din Directiva (UE) 2019/944;
38. „întreprindere mică” înseamnă întreprindere mică în sensul definiției de la articolul 2 punctul 7 din Directiva (UE) 2019/944;
39. „client activ” înseamnă client activ în sensul definiției de la articolul 2 punctul 8 din Directiva (UE) 2019/944;
40. „piețe de energie electrică” înseamnă piețe de energie electrică în sensul definiției de la articolul 2 punctul 9 din Directiva (UE) 2019/944;
41. „furnizare” înseamnă furnizare în sensul definiției de la articolul 2 punctul 12 din Directiva (UE) 2019/944;
42. „contract de furnizare a energiei electrice” înseamnă contract de furnizare a energiei electrice în sensul definiției de la articolul 2 punctul 13 din Directiva (UE) 2019/944;
43. „agregare” înseamnă agregare în sensul definiției de la articolul 2 punctul 18 din Directiva (UE) 2019/944;
44. „consum dispecerizabil” înseamnă consum dispecerizabil în sensul definiției de la articolul 2 punctul 20 din Directiva (UE) 2019/944;
45. „sistem de contorizare inteligentă” înseamnă sistem de contorizare inteligentă în sensul definiției de la articolul 2 punctul 23 din Directiva (UE) 2019/944;
46. „interoperabilitate” înseamnă interoperabilitate în sensul definiției de la articolul 2 punctul 24 din Directiva (UE) 2019/944;
47. „distribuție” înseamnă distribuție în sensul definiției de la articolul 2 punctul 28 din Directiva (UE) 2019/944;
48. „operator de distribuție” înseamnă operator de distribuție în sensul definiției de la articolul 2 punctul 29 din Directiva (UE) 2019/944;
49. „eficiență energetică” înseamnă eficiență energetică în sensul definiției de la articolul 2 punctul 30 din Directiva (UE) 2019/944;
50. „energie din surse regenerabile” sau „energie regenerabilă” înseamnă energie din surse regenerabile în sensul definiției de la articolul 2 punctul 31 din Directiva (UE) 2019/944;
51. „producere distribuită” înseamnă producere distribuită în sensul definiției de la articolul 2 punctul 32 din Directiva (UE) 2019/944;
52. „transport” înseamnă transport în sensul definiției de la articolul 2 punctul 34 din Directiva (UE) 2019/944;
53. „operator de transport și de sistem” înseamnă operator de transport și de sistem în sensul definiției de la articolul 2 punctul 35 din Directiva (UE) 2019/944;
54. „utilizator al sistemului” înseamnă utilizator al sistemului în sensul definiției de la articolul 2 punctul 36 din Directiva (UE) 2019/944;
55. „producere” înseamnă producere în sensul definiției de la articolul 2 punctul 37 din Directiva (UE) 2019/944;
56. „producător” înseamnă producător în sensul definiției de la articolul 2 punctul 38 din Directiva (UE) 2019/944;
57. „sistem interconectat” înseamnă sistem interconectat în sensul definiției de la articolul 2 punctul 40 din Directiva (UE) 2019/944;
58. „mic sistem izolat” înseamnă mic sistem izolat în sensul definiției de la articolul 2 punctul 42 din Directiva (UE) 2019/944;
59. „mic sistem conectat” înseamnă mic sistem conectat în sensul definiției de la articolul 2 punctul 43 din Directiva (UE) 2019/944;
60. „serviciu de sistem” înseamnă serviciu de sistem în sensul definiției de la articolul 2 punctul 48 din Directiva (UE) 2019/944;
61. „serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenței” înseamnă serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenței în sensul definiției de la articolul 2 punctul 49 din Directiva (UE) 2019/944;

62. „stocare de energie” înseamnă stocare de energie în sensul definiției de la articolul 2 punctul 59 din Directiva (UE) 2019/944;
63. „centru de coordonare regional” înseamnă un centru de coordonare regional înființat în temeiul articolului 35 din prezentul regulament;
64. „piață angro de energie” înseamnă piață angro de energie în sensul definiției de la articolul 2 punctul 6 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁷⁾;
65. „zonă de ofertare” înseamnă cea mai mare zonă geografică în care participanții la piață pot face schimb de energie fără alocarea de capacități;
66. „alocare a capacității” înseamnă atribuirea de capacitate interzonală;
67. „zonă de control” înseamnă o parte coerentă a sistemului interconectat, exploatată de un singur operator de sistem, și include sarcini fizice conectate și/sau unități generatoare, dacă există;
68. „capacitate netă de transport coordonată” înseamnă o metodă de calculare a capacității pe baza principiului evaluării și definirii ex ante și a unui schimb maxim de energie între zone de ofertare adiacente;
69. „element critic de rețea” înseamnă un element de rețea, fie în cadrul unei zone de ofertare, fie între zone de ofertare, luat în considerare în cadrul procesului de calculare a capacității, care limitează volumul de energie electrică ce poate fi schimbat;
70. „capacitate interzonală” înseamnă capacitatea sistemului interconectat de a permite transferul de energie între zone de ofertare;
71. „unitate generatoare” înseamnă un singur generator de energie electrică care aparține unei unități de producție.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE PENTRU PIAȚA DE ENERGIE ELECTRICĂ

Articolul 3

Principiile de funcționare a piețelor de energie electrică

Statele membre, autoritățile de reglementare, operatorii de transport și de sistem, operatorii de distribuție, operatorii pieței și operatorii delegați se asigură că piețele de energie electrică funcționează în conformitate cu următoarele principii:

- (a) prețurile se formează în funcție de cerere și ofertă;
- (b) normele pieței încurajează formarea liberă a prețurilor și evită acțiunile care împiedică formarea prețurilor în funcție de cerere și ofertă;
- (c) normele pieței facilitează dezvoltarea unei producții de energie mai flexibile, durabile, cu emisii scăzute de carbon, și o cerere mai flexibilă;
- (d) clienții sunt în măsură să beneficieze de oportunitățile de pe piață și de creșterea concurenței pe piețele cu amănuntul și pot acționa ca participanți la piața de energie și la tranziția energetică;
- (e) participarea la piață a clienților finali și a întreprinderilor mici este posibilă prin agregarea producerii de la mai multe instalații de producere a energiei electrice sau a sarcinii de la mai multe locuri de consum dispecerizabil pentru a face oferte comune pe piața de energie electrică și pentru a fi exploatate în comun în sistemul electroenergetic, în conformitate cu dreptul Uniunii în materie de concurență;
- (f) normele pieței permit decarbonizarea sistemului electroenergetic și, astfel, a economiei, inclusiv prin facilitarea integrării energiei electrice din surse regenerabile de energie și prin oferirea de stimulente pentru eficiența energetică;
- (g) normele pieței oferă stimulente adecvate pentru investiții în producere, în special pentru investiții pe termen lung într-un sistem electroenergetic durabil și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, în stocarea energiei, în eficiență energetică și în consum dispecerizabil, pentru a răspunde nevoilor pieței și pentru a facilita concurența loială și pentru a garanta astfel siguranța alimentării;

⁽¹⁷⁾ Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (JO L 326, 8.12.2011, p. 1).

- (h) se înlătură treptat obstacolele din calea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică între zone de ofertare sau state membre și a tranzacțiilor transfrontaliere pe piețele de energie electrică și piețele serviciilor conexe;
- (i) normele pieței asigură cooperarea regională acolo unde aceasta ar fi eficace;
- (j) producerea, stocarea energiei și consumul dispecerizabil în condiții de siguranță și durabilitate participă la piață în condiții de egalitate, în conformitate cu cerințele prevăzute în dreptul Uniunii;
- (k) toți producătorii sunt responsabili în mod direct sau indirect de vânzarea energiei electrice pe care o produc;
- (l) normele pieței permit dezvoltarea de proiecte demonstrative în domeniul unor surse de energie, tehnologii sau sisteme durabile, sigure și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, care trebuie să fie realizate și utilizate în beneficiul societății;
- (m) normele pieței permit dispecerizarea eficientă a activelor de producere, a stocării energiei și a consumului dispecerizabil;
- (n) normele pieței permit intrarea și ieșirea întreprinderilor producătoare de energie electrică și a întreprinderilor de stocare a energiei și a întreprinderilor furnizoare de energie electrică pe baza evaluării efectuate de întreprinderile respective cu privire la viabilitatea economică și financiară a operațiunilor lor;
- (o) pentru a permite protecția participanților la piață împotriva riscurilor de volatilitate a prețurilor pe baza pieței, și pentru a reduce incertitudinea referitoare la randamentul viitor al investițiilor, produsele de acoperire a riscurilor pe termen lung sunt tranzacționabile la bursă într-un mod transparent, iar contractele de furnizare pe termen lung sunt negociabile pe piețele extrabursiere, sub rezerva respectării dreptului Uniunii în materie de concurență;
- (p) normele pieței facilitează comerțul cu produse în întreaga Uniune, iar schimbările în materie de reglementare iau în considerare efectele atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, asupra piețelor la termen și asupra produselor;
- (q) participanții la piață au dreptul de a obține accesul la rețelele de transport și la rețelele de distribuție, în condiții obiective, transparente și nediscriminatorii.

Articolul 4

Tranziția echitabilă

Comisia sprijină statele membre care adoptă o strategie națională pentru reducerea progresivă a capacității existente de producere și extracție pe bază de cărbune și a altor combustibili fosili solizi, prin toate mijloacele disponibile, pentru a permite o tranziție echitabilă în regiunile afectate de schimbări structurale. Comisia acordă asistență statelor membre în abordarea efectelor sociale și economice ale tranziției la o energie curată.

Comisia lucrează în strânsă colaborare cu părțile interesate din regiunile cu utilizare intensivă a cărbunelui și cu emisii ridicate de dioxid de carbon, facilitează accesul la fondurile și programele disponibile și utilizarea acestora și încurajează schimbul de bune practici, inclusiv discuțiile privind foile de parcurs industriale și necesitățile în materie de recalificare.

Articolul 5

Responsabilitatea în materie de echilibrare

(1) Toți participanții la piață sunt responsabili pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistem (denumită în continuare „responsabilitatea în materie de echilibrare”). În acest scop, participanții la piață fie sunt părți responsabile cu echilibrarea, fie își deleagă prin contract responsabilitatea unei părți responsabile cu echilibrarea la alegerea lor. Fiecare parte responsabilă cu echilibrarea poartă răspunderea financiară pentru dezechilibrele sale și depune eforturi pentru a fi echilibrată sau contribuie la echilibrarea sistemului electroenergetic.

(2) Statele membre pot prevedea derogări de la responsabilitatea în materie de echilibrare numai în ceea ce privește:

- (a) proiectele demonstrative pentru tehnologii inovatoare, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare, cu condiția ca respectivele derogări să se limiteze la durata și amploarea necesare pentru realizarea scopurilor demonstrative;

- (b) instalațiile de producere a energiei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, cu o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW;
- (c) instalațiile care beneficiază de sprijin aprobat de Comisie în conformitate cu normele Uniunii în materie de ajutoare de stat în temeiul articolelor 107, 108 și 109 din TFUE și puse în funcțiune înainte de 4 iulie 2019.

Statele membre pot, fără a aduce atingere articolelor 107 și 108 din TFUE, să ofere stimulente participanților la piață care beneficiază integral sau parțial de o scutire de la responsabilitatea în materie de echilibrare să își asume integral responsabilitatea în materie de echilibrare.

(3) Atunci când acordă o derogare în conformitate cu alineatul (2), un stat membru se asigură că responsabilitatea financiară pentru dezechilibre revine unui alt participant la piață.

(4) Pentru instalațiile de producere a energiei electrice puse în funcțiune începând de la 1 ianuarie 2026, alineatul (2) litera (b) se aplică numai instalațiilor de producere care utilizează surse regenerabile de energie și care au o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 200 kW.

Articolul 6

Piața de echilibrare

(1) Piețele de echilibrare, inclusiv procesele de precalificare, sunt organizate în așa fel încât:

- (a) să se asigure în mod eficace nediscriminarea participanților la piață, ținând seama de diferitele necesități tehnice ale sistemului electroenergetic și de diferitele capacități tehnice ale surselor de producere a energiei, de stocare a energiei și a consumului dispecerizabil;
- (b) să se asigure că serviciile sunt definite într-o manieră transparentă și neutră din punct de vedere tehnologic și că acestea sunt achiziționate printr-o procedură transparentă, bazată pe piață;
- (c) să se asigure accesul nediscriminatoriu la toți participanții la piață, individual sau prin agregare, inclusiv la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie variabile, la consumul dispecerizabil și la serviciile de stocare a energiei;
- (d) să se respecte necesitatea de a integra ponderea din ce în ce mai mare de producere variabilă, creșterea consumului dispecerizabil și apariția unor noi tehnologii.

(2) Prețul energiei de echilibrare nu este predeterminat în contractele privind capacitatea de echilibrare. Procesele de achiziție sunt transparente, în conformitate cu articolul 40 alineatul (4) din Directiva (UE) 2019/944 respectând în același timp confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(3) Piețele de echilibrare asigură siguranța în funcționare, permițând, în același timp, utilizarea la maximum și alocarea eficientă a capacității interzonale de la un interval de timp la altul în conformitate cu articolul 17.

(4) Decontarea energiei de echilibrare pentru produsele de echilibrare standard și produsele de echilibrare specifice se bazează pe prețuri marginale, de tip „pay-as-cleared”, cu excepția cazului în care toate autoritățile de reglementare aprobă o metodă alternativă de stabilire a prețurilor pe baza unei propuneri comune a tuturor operatorilor de sistem și de transport, în urma unei analize care demonstrează că metoda alternativă de stabilire a prețurilor este mai eficientă.

Participanților la piață trebuie să li se permită să liciteze cât mai aproape posibil de timpul real, iar ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare nu poate precede ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale.

Operatorul de transport și de sistem care aplică un model de dispecerizare centralizată poate stabili norme suplimentare în conformitate cu orientările privind echilibrarea sistemului de energie electrică adoptate în temeiul articolului 6 alineatul (11) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.

(5) Dezechilibrele se decontează la un preț care reflectă valoarea energiei în timp real.

(6) O zonă a prețului de dezechilibru trebuie să fie egală cu o zonă de ofertare, cu excepția cazului unui model de dispecerizare centralizată, caz în care o zonă a prețului de dezechilibru poate constitui o parte a unei zone de ofertare.

(7) Dimensionarea capacității de rezervă se realizează de operatorii de transport și de sistem și se facilitează la nivel regional.

(8) Achizițiile de capacitate de echilibrare se realizează de operatorul de transport și de sistem și pot fi facilitate la nivel regional. Rezerva privind capacitatea transfrontalieră în acest scop poate fi limitată. Achizițiile de capacitate de echilibrare se bazează pe piață și sunt organizate în așa fel încât să fie nediscriminatorii pentru participanții la piață în procesul de precalificare, în conformitate cu articolul 40 alineatul (4) din Directiva (UE) 2019/944, indiferent dacă participanții la piață participă în mod individual sau prin agregare.

Achizițiile de capacitate de echilibrare se bazează pe o piață primară, cu excepția cazului și în măsura în care autoritatea de reglementare a aprobat o derogare prin care permite utilizarea altor forme de achiziții bazate pe piață din cauza lipsei concurenței pe piața serviciilor de echilibrare. Derogările de la obligația de efectuare a achizițiilor de capacitate de echilibrare prin utilizarea piețelor primare se revizuiesc la fiecare trei ani.

(9) Achizițiile de capacitate de echilibrare ascendentă și de capacitate de echilibrare descendentă se efectuează separat, cu excepția cazului în care autoritatea de reglementare aprobă o derogare de la acest principiu întrucât o evaluare realizată de operatorul de transport și de sistem a demonstrat că aceasta ar conduce la o eficiență economică mai ridicată. Contractele de capacitate de echilibrare se încheie cu cel mult o zi înainte de furnizarea capacității de echilibrare, pentru o durată contractuală de maximum o zi, cu excepția cazului și în măsura în care autoritatea de reglementare a aprobat încheierea de contracte mai devreme sau durate mai lungi ale contractului pentru a asigura siguranța alimentării sau pentru a îmbunătăți eficiența economică.

Atunci când este acordată o derogare, pentru cel puțin 40 % din produsele standard de echilibrare și cel puțin 30 % din toate produsele utilizate pentru capacitatea de echilibrare, contractele de capacitate de echilibrare se încheie pentru nu mai mult de o zi înainte de furnizarea capacității de echilibrare, iar durata contractuală este de maximum o zi. Contractarea părții rămase din capacitatea de echilibrare se execută cu cel mult o lună înainte de furnizarea capacității de echilibrare și are o durată contractuală de maximum o lună.

(10) La cererea operatorului de transport și de sistem, autoritatea de reglementare poate decide să prelungească durata contractuală a părții rămase de capacitate de echilibrare menționate la alineatul (9) pentru o durată maximă de douăsprezece luni, cu condiția ca o astfel de decizie să fie limitată în timp, iar efectele pozitive în ceea ce privește reducerea costurilor pentru clienții finali să depășească efectele negative asupra pieței. Cererea include:

- (a) perioada de timp pe parcursul căreia s-ar aplica scutirea;
- (b) cantitatea capacității de echilibrare pentru care s-ar aplica scutirea;
- (c) o analiză a impactului scutirii asupra participării resurselor de echilibrare; și
- (d) justificarea scutirii, prin care să se demonstreze că această scutire ar conduce la costuri mai mici pentru clienții finali.

(11) În pofida alineatului (10), de la 1 ianuarie 2026, duratele contractuale sunt de maximum șase luni.

(12) Până la 1 ianuarie 2028, autoritățile de reglementare raportează Comisiei și ACER cu privire la proporția din puterea totală care face obiectul unor contracte cu o durată mai mare de o zi sau cu o perioadă de achiziție mai mare de o zi.

(13) Operatorii de transport și de sistem sau operatorii delegați de aceștia publică, cât mai curând posibil, dar cu o întârziere de maximum 30 de minute după livrare, echilibrul actual al sistemului în cadrul zonelor lor de programare, prețurile de dezechilibru estimate și prețurile estimate ale energiei de echilibrare.

(14) În cazul în care produsele de echilibrare standard nu sunt suficiente pentru a asigura siguranța în funcționare sau în cazul în care unele resurse de echilibrare nu pot participa la piața de echilibrare prin produse de echilibrare standard, operatorii de transport și de sistem pot propune derogări de la alineatele (2) și (4) pentru produse de echilibrare specifice care sunt activate la nivel local fără a le schimba cu alți operatori de transport și de sistem, iar autoritățile de reglementare pot aproba astfel de derogări.

Propunerile de derogări includ o descriere a măsurilor propuse pentru reducerea la minimum a utilizării anumitor produse care fac obiectul eficienței economice, o demonstrație a faptului că produsele specifice nu creează ineficiențe și denaturări semnificative pe piața de echilibrare fie din interiorul, fie din afara zonei de programare, precum și, după caz, norme și informații privind procesul de transformare a ofertelor de energie de echilibrare din produse specifice de echilibrare în oferte de energie de echilibrare din produse standard de echilibrare.

Articolul 7

Piețele pentru ziua următoare și piețele intrazilnice

(1) Operatorii de transport și de sistem și OPEED organizează în comun gestionarea piețelor integrate pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2015/1222. Operatorii de transport și de sistem și OPEED cooperează la nivelul Uniunii sau, dacă este necesar, la nivel regional, cu scopul de a maximiza eficiența și eficacitatea tranzacționării pentru ziua următoare și a tranzacționării intrazilnice a energiei electrice în Uniune. Această obligație de cooperare nu aduce atingere aplicării dreptului Uniunii în materie de concurență. În exercitarea funcțiilor pe care le dețin în materie de tranzacționare a energiei electrice, operatorii de transport și de sistem și OPEED sunt supuși supravegherii reglementare de către autoritățile de reglementare în temeiul articolului 59 din Directiva (UE) 2019/944 și de către ACER în temeiul articolelor 4 și 8 din Regulamentul (UE) 2019/942.

(2) Piețele pentru ziua următoare și piețele intrazilnice:

- (a) sunt organizate în așa fel încât să fie nediscriminatorii;
- (b) maximizează capacitatea tuturor participanților la piață de a gestiona dezechilibrele;
- (c) maximizează posibilitățile tuturor participanților la piață de a participa la comerțul interzonal cât mai aproape posibil de timpul real în toate zonele de ofertare;
- (d) oferă prețuri care să reflecte principiile fundamentale ale pieței, inclusiv valoarea energiei în timp real, pe care participanții la piață să se poată baza atunci când contractează produse de acoperire a riscurilor pe termen mai lung;
- (e) asigură siguranța în funcționare, permițând, în același timp, utilizarea la maximum a capacității de transport;
- (f) sunt transparente, protejând în același timp confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial și asigurând caracterul anonim al tranzacționării;
- (g) nu fac nicio distincție între tranzacțiile realizate în interiorul unei zone de ofertare și cele realizate între zone de ofertare; și
- (h) sunt organizate în așa fel încât să asigure faptul că toți participanții la piață pot avea acces la piață în mod individual sau prin agregare.

Articolul 8

Tranzacționarea pe piețele pentru ziua următoare și pe piețele intrazilnice

(1) OPEED permit participanților la piață să tranzacționeze energie cât mai aproape posibil de timpul real, și cel puțin până la ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale.

(2) OPEED oferă participanților la piață posibilitatea de tranzacționa energie în intervale de timp cel puțin la fel de scurte ca intervalul de decontare a dezechilibrelor, atât pe piețele pentru ziua următoare, cât și pe piețele intrazilnice.

(3) OPEED furnizează produse pentru tranzacționare pe piețele pentru ziua următoare și pe piețele intrazilnice care să fie de dimensiuni suficient de mici, dimensiunea ofertei minime fiind de 500 kW sau mai puțin, pentru a permite participarea eficace a consumului dispecerizabil, a stocării energiei și a surselor regenerabile de energie la scară mică, inclusiv participarea directă a clienților.

(4) Până la 1 ianuarie 2021, intervalul de decontare a dezechilibrelor este de 15 minute în toate zonele de programare, cu excepția cazului în care autoritățile de reglementare au acordat o derogare sau o scutire. Derogările pot fi acordate numai până la 31 decembrie 2024.

De la 1 ianuarie 2025, intervalul de decontare a dezechilibrelor nu depășește 30 de minute în cazul în care a fost acordată o scutire de către toate autoritățile de reglementare dintr-o zonă sincronă.

*Articolul 9***Piețele la termen**

- (1) În conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/1719, operatorii de transport și de sistem emit drepturi de transport pe termen lung sau pun în aplicare măsuri echivalente pentru a permite participanților la piață, inclusiv proprietarilor de instalații de producere a energiei electrice care utilizează surse de energie regenerabile, să își acopere riscurile în materie de preț dincolo de granițele zonelor de ofertare, cu excepția cazului în care o evaluare a pieței la termen efectuată de către autoritățile de reglementare competente cu privire la granițele zonelor de ofertare indică faptul că există suficiente oportunități de acoperire a riscurilor în zonele de ofertare vizate.
- (2) Drepturile de transport pe termen lung se alocă în mod transparent și nediscriminatoriu, pe baza pieței, prin intermediul unei platforme unice de alocare.
- (3) Sub rezerva respectării dreptului Uniunii în materie de concurență, operatorii pieței sunt liberi să dezvolte produse de acoperire a riscului la termen, inclusiv produse de acoperire a riscului pe termen lung, pentru a oferi participanților la piață, inclusiv proprietarilor de instalații de producere a energiei electrice care utilizează surse de energie regenerabile, posibilitățile adecvate de acoperire a riscurilor financiare rezultate din fluctuațiile prețurilor. Statele membre nu impun cerința ca astfel de activități de acoperire a riscurilor să se limiteze la tranzacțiile din interiorul unui stat membru sau al unei zone de ofertare.

*Articolul 10***Limitele tehnice pentru ofertare**

- (1) Nu există o limită maximă și nici o limită minimă a prețului angro al energiei electrice. Această dispoziție se aplică, printre altele, ofertării și compensării în toate intervalele de timp și include energia de echilibrare și prețurile de dezechilibru, fără a aduce atingere limitelor tehnice de preț care pot fi aplicate în intervalul de echilibrare și în intervalele de timp pentru ziua următoare și intrazilnice, în conformitate cu alineatul (2).
- (2) OPEED pot aplica limite armonizate ale prețurilor maxime și minime de închidere pentru intervalele de timp pentru ziua următoare și intrazilnice. Limitele respective sunt suficient de ridicate pentru a nu restricționa în mod inutil comerțul, sunt armonizate pentru piața internă și țin seama de valoarea maximă a pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică. OPEED pun în aplicare un mecanism transparent pentru ajustarea automată a limitelor tehnice pentru ofertare în timp util în cazul în care se preconizează atingerea limitelor stabilite. Limitele superioare ajustate rămân aplicabile până când sunt necesare creșteri suplimentare în cadrul mecanismului respectiv.
- (3) Operatorii de transport și de sistem nu iau niciun fel de măsuri cu scopul de a modifica prețurile angro.
- (4) Autoritățile de reglementare sau, în cazul în care un stat membru a desemnat o altă autoritate competentă în acest scop, respectivele autorități competente desemnate, identifică politicile și măsurile aplicate pe teritoriul lor care ar putea contribui în mod indirect la restricționarea formării prețurilor angro, inclusiv limitarea ofertelor legate de activarea energiei de echilibrare, mecanismele de asigurare a capacității, măsurile luate de către operatorii de transport și de sistem, măsurile care urmăresc să conteste rezultatele de pe piață sau să prevină abuzul de poziție dominantă sau zonele de ofertare inefficient definite.
- (5) În cazul în care o autoritate de reglementare sau o altă autoritate competentă desemnată a identificat o politică sau o măsură care ar putea contribui la restricționarea formării prețurilor angro, aceasta ia toate măsurile adecvate pentru eliminarea politicii sau a măsurii respective sau, dacă nu este posibil, pentru atenuarea impactului politicii sau a măsurii respective asupra comportamentului de ofertare. Statele membre transmit Comisiei un raport până la 5 ianuarie 2020, care descrie în detaliu măsurile și acțiunile pe care le-au întreprins sau intenționează să le întreprindă.

*Articolul 11***Valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică**

- (1) Până la 5 iulie 2020, în cazul în care acest lucru este necesar pentru stabilirea unui standard de fiabilitate în conformitate cu articolul 25, autoritățile de reglementare sau, în cazul în care un stat membru a desemnat o altă autoritate competentă în acest scop, respectivele autorități competente desemnate, stabilesc o estimare unică a valorii pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică pentru teritoriul lor. Estimarea respectivă se pune la dispoziția publicului. Autoritățile de reglementare sau alte autorități competente desemnate pot stabili estimări diferite

per zonă de ofertare dacă au mai multe zone de ofertare pe teritoriul lor. În cazul în care o zonă de ofertare este compusă din teritorii aparținând mai multor state membre, autoritățile de reglementare sau celelalte autorități competente desemnate în cauză stabilesc o estimare unică a valorii pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică pentru respectiva zonă de ofertare. La stabilirea estimării unice a valorii pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică, autoritățile de reglementare sau alte autorități competente desemnate aplică metodologia menționată la articolul 23 alineatul (6).

(2) Autoritățile de reglementare și autoritățile competente desemnate își actualizează estimarea valorii pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică cel puțin o dată la cinci ani sau mai devreme, în cazul în care constată o modificare semnificativă.

Articolul 12

Dispecerizarea producerii și consumul dispecerizabil

(1) Dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice și consumul dispecerizabil sunt nediscriminatorii, transparente și, cu excepția cazului în care se prevede altfel la alineatele (2)-(6), se bazează pe piață.

(2) Fără a aduce atingere articolelor 107, 108 și 109 din TFUE, statele membre se asigură că la dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice, operatorii de sistem acordă prioritate instalațiilor de producere care utilizează surse regenerabile de energie, în măsura în care funcționarea sigură a sistemului electroenergetic național permite acest lucru, pe baza unor criterii transparente și nediscriminatorii și în cazul în care respectivele instalații de producere a energiei electrice sunt:

- (a) fie instalații de producere a energiei electrice care utilizează surse regenerabile de energie și care au o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW;
- (b) fie proiecte demonstrative pentru tehnologii inovatoare, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare, cu condiția ca o astfel de prioritate să se limiteze la durata și amploarea necesare pentru a îndeplini scopurile demonstrative.

(3) Un stat membru poate decide să nu aplice dispecerizarea prioritară, astfel cum se menționează la alineatul (2) litera (a), pentru instalațiile de producere a energiei electrice care au început să funcționeze la cel puțin șase luni după luarea deciziei, sau să aplice o capacitate minimă mai mică decât cea prevăzută la alineatul (2) litera (a), sub rezerva următoarelor condiții:

- (a) statul membru are piețe intrazilnice și alte piețe angro și piețe de echilibrare care funcționează bine, iar aceste piețe sunt pe deplin accesibile tuturor participanților la piață, în conformitate cu prezentul regulament;
- (b) normele de redispecerizare și gestionarea congestiilor sunt transparente pentru toți participanții la piață;
- (c) contribuția națională a statelor membre la obiectivul global obligatoriu al Uniunii privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁸⁾ și al articolului 4 litera (a) punctul 2 din Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁹⁾ este cel puțin egală cu rezultatul corespunzător al formulei prevăzute în anexa II la Regulamentul (UE) 2018/1999, iar cota de energie din surse regenerabile a statului membru nu se situează sub punctele sale de referință în temeiul articolului 4 litera (a) punctul 2 din Regulamentul (UE) 2018/1999 sau, alternativ, ponderea energiei din surse regenerabile a statului membru în consumul final brut de energie electrică este de cel puțin 50 %;
- (d) statul membru a notificat Comisiei derogarea planificată, indicând în detaliu modul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la literale (a), (b) și (c); și
- (e) statul membru a publicat derogarea planificată, inclusiv prezentarea detaliată a motivelor pentru care a acordat derogarea, ținând seama în mod corespunzător de protecția informațiilor sensibile din punct de vedere comercial, dacă este cazul.

Orice derogare evită modificările retroactive care afectează instalațiile de producere ce beneficiază deja de dispecerizarea prioritară, în pofida oricărui acord între un stat membru și o instalație de producere pe bază voluntară.

⁽¹⁸⁾ Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (JO L 328, 21.12.2018, p. 82).

⁽¹⁹⁾ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

Fără a aduce atingere articolelor 107, 108 și 109 din TFUE, statele membre pot oferi stimulente instalațiilor eligibile pentru dispecerizarea prioritara pentru a renunța în mod voluntar la dispecerizarea prioritara.

(4) Fără a aduce atingere articolelor 107, 108 și 109 din TFUE, statele membre pot prevedea dispecerizarea prioritara a energiei electrice produse la instalațiile de producere a energiei electrice care utilizează cogenerare de înaltă eficiență, cu o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW.

(5) Pentru instalațiile de producere a energiei electrice puse în funcțiune începând cu 1 ianuarie 2026, alineatul (2) litera (a) se aplică numai instalațiilor de producere a energiei electrice care utilizează surse de energie regenerabile și care au o putere instalată de producere de energie electrică mai mică de 200 kW.

(6) Fără a aduce atingere contractelor încheiate înainte de 4 iulie 2019, instalațiile de producere a energiei electrice care utilizează surse de energie regenerabile sau cogenerare de înaltă eficiență, care au fost puse în funcțiune înainte de 4 iulie 2019 și, când au fost puse în funcțiune, făceau obiectul dispecerizării prioritara în temeiul articolului 15 alineatul (5) din Directiva 2012/27/UE sau în temeiul articolului 16 alineatul (2) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁰⁾, continuă să beneficieze de dispecerizare prioritara. Dispecerizarea prioritara nu se mai aplică acestor instalații de producere a energiei electrice de la data la care instalația de producere a energiei electrice suferă modificări semnificative, astfel cum se consideră a fi cazul cel puțin în situația în care este necesară încheierea unui nou contract de racordare sau crește capacitatea de producere a instalației de producere a energiei electrice.

(7) Dispecerizarea prioritara nu pune în pericol funcționarea sigură a sistemului electroenergetic, nu trebuie să fie utilizată ca justificare pentru restricționarea capacităților interzonale dincolo de ceea ce este prevăzut la articolul 16 și se bazează pe criterii transparente și nediscriminatorii.

Articolul 13

Redispecerizarea

(1) Redispecerizarea producerii și redispecerizarea consumului dispecerizabil se bazează pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Acestea sunt deschise tuturor tehnologiilor de producere, tuturor serviciilor de stocare a energiei și de consum dispecerizabil, inclusiv operatorilor pieței situați în alte state membre, cu excepția cazului în care acest lucru nu este fezabil din punct de vedere tehnic.

(2) Resursele redispecerizate sunt selectate dintre instalațiile de producere, serviciile de stocare a energiei sau consum dispecerizabil utilizând mecanisme de piață și sunt compensate financiar. Ofertele de energie de echilibrare utilizate pentru redispecerizare nu stabilesc prețul energiei de echilibrare.

(3) Redispecerizarea producerii, a stocării energiei și a consumului dispecerizabil care nu se bazează pe piață poate fi utilizată numai dacă:

(a) nu este disponibilă nicio alternativă bazată pe piață;

(b) au fost utilizate toate resursele disponibile bazate pe piață;

(c) numărul instalațiilor de producere a energiei electrice, al instalațiilor de stocare de energie sau al instalațiilor de consum dispecerizabil disponibile este prea mic pentru a asigura o concurență efectivă în zona în care sunt situate instalații adecvate pentru furnizarea serviciului respectiv; sau

(d) situația actuală a rețelei conduce la congestie în mod periodic și previzibil, astfel încât redispecerizarea bazată pe piață ar duce la prezentarea periodică de oferte strategice, care ar crește nivelul congestiei interne, iar statul membru în cauză fie a adoptat un plan de acțiune pentru a aborda această congestie, fie se asigură că nivelul minim al capacității pentru comerțul interzonal este în conformitate cu articolul 16 alineatul (8).

(4) Operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție relevanți transmit autorității de reglementare competente, cel puțin o dată pe an, un raport cu privire la:

(a) nivelul de dezvoltare și eficacitate al mecanismelor de redispecerizare bazate pe piață pentru instalațiile de producere a energiei electrice, de stocare a energiei electrice și de consum dispecerizabil;

⁽²⁰⁾ Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 16).

- (b) motivele, volumele în MWh și tipurile de surse de producere care fac obiectul redispecerizării;
- (c) măsurile luate pentru a reduce necesitatea redispecerizării descendente a instalațiilor de producere care utilizează surse de energie regenerabile sau cogenerare de înaltă eficiență în viitor, inclusiv investițiile în digitalizarea infrastructurii rețelei și în serviciile care sporesc flexibilitatea.

Autoritatea de reglementare transmite raportul către ACER și publică un rezumat al datelor menționate la primul paragraf literele (a), (b) și (c), precum și recomandări de îmbunătățire, dacă este necesar.

(5) Sub rezerva cerințelor referitoare la menținerea fiabilității și a siguranței rețelei, pe baza unor criterii transparente și nediscriminatorii stabilite de autoritățile de reglementare, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție:

- (a) garantează capacitatea rețelelor de transport și a rețelelor de distribuție de a transporta energie electrică produsă din surse regenerabile sau prin cogenerare de înaltă eficiență cu un grad minim posibil de redispecerizare, fără ca acest lucru să îi împiedice să ia în calcul la planificarea rețelei un grad limitat de redispecerizare, atunci când operatorul de transport și de sistem sau operatorul de distribuție poate demonstra în mod transparent că acesta este mai eficient din punct de vedere economic și nu depășește 5 % din energia electrică produsă anual în instalații care utilizează surse regenerabile de energie și care sunt direct conectate la rețeaua lor respectivă, cu excepția unor dispoziții contrare prevăzute de un stat membru în care energia electrică din instalațiile de producere a energiei electrice care utilizează surse regenerabile de energie sau energia electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență reprezintă mai mult de 50 % din consumul anual final brut de energie electrică;
- (b) iau măsuri operaționale adecvate legate de rețele și de piață pentru a reduce la minimum redispecerizarea descendentă a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie sau prin cogenerare de înaltă eficiență;
- (c) se asigură că rețelele lor sunt suficient de flexibile, astfel încât să le poată gestiona.

(6) În cazul în care se utilizează redispecerizare descendentă care nu se bazează pe piață, se aplică următoarele principii:

- (a) instalațiile de producere a energiei electrice care utilizează surse regenerabile de energie fac obiectul redispecerizării descendente numai dacă nu există alte alternative sau numai dacă alte soluții ar conduce la costuri disproporționate semnificative sau la riscuri severe în ceea ce privește siguranța rețelei;
- (b) energia electrică produsă în cadrul unui proces care utilizează cogenerare de înaltă eficiență face obiectul redispecerizării descendente numai dacă, în afară de redispecerizarea descendentă a instalațiilor de producere a energiei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, nu există alte alternative sau numai dacă alte soluții ar conduce la costuri disproporționate sau la riscuri severe în ceea ce privește siguranța rețelei;
- (c) energia electrică autoprodusă provenită de la instalații de producere care utilizează surse regenerabile de energie sau cogenerare de înaltă eficiență care nu este introdusă în rețeaua de transport sau de distribuție nu sunt supuse redispecerizării descendente decât dacă nicio altă soluție nu ar rezolva aspectele legate de siguranța rețelei;
- (d) redispecerizarea descendentă în temeiul literelor (a), (b) și (c) trebuie să fie justificată temeinic și transparent. Justificarea se include în raportul prevăzut la alineatul (3).

(7) În cazul în care se face uz de redispecerizare care nu se bazează pe piață, aceasta face obiectul unei compensații financiare plătite de către operatorul de sistem care solicită redispecerizarea operatorului instalației de producere, al instalației de stocare a energiei sau al instalației de consum dispescerizabil care a făcut obiectul redispecerizării, cu excepția cazului în care producătorii acceptă un contract de racordare în temeiul căruia livrarea energiei nu este garantată în mod ferm. Această compensație financiară este cel puțin egală valoarea mai ridicată a următoarelor elemente sau cu o combinație a acestora, în cazul în care aplicarea doar a valorii mai ridicate ar duce la o compensație nejustificat de mică sau nejustificat de mare:

- (a) costurile de exploatare suplimentare cauzate de redispecerizare, cum ar fi costuri suplimentare cu combustibilul în cazul redispecerizării ascendente, furnizarea de căldură de rezervă în cazul redispecerizării descendente instalațiilor de producere a energiei electrice care utilizează cogenerarea de înaltă eficiență;
- (b) veniturile nete din vânzarea de energie electrică pe piața pentru ziua următoare pe care instalația de producere a energiei electrice, instalația de stocare a energiei sau instalația de consum dispescerizabil le-ar fi generat în absența solicitării de redispecerizare; în cazul în care se acordă sprijin financiar pentru instalațiile de producere a energiei electrice, instalațiile de stocare a energiei sau instalațiile de consum dispescerizabil pe baza volumului de energie electrică produs sau consumat, sprijinul financiar care s-ar fi acordat în absența cererii de redispecerizare se consideră parte a veniturilor nete.

CAPITOLUL III

ACCESUL LA REȚEA ȘI GESTIONAREA CONGESTIILOR

SECȚIUNEA 1

Alocarea capacității

Articolul 14

Revizuirea zonelor de ofertare

(1) Statele membre iau toate măsurile corespunzătoare pentru abordarea congestiilor. Granițele zonelor de ofertare se bazează pe congestiile structurale pe termen lung din rețeaua de transport. Zonele de ofertare nu conțin astfel de congestii structurale, cu excepția cazului în care acestea nu au un impact asupra zonelor de ofertare învecinate sau, ca scutire temporară, impactul acestora asupra zonelor de ofertare învecinate este atenuat prin intermediul unor măsuri de remediere, iar respectivele congestii structurale nu conduc la reduceri ale capacității de tranzacționare interzonale în conformitate cu cerințele de la articolul 16. Configurația zonelor de ofertare din Uniune trebuie să fie concepută în așa fel încât să se maximizeze eficiența economică și oportunitățile de tranzacționare interzonale în conformitate cu articolul 16, menținându-se în același timp siguranța alimentării.

(2) Din trei în trei ani, ENTSO pentru energie electrică raportează cu privire la congestiile structurale și la alte congestii fizice majore între și în interiorul zonelor de ofertare, inclusiv locația și frecvența acestor congestii, în conformitate cu orientările privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009. Raportul respectiv cuprinde o evaluare a măsurii în care capacitatea pentru comerțul interzonal a atins traiectoria liniară în temeiul articolului 15 sau capacitatea minimă în temeiul articolului 16 din prezentul regulament.

(3) Pentru a se asigura o configurare optimă a zonelor de ofertare, se efectuează o revizuire a zonelor de ofertare. Această revizuire identifică toate congestiile structurale și include o analiză a diverselor configurații ale zonelor de ofertare în mod coordonat, cu implicarea părților interesate afectate din toate statele membre relevante, în conformitate cu orientările privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009. Zonele de ofertare actuale sunt evaluate în funcție de capacitatea acestora de a crea un mediu de piață fiabil, inclusiv pentru producția flexibilă și capacitatea de încărcare, care este esențială pentru evitarea blocajelor rețelei, pentru echilibrarea cererii și ofertei de energie electrică și pentru asigurarea siguranței pe termen lung a investițiilor în infrastructura rețelei.

(4) În sensul prezentului articol și al articolului 15 din prezentul regulament, statele membre relevante, operatorii de transport și de sistem sau autoritățile de reglementare sunt statele membre, operatorii de transport și de sistem sau autoritățile de reglementare care participă la revizuirea configurației zonelor de ofertare și cele aflate în aceeași regiune de calcul al capacităților în conformitate cu orientările privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.

(5) Până la 5 octombrie 2019, toți operatorii de transport și de sistem relevanți transmit o propunere de metodologie și ipoteze care urmează a fi utilizate în procesul de revizuire a zonelor de ofertare, precum și configurațiile alternative ale zonelor de ofertare care sunt avute în vedere, pentru a fi aprobate de către autoritățile de reglementare relevante. Autoritățile de reglementare relevante iau o decizie unanimă cu privire la propunere în termen de trei luni de la transmiterea propunerii. În cazul în care autoritățile de reglementare nu ajung la o decizie unanimă cu privire la propunere în acest interval de timp, ACER, într-un termen suplimentar de trei luni, decide referitor la metodologie și ipoteze, precum și referitor la configurațiile alternative ale zonelor de ofertare avute în vedere. Metodologia se bazează pe congestiile structurale care nu se preconizează a fi depășite în următorii trei ani, luând în considerare în mod corespunzător progresele tangibile înregistrate în privința proiectelor de dezvoltare a infrastructurii, a căror realizare se estimează a avea loc în următorii trei ani.

(6) Pe baza metodologiei și a ipotezelor aprobate în temeiul alineatului (5), operatorii de transport și de sistem care participă la revizuirea zonelor de ofertare transmit statelor membre relevante sau autorităților competente desemnate ale acestora o propunere comună de modificare sau de menținere a configurației zonelor de ofertare în termen de cel mult 12 luni de la aprobarea metodologiei și ipotezelor în temeiul alineatului (5). Alte state membre, părți contractante la Comunitatea Energiei sau alte țări terțe care împart aceeași zonă sincronă cu orice stat membru relevant pot transmite observații.

(7) În cazul în care congestia structurală a fost identificată în raport în temeiul alineatului (2) din prezentul articol sau în revizuirea zonei de ofertare în temeiul prezentului articol sau de unul sau mai mulți operatori de transport și de sistem în zonele de control ale acestora, într-un raport aprobat de autoritatea de reglementare competentă a statului

membriu care a identificat congestia structurală, în cooperare cu operatorii de transport și de sistem, decide, în termen de șase luni de la primirea raportului, fie să stabilească planurile de acțiune naționale sau multinaționale în temeiul articolului 15, fie să revizuiască și să modifice configurația zonei sale de ofertare. Deciziile respective se notifică imediat Comisiei și ACER.

(8) Pentru statele membre care au optat pentru modificarea configurației zonelor de ofertare în temeiul alineatului (7), statele membre relevante iau în unanimitate o decizie în termen de șase luni de la notificarea menționată la alineatul (7). Alte state membre pot transmite observații statelor membre în cauză, care ar trebui să țină seama de aceste observații atunci când iau decizia. Decizia se motivează și se notifică Comisiei și ACER. În cazul în care nu reușesc să ajungă la o decizie unanimă în termenul de șase luni, statele membre relevante notifică acest lucru imediat Comisiei. Ca o măsură de ultimă instanță, Comisia, după consultarea ACER, adoptă o decizie cu privire la modificarea sau menținerea configurației zonelor de ofertare între acele state membre și în cadrul acestora în termen de șase luni de la primirea acestei notificări.

(9) Statele membre și Comisia consultă părțile interesate relevante înainte de adoptarea unei decizii în temeiul prezentului articol.

(10) Orice decizie adoptată în temeiul prezentului articol precizează data de punere în aplicare a oricărei modificări. Data de punere în aplicare pune în balanță necesitatea promptitudinii și considerațiile de ordin practic, inclusiv tranzacțiile la termen cu energie electrică. Decizia poate stabili dispoziții tranzitorii adecvate.

(11) În cazul în care se lansează alte revizuiți ale zonelor de ofertare în temeiul orientărilor privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009, se aplică prezentul articol.

Articolul 15

Planuri de acțiune

(1) În urma adoptării unei decizii în temeiul articolului 14 alineatul (7), statul membru care a identificat congestia structurală elaborează un plan de acțiune în cooperare cu autoritatea de reglementare. Planul de acțiune respectiv conține un calendar concret de adoptare a unor măsuri de reducere a congestiilor structurale identificate, în termen de patru ani de la adoptarea deciziei în temeiul articolului 14 alineatul (7).

(2) Fără a aduce atingere derogărilor acordate în temeiul articolului 16 alineatul (9) sau abaterilor acordate în temeiul articolului 16 alineatul (3), indiferent de progresul concret al planului de acțiune, statele membre asigură creșterea anuală a capacității pentru comerțul interzonal până la atingerea capacității minime prevăzute la articolul 16 alineatul (8). Respectiva capacitate minimă trebuie îndeplinită până la 31 decembrie 2025.

Respectivele creșteri anuale se realizează printr-o traiectorie liniară. Punctul de pornire al acestei traiectorii este fie capacitatea alocată la frontieră sau la un element critic de rețea în anul anterior adoptării planului de acțiune, fie capacitatea medie în ultimii trei ani înainte de adoptarea planului de acțiune, oricare este mai mare. Statele membre se asigură că, pe durata punerii în aplicare a planurilor lor de acțiune, capacitatea pusă la dispoziție pentru comerțul interzonal în conformitate cu articolul 16 alineatul (8) este cel puțin egală cu valorile traiectoriei liniare, inclusiv prin utilizarea măsurilor de remediere în regiunea de calcul al capacităților.

(3) Costurile măsurilor de remediere necesare pentru a atinge traiectoria liniară menționată la alineatul (2) sau pentru a pune la dispoziție capacitate interzonală la frontierele sau la elementele critice de rețea vizate de planul de acțiune sunt suportate de către statul membru sau statele membre care pun în aplicare planul de acțiune.

(4) Anual, în timpul punerii în aplicare a planului de acțiune și în termen de șase luni de la expirarea acestuia, operatorii de transport și de sistem relevanți evaluează dacă capacitatea transfrontalieră disponibilă a atins traiectoria liniară în ultimele 12 luni sau dacă, de la 1 ianuarie 2026, capacitățile minime prevăzute la articolul 16 alineatul (8) au fost atinse. Aceștia își transmit evaluările către ACER și către autoritățile de reglementare relevante. Înainte de elaborarea raportului, fiecare operator de transport și de sistem transmite spre aprobare autorității sale de reglementare contribuția sa la raport, inclusiv toate datele relevante.

(5) Pentru statele membre pentru care evaluările menționate la alineatul (4) demonstrează că un operator de transport și de sistem nu a respectat traiectoria liniară, statele membre relevante iau o decizie în unanimitate în termen de șase luni de la primirea raportului de evaluare menționat la alineatul (4) cu privire la menținerea sau modificarea configurației zonei de ofertare între respectivele state membre și în cadrul acestora. La decizia lor, statele membre relevante ar trebui să ia în considerare orice observație transmisă de alte state membre. Decizia statelor membre relevante se motivează și se notifică Comisiei și ACER.

În cazul în care nu ajung la o decizie unanimă în termenul prevăzut la primul paragraf, statele membre relevante notifică acest lucru imediat Comisiei. În termen de șase luni de la primirea unei astfel de notificări, ca o măsură de ultimă instanță și după consultarea ACER și a părților interesate relevante, Comisia adoptă o decizie de modificare sau de menținere a configurației zonelor de ofertare între statele membre respective și în cadrul acestora.

(6) Cu șase luni înainte de data expirării planului de acțiune, statul membru care a identificat congestia structurală decide dacă abordează congestiile rămase prin modificarea zonei sale de ofertare sau prin intermediul unor măsuri de remediere, ale căror costuri urmează să le acopere.

(7) În cazul în care nu s-a stabilit un plan de acțiune în termen de șase luni de la identificarea unei congestii structurale în temeiul articolului 14 alineatul (7), operatorii de transport și de sistem relevanți, în termen de 12 luni de la identificarea congestiei structurale, evaluează dacă capacitatea transfrontalieră disponibilă a ajuns la capacitățile minime prevăzute la articolul 16 alineatul (8) în ultimele 12 luni și transmit un raport de evaluare autorităților de reglementare relevante și ACER.

Înainte de elaborarea raportului, fiecare operator de transport și de sistem transmite spre aprobare autorității sale de reglementare contribuția sa la raport, inclusiv toate datele relevante. Procesul decizional stabilit la alineatul (5) din prezentul articol se aplică în cazul în care evaluarea demonstrează că un operator de transport și de sistem nu a respectat capacitatea minimă.

Articolul 16

Principii generale de alocare a capacității și de gestionare a congestiilor

(1) Problemele de congestie a rețelelor trebuie să fie abordate prin soluții nediscriminatorii, bazate pe mecanismele pieței, care să ofere semnale economice eficiente participanților la piață și operatorilor de transport și de sistem implicați. Problemele de congestie a rețelei se soluționează cu ajutorul unor metode care nu se bazează pe tranzacții, și anume metode care nu implică o selecție între contractele diferiților participanți la piață. Atunci când ia măsuri operaționale pentru a se asigura că sistemul său de transport rămâne în starea normală, operatorul de transport și de sistem ține seama de efectul măsurilor respective asupra zonelor de control învecinate și coordonează aceste măsuri cu alți operatori de transport și de sistem afectați, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2015/1222.

(2) Procedurile de restricționare a tranzacțiilor se folosesc numai în situații de urgență, și anume în cazul în care operatorul de transport și de sistem trebuie să acționeze rapid și în care nu este posibilă livrarea din altă sursă sau comercializarea în contrapartidă. Orice procedură de acest tip se aplică în mod nediscriminatoriu. Cu excepția situațiilor de forță majoră, participanții la piață cărora li s-a alocat capacitate primesc compensație pentru orice astfel de restricționare.

(3) Centrele de coordonare regionale efectuează calculul coordonat al capacităților în conformitate cu alineatele (4) și (8) din prezentul articol, astfel cum se prevede la articolul 37 alineatul (1) litera (a) și la articolul 42 alineatul (1).

Centrele de coordonare regionale calculează capacitățile interzonale respectând limitele de siguranță în funcționare, utilizând date de la operatorii de transport și de sistem, inclusiv date cu privire la disponibilitatea tehnică a măsurilor de remediere, fără a include întreruperea consumului. Dacă centrele de coordonare regionale concluzionează că acțiunile de remediere disponibile în regiunea de calcul al capacităților sau între regiunile de calcul al capacităților nu sunt suficiente pentru a atinge traiectoria liniară în temeiul articolului 15 alineatul (2) sau capacitățile minime prevăzute la alineatul (8) din prezentul articol, respectând în același timp limitele de siguranță în funcționare, acestea pot, în ultimă instanță, să stabilească acțiuni coordonate de reducere în consecință a capacităților interzonale. Operatorii de transport și de sistem se pot abate de la acțiunile coordonate în ceea ce privește calculul coordonat al capacităților și analiza coordonată a siguranței numai în conformitate cu articolul 42 alineatul (2).

La trei luni după punerea în funcțiune a centrelor de coordonare regionale în temeiul articolului 35 alineatul (2) din prezentul regulament și, ulterior, din trei în trei luni, centrele de coordonare regionale transmit un raport autorităților de reglementare relevante și ACER cu privire la eventualele reduceri de capacitate sau eventualele abateri de la acțiunile coordonate în temeiul celui de-al doilea paragraf și evaluează incidența și fac recomandări, după caz, cu privire la modul în care se pot evita astfel de abateri în viitor. În cazul în care ajunge la concluzia că nu sunt îndeplinite condițiile prealabile pentru o abatere în temeiul prezentului alineat sau că acestea sunt de natură structurală, ACER prezintă un aviz autorităților de reglementare relevante și Comisiei. Autoritățile de reglementare competente iau măsurile corespunzătoare împotriva operatorilor de transport și de sistem sau a centrelor de coordonare regionale în temeiul articolului 59 sau 62 din Directiva (UE) 2019/944, dacă nu au fost îndeplinite condițiile prealabile pentru o abatere în temeiul prezentului alineat.

Abaterile de natură structurală sunt abordate într-un plan de acțiune menționat la articolul 14 alineatul (7) sau într-o actualizare a unui plan de acțiune existent.

(4) Participanții la piață trebuie să respecte nivelul maxim de capacitate al interconectărilor și al rețelelor de transport afectate de capacitatea transfrontalieră în conformitate cu standardele de siguranță pentru exploatarea sigură a rețelei. Comercializarea în contrapartidă și redispeserizarea, inclusiv redispeserizarea transfrontalieră, se utilizează pentru a maximiza capacitățile disponibile pentru a atinge capacitatea minimă prevăzută la alineatul (8). Se aplică o procedură coordonată și nediscriminatorie pentru acțiunile de remediere transfrontaliere pentru a permite această maximizare, în urma punerii în aplicare a unei metodologii de partajare a costurilor pentru comercializarea în contrapartidă și redispeserizare.

(5) Capacitatea se alocă prin licitații explicite de capacitate sau prin licitații implicite, care includ atât capacitate, cât și energie. Ambele metode pot coexista pentru aceeași interconectare. Pentru tranzacțiile intrazilnice se utilizează tranzacționarea continuă, care poate fi suplimentată prin licitații.

(6) În caz de congestie, sunt declarate câștigătoare ofertele cu cea mai mare valoare valabile pentru capacitatea rețelei, indiferent că sunt formulate implicit sau explicit și care oferă cea mai mare valoare pentru capacitatea de transport limitată într-un interval de timp dat. Cu excepția cazului capacităților de interconexiune noi care beneficiază de o derogare în temeiul articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003, al articolului 17 din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 sau de o scutire în temeiul articolului 63 din prezentul regulament, se interzice stabilirea unor prețuri de rezervă în metodele de alocare a capacității.

(7) Capacitatea trebuie să poată fi tranzacționată liber pe piața secundară, cu condiția ca operatorul de transport și de sistem să fie informat cu suficient timp înainte. Atunci când un operator de transport și de sistem refuză un schimb (o tranzacție) secundară, acest fapt trebuie comunicat și explicat în mod clar și transparent de către respectivul operator de transport și de sistem tuturor participanților la piață și notificat autorității de reglementare.

(8) Operatorii de transport și de sistem nu limitează volumul capacității de interconectare care urmează a fi pusă la dispoziția participanților la piață pentru a rezolva o congestie în interiorul propriei lor zone de ofertare sau ca modalitate de a gestiona fluxurile din tranzacțiile interne ale zonelor de ofertare. Fără a aduce atingere aplicării derogărilor prevăzute la alineatele (3) și (9) din prezentul articol și aplicării articolului 15 alineatul (2), se consideră că prezentul alineat este respectat, cu condiția să fie atinse următoarele niveluri minime ale capacității disponibile pentru comerțul interzonal:

- (a) pentru frontierele care folosesc o abordare bazată pe capacitatea netă de transport coordonată, capacitatea minimă este de 70 % din capacitatea de transport, respectând limitele de siguranță în funcționare după scăderea contingențelor, astfel cum sunt stabilite în conformitate cu orientările privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
- (b) pentru frontierele care utilizează o metodă bazată pe flux, capacitatea minimă este o marjă stabilită în procedura de calcul al capacității, disponibilă pentru fluxurile induse de schimburile interzonale. Marja menționată este de 70 % din capacitatea care respectă limitele de siguranță în funcționare ale elementelor critice de rețea interne și interzonale, ținând seama de contingente, astfel cum sunt stabilite în conformitate cu orientările privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.

Procentul total de 30 % poate fi utilizat pentru marjele de fiabilitate, fluxurile în buclă și fluxurile interne ale fiecărui element critic de rețea.

(9) La cererea operatorilor de transport și de sistem dintr-o regiune de calcul al capacităților, autoritățile de reglementare relevante pot acorda o derogare de la alineatul (8), pentru motive previzibile, în cazul în care este necesară pentru menținerea siguranței în funcționare. Astfel de derogări, care nu vizează restricționarea capacităților deja alocate în temeiul alineatului (2), se acordă pentru durate de câte maximum un an sau, dacă amploarea derogării se diminuează semnificativ după primul an, pentru maximum doi ani. Amploarea unor astfel de derogări este limitată strict la ceea ce este necesar pentru menținerea siguranței în funcționare și evită discriminarea între schimburile interne și interzonale.

Înainte de acordarea unei derogări, autoritatea de reglementare competentă consultă autoritățile de reglementare din alte state membre care fac parte din regiunea de calcul al capacităților afectată. În cazul în care o autoritate de reglementare nu este de acord cu derogarea propusă, ACER decide dacă derogarea ar trebui să fie acordată în temeiul articolului 6 alineatul (10) litera (a) din Regulamentul (UE) 2019/942. Justificarea și motivele care stau la baza derogării se publică.

În cazul în care se acordă o derogare, operatorii de transport și de sistem relevanți elaborează și publică o metodologie și proiecte care să ofere o soluție pe termen lung la problema pe care vizează să o remedieze derogarea. Derogarea expiră la împlinirea duratei derogării sau odată ce soluția identificată este aplicată, în funcție de care dintre aceste date survine prima.

(10) Participanții la piață informează operatorii de transport și de sistem vizați, cu suficient timp înainte de perioada de funcționare relevantă, cu privire la intenția lor de a folosi capacitatea alocată. Orice capacitate alocată care nu este utilizată este pusă din nou la dispoziție pe piață, în conformitate cu o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie.

(11) Operatorii de transport și de sistem, în măsura posibilităților tehnice, compensează solicitările de capacitate ale oricărui flux de energie electrică în direcția opusă pe linia de interconectare congestionată, pentru a utiliza această linie la capacitatea maximă. Luându-se în considerare pe deplin asigurarea siguranței rețelei, tranzacțiile care diminuează congestia nu sunt refuzate.

(12) Consecințele financiare ale neîndeplinirii obligațiilor asociate cu alocarea capacităților revin operatorilor de transport și de sistem sau OPEED răspunzători pentru această neîndeplinire. Atunci când participanții la piață nu utilizează capacitățile pe care s-au angajat să le utilizeze sau, în cazul capacităților care au făcut obiectul unei licitații explicite, nu realizează tranzacții de capacitate pe piața secundară sau nu restituie capacitățile în timp util, respectivii participanți la piață pierd dreptul de utilizare a acestor capacități și plătesc o penalitate care reflectă costurile induse de această situație. Toate penalitățile care reflectă costurile pentru neutilizarea capacităților trebuie să fie justificate și proporționale. În cazul în care un operator de transport și de sistem nu își respectă obligațiile de a furniza ferm capacitate de transport, acesta este responsabil de compensarea participantului la piață pentru pierderea dreptului de a utiliza capacitățile. Prejudiciile indirecte nu se iau în considerare în acest scop. Conceptele și metodele de bază care permit stabilirea responsabilităților în caz de neîndeplinire a obligațiilor sunt definite în prealabil în ceea ce privește consecințele financiare și sunt supuse evaluării de către autoritatea de reglementare relevantă.

(13) La alocarea costurilor măsurilor de remediere între operatorii de transport și de sistem, autoritățile de reglementare analizează în ce măsură fluxurile rezultate din tranzacțiile interne ale zonelor de ofertare contribuie la congestia constatată dintre două zone de ofertare și alocă costurile în funcție de respectiva contribuție la congestie operatorilor de transport și de sistem din zonele de ofertare răspunzători pentru crearea unor astfel de fluxuri, cu excepția costurilor generate de fluxurile rezultate din tranzacții interne ale zonelor de ofertare care sunt sub nivelul preconizat fără congestie structurală într-o zonă de ofertare.

Acest nivel este analizat și definit în comun de către toți operatorii de transport și de sistem dintr-o regiune de calcul al capacităților pentru fiecare frontieră individuală a zonei de ofertare și este supus aprobării tuturor autorităților de reglementare din regiunea de calcul al capacităților.

Articolul 17

Alocarea capacității interzonale de la un interval de timp la altul

(1) Operatorii de transport și de sistem recalculează capacitatea interzonală disponibilă cel puțin după ora de închidere a porții pieței pentru ziua următoare și a pieței intrazilnice interzonale. Operatorii de transport și de sistem alocă capacitatea interzonală disponibilă plus restul de capacitate interzonală care nu a fost alocată în prealabil, precum și orice capacitate interzonală eliberată de către deținătorii de drepturi fizice de transport din alocările anterioare în cadrul următorului proces de alocare a capacității interzonale.

(2) Operatorii de transport și de sistem propun o structură adecvată de alocare a capacității interzonale de la un interval de timp la altul, inclusiv pentru cele de tipul pentru ziua următoare, intrazilnic și de echilibrare. Această structură de alocare este evaluată de către autoritățile de reglementare relevante. La elaborarea propunerii lor, operatorii de transport și de sistem țin seama de:

(a) caracteristicile piețelor;

- (b) condițiile operaționale ale sistemului electroenergetic, precum consecințele soldării operațiunilor programate ferm;
 - (c) gradul de armonizare a procentelor alocate unor diferite intervale de timp și a intervalelor de timp adoptate pentru diferitele mecanisme de alocare a capacităților interzonale care sunt deja în vigoare.
- (3) În cazul în care capacitatea interzonală este disponibilă după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale, operatorii de transport și de sistem utilizează capacitatea interzonală pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru operarea procesului de compensare a dezechilibrelor.
- (4) În cazul în care este alocată capacitate interzonală pentru schimbul de capacitate de echilibrare sau pentru partajarea rezervelor în temeiul articolului 6 alineatul (8) din prezentul regulament, operatorii de transport și de sistem utilizează metodologiile elaborate în orientările privind echilibrarea sistemului de energie electrică adoptate în temeiul articolului 6 alineatul (11) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.
- (5) Operatorii de transport și de sistem nu măresc marja de fiabilitate calculată în temeiul Regulamentului (UE) 2015/1222 în urma schimbului de capacitate de echilibrare sau a utilizării în comun a rezervelor.

SECȚIUNEA 2

Tarifele de rețea și veniturile din congestii

Articolul 18

Tarifele de acces la rețele, de utilizare a rețelelor și de întărire a rețelelor

(1) Tarifele aplicate de operatorii de rețea pentru accesul la rețele, inclusiv tarifele pentru racordarea la rețele, tarifele pentru utilizarea rețelelor și, acolo unde este cazul, tarifele pentru întăririle corelate ale rețelei reflectă costurile, sunt transparente, iau în considerare necesitatea de a garanta siguranța rețelei și flexibilitatea și reflectă costurile reale suportate, în măsura în care acestea corespund costurilor unui operator de rețea eficient și comparabil din punct de vedere structural și se aplică în mod nediscriminatoriu. Tarifele respective nu includ costurile necorelate care sprijină obiective de politică necorelate.

Fără a aduce atingere articolului 15 alineatele (1) și (6) din Directiva 2012/27/UE și criteriilor din anexa XI la directiva menționată, metoda utilizată pentru calculul tarifelor de rețea sprijină în mod neutru eficiența generală a sistemului pe termen lung prin semnale de preț pentru clienți și producători și în special se aplică într-un mod care nu discriminează nici pozitiv, nici negativ între producerea conectată la nivelul de distribuție și producerea conectată la nivelul de transport. Tarifele de rețea nu discriminează nici pozitiv, nici negativ împotriva stocării energiei sau împotriva agregării și nu descurajează producția proprie, autoconsumul sau participarea la consumul dispecerizabil. Fără a aduce atingere alineatului (3) din prezentul articol, tarifele respective nu se calculează în funcție de distanță.

(2) Metodologiile de calculare a tarifelor reflectă costurile fixe ale operatorilor de transport și de sistem și ale operatorilor de distribuție și oferă stimulente adecvate operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuție, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficiența, inclusiv eficiența energetică, pentru a încuraja integrarea pieței și siguranța alimentării, pentru a sprijini investițiile eficiente, pentru a sprijini activitățile de cercetare conexe și pentru a facilita inovarea în interesul consumatorilor în domenii precum digitalizarea, serviciile de flexibilitate și interconectarea.

(3) După caz, nivelul tarifelor aplicate producătorilor sau clienților finali sau atât producătorilor cât și clienților finali oferă semnale de localizare la nivelul Uniunii și ia în considerare pierderile din rețea și congestiile provocate, precum și costurile investițiilor în infrastructură.

(4) La stabilirea tarifelor de acces la rețea, se iau în considerare următoarele elemente:

- (a) plățile și încasările care rezultă din mecanismul de compensare între operatorii de transport și de sistem;
- (b) plățile efectiv realizate și primite, precum și plățile scontate pentru perioadele viitoare, estimate pe baza perioadelor anterioare.

(5) Stabilirea tarifelor de acces la rețea în temeiul prezentului articol nu aduce atingere tarifelor care rezultă din gestionarea congestiilor menționată la articolul 16.

(6) Nu se aplică tarife de rețea specifice la tranzacțiile individuale pentru tranzacționarea interzonală de energie electrică.

(7) Tarifele de distribuție reflectă costurile, ținând seama de utilizarea rețelei de distribuție de către utilizatorii sistemului, inclusiv clienții activi. Tarifele de distribuție pot cuprinde elemente legate de capacitatea de racordare la rețea și pot fi diferențiate în funcție de profilurile de consum sau de producere ale utilizatorilor sistemului. În cazul în care statele membre au pus în aplicare introducerea sistemelor de contorizare inteligentă, autoritățile de reglementare iau în considerare tarife de rețea diferențiate pe paliere orare, atunci când stabilesc sau aprobă tarifele de transport și tarifele de distribuție sau metodologiile în conformitate cu articolul 59 din Directiva (UE) 2019/944 și, după caz, pot fi introduse tarife de rețea diferențiate pe paliere orare pentru a reflecta utilizarea rețelei, într-un mod transparent, eficient din punctul de vedere al costurilor și previzibil pentru clientul final.

(8) Metodologiile de stabilire a tarifelor de distribuție stimulează operatorii de distribuție să-și exploateze și să-și dezvolte rețelele în cel mai eficient mod din punct de vedere al costurilor, inclusiv prin achiziționarea de servicii. În acest scop, autoritățile de reglementare recunosc costurile relevante drept eligibile și includ aceste costuri în tarifele de distribuție și pot introduce obiective de performanță pentru a stimula operatorii de distribuție să sporească gradul de eficiență în rețelele lor, inclusiv prin eficiență energetică, flexibilitate și dezvoltarea rețelelor inteligente și a sistemelor de contorizare inteligentă.

(9) Până la 5 octombrie 2019, pentru a reduce riscul de fragmentare a pieței, ACER prezintă un raport asupra bunelor practici privind metodologiile tarifelor de transport și de distribuție, ținând seama de specificul național. Raportul respectiv asupra bunelor practici vizează cel puțin următoarele:

- (a) raportul tarifelor aplicate producătorilor și al tarifelor aplicate clienților finali;
- (b) costurile care trebuie recuperate prin tarife;
- (c) tarifele de rețea diferențiate pe paliere orare;
- (d) semnalele de localizare;
- (e) relația dintre tarifele de transport și tarifele de distribuție;
- (f) metodele pentru a asigura transparența în ceea ce privește stabilirea și structura tarifelor;
- (g) grupurile de utilizatori ai rețelei vizați de tarife, inclusiv, după caz, caracteristicile grupurilor respective, formele de consum și scutirile tarifare;
- (h) pierderile în rețelele de înaltă, medie și joasă tensiune.

ACER actualizează raportul asupra bunelor practici cel puțin o dată la doi ani.

(10) Autoritățile de reglementare țin seama în mod corespunzător de raportul asupra bunelor practici atunci când stabilesc sau aprobă tarifele de transport și tarifele de distribuție sau metodologiile acestora în conformitate cu articolul 59 din Directiva (UE) 2019/944.

Articolul 19

Veniturile din congestii

(1) Procedurile de gestionare a congestiilor asociate cu un interval de timp prestabilit pot genera venituri doar în cazul în care se produce o congestie în respectivul interval de timp, cu excepția cazului unor capacități de interconexiune noi care beneficiază de o scutire în temeiul articolului 63 din prezentul regulament, sau o derogare în temeiul articolului 17 din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 sau al articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003. Procedura de distribuție a acestor venituri este supusă evaluării autorităților de reglementare și nu denaturează procesul de alocare în favoarea niciunei părți care solicită capacități sau energie și nici nu constituie un factor de descurajare pentru reducerea congestiei.

(2) La alocarea veniturilor care decurg din alocarea capacității interzonale au prioritate următoarele obiective:

- (a) garantarea disponibilității reale a capacității alocate, inclusiv compensarea pentru fermitate; sau
- (b) menținerea sau creșterea capacităților interzonale prin optimizarea utilizării capacităților de interconexiune existente prin măsuri coordonate de remediere, dacă este cazul, sau acoperirea costurilor generate de investițiile în rețea relevante pentru reducerea congestiei capacităților de interconexiune.

(3) În cazul în care obiectivele legate de prioritățile stabilite la alineatul (2) au fost îndeplinite în mod adecvat, veniturile pot fi utilizate ca venituri care trebuie luate în considerare de autoritățile de reglementare atunci când aprobă metodologia de calculare a tarifelor de rețea sau când stabilesc tarifele de rețea, sau în ambele cazuri. Veniturile reziduale sunt plasate într-un cont intern separat până în momentul în care pot fi cheltuite în scopurile prevăzute la alineatul (2).

(4) Utilizarea veniturilor în conformitate cu alineatul (2) litera (a) sau (b) face obiectul unei metodologii propuse de operatorii de transport și de sistem, după consultarea autorităților de reglementare și a părților interesate relevante, și după aprobarea de către ACER. Operatorii de transport și de sistem prezintă ACER metodologia propusă până la 5 iulie 2020, iar ACER decide cu privire la metodologia propusă în termen de șase luni de la primirea acesteia.

ACER poate solicita operatorilor de transport și de sistem să modifice sau să actualizeze metodologia menționată la primul paragraf. ACER decide cu privire la metodologia actualizată în termen de cel mult șase luni de la transmiterea acesteia.

Metodologia prevede cel puțin condițiile în care veniturile pot fi folosite pentru scopurile prevăzute la alineatul (2), condițiile în care veniturile respective pot fi plasate într-un cont intern separat pentru o utilizare viitoare în aceste scopuri, și durata posibilă a plasării într-un astfel de cont separat.

(5) Operatorii de transport și de sistem stabilesc în mod clar, în avans, modul în care vor fi utilizate veniturile din congestii și raportează autorităților de reglementare cu privire la modul în care au fost utilizate efectiv veniturile respective. Până la data de 1 martie a fiecărui an, autoritățile de reglementare informează ACER și publică un raport în care indică:

- (a) suma veniturilor colectate pentru perioada de 12 luni care se încheie la data de 31 decembrie a anului anterior;
- (b) modul în care au fost utilizate veniturile respective, în temeiul alineatului (2), incluzând proiectele specifice pentru care au fost utilizate veniturile, precum și suma plasată într-un cont separat;
- (c) suma care a fost utilizată la calcularea tarifelor de rețea; și
- (d) verificarea faptului că suma menționată la litera (c) este în conformitate cu prezentul regulament și cu metodologia elaborată în temeiul alineatelor (3) și (4).

Dacă o parte din veniturile din congestii sunt utilizate la calcularea tarifelor de rețea, raportul prezintă modul în care operatorii de transport și de sistem au îndeplinit obiectivele prioritare prevăzute la alineatul (2), după caz.

CAPITOLUL IV

ADECVAREA RESURSELOR

Articolul 20

Adecvarea resurselor pe piața internă de energie electrică

(1) Statele membre monitorizează adecvarea resurselor de pe teritoriul lor pe baza evaluării adecvării resurselor la nivel european menționată la articolul 23. Pentru a completa evaluarea adecvării resurselor la nivel european, statele membre pot, de asemenea, să efectueze evaluări ale adecvării resurselor la nivel național în temeiul articolului 24.

(2) În cazul în care evaluarea adecvării resurselor la nivel european menționată la articolul 23 sau evaluarea adecvării resurselor la nivel național menționată la articolul 24 identifică o problemă de adecvare a resurselor, statul membru vizat identifică eventualele denaturări în materie de reglementare sau disfuncționalități ale pieței care au cauzat sau au contribuit la apariția problemei.

(3) Statele membre cu probleme identificate de adecvare a resurselor elaborează și publică un plan de punere în aplicare cu un calendar pentru adoptarea de măsuri de eliminare a denaturărilor în materie de reglementare sau a disfuncționalităților pieței în cadrul procedurii ajutoarelor de stat. La abordarea problemelor legate de adecvarea resurselor, statele membre au în vedere în special principiile enunțate la articolul 3 și iau în considerare:

- (a) eliminarea denaturărilor în materie de reglementare;
- (b) eliminarea plafoanelor la prețuri în conformitate cu articolul 10;

- (c) introducerea unei funcții de stabilire a prețurilor deficitelor pentru energia de echilibrare, astfel cum se prevede la articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2017/2195;
 - (d) creșterea interconectării și a capacității rețelei interne în vederea atingerii cel puțin a obiectivelor lor de interconectare, astfel cum se menționează la articolul 4 litera (d) punctul 1 din Regulamentul (UE) 2018/1999;
 - (e) să permită producția proprie, stocarea energiei, măsurile legate de cerere și eficiența energetică prin adoptarea de măsuri pentru eliminarea denaturărilor identificate în materie de reglementare;
 - (f) asigurarea achiziționării eficiente din punct de vedere al costurilor și bazate pe piață a serviciilor auxiliare și de echilibrare;
 - (g) eliminarea prețurilor reglementate în cazurile prevăzute la articolul 5 din Directiva (UE) 2019/944.
- (4) Statele membre vizate prezintă pentru revizuire Comisiei planurile lor de punere în aplicare.
- (5) În termen de patru luni de la primirea planului de punere în aplicare, Comisia emite un aviz în care precizează dacă măsurile sunt suficiente pentru a elimina denaturările în materie de reglementare sau disfuncționalitățile pieței care au fost identificate în temeiul alineatului (2) și poate invita statele membre să își modifice în consecință planurile de punere în aplicare.
- (6) Statele membre vizate monitorizează implementarea planurilor lor de punere în aplicare și publică rezultatele monitorizării într-un raport anual pe care îl transmit Comisiei.
- (7) Comisia emite un aviz în care precizează dacă planurile de punere în aplicare au fost implementate în mod suficient și dacă a fost soluționată problema adecvării resurselor.
- (8) Statele membre continuă să respecte planul de punere în aplicare după soluționarea problemei identificate de adecvare a resurselor.

Articolul 21

Principii generale pentru mecanismele de asigurare a capacității

- (1) Pentru a elimina problemele rămase legate de adecvarea resurselor, statele membre pot introduce mecanisme de asigurare a capacității, în ultimă instanță și concomitent cu punerea în aplicare a măsurilor menționate la articolul 20 alineatul (3) din prezentul regulament, în conformitate cu articolele 107, 108 și 109 din TFUE.
- (2) Înainte de introducerea mecanismelor de asigurare a capacității, statele membre vizate efectuează un studiu cuprinzător cu privire la posibilele efecte ale mecanismelor respective asupra statelor membre învecinate, consultând cel puțin statele membre învecinate la care au o racordare directă la rețea, precum și părțile interesate din statele membre respective.
- (3) Statele membre evaluează dacă un mecanism de asigurare a capacității sub forma unei rezerve strategice poate remedia problemele în materie de adecvare a resurselor. În caz contrar, statele membre pot pune în aplicare un alt tip de mecanism de asigurare a capacității.
- (4) Statele membre nu introduc mecanisme de asigurare a capacității dacă atât evaluarea adecvării resurselor la nivel european, cât și evaluarea adecvării resurselor la nivel național, sau în absența unei evaluări a adecvării resurselor la nivel național, evaluarea adecvării resurselor la nivel european nu a identificat o problemă legată de adecvarea resurselor.
- (5) Statele membre nu introduc mecanisme de asigurare a capacității înainte ca planul de punere în aplicare menționat la articolul 20 alineatul (3) să fi primit un aviz din partea Comisiei, astfel cum se prevede la articolul 20 alineatul (5).
- (6) În cazul în care aplică un mecanism de asigurare a capacității, statul membru revizuieste mecanismul respectiv și se asigură că nu se încheie contracte noi în cadrul mecanismului respectiv în cazul în care atât evaluarea adecvării resurselor la nivel european, cât și evaluarea adecvării resurselor la nivel național sau, în absența unei evaluări a adecvării resurselor la nivel național, evaluarea adecvării resurselor la nivel european nu a identificat o problemă legată de adecvarea resurselor, ori planul de punere în aplicare menționat la articolul 20 alineatul (3) nu a primit un aviz din partea Comisiei, astfel cum se menționează la articolul 20 alineatul (5).
- (7) La conceperea mecanismelor de asigurare a capacității, statele membre includ o dispoziție ce permite eliminarea administrativă treptată eficientă a mecanismului de asigurare a capacității în cazul în care nu se încheie contracte noi în temeiul alineatului (6) timp de trei ani consecutivi.

(8) Mecanismele de asigurare a capacității sunt temporare. Acestea sunt aprobate de Comisie pentru o perioadă de cel mult 10 ani. Acestea se elimină treptat sau volumul capacităților angajate se reduce pe baza planurilor de punere în aplicare menționate la articolul 20. Statele membre continuă să aplice planul de punere în aplicare după introducerea mecanismului de asigurare a capacității.

Articolul 22

Principiile de concepere a mecanismelor de asigurare a capacității

- (1) Orice mecanism de asigurare a capacității:
 - (a) este temporar;
 - (b) nu creează denaturări nejustificate ale pieței și nu limitează comerțul interzonal;
 - (c) nu depășește ceea ce este necesar pentru a aborda problemele de adecvare menționate la articolul 20;
 - (d) selectează furnizorii de capacitate prin intermediul unui proces transparent, nediscriminatoriu și concurențial;
 - (e) oferă stimulente pentru ca furnizorii de capacitate să fie disponibili în perioadele de suprasolicitare preconizată a sistemelor;
 - (f) garantează că remunerația este stabilită printr-un proces concurențial;
 - (g) stabilește condițiile tehnice necesare participării furnizorilor de capacitate înaintea procesului de selecție;
 - (h) este deschis participării tuturor resurselor capabile să asigure performanțele tehnice necesare, inclusiv stocării energiei și gestionării cererii;
 - (i) aplică sancțiuni adecvate furnizorilor de capacitate care nu sunt disponibili în momente de suprasolicitare a sistemelor.
- (2) Conceperea rezervelor strategice îndeplinește următoarele cerințe:
 - (a) atunci când un mecanism de asigurare a capacității a fost conceput ca o rezervă strategică, resursele sunt dispece- rizate numai dacă este probabil ca operatorii de transport și de sistem să își epuizeze resursele de echilibrare pentru a stabili un echilibru între cerere și ofertă;
 - (b) în cursul intervalelor de decontare a dezechilibrelor când sunt dispece- rizate resurse din rezerva strategică, dezechilibrele de pe piață se decontează cel puțin la valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică sau la o valoare mai mare decât limita tehnică de preț intrazilnică, astfel cum se menționează la articolul 10 alineatul (1), luându-se în considerare valoarea cea mai mare;
 - (c) randamentul rezervei strategice după dispece- rizare se atribuie părților responsabile cu echilibrarea prin intermediul mecanismului de decontare a dezechilibrelor;
 - (d) resursele incluse în rezerva strategică nu sunt remunerate prin intermediul piețelor angro de energie electrică sau al piețelor de echilibrare;
 - (e) resursele din rezerva strategică sunt păstrate în afara pieței cel puțin pe durata perioadei contractuale.

Cerința menționată la primul paragraf litera (a) nu aduce atingere activării resurselor înainte de dispece- rizarea propriu- zisă pentru a respecta constrângerile de solicitare și cerințele de funcționare ale resurselor. Randamentul rezervei strategice din timpul activării nu se atribuie grupurilor pentru echilibrare prin intermediul piețelor angro și nici nu le modifică dezechilibrele.
- (3) Pe lângă cerințele prevăzute la alineatul (1), mecanismele de asigurare a capacității, altele decât rezervele strategice:
 - (a) sunt concepute într-un mod care să asigure că prețul plătit pentru disponibilitate tinde automat spre zero atunci când se preconizează că nivelul capacității furnizate corespunde nivelului capacității solicitate;
 - (b) remunerează resursele participante doar pentru disponibilitatea lor și se asigură că remunerația nu afectează deciziile furnizorului de capacitate de a produce sau nu;
 - (c) se asigură că obligațiile privind capacitatea sunt transferabile între furnizorii de capacitate eligibili.

- (4) Mecanismele de asigurare a capacității încorporează următoarele cerințe privind limitele emisiilor de CO₂:
- (a) cel târziu de la 4 iulie 2019, capacitățile de producere care au început producția comercială la acea dată sau ulterior acesteia și care au emisii mai mari de 550 g CO₂ din combustibili fosili per kWh de energie electrică nu sunt angajate și nici nu primesc plăți sau angajamente pentru plăți viitoare în cadrul unui mecanism de asigurare a capacității;
- (b) cel târziu de la 1 iulie 2025, capacitățile de producere care au început producția comercială înainte de 4 iulie 2019 și care au emisii mai mari de 550 g CO₂ din combustibili fosili per kWh de energie electrică și mai mari de 350 kg CO₂ din combustibili fosili în medie pe an per kWe instalat nu sunt angajate și nici nu primesc plăți sau angajamente pentru plăți viitoare în cadrul unui mecanism de asigurare a capacității.

Limita emisiilor de 550 g CO₂ din combustibili fosili per kWh de energie electrică și limita de 350 kg CO₂ din combustibili fosili în medie pe an per kWe instalat menționate la primul paragraf literele (a) și (b) se calculează pe baza eficienței concepției unității generatoare, însemnând pe baza eficienței nete la capacitatea nominală în temeiul standardelor relevante ale Organizației Internaționale de Standardizare.

Până la 5 ianuarie 2020, ACER publică un aviz care oferă orientări tehnice privind calcularea valorilor menționate la primul paragraf.

- (5) Statele membre care aplică mecanismele de asigurare a capacității la 4 iulie 2019 își adaptează mecanismele pentru respecta capitolul 4, fără a aduce atingere angajamentelor sau contractelor încheiate până la 31 decembrie 2019.

Articolul 23

Evaluarea adecvării resurselor la nivel european

- (1) Evaluarea adecvării resurselor la nivel european identifică problemele legate de adecvarea resurselor prin aprecierea capacității generale a sistemului electroenergetic de a satisface cererea de energie electrică existentă și prognozată la nivelul Uniunii, la nivelul statelor membre și la nivelul fiecărei zone de ofertare, dacă este relevant. Evaluarea adecvării resurselor la nivel european acoperă fiecare an al unei perioade de 10 ani de la data evaluării respective.
- (2) Evaluarea adecvării resurselor la nivel european se efectuează de către ENTSO pentru energie electrică.
- (3) Până la 5 ianuarie 2020, ENTSO pentru energie electrică prezintă Grupului de coordonare în domeniul energiei electrice instituit în temeiul articolului 1 din Decizia Comisiei din 15 noiembrie 2012 ⁽²¹⁾ și ACER un proiect de metodologie pentru evaluarea adecvării resurselor la nivel european bazată pe principiile prevăzute la alineatul (5) din prezentul articol.
- (4) Operatorii de transport și de sistem furnizează ENTSO pentru energie electrică datele care îi sunt necesare pentru a realiza o evaluare a adecvării resurselor la nivel european.

ENTSO pentru energie electrică efectuează evaluarea adecvării resurselor la nivel european în fiecare an. Producătorii și alți participanți la piață oferă operatorilor de transport și de sistem date privind utilizarea preconizată a resurselor de producere a energiei, având în vedere disponibilitatea unor resurse primare și a unor scenarii adecvate asupra proiecțiilor privind cererea și oferta.

- (5) Evaluarea adecvării resurselor la nivel european se bazează pe o metodologie transparentă care asigură faptul că evaluarea:
- (a) este realizată la fiecare nivel al zonelor de ofertare care acoperă cel puțin toate statele membre;
- (b) este bazată pe scenarii centrale de referință adecvate privind cererea și oferta prognozată, incluzând o evaluare economică a probabilității de scoatere din uz, de suspendare, de construcție a unor noi active de producere și de adoptare a unor măsuri pentru atingerea obiectivelor în materie de eficiență energetică și de interconectare a rețelelor electrice, precum și de sensibilitățile corespunzătoare cu privire la fenomene meteorologice extreme, condiții hidrologice, evoluțiile prețurilor angro și ale tarifelor pentru emisiile de carbon;
- (c) conține scenarii separate ce reflectă probabilitatea diferită de apariție a problemelor legate de adecvarea resurselor pe care diferitele tipuri de mecanisme de asigurare a capacității sunt concepute să le abordeze;

⁽²¹⁾ Decizia Comisiei din 15 noiembrie 2012 de înființare a Grupului de coordonare în domeniul energiei electrice (JO C 353, 17.11.2012, p. 2).

- (d) ține cont în mod corespunzător de contribuția tuturor resurselor, inclusiv de posibilitățile existente și viitoare de producție, de stocare a energiei, de integrare sectorială, de consum dispecerizabil, de import și de export, precum și de contribuția lor la exploatarea flexibilă a sistemului;
 - (e) anticipează impactul probabil al măsurilor menționate la articolul 20 alineatul (3);
 - (f) include variante fără mecanismele existente sau planificate de asigurare a capacității și, după caz, variante cu astfel de mecanisme;
 - (g) este bazată pe un model de piață, folosind, dacă este cazul, metoda bazată pe flux;
 - (h) aplică calcule probabilistice;
 - (i) aplică un instrument de modelare unic;
 - (j) include cel puțin următorii indicatori menționați la articolul 25:
 - „previziunea de energie nefurnizată”; și
 - „previziunea de pierderi datorate întreruperii alimentării cu energie electrică”;
 - (k) identifică sursele unor posibile probleme de adecvare a resurselor, în special dacă este vorba de o constrângere a rețelei, de o constrângere de resurse sau de ambele;
 - (l) respectă dezvoltarea reală a rețelei;
 - (m) asigură faptul că sunt luate în considerare în mod corespunzător caracteristicile naționale ale producerii, flexibilitatea cererii și stocarea energiei, disponibilitatea resurselor primare și nivelul de interconectare.
- (6) Până la 5 ianuarie 2020, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER o propunere de metodologie pentru a calcula:
- (a) valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică;
 - (b) costul unei noi intrări pentru producere sau pentru consum dispecerizabil; și
 - (c) standardul de fiabilitate menționat la articolul 25.

Metodologia se bazează pe criterii transparente, obiective și verificabile.

(7) Propunerile de la alineatele (3) și (6) privind proiectul de metodologie, scenariile, sensibilitățile și ipotezele pe care se bazează, precum și rezultatele evaluării adecvării resurselor la nivel european în temeiul alineatului (4) fac obiectul consultării prealabile a statelor membre, a Grupului de coordonare în domeniul energiei electrice și a părților interesate relevante și al aprobării ACER în temeiul procedurii prevăzute la articolul 27.

Articolul 24

Evaluările adecvării resurselor la nivel național

(1) Evaluările adecvării resurselor la nivel național au un domeniu de aplicare regional și se bazează pe metodologia menționată la articolul 23 alineatul (3), în special la articolul 23 alineatul (5) literele (b)-(m).

Evaluările adecvării resurselor la nivel național includ scenariile centrale de referință menționate la articolul 23 alineatul (5) litera (b).

Evaluările adecvării resurselor la nivel național lua în considerare sensibilități suplimentare față de cele menționate la articolul 23 alineatul (5) litera (b). În astfel de cazuri, evaluările adecvării resurselor la nivel național pot:

- (a) să formuleze ipoteze care să țină seama de particularitățile cererii și ofertei naționale de energie electrică;
- (b) să utilizeze instrumente și date recente coerente complementare celor utilizate de ENTSO pentru energie electrică pentru evaluarea adecvării resurselor la nivel european.

În plus, evaluările adecvării resurselor la nivel național, atunci când evaluează contribuția furnizorilor de capacitate situați într-un alt stat membru la siguranța alimentării zonelor de ofertare la care se referă, utilizează metodologia astfel cum este prevăzută la articolul 26 alineatul (11) litera (a).

(2) Sunt puse la dispoziția publicului evaluările adecvării resurselor la nivel național și, după caz, evaluarea adecvării resurselor la nivel european și avizul ACER în temeiul alineatului (3).

(3) Atunci când evaluarea adecvării resurselor la nivel național identifică o problemă de adecvare cu privire la o zonă de ofertare, care nu a fost identificată în evaluarea adecvării resurselor la nivel european, evaluarea adecvării resurselor la nivel național cuprinde motivele divergențelor existente între cele două evaluări ale adecvării resurselor, inclusiv detalii ale sensibilităților utilizate și ale ipotezelor subiacente. Statele membre publică evaluarea respectivă și o transmit ACER.

În termen de două luni de la data primirii raportului, ACER emite un aviz care indică dacă diferențele dintre evaluarea la nivel național și cea la nivel european sunt justificate.

Organismul responsabil cu evaluarea adecvării resurselor la nivel național ține seama în mod corespunzător de avizul ACER și, dacă este necesar, își modifică evaluarea. În cazul în care decide să nu țină seama pe deplin de avizul ACER, organismul responsabil cu evaluarea adecvării resurselor la nivel național publică un raport cu o motivare detaliată.

Articolul 25

Standardul de fiabilitate

(1) Atunci când pun în aplicare mecanisme de asigurare a capacității, statele membre dispun de un standard de fiabilitate. Un standard de fiabilitate indică nivelul necesar de siguranță a alimentării al statului membru într-un mod transparent. În cazul zonelor de ofertare transfrontaliere, aceste standarde de fiabilitate sunt stabilite în comun de către autoritățile relevante.

(2) În urma unei propuneri a autorității de reglementare, standardul de fiabilitate este stabilit de statul membru sau de o autoritate competentă desemnată de statul membru. Standardul de fiabilitate se bazează pe metodologia prevăzută la articolul 23 alineatul (6).

(3) Standardul de fiabilitate se calculează utilizând cel puțin valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică și a costului unei noi intrări într-un anumit interval de timp și se exprimă ca „previziune de energie nefurnizată” și „previziune de pierderi datorate întreruperii alimentării cu energie electrică”.

(4) Atunci când se pun în aplicare mecanisme de asigurare a capacității, parametrii care determină volumul de capacitate achiziționat în cadrul mecanismului de asigurare a capacității sunt aprobați de statul membru sau de o autoritate competentă desemnată de statul membru, pe baza unei propuneri a autorității de reglementare.

Articolul 26

Participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității

(1) Mecanismele de asigurare a capacității, altele decât rezervele strategice și, în cazul în care este fezabil din punct de vedere tehnic, rezervele strategice sunt deschise participării directe transfrontaliere a furnizorilor de capacitate situați într-un alt stat membru, sub rezerva condițiilor stabilite în prezentul articol.

(2) Statele membre se asigură că capacitatea externă care poate asigura o performanță tehnică echivalentă cu cea a capacităților interne are posibilitatea să participe la același proces concurențial ca și capacitatea internă. În cazul mecanismelor de asigurare a capacității în funcțiune la 4 iulie 2019, statele membre pot permite participarea directă a capacităților de interconexiune în același proces concurențial drept capacitate externă pentru o perioadă maximă de patru ani de la 4 iulie 2019 sau doi ani de la data aprobării metodologiilor menționate la alineatul (11), în funcție de data care survine mai devreme.

Statele membre pot solicita situarea capacității externe într-un stat membru care are o racordare directă la rețea cu statul membru care aplică mecanismul.

(3) Statele membre nu restricționează participarea capacității situate pe teritoriul lor la mecanismele de asigurare a capacității ale altor state membre.

(4) Participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității nu modifică, nu alterează și nu afectează în niciun alt mod programele interzonale sau fluxurile fizice dintre statele membre. Respectivul programe și fluxuri sunt determinate exclusiv de rezultatul alocării capacității în temeiul articolului 16.

(5) Furnizorii de capacitate sunt în măsură să participe la mai multe mecanisme de asigurare a capacității.

În cazul în care furnizorii de capacitate participă la mai mult de un mecanism de asigurare a capacității pentru aceeași perioadă de livrare, aceștia participă până la disponibilitatea de interconectare preconizată și la probabilitatea suprasolicitării în același timp a sistemului unde se aplică mecanismul și a sistemului în care este situată capacitatea externă, în conformitate cu metodologia menționată la alineatul (11) litera (a).

(6) Furnizorii de capacitate au obligația de a face plăți de indisponibilitate pentru perioadele în care capacitatea lor nu este disponibilă.

În cazul în care furnizorii de capacitate participă la mai multe mecanisme de asigurare a capacității pentru aceeași perioadă de furnizare, aceștia au obligația de a face plăți de indisponibilitate multiple în cazul în care nu sunt în măsură să îndeplinească angajamente multiple.

(7) În scopul furnizării unei recomandări către operatorii de transport și de sistem, centrele de coordonare regionale înființate în temeiul articolului 35 calculează anual capacitatea maximă de intrare disponibilă pentru participarea capacității externe. Acest calcul ține seama de disponibilitatea de interconectare preconizată și de probabilitatea suprasolicitării în același timp a sistemului unde se aplică mecanismul și a sistemului în care este situată capacitatea externă. Trebuie efectuat un astfel de calcul pentru fiecare frontieră a zonei de ofertare.

Operatorii de transport și de sistem stabilesc anual capacitatea maximă de intrare disponibilă pentru participarea capacității externe, pe baza recomandării centrului de coordonare regional.

(8) Statele membre se asigură că capacitatea de intrare menționată la alineatul (7) este alocată furnizorilor de capacitate eligibili într-un mod transparent, nediscriminatoriu și bazat pe piață.

(9) În cazul în care mecanismele de asigurare a capacității permit participarea transfrontalieră în două state membre învecinate, toate veniturile care rezultă prin alocarea menționată la alineatul (8) revin operatorilor de transport și de sistem vizați și se împart între aceștia conform metodologiei menționate la alineatul (11) litera (b) de la prezentul articol sau conform unei metodologii comune aprobate de ambele autorități de reglementare competente. În cazul în care statul membru vecin nu aplică un mecanism de asigurare a capacității sau aplică un mecanism de asigurare a capacității care nu este deschis participării transfrontaliere, cota de venituri este aprobată de autoritatea națională competentă din statul membru în care mecanismul de asigurare a capacității este pus în aplicare după solicitarea unui aviz din partea autorităților de reglementare din statele membre vecine. Operatorii de transport și de sistem utilizează aceste venituri în scopurile prevăzute la articolul 19 alineatul (2).

(10) Operatorul de transport și de sistem de unde este situată capacitatea externă:

(a) stabilește dacă furnizorii de capacitate interesați pot oferi performanța tehnică necesară pentru mecanismul de asigurare a capacității la care aceștia intenționează să participe și înregistrează respectivii furnizorii de capacitate ca furnizori de capacitate eligibili într-un registru întocmit în acest scop;

(b) efectuează verificări privind disponibilitatea;

(c) notifică operatorului de transport și de sistem din statul membru care aplică mecanismul de asigurare a capacității informațiile pe care le primește în temeiul prezentului paragraf literele (a) și (b) și al celui de-al doilea paragraf.

Furnizorul de capacitate relevant notifică operatorului de transport și de sistem, fără întârziere, participarea sa la un mecanism de asigurare a capacității extern.

(11) Până la 5 iulie 2020, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER:

(a) o metodologie de calculare a capacității maxime de intrare pentru participarea transfrontalieră menționată la alineatul (7);

- (b) o metodologie de împărțire a veniturilor menționate la alineatul (9);
- (c) norme comune pentru efectuarea verificărilor privind disponibilitatea menționate la alineatul (10) litera (b);
- (d) norme comune pentru identificarea situațiilor în care devine exigibilă o plată de indisponibilitate;
- (e) condițiile de funcționare a registrului menționat la alineatul (10) litera (a);
- (f) norme comune pentru identificarea capacității eligibile pentru participare la mecanismul de asigurare a capacității, astfel cum se menționează la alineatul (10) litera (a).

Propunerea face obiectul unei consultări prealabile și al aprobării de către ACER în conformitate cu articolul 27.

(12) Autoritățile de reglementare în cauză verifică dacă capacitățile au fost calculate în conformitate cu metodologia menționată la alineatul (11) litera (a).

(13) Autoritățile de reglementare se asigură că participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității este organizată în mod eficace și nediscriminatoriu. În special, autoritățile de reglementare prevăd măsurile administrative adecvate pentru aplicarea transfrontalieră a plăților de indisponibilitate.

(14) Capacitățile alocate în conformitate cu alineatul (8), sunt transferabile între furnizorii de capacitate eligibili. Furnizorii de capacitate eligibili notifică orice astfel de transfer registrului menționat la alineatul (10) litera (a).

(15) Până la 5 iulie 2021, ENTSO pentru energie electrică creează și utilizează registrul menționat la alineatul (10) litera (a). Registrul este deschis tuturor furnizorilor de capacitate eligibili, sistemelor care aplică mecanismele de asigurare a capacității și operatorilor de transport și de sistem ai acestora.

Articolul 27

Procedura de aprobare

(1) Atunci când se face trimitere la prezentul articol, procedura prevăzută la alineatele (2), (3) și (4) se aplică aprobării unei propuneri înaintate de ENTSO pentru energie electrică.

(2) Înainte de a prezenta o propunere, ENTSO pentru energie electrică organizează o consultare care implică toate părțile interesate relevante, inclusiv autoritățile de reglementare și alte autorități naționale. Acesta ia în considerare în mod corespunzător în propunerea sa rezultatele consultării respective.

(3) În termen de trei luni de la data primirii propunerii menționate la alineatul (1), ACER fie aprobă propunerea, fie o modifică. În acest din urmă caz, ACER consultă ENTSO pentru energie electrică înainte de a aproba propunerea modificată. ACER publică propunerea adoptată se publică pe site-ul său web în termen de trei luni de la data primirii documentelor propuse.

(4) ACER poate solicita în orice moment modificarea propunerii aprobate. În termen de șase luni de la data primirii unei astfel de solicitări, ENTSO pentru energie electrică transmite ACER un proiect al modificărilor propuse. În termen de trei luni de la data primirii proiectului, ACER modifică sau aprobă modificările și le publică pe site-ul său web.

CAPITOLUL V

EXPLOATAREA SISTEMELOR DE TRANSPORT

Articolul 28

Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem pentru energie electrică

(1) Operatorii de transport și de sistem cooperează la nivelul Uniunii prin intermediul ENTSO pentru energie electrică, în scopul promovării finalizării și funcționării pieței interne de energie electrică și a comerțului interzonal, precum și în scopul asigurării unei gestionări optime, a unei exploatare coordonate și a unei evoluții tehnice sănătoase a rețelei europene de transport de energie electrică.

(2) În îndeplinirea funcțiilor sale în temeiul dreptului Uniunii, ENTSO pentru energie electrică acționează în vederea instituirii unei piețe interne de energie electrică funcționale și integrate și contribuie la realizarea eficientă și durabilă a obiectivelor stabilite prin cadrul de politici privind clima și energia care acoperă perioada 2020-2030, în special contribuind la integrarea eficientă a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și la sporirea eficienței energetice, menținând în același timp siguranța sistemului. ENTSO pentru energie electrică dispune de resurse umane și financiare adecvate pentru îndeplinirea sarcinilor sale.

Articolul 29

ENTSO pentru energie electrică

(1) Operatorii de transport și de sistem de energie electrică transmit Comisiei și ACER orice proiecte de modificare a statutelor, a listei membrilor sau a regulamentului de procedură ale ENTSO pentru energie electrică.

(2) În termen de două luni de la primirea proiectelor de modificare a statutelor, a listei membrilor sau a regulamentului de procedură, după consultarea organizațiilor care reprezintă toate părțile interesate, în special utilizatorii sistemelor, inclusiv clienții, ACER furnizează Comisiei un aviz cu privire la proiectele respective de modificare a statutelor, a listei membrilor sau a regulamentului de procedură.

(3) În termen de trei luni de la primirea avizului ACER, Comisia emite un aviz cu privire la proiectele de modificare a statutelor, a listei membrilor sau a regulamentului de procedură, luând în considerare avizul ACER prevăzut la alineatul (2).

(4) În termen de trei luni de la data primirii avizului favorabil al Comisiei, operatorii de transport și de sistem adoptă și publică statutele sau regulamentul de procedură modificat.

(5) Documentele menționate la alineatul (1) se transmit Comisiei și ACER în cazul în care li se aduc modificări sau la cererea motivată a Comisiei sau a ACER. ACER și Comisia emit un aviz în conformitate cu alineatele (2), (3) și (4).

Articolul 30

Atribuțiile ENTSO pentru energie electrică

(1) ENTSO pentru energie electrică:

- (a) elaborează coduri de rețea în domeniile menționate la articolul 59 alineatele (1) și (2) cu scopul de a atinge obiectivele stabilite la articolul 28;
- (b) adoptă și publică un plan la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei pe 10 ani fără caracter obligatoriu (denumit în continuare „planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei”), la fiecare doi ani;
- (c) elaborează și adoptă propuneri în legătură cu evaluarea adecvării resurselor la nivel european în temeiul articolului 23 și propuneri de specificații tehnice pentru participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității în temeiul articolului 26 alineatul (11);
- (d) adoptă recomandări privind coordonarea cooperării tehnice între operatorii de transport și de sistem din Uniune și cei din țările terțe;
- (e) adoptă un cadru de cooperare și coordonare între centrele de coordonare regionale;
- (f) adoptă o propunere de definire a regiunii de exploatare a sistemului în conformitate cu articolul 36;
- (g) colaborează cu operatorii de distribuție și entitatea OSD UE;
- (h) promovează digitizarea rețelelor de transport, inclusiv introducerea rețelelor inteligente, colectarea eficientă a datelor în timp real și sistemele de contorizare inteligente;
- (i) adoptă instrumentele comune pentru exploatarea rețelelor pentru a asigura coordonarea exploatării rețelei în condiții normale și de urgență, inclusiv o grilă comună de clasificare a incidentelor, precum și planurile de cercetare, inclusiv executarea planurilor respective printr-un program eficient de cercetare. Aceste instrumente specifică, printre altele:
 - (i) informațiile, inclusiv informații pentru ziua următoare, intrazilnice și în timp real, utile pentru îmbunătățirea coordonării operaționale, precum și frecvența optimă pentru colectarea și comunicarea acestor informații;

- (ii) platforma tehnologică pentru schimbul de informații în timp real și, dacă este cazul, platformele tehnologice pentru colectarea, prelucrarea și transmiterea celorlalte informații menționate la punctul (i), precum și pentru implementarea procedurilor în măsură să sporească coordonarea operațională între operatorii de transport și de sistem, astfel încât această coordonare să fie posibilă la nivelul întregii Uniuni;
 - (iii) modul în care operatorii de transport și de sistem pun informațiile operaționale la dispoziția altor operatori de transport și de sistem sau a oricărei alte entități mandatate în mod corespunzător să îi sprijine pentru a realiza coordonarea operațională, precum și la dispoziția ACER; și
 - (iv) faptul că operatorii de transport și de sistem desemnează un punct de contact responsabil de furnizarea de răspunsuri la întrebările altor operatori de transport și de sistem sau ale altei entități mandatate în mod corespunzător menționate la punctul (iii) sau ale ACER cu privire la aceste informații;
- (j) adoptă un program anual de activitate;
 - (k) contribuie la stabilirea cerințelor de interoperabilitate și procedurilor nediscriminatorii și transparente de accesare a datelor, prevăzute la articolul 24 din Directiva (UE) 2019/944;
 - (l) adoptă un raport anual;
 - (m) realizează și adoptă evaluări privind adecvarea sezonieră în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/941;
 - (n) promovează securitatea cibernetică și protecția datelor în cooperare cu autoritățile competente și cu entitățile reglementate;
 - (o) ia în considerare evoluția consumului dispecerizabil în îndeplinirea atribuțiilor sale.
- (2) ENTSO pentru energie electrică raportează ACER cu privire la deficiențele identificate în ceea ce privește instituirea și funcționarea centrelor de coordonare regionale.
- (3) ENTSO pentru energie electrică publică procesele-verbale ale reuniunilor adunării generale, ale ședințelor consiliului de administrație și ale reuniunilor comitetelor sale și pune la dispoziția publicului informații periodice privind procesul decizional și activitățile sale.
- (4) Programul anual de activitate menționat la alineatul (1) litera (j) cuprinde o listă și o descriere a codurilor de rețea care urmează să fie pregătite, un plan cu privire la coordonarea exploatarea rețelei și la activitățile de cercetare și dezvoltare care vor fi realizate în decursul anului în cauză, precum și un calendar previzional.
- (5) ENTSO pentru energie electrică pune la dispoziția ACER toate informațiile solicitate de către ACER în vederea îndeplinirii atribuțiilor care îi revin în temeiul articolului 32 alineatul (1). Pentru a-i permite ENTSO pentru energie electrică să îndeplinească cerința respectivă, operatorii de transport și de sistem pun la dispoziția ENTSO pentru energie electrică toate informațiile necesare.
- (6) La cererea Comisiei, ENTSO pentru energie electrică prezintă Comisiei punctul său de vedere cu privire la adoptarea orientărilor astfel cum se prevede la articolul 61.

Articolul 31

Consultări

- (1) La elaborarea propunerilor în temeiul atribuțiilor menționate la articolul 30 alineatul (1), ENTSO pentru energie electrică organizează un proces de consultare extinsă. Procesul de consultare este structurat astfel încât observațiile părților interesate să poată fi luate în considerare înainte de adoptarea finală a propunerii, implicând toate părțile interesate relevante și în special organizațiile reprezentând părțile interesate, în conformitate cu regulamentul de procedură menționat la articolul 29. Această consultare include, de asemenea, autorități de reglementare și alte autorități naționale, întreprinderi de furnizare și de producere, utilizatori ai sistemelor, inclusiv clienți, operatori de distribuție, precum și asociații relevante din domeniul industriei, organisme tehnice și platforme ale părților interesate. Consultarea are ca scop identificarea punctelor de vedere și a propunerilor tuturor părților relevante în decursul procesului decizional.
- (2) Toate documentele și procesele-verbale ale întrunirilor care au legătură cu consultările menționate la alineatul (1) se fac publice.

(3) Înainte de adoptarea propunerilor menționate la articolul 30 alineatul (1), ENTSO pentru energie electrică precizează în ce mod au fost luate în considerare observațiile primite în cadrul consultării. În cazul în care observațiile nu au fost luate în considerare, aceasta furnizează justificări.

Articolul 32

Monitorizarea efectuată de către ACER

(1) ACER monitorizează executarea atribuțiilor ENTSO pentru energie electrică menționate la articolul 30 alineatele (1), (2) și (3) și raportează Comisiei cu privire la constatările sale.

ACER monitorizează punerea în aplicare de către ENTSO pentru energie electrică a codurilor de rețea elaborate în temeiul articolului 59. În cazul în care ENTSO pentru energie electrică nu a reușit să pună în aplicare astfel de coduri de rețea, ACER solicită ENTSO pentru energie electrică să prezinte o explicație motivată corespunzător cu privire la motivele acestui fapt. ACER informează Comisia cu privire la această explicație și își prezintă avizul.

ACER monitorizează și analizează punerea în aplicare a codurilor de rețea și a orientărilor adoptate de Comisie în conformitate cu articolul 58 alineatul (1) și impactul acestora asupra armonizării normelor aplicabile care vizează facilitarea integrării pieței, precum și asupra nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței și raportează Comisiei.

(2) ENTSO pentru energie electrică transmite ACER în vederea emiterii unui aviz proiectul de plan la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei și proiectul de program anual de activitate, inclusiv informațiile cu privire la procesul de consultare, precum și celelalte documente menționate la articolul 30 alineatul (1).

În cazul în care consideră că proiectul de program anual de activitate sau proiectul de plan la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei prezentat de ENTSO pentru energie electrică nu contribuie la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective, funcționării eficiente a pieței sau la realizarea unui nivel suficient de interconectare transfrontalieră deschisă accesului terților, ACER furnizează ENTSO pentru energie electrică și Comisiei un aviz motivat corespunzător și recomandări, în termen de două luni de la depunere.

Articolul 33

Costuri

Costurile legate de activitățile ENTSO pentru energie electrică menționate la articolele 28-32 și 58-61 din prezentul regulament și la articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²³⁾ sunt suportate de operatorii de transport și de sistem și se iau în considerare la calcularea tarifelor. Autoritățile de reglementare aprobă costurile respective numai dacă acestea sunt rezonabile și adecvate.

Articolul 34

Cooperarea regională a operatorilor de transport și de sistem

(1) Operatorii de transport și de sistem instituie o cooperare regională în cadrul ENTSO de energie electrică, pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor menționate la articolul 30 alineatele (1), (2) și (3). Aceștia publică, în special, un plan regional de investiții la fiecare doi ani și pot lua decizii privind investițiile pe baza respectivului plan regional de investiții. ENTSO pentru energie electrică promovează cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem la nivel regional, asigurând interoperabilitatea, comunicarea și monitorizarea performanței regionale în domeniile care nu au fost încă armonizate la nivelul Uniunii.

(2) Operatorii de transport și de sistem promovează acorduri operaționale, în vederea asigurării unei gestionări optime a rețelei, precum și dezvoltarea schimburilor de energie, alocarea coordonată de capacitate transfrontalieră prin soluții nediscriminatorii bazate pe mecanismele pieței, acordând o atenție deosebită meritelor speciale ale licitațiilor implicite pentru alocările pe termen scurt, precum și integrarea mecanismelor de echilibrare și a celor privind rezerva de putere.

⁽²³⁾ Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009 (JO L 115, 25.4.2013, p. 39).

(3) În scopul atingerii obiectivelor stabilite la alineatele (1) și (2), zona geografică acoperită de fiecare structură de cooperare regională poate fi stabilită de către Comisie, ținând seama de structurile de cooperare regională existente. Fiecare stat membru poate promova cooperarea în mai multe zone geografice.

Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 68 pentru a completa prezentul regulament în ceea ce privește stabilirea zonei geografice acoperite de fiecare structură de cooperare regională. În acest scop, Comisia se consultă cu autoritățile de reglementare, cu ACER și cu ENTSO pentru energie electrică.

Actele delegate menționate în prezentul alineat nu aduc atingere articolului 36.

Articolul 35

Înființarea și misiunea centrelor de coordonare regionale

(1) Până la 5 iulie 2020, toți operatorii de transport și de sistem dintr-o regiune de exploatare a sistemului transmit autorităților de reglementare în cauză o propunere de înființare a unor centre de coordonare regionale, în conformitate cu criteriile prevăzute în prezentul capitol.

Autoritățile de reglementare din regiunea de exploatare a sistemului examinează și aprobă propunerea.

Propunerea cuprinde cel puțin următoarele elemente:

- (a) statul membru în care ar fi situat sediul centrelor de coordonare regionale și operatorii de transport și de sistem participanți;
- (b) măsurile organizatorice, financiare și operaționale necesare pentru a asigura funcționarea eficientă, sigură și fiabilă a sistemului de transport interconectat;
- (c) un plan de punere în aplicare pentru punerea în funcțiune a centrelor de coordonare regionale;
- (d) statutul și regulamentul de procedură al centrelor de coordonare regionale;
- (e) descrierea proceselor bazate pe cooperare, în conformitate cu articolul 38;
- (f) descrierea dispozițiilor privind răspunderea centrelor de coordonare regionale, în conformitate cu articolul 47;
- (g) în cazul în care sunt menținute două centre de coordonare regionale prin rotație, în conformitate cu articolul 36 alineatul (2), descrierea modalităților care prevăd în mod clar responsabilitățile respectivelor centre de coordonare regionale și procedurile de executare a atribuțiilor acestora.

(2) În urma aprobării de către autoritățile de reglementare a propunerii de la alineatul (1), centrele de coordonare regionale înlocuiesc coordonatorii regionali pentru siguranță instituți în conformitate cu orientările privind operarea sistemului adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 și încep să funcționeze până la 1 iulie 2022.

(3) Centrele de coordonare regionale au forma juridică menționată la anexa II din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²³⁾.

(4) În exercitarea atribuțiilor lor în temeiul dreptului Uniunii, centrele de coordonare regionale acționează independent de interesele naționale individuale și de interesele operatorilor de transport și de sistem.

(5) Centrele de coordonare regionale completează rolul operatorilor de transport și de sistem, prin îndeplinirea atribuțiilor de interes regional care le sunt conferite în conformitate cu articolul 37. Operatorii de transport și de sistem sunt responsabili pentru gestionarea fluxurilor de energie electrică și asigurarea unui sistem electroenergetic sigur, fiabil și eficient, în conformitate cu articolul 40 alineatul (1) litera (d) din Directiva (UE) 2019/944.

⁽²³⁾ Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (JO L 169, 30.6.2017, p. 46).

Articolul 36

Aria geografică a centrelor de coordonare regionale

- (1) Până la 5 ianuarie 2020, ENTSO pentru energie electrică prezintă ACER o propunere care să specifice operatorii de transport și de sistem, zonele de ofertare, granițele zonelor de ofertare, regiunile de calcul al capacităților și regiunile de coordonare a întreruperilor care sunt acoperite de fiecare dintre regiunile de exploatare a sistemului. Propunerea ține seama de topologia rețelei, inclusiv de gradul de interconectare și de interdependență dintre sistemele electroenergetice în ceea ce privește fluxurile și dimensiunea regiunii, care acoperă cel puțin o regiune de calcul al capacităților.
- (2) Operatorii de transport și de sistem dintr-o regiune de exploatare a sistemului participă la centrul de coordonare regional stabilit în regiunea respectivă. În mod excepțional, dacă zona de control a unui operator de transport și de sistem face parte din zone sincrone diferite, operatorul de transport și de sistem poate participa la două centre de coordonare regionale. Pentru granițele zonei de ofertare adiacente regiunilor de operare a sistemului, propunerea de la alineatul (1) specifică modul în care urmează să se realizeze coordonarea dintre centrele de coordonare regionale pentru aceste granițe. Pentru zona sincronă Europa Continentală, unde activitățile celor două centre de coordonare regionale se pot suprapune într-o regiune de exploatare a sistemului, operatorii de transport și de sistem din regiunea respectivă de exploatare a sistemului decid fie să desemneze un centru de coordonare regional unic în regiunea în cauză, fie ca cele două centre de coordonare regionale să îndeplinească toate sau o parte din atribuțiile de interes regional în întreaga regiune de exploatare a sistemului prin rotație, în timp ce celelalte atribuții sunt îndeplinite de un centru de coordonare regional unic desemnat.
- (3) În termen de trei luni de la primirea propunerii menționate la alineatul (1), ACER aprobă propunerea de definire a regiunilor de exploatare a sistemului sau propune modificări. În acest din urmă caz, ACER consultă ENTSO pentru energie electrică înainte de a adopta modificările. Propunerea adoptată se publică pe site-ul web al ACER.
- (4) Operatorii de transport și de sistem relevanți pot transmite ACER o propunere de modificare a regiunilor de exploatare a sistemului definite în temeiul alineatului (1). Se aplică procedura prevăzută la alineatul (3).

Articolul 37

Atribuțiile centrelor de coordonare regionale

- (1) Fiecare centru de coordonare regional îndeplinește cel puțin toate atribuțiile de interes regional următoare în întreaga regiune de exploatare a sistemului în care este stabilit:
- (a) efectuarea calculului coordonat al capacităților în conformitate cu metodologiile elaborate în temeiul orientărilor privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate pe baza articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
 - (b) efectuarea unei analize coordonate a siguranței în conformitate cu metodologiile elaborate în temeiul orientărilor privind operarea sistemului adoptată pe baza articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
 - (c) crearea de modele comune de rețele în conformitate cu metodologiile și procedurile elaborate în temeiul orientărilor privind operarea sistemului adoptată pe baza articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
 - (d) sprijinirea evaluării consecvenței planurilor de apărare și a planurilor de restaurare ale operatorilor de transport și de sistem în conformitate cu procedura prevăzută în codul de rețea pentru situații de urgență și restaurare adoptată în temeiul articolului 6 alineatul (11) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
 - (e) realizarea de prognoze privind adecvarea sistemului la nivel regional pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare, și pregătirea de acțiuni de reducere a riscurilor, în conformitate cu metodologia stabilită la articolul 8 din Regulamentul (UE) 2019/941 și cu procedurile prevăzute în orientările privind operarea sistemului adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
 - (f) coordonarea planificării întreruperilor în conformitate cu procedurile și metodologiile stabilite în orientările privind operarea sistemului adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009;
 - (g) formarea și certificarea personalului care lucrează pentru centrele de coordonare regionale;
 - (h) sprijinirea coordonării și optimizării restaurării la nivel regional, astfel cum s-a solicitat de către operatorii de transport și de sistem;

- (i) efectuarea analizei post-operaționale și post-perturbare și raportarea;
- (j) dimensionarea regională a capacității de rezervă;
- (k) facilitarea achizițiilor regionale de capacitate de echilibrare;
- (l) sprijinirea operatorilor de transport și de sistem, la cererea lor, în optimizarea deconturilor dintre operatorii de transport și de sistem;
- (m) îndeplinirea atribuțiilor legate de identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică în cazul și în măsura în care acestea sunt delegate centrelor de coordonare regionale în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/941;
- (n) îndeplinirea atribuțiilor legate de evaluările adecvării sezoniere în cazul și în măsura în care acestea sunt delegate centrelor de coordonare regionale în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/941;
- (o) calcularea valorii capacității maxime de intrare disponibile pentru participarea capacității externe la mecanismele de asigurare a capacității cu scopul de a emite o recomandare în temeiul articolului 26 alineatul (7);
- (p) îndeplinirea atribuțiilor legate de sprijinirea operatorilor de transport și de sistem în identificarea necesităților de capacitate noi de transport, de modernizare a capacităților de transport existente sau a alternativelor la acestea, care trebuie prezentate grupurilor regionale instituite în temeiul Regulamentului (UE) nr. 347/2013 și incluse în planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani menționat la articolul 51 din Directiva (UE) 2019/944.

Atribuțiile menționate la primul paragraf sunt prevăzute în detaliu în anexa I.

(2) Pe baza propunerii Comisiei sau a unui stat membru, comitetul instituit prin articolul 68 din Directiva (UE) 2019/944 emite un aviz privind conferirea unor noi atribuții consultative centrelor de coordonare regionale. În cazul în care comitetul emite un aviz favorabil privind conferirea unor noi atribuții consultative, centrele de coordonare regionale îndeplinesc aceste atribuții pe baza unei propuneri elaborate de ENTSO pentru energie electrică și aprobate de ACER în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 27.

(3) Operatorii de transport și de sistem furnizează centrului de coordonare regional de care aparțin informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor acestuia.

(4) Centrele de coordonare regionale pun la dispoziția operatorilor de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului toate informațiile necesare pentru a pune în aplicare acțiunile coordonate și recomandările emise de centrele de coordonare regionale.

(5) Pentru atribuțiile prevăzute la prezentul articol și care nu sunt acoperite deja de orientările și codurile de rețea relevante, ENTSO pentru energie electrică elaborează o propunere în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 27. Centrele de coordonare regionale îndeplinesc aceste atribuții pe baza propunerii, în urma aprobării ACER.

Articolul 38

Cooperarea în cadrul centrelor de coordonare regionale și între acestea

Coordonarea zilnică în cadrul centrelor de coordonare regionale și între acestea este gestionată printr-un proces bazat pe cooperare între operatorii de transport și de sistem din regiune, inclusiv pe modalități de coordonare între centrele de coordonare regionale, dacă este cazul. Procesul bazat pe cooperare are la bază:

- (a) acorduri de lucru pentru a aborda aspectele legate de planificare și pe cele operaționale relevante pentru atribuțiile menționate la articolul 37;
- (b) o procedură pentru partajarea analizelor și consultarea operatorilor de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului și a părților interesate relevante, precum și a altor centre de coordonare regionale cu privire la propunerile centrelor de coordonare regionale, într-un mod eficient și incluziv, în exercitarea sarcinilor și a atribuțiilor operaționale, în conformitate cu articolul 40;
- (c) o procedură pentru adoptarea de acțiuni coordonate și recomandări în conformitate cu articolul 42.

*Articolul 39***Acordurile de lucru**

- (1) Centrele de coordonare regionale elaborează acorduri de lucru eficiente, incluzive, transparente și care facilitează consensul pentru a aborda aspectele legate de planificare și pe cele operaționale asociate atribuțiilor care trebuie îndeplinite, luând în considerare, în special, caracteristicile și cerințele acestor atribuții, astfel cum se specifică în anexa I. Centrele de coordonare regionale elaborează, de asemenea, un proces pentru revizuirea acestor acorduri de lucru.
- (2) Centrele de coordonare regionale se asigură că acordurile de lucru menționate la alineatul (1) conțin norme privind notificarea părților vizate.

*Articolul 40***Procedura de consultare**

- (1) Centrele de coordonare regionale elaborează o procedură pentru a organiza, în exercitarea atribuțiilor și sarcinilor lor operaționale zilnice, consultarea corespunzătoare și periodică a operatorilor de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului, a altor centre de coordonare regionale și a părților interesate relevante. Autoritățile de reglementare sunt implicate în această procedură, atunci când este necesar, pentru a asigura abordarea aspectelor legate de reglementare.
- (2) Centrele de coordonare regionale consultă statele membre din regiunea de exploatare a sistemului și, în cazul în care există un forum regional, forumurile lor regionale privind aspecte de relevanță politică care exclud activitățile curente ale centrelor de coordonare regionale și executarea atribuțiilor acestora. Centrele de coordonare regionale țin seama în mod corespunzător de recomandările formulate de statele membre și, dacă este cazul, de forumurile lor regionale.

*Articolul 41***Transparență**

- (1) Centrele de coordonare regionale elaborează un proces prin care se asigură implicarea părților interesate și reuniuni periodice cu părțile interesate pentru a discuta aspecte legate de funcționarea eficientă, sigură și fiabilă a sistemului interconectat, precum și pentru a identifica deficiențe și a propune îmbunătățiri.
- (2) ENTSO pentru energie electrică și centrele de coordonare regionale funcționează în condiții de transparență deplină față de părțile interesate și de publicul larg. Acestea publică toate documentele relevante pe site-urile lor web.

*Articolul 42***Adoptarea și revizuirea acțiunilor coordonate și a recomandărilor**

- (1) Operatorii de sistem și de transport dintr-o regiune de exploatare a sistemului elaborează o procedură pentru adoptarea și revizuirea acțiunilor coordonate și a recomandărilor emise de centrele de coordonare regionale în conformitate cu criteriile stabilite la alineatele (2), (3) și (4).
- (2) Centrele de coordonare regionale stabilesc acțiuni coordonate adresate operatorilor de transport și de sistem în ceea ce privește atribuțiile menționate la articolul 37 alineatul (1) literele (a) și (b). Operatorii de transport și de sistem pun în aplicare acțiunile coordonate cu excepția cazului în care punerea în aplicare a acțiunilor coordonate ar duce la o încălcare a limitelor de siguranță în funcționare definite de fiecare operator de transport și de sistem în conformitate cu orientările privind operarea sistemului adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.

În cazul în care operatorul de transport și de sistem decide să nu pună în aplicare o acțiune coordonată din motivele arătate în prezentul alineat, acesta raportează în mod transparent și fără întârzieri nejustificate motivele detaliate centrelor de coordonare regionale și operatorilor de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului. În astfel de cazuri, centrele de coordonare regionale evaluează impactul deciziei respective asupra celorlalți operatori de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului și poate propune un alt set de acțiuni coordonate care fac obiectul procedurii stabilite în alineatul (1).

(3) Centrele de coordonare regionale emit recomandări adresate operatorilor de transport și de sistem în ceea ce privește atribuțiile enumerate la articolul 37 alineatul (1) literele (c)-(p) sau a celor atribuite în conformitate cu articolul 37 alineatul (2).

În cazul în care un operator de transport și de sistem decide să se abată de la o recomandare menționată la alineatul (1), acesta transmite fără întârziere nejustificată motivarea deciziei sale centrelor de coordonare regionale și celorlalți operatori de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului.

(4) Revizuirea acțiunilor coordonate sau a unei recomandări se declanșează la cererea unuia sau mai multor operatori de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului. În urma revizuirii acțiunii coordonate sau a recomandării, centrele de coordonare regionale confirmă sau modifică măsura.

(5) În cazul în care o acțiune coordonată face obiectul unei revizuri în conformitate cu alineatul (4) din prezentul articol, cererea de revizuire nu are efect suspensiv asupra acțiunii coordonate decât în cazul în care punerea în aplicare a acțiunii coordonate ar duce la o încălcare a limitelor de siguranță în funcționare definite de fiecare operator de transport și de sistem individual în conformitate cu orientările privind operarea sistemului adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.

(6) La propunerea unui stat membru sau a Comisiei și în urma consultării cu comitetul instituit prin articolul 68 din Directiva (UE) 2019/944, statele membre dintr-o regiune de exploatare a sistemului pot decide de comun acord să atribuie competența de a stabili acțiuni coordonate centrului lor de coordonare regional pentru una sau mai multe dintre atribuțiile prevăzute la articolul 37 alineatul (1) literele (c)-(p) din prezentul regulament.

Articolul 43

Consiliul de administrație al centrelor de coordonare regionale

(1) Centrele de coordonare regionale instituie un consiliu de administrație în scopul adoptării măsurilor legate de guvernanta și al monitorizării performanței lor.

(2) Consiliul de administrație este alcătuit din membri care reprezintă toți operatorii de transport și de sistem care participă la centrele de coordonare regionale relevante.

(3) Consiliul de administrație este responsabil cu:

- (a) elaborarea și aprobarea statutului și a regulamentului de procedură al centrelor de coordonare regionale;
- (b) luarea deciziilor cu privire la structura organizatorică și punerea lor în aplicare;
- (c) pregătirea și aprobarea bugetului anual;
- (d) elaborarea și aprobarea proceselor bazate pe cooperare, în conformitate cu articolul 38.

(4) Competențele consiliului de administrație le exclud pe cele care sunt legate de activitățile curente ale centrelor de coordonare regionale și de îndeplinirea atribuțiilor lor.

Articolul 44

Structura organizatorică

(1) Operatorii de sistem și de transport dintr-o regiune de exploatare a sistemului stabilesc structura organizatorică a centrelor de coordonare regionale care sprijină siguranța atribuțiilor lor.

Structura lor organizatorică precizează:

- (a) competențele, atribuțiile și responsabilitățile personalului;
- (b) relațiile și raporturile ierarhice dintre diversele părți componente și procese ale organizației.

(2) Centrele de coordonare regionale pot înființa birouri regionale pentru a aborda particularitățile subregionale sau pot înființa centre de coordonare regionale de rezervă pentru a-și exercita atribuțiile în mod eficient și fiabil, în cazurile în care se dovedește strict necesar.

*Articolul 45***Dotarea și personalul**

Centrele de coordonare regionale sunt dotate cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentului regulament și exercitării atribuțiilor lor într-un mod independent și imparțial.

*Articolul 46***Monitorizarea și raportarea**

- (1) Centrele de coordonare regionale instituie un proces pentru a monitoriza continuu cel puțin:
 - (a) performanța lor operațională;
 - (b) acțiunile coordonate și recomandările emise, gradul de punere în aplicare a acțiunilor coordonate și a recomandărilor de către operatorii de transport și de sistem și rezultatul obținut;
 - (c) eficacitatea și eficiența fiecăreia dintre atribuțiile pentru care sunt responsabile și, dacă este cazul, rotația acestor atribuții.
- (2) Centrele de coordonare regionale își justifică costurile în mod transparent și le raportează ACER și autorităților de reglementare din regiunea de exploatare a sistemului.
- (3) Centrele de coordonare regionale înaintează un raport anual cu privire la rezultatul monitorizării prevăzute la alineatul (1) și informații privind performanțele lor către ENTSO pentru energie electrică, către ACER, către autoritățile de reglementare din regiunea de exploatare a sistemului și către Grupul de coordonare în domeniul energiei electrice.
- (4) Centrele de coordonare regionale raportează deficiențele identificate în procesul de monitorizare în temeiul alineatului (1) ENTSO pentru energie electrică, autorităților de reglementare din regiunea de exploatare a sistemului, ACER și altor autorități competente ale statelor membre responsabile cu prevenirea și gestionarea situațiilor de criză. Pe baza acestui raport, autoritățile de reglementare competente din regiune pot propune centrelor de coordonare regionale măsuri pentru remedierea deficiențelor.
- (5) Fără a aduce atingere necesității de a proteja securitatea și confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial, centrele de coordonare regionale fac publice rapoartele menționate la alineatele (3) și (4).

*Articolul 47***Răspunderea**

În propunerile de instituire a centrelor de coordonare regionale în conformitate cu articolul 35, operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului includ măsurile necesare pentru a acoperi răspunderea legată de îndeplinirea atribuțiilor centrelor de coordonare regionale. Metoda utilizată pentru furnizarea acoperirii trebuie să țină seama de statutul juridic al centrelor de coordonare regionale și de nivelul de acoperire oferit de asigurarea comercială disponibilă.

*Articolul 48***Planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani**

- (1) Planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei menționat la articolul 30 alineatul (1) litera (b) cuprinde modelarea rețelei integrate, scenariul de dezvoltare și evaluarea rezilienței sistemului.

În special, planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei:

- (a) se bazează pe planuri naționale de investiții, luând în considerare planurile regionale de investiții menționate la articolul 34 alineatul (1) din prezentul regulament și, dacă este cazul, aspectele la nivelul Uniunii legate de planificarea rețelei, prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 347/2013; acesta face obiectul unei analize costuri-beneficii utilizând metodologia stabilită în conformitate cu articolul 11 din regulamentul respectiv;

(b) în ceea ce privește interconectările transfrontaliere, se bazează, de asemenea, pe nevoile rezonabile ale diferiților utilizatori de sisteme și integrează angajamentele pe termen lung ale investitorilor menționați la articolele 44 și 51 din Directiva (UE) 2019/944; și

(c) identifică deficiențele investiționale, în special în ceea ce privește capacitățile transfrontaliere.

În ceea ce privește litera (c) de la primul paragraf, planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei poate fi însoțit de o analiză a obstacolelor în calea creșterii capacității transfrontaliere a rețelei, generate de diferențele existente la nivelul procedurilor sau al practicilor de aprobare.

(2) ACER furnizează un aviz cu privire la planurile naționale de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, în vederea evaluării consecvenței cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei. În cazul în care ACER identifică neconcordanțe între un plan național de dezvoltare a rețelei pe 10 ani și planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei, recomandă, după caz, modificarea planului național de dezvoltare a rețelei pe 10 ani sau a planului la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei. În cazul în care un astfel de plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani este elaborat în conformitate cu articolul 51 din Directiva (UE) 2019/944, ACER recomandă autorității de reglementare relevante să modifice planul național de dezvoltare a rețelei pe 10 ani în conformitate cu articolul 51 alineatul (7) din directiva respectivă și informează Comisia cu privire la aceasta.

Articolul 49

Mecanismul de compensare între operatorii de transport și de sistem

(1) Operatorii de transport și de sistem primesc compensații pentru costurile aferente găzduirii fluxurilor de energie electrică transfrontaliere în rețelele lor.

(2) Compensația menționată la alineatul (1) se plătește de către operatorii sistemelor de transport naționale de unde provin fluxurile transfrontaliere și ai sistemelor unde ajung în final aceste fluxuri.

(3) Plățile compensatorii se efectuează periodic, raportat la o anumită perioadă din trecut. După caz, se fac ajustări ulterioare ale compensației plătite, pentru a reflecta costurile suportate efectiv.

Prima perioadă pentru care se efectuează plăți compensatorii se stabilește în cadrul orientărilor menționate la articolul 61.

(4) Comisia adoptă acte delegate în conformitate cu articolul 68 pentru completarea prezentului regulament în ceea ce privește stabilirea cuantumului plăților compensatorii care se pot acorda.

(5) Amploarea fluxurilor transfrontaliere găzduite și amploarea fluxurilor transfrontaliere desemnate ca provenind sau ajungând în sisteme naționale de transport se stabilesc pe baza fluxurilor fizice de energie electrică măsurate efectiv într-o anumită perioadă.

(6) Costurile aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere se stabilesc pe baza costurilor marginale medii previzionate pe termen lung, luându-se în considerare pierderile, investițiile în infrastructuri noi și un procent corespunzător din costul infrastructurii existente, în măsura în care infrastructura este utilizată pentru transportul fluxurilor transfrontaliere, ținându-se cont, în special, de nevoia de a garanta siguranța alimentării. Pentru stabilirea costurilor, se folosesc metodologii de calcul standard recunoscute. Avantajele pe care le prezintă o rețea ca rezultat al găzduirii fluxurilor transfrontaliere se iau în considerare pentru a se reduce compensațiile primite.

(7) Doar în sensul mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem, atunci când rețelele de transport din două sau mai multe state membre sunt parte integrantă, integral sau parțial, a unui singur bloc de control, blocul de control în ansamblul său este considerat a fi parte integrantă a rețelei de transport a unuia dintre statele membre în cauză, pentru a se evita ca fluxurile din interiorul blocurilor de control să fie considerate fluxuri transfrontaliere în temeiul articolului 2 alineatul (2) litera (b) și să dea dreptul la plăți compensatorii în temeiul alineatului (1) din prezentul articol. Autoritățile de reglementare ale statelor membre în cauză pot decide în care dintre statele membre în cauză se consideră că blocul de control face parte integrantă a rețelei de transport.

Articolul 50

Furnizarea de informații

(1) Operatorii de transport și de sistem pun în aplicare mecanisme de coordonare și schimb de informații pentru a garanta siguranța rețelelor în contextul gestionării congestiei rețelelor.

- (2) Standardele de siguranță, de exploatare și de planificare utilizate de către operatorii de transport și de sistem trebuie să fie făcute publice. Informațiile publicate trebuie să includă o schemă generală pentru calculul capacității totale de transfer și al marjei de fiabilitate a transportului, pe baza caracteristicilor electrice și fizice ale rețelei. Aceste scheme trebuie să fie supuse aprobării de către autoritățile de reglementare.
- (3) Operatorii de transport și de sistem publică estimări ale capacității de transfer disponibile în fiecare zi, indicând orice capacitate de transfer care este deja rezervată. Aceste publicări se fac la intervale specifice, înainte de data transportului, și includ, în toate cazurile, estimări pentru săptămâna următoare și pentru luna următoare, precum și indicarea cantitativă a fiabilității scontate a capacității disponibile.
- (4) Operatorii de transport și de sistem publică datele pertinente cu privire la cererea prognozată agregată și la cererea reală, la disponibilitatea și utilizarea reală a activelor de producere și de consum, la disponibilitatea și utilizarea rețelelor și a interconectării, la energia de echilibrare și la capacitatea de rezervă, precum și la disponibilitatea flexibilității. În privința disponibilității și a utilizării reale a activelor mici de producere și de sarcină, se pot utiliza date estimative agregate.
- (5) Participanții la piață implicați furnizează operatorilor de transport și de sistem datele pertinente.
- (6) Întreprinderile de producție care au în proprietate sau care exploatează active de producere, dintre care cel puțin un activ de producere are o capacitate instalată de minimum 250 MW sau care au un portofoliu care cuprinde active de producere de cel puțin 400 MW, păstrează la dispoziția autorității de reglementare, a autorității naționale în domeniul concurenței și a Comisiei, timp de cinci ani, datele orare ale tuturor centralelor, necesare în vederea verificării deciziilor operaționale de dispecerizare, precum și comportamentul pe bursele de energie electrică, în cadrul licitațiilor pentru capacitățile de interconectare, pe piețele de rezerve de energie și pe piețele extrabursiere. Informațiile orare pentru fiecare centrală includ, fără a se limita la, datele cu privire la capacitatea de producere disponibilă și la rezervele angajate, inclusiv alocarea acestor rezerve angajate la nivelul fiecărei centrale individuale în momentul tranzacționării pe bursă sau în momentul producerii.
- (7) Operatorii de transport și de sistem fac schimb, cu regularitate, de un set de date suficient de precise privind rețeaua și fluxurile de sarcină, cu scopul de a permite calculul fluxurilor de sarcină pentru fiecare operator de transport și de sistem în zona sa de interes. Aceeași serie de date este pusă la dispoziția autorităților de reglementare, a Comisiei și a statelor membre, la cerere. Autoritățile de reglementare, statele membre și Comisia tratează confidențial această serie de date și se asigură că orice consultant însărcinat la cererea lor cu realizarea unor lucrări de analiză pe baza acestor date aplică un tratament confidențial datelor respective.

Articolul 51

Certificarea operatorilor de transport și de sistem

(1) Comisia examinează orice notificare privind decizia de certificare a unui operator de transport și de sistem, astfel cum se prevede la articolul 52 alineatul (6) din Directiva (UE) 2019/944 imediat după primirea notificării. În termen de două luni de la primirea unei astfel de notificări, Comisia prezintă avizul său autorității de reglementare relevante, în ceea ce privește compatibilitatea cu articolul 43 și compatibilitatea fie cu articolul 52 alineatul (2), fie cu articolul 53 din Directiva (UE) 2019/944.

În vederea elaborării avizului menționat la primul paragraf, Comisia poate solicita avizul ACER cu privire la decizia autorității de reglementare. Într-o astfel de situație, termenul de două luni menționat la primul paragraf se prelungește cu încă două luni.

În cazul în care Comisia nu emite un aviz în termenul menționat la primul și la al doilea paragraf, se consideră că aceasta nu a avut niciun fel de obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.

(2) În termen de două luni de la primirea unui aviz din partea Comisiei, autoritatea de reglementare adoptă decizia finală cu privire la certificarea operatorului de transport și de sistem, ținând seama în cea mai mare măsură posibilă de avizul Comisiei. Decizia autorității de reglementare și avizul Comisiei se publică împreună.

(3) În orice moment pe parcursul procedurii, autoritățile de reglementare sau Comisia pot solicita operatorilor de transport și de sistem sau întreprinderilor care desfășoară activități de producere sau de furnizare orice informație utilă pentru îndeplinirea atribuțiilor lor în temeiul prezentului articol.

(4) Autoritățile de reglementare și Comisia asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(5) În cazul în care Comisia a primit o notificare privind certificarea unui operator de transport și de sistem în conformitate cu articolul 43 alineatul (9) din Directiva (UE) 2019/944, Comisia ia o decizie privind certificarea. Autoritatea de reglementare se conformează deciziei Comisiei.

CAPITOLUL VI

EXPLOATAREA SISTEMELOR DE DISTRIBUȚIE

Articolul 52

Entitatea europeană pentru operatorii de distribuție

(1) Operatorii de distribuție cooperează la nivelul Uniunii prin intermediul entității OSD UE, pentru a promova finalizarea și funcționarea pieței interne de energie electrică și pentru a promova gestionarea optimă și exploatarea coordonată a sistemelor de transport și de distribuție. Operatorii de distribuție care doresc să participe la entitatea OSD UE au dreptul să devină membri înregistrați ai entității.

Membrii înregistrați pot participa la entitatea OSD UE direct sau pot fi reprezentați de asociația națională desemnată de statul membru sau de o asociație de la nivelul Uniunii.

(2) Operatorii de sisteme de distribuție au dreptul să se asocieze prin intermediul creării entității OSD UE. Entitatea OSD UE îndeplinește atribuțiile și procedurile în conformitate cu articolul 55. Ca entitate expertă care lucrează pentru interesul comun al Uniunii, entitatea OSD UE nu reprezintă anumite interese și nici nu încearcă să influențeze procesul de luare a deciziilor pentru a promova interese specifice.

(3) Membrii entității OSD UE fac obiectul înregistrării și achitării unei cotizații echitabile și proporționale care reflectă numărul de clienți conectați la operatorul de distribuție în cauză.

Articolul 53

Înființarea entității OSD UE

(1) Entitatea OSD UE este formată, cel puțin, dintr-o adunare generală, un consiliu de administrație, un grup de consilieri strategici, grupuri de experți și un secretar general.

(2) Până la 5 iulie 2020, operatorii de distribuție transmit Comisiei și ACER proiectul de statut, în conformitate cu articolul 54, inclusiv un cod de conduită, o listă a membrilor înregistrați, proiectul de regulament de procedură, inclusiv normele de procedură cu privire la consultarea ENTSO pentru energie electrică și a altor părți interesate și normele de finanțare ale entității OSD UE care urmează a fi instituită.

Proiectul de regulament de procedură al entității OSD UE asigură o reprezentare echilibrată a tuturor operatorilor de distribuție participanți.

(3) În termen de două luni de la primirea proiectului de statut, a listei membrilor și a proiectului de regulament de procedură, ACER furnizează Comisiei avizul său, după consultarea organizațiilor care reprezintă toate părțile interesate, în special utilizatorii sistemelor de distribuție.

(4) În termen de trei luni de la primirea avizului ACER, Comisia emite un aviz cu privire la proiectul de statut, la lista membrilor și la proiectul de regulament de procedură, luând în considerare avizul ACER prevăzut la alineatul (3).

(5) În termen de trei luni de la primirea avizului favorabil din partea Comisiei, operatorii de distribuție înființează entitatea OSD UE și adoptă și publică statutul și regulamentul de procedură ale acesteia.

(6) Documentele menționate la alineatul (2) se transmit Comisiei și ACER în cazul în care li se aduc modificări sau la cererea motivată a Comisiei sau a ACER. Comisia și ACER emit un aviz în conformitate cu procesul prevăzut la alineatele (2), (3) și (4).

(7) Costurile legate de activitățile entității OSD UE sunt suportate de către operatorii de distribuție care sunt membri înregistrați și se iau în considerare la calcularea tarifelor. Autoritățile de reglementare aprobă numai costurile rezonabile și proporționale.

Articolul 54

Principalele norme și proceduri pentru entitatea OSD UE

- (1) Statutul entității OSD UE adoptat în conformitate cu articolul 53 garantează următoarele principii:
- (a) participarea la lucrările entității OSD UE este limitată la membrii înregistrați, existând posibilitatea delegării între membri;
 - (b) deciziile strategice legate de activitățile entității OSD UE, precum și orientările de politică pentru Consiliul de administrație sunt adoptate de Adunarea generală;
 - (c) deciziile Adunării generale sunt adoptate în conformitate cu următoarele reguli:
 - (i) fiecare membru dispune de un număr de voturi proporțional cu numărul de clienți ai membrului respectiv;
 - (ii) se exprimă 65 % din voturile atribuite membrilor; și
 - (iii) decizia se adoptă cu o majoritate de 55 % din membri;
 - (d) deciziile Adunării generale sunt respinse în conformitate cu următoarele reguli:
 - (i) fiecare membru dispune de un număr de voturi proporțional cu numărul respectiv de clienți;
 - (ii) se exprimă 35 % din totalul voturilor atribuite membrilor; și
 - (iii) decizia este respinsă de cel puțin 25 % din membri;
 - (e) Consiliul de administrație este ales de Adunarea generală, pentru un mandat de maximum patru ani;
 - (f) Consiliul de administrație numește președintele și cei trei vicepreședinți dintre membrii consiliului de administrație;
 - (g) cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție, în temeiul articolelor 56 și 57, este coordonată de Consiliul de administrație;
 - (h) deciziile Consiliului de administrație sunt adoptate cu o majoritate absolută;
 - (i) pe baza propunerii Consiliului de administrație, secretarul general este numit de Adunarea generală din rândul membrilor săi, pentru un mandat de patru ani, care poate fi reînnoit o singură dată;
 - (j) pe baza propunerii Consiliului de administrație, grupurile de experți sunt numite de Adunarea generală și nu depășesc 30 de membri, cu posibilitatea ca o treime din membri să provină din afara entității OSD UE; în plus, este instituit un grup de experți „pe țară” și este format din câte un reprezentant al operatorilor de distribuție din fiecare stat membru.
- (2) Procedurile adoptate de entitatea OSD UE garantează tratamentul echitabil și proporțional al membrilor săi și reflectă diversitatea geografică și structura economică a membrilor săi. În special, procedurile prevăd următoarele:
- (a) Consiliul de administrație este alcătuit din președintele Consiliului de administrație și 27 de reprezentanți ai membrilor, din care:
 - (i) nouă sunt reprezentanți ai membrilor cu peste 1 milion de utilizatori ai rețelei;
 - (ii) nouă sunt reprezentanți ai membrilor cu peste 100 000 și mai puțin de 1 milion de utilizatori ai rețelei; și
 - (iii) nouă sunt reprezentanți ai membrilor cu mai puțin de 100 000 de utilizatori ai rețelei;
 - (b) reprezentanți ai asociațiilor OSD existente au dreptul de a participa ca observatori la reuniunile Consiliului de administrație;
 - (c) Consiliul de administrație nu poate avea mai mult de trei reprezentanți ai membrilor provenind din același stat membru sau din același grup industrial;

- (d) fiecare vicepreședinte al Consiliului de administrație este numit dintre reprezentanții membrilor din fiecare categorie descrisă la litera (a);
- (e) reprezentanții membrilor provenind dintr-un stat membru sau din același grup industrial nu constituie majoritatea participanților la grupul de experți;
- (f) Consiliul de administrație instituie un grup consultativ strategic care oferă avize Consiliului de administrație și grupurilor de experți și este format din reprezentanți ai asociațiilor OSD europene și reprezentanți ai statelor membre care nu sunt reprezentate în Consiliul de administrație.

Articolul 55

Atribuțiile entității OSD UE

- (1) Atribuțiile entității OSD UE sunt următoarele:
 - (a) promovarea exploatarei și planificării rețelelor de distribuție în coordonare cu exploatarea și planificarea rețelelor de transport;
 - (b) facilitarea integrării surselor regenerabile de energie, a producerii distribuite și a altor resurse integrate în rețeaua de distribuție, cum ar fi stocarea energiei;
 - (c) facilitarea flexibilității cererii și a consumului dispecerizabil, precum și distribuirea accesului pe piață al utilizatorilor rețelei;
 - (d) contribuirea la digitalizarea sistemelor de distribuție, inclusiv implementarea rețelelor inteligente și a sistemelor de contorizare inteligentă;
 - (e) sprijinirea dezvoltării gestionării datelor, a securității cibernetice și a protecției datelor în cooperare cu autoritățile competente și entitățile reglementate;
 - (f) participarea la elaborarea codurilor de rețea care sunt relevante pentru exploatarea și planificarea rețelelor de distribuție și pentru exploatarea coordonată a rețelelor de transport și a rețelelor de distribuție în temeiul articolului 59.
- (2) În plus, entitatea OSD UE:
 - (a) cooperează cu ENTSO pentru energie electrică la monitorizarea punerii în aplicare a codurilor de rețea și a orientărilor adoptate în temeiul prezentului regulament care sunt relevante pentru exploatarea și planificarea rețelelor de distribuție și pentru exploatarea coordonată a rețelelor de transport și a rețelelor de distribuție;
 - (b) cooperează cu ENTSO pentru energie electrică și adoptă cele mai bune practici cu privire la exploatarea și planificarea coordonată a sistemelor de transport și de distribuție, inclusiv aspecte precum schimbul de date între operatori și coordonarea resurselor de energie distribuite;
 - (c) lucrează la identificarea celor mai bune practici în domeniile menționate la alineatul (1) și la introducerea îmbunătățirilor în materie de eficiență energetică în rețelele de distribuție;
 - (d) adoptă un program de lucru anual și un raport anual;
 - (e) funcționează în conformitate cu dreptul în materie de concurență și asigură neutralitatea.

Articolul 56

Consultările în cadrul procesului de elaborare a codurilor de rețea

- (1) Atunci când participă la elaborarea codurilor noi de rețea în temeiul articolului 59, entitatea OSD UE organizează un proces de consultare extinsă, într-un stadiu incipient și în mod deschis și transparent, implicând toate părțile interesate relevante și în special organizațiile care reprezintă astfel de părți interesate, în conformitate cu regulamentul de procedură referitoare la consultări, menționate la articolul 53. Această consultare include, de asemenea, autorități de reglementare și alte autorități naționale, întreprinderi de furnizare și de producere, utilizatori ai sistemelor, inclusiv clienți, organisme tehnice și platforme ale părților interesate. Consultarea are ca scop identificarea punctelor de vedere și a propunerilor tuturor părților relevante în decursul procesului decizional.

(2) Toate documentele și procesele-verbale ale întrunirilor care au legătură cu consultările menționate la alineatul (1) se fac publice.

(3) Entitatea OSD UE ia în considerare punctele de vedere comunicate în decursul consultărilor. Înainte de adoptarea propunerilor pentru codurile de rețea menționate la articolul 59, entitatea OSD UE precizează în ce mod au fost luate în considerare observațiile primite în cadrul consultării. În cazul în care astfel de observații nu au fost luate în considerare, aceasta furnizează justificări.

Articolul 57

Cooperarea dintre operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem

(1) Operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem cooperează între ei la planificarea și exploatarea rețelelor lor. În special, operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem fac schimb de toate informațiile și datele necesare privind performanța activelor de producere și a consumului dispecerizabil, exploatarea zilnică a rețelelor lor și planificarea pe termen lung a investițiilor în rețea, cu scopul de a asigura dezvoltarea și exploatarea eficientă din punctul de vedere al costurilor, în siguranță și în mod fiabil a rețelelor lor.

(2) Operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem cooperează între ei pentru a asigura un acces coordonat la resurse precum producerea distribuită, stocarea energiei sau consumul dispecerizabil, care pot sprijini nevoile specifice atât ale operatorilor de distribuție, cât și ale operatorilor de transport și de sistem.

CAPITOLUL VII

CODURILE DE REȚEA ȘI ORIENTĂRILE

Articolul 58

Adoptarea codurilor de rețea și a orientărilor

(1) Comisia poate adopta acte de punere în aplicare sau acte delegate, sub rezerva atribuirii competențelor menționate la articolul 59, 60 și 61. Aceste acte pot fi adoptate sub formă de coduri de rețea pe baza textului propunerilor elaborate de ENTSO pentru energie electrică sau, în cazul în care acest lucru prevăzut în lista priorităților în temeiul articolului 59 alineatul (3), de către entitatea OSD UE acolo unde este cazul în cooperare cu ENTSO pentru energie electrică și de către ACER în temeiul procedurii prevăzute la articolul 59, ori sub formă de orientări adoptate în temeiul procedurii prevăzute la articolul 61.

(2) Codurile de rețea și orientările:

- (a) asigură gradul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivele prezentului regulament;
- (b) țin seama, după caz, de caracteristicile regionale specifice;
- (c) nu depășesc ceea ce este necesar în scopul literei (a); și
- (d) nu aduc atingere dreptului statelor membre de a elabora coduri de rețea naționale care nu afectează comerțul interzonal.

Articolul 59

Stabilirea codurilor de rețea

(1) Comisia este împuternicită să adopte acte de punere în aplicare pentru a asigura condiții uniforme de punere în aplicare a prezentului regulament prin instituirea de coduri de rețea în următoarele domenii:

- (a) norme privind siguranța și fiabilitatea rețelei, inclusiv norme privind capacitatea de rezervă tehnică de transport pentru a asigura siguranța exploatarea rețelei, precum și normele de interoperabilitate pentru aplicarea articolelor 34-47 și a articolului 57 din prezentul regulament și a articolului 40 din Directiva (UE) 2019/944, inclusiv norme privind stările sistemului, măsurile de remediere și limitele de siguranță în funcționare, controlul tensiunii și gestionarea puterii reactive, gestionarea curentului de scurtcircuit, gestionarea fluxului de energie electrică, analiza și gestionarea contingențelor, echipamentele și sistemele de protecție, schimbul de date, conformitatea, formare, planificarea operațională și analiza siguranței, coordonarea regională a siguranței în funcționare, coordonarea întreruperilor, planurile de disponibilitate a activelor relevante, analiza adecvării, servicii auxiliare și mediile de date de planificare operațională;

- (b) norme privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor pentru aplicarea articolului 6 din Directiva (UE) 2019/944, precum și a articolelor 7-10, a articolelor 13-17 și a articolelor 35, 36 și 37 din prezentul regulament, inclusiv norme privind metodologii și procese de calculul al capacităților pentru ziua următoare, intrazilnice și la termen, modele de rețea, configurația zonelor de ofertare, redispencerizarea și comercializarea în contrapartidă, algoritmi de tranzacționare, cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice, fermitatea capacității interzonale alocate, distribuirea veniturilor din congestii, acoperirea riscurilor în cazul transportului interzonal, proceduri de alocare, precum și recuperarea costurilor aferente alocării capacităților și gestionării congestiilor;
- (c) norme pentru aplicarea articolelor 5, 6 și 17 în ceea ce privește tranzacționarea asociată asigurării, din punct de vedere tehnic și operațional, inclusiv norme privind rezerva de putere aferentă rețelei, furnizării de servicii de acces la rețea și de servicii de echilibrare a rețelei, inclusiv funcții și responsabilități, platforme pentru schimbul de energie de echilibrare, timpii de închidere a porților, cerințe pentru produse de echilibrare standard și specifice, achiziția de servicii de echilibrare, alocarea capacității interzonale pentru schimbul de servicii de echilibrare sau pentru utilizarea în comun a rezervelor, decontarea energiei de echilibrare, decontarea schimburilor de energie între operatorii de sistem, decontarea dezechilibrelor și decontarea capacității de echilibrare, reglajul frecvență-putere, parametrii de definire a calității frecvenței și de referință, rezervele pentru asigurarea stabilității frecvenței, rezervele pentru restabilirea frecvenței, rezervele de înlocuire, schimbul și utilizarea în comun a rezervelor, procesele de activare transfrontalieră a rezervelor, procesele de control al timpilor și transparența informațiilor;
- (d) norme pentru aplicarea articolelor 36, 40 și 54 din Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește furnizarea nediscriminatorie și transparentă de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, inclusiv norme privind controlul tensiunii în regim permanent, inerția, injecția rapidă de putere reactivă, inerția privind stabilitatea rețelei, curentul de scurtcircuit, capacitatea de pornire cu surse proprii și capacitatea funcționării în regim insularizat;
- (e) norme pentru aplicarea articolului 57 din prezentul regulament și a articolelor 17, 31, 32, 36, 40 și 54 din Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește consumul dispencerizabil, inclusiv norme privind agregarea, stocarea energiei și norme privind restricționarea cererii.

Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 67 alineatul (2).

(2) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 68 de completare a prezentului regulament în ceea ce privește instituirea de coduri de rețea în următoarele domenii:

- (a) norme privind racordarea la rețea, inclusiv norme racordarea locurilor de consum racordate la sistemul de transport, a instalațiilor de distribuție racordate la sistemul de transport și a sistemelor de distribuție, racordarea unităților consumatoare utilizate pentru a furniza servicii de consum dispencerizabil, cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare, cerințele pentru sistemele de înaltă tensiune în curent continuu, cerințele pentru modulele generatoare din centrală conectate în curent continuu și stațiile de conversie de curent continuu de înaltă tensiune din terminale și procedurile de notificare de funcționare pentru racordarea la rețea;
- (b) norme privind schimbul de date, decontarea și transparența, inclusiv, în special, norme privind capacități de transfer pentru orizonturi de timp relevante, estimări și valori reale privind alocarea și utilizarea capacităților de transfer, previziunile și cererea reală a instalațiilor și agregarea acestora, inclusiv indisponibilitatea instalațiilor, previziunile și producția efectivă de unități generatoare și agregarea acestora, inclusiv indisponibilitatea unităților, disponibilitatea și utilizarea rețelelor, măsurile de gestionare a congestionării și datele de pe piața de echilibrare. Normele ar trebui să includă modalitățile în care informațiile sunt publicate, calendarul publicării, entitățile responsabile cu manipularea;
- (c) norme privind accesul terților la rețea;
- (d) procedurile operaționale și de restaurare pentru situații de urgență, inclusiv planurile de apărare a sistemului, planurile de restaurare, interacțiunile de pe piață, schimbul de informații și comunicarea, precum și instrumente și instalații;
- (e) normele sectoriale specifice pentru aspectele legate de securitatea cibernetică ale fluxurilor transfrontaliere de energie electrică, inclusiv norme privind cerințele minime comune, planificarea, monitorizarea, raportarea și gestionarea crizelor.

(3) După consultarea ACER, a ENTSO pentru energie electrică, a entității OSD UE și a celorlalte părți interesate relevante, Comisia stabilește o listă a priorităților la fiecare trei ani, care identifică domeniile prevăzute la alineatele (1) și (2), pentru a fi incluse în elaborarea codurilor de rețea.

Dacă obiectul codului de rețea este direct legat de exploatarea sistemului de distribuție și nu în primul rând relevant pentru transport, Comisia poate solicita entității OSD UE în cooperare cu ENTSO pentru energie electrică, să convoace un comitet de redactare și să înainteze ACER o propunere de cod de rețea.

(4) Comisia solicită ACER să îi prezinte într-un termen rezonabil, care nu depășește șase luni de la primirea solicitării Comisiei, o orientare-cadru fără caracter obligatoriu care stabilește principii clare și obiective pentru dezvoltarea codurilor de rețea referitor la domeniile identificate în lista de priorități (denumită în continuare „orientarea-cadru”). Solicitarea Comisiei poate include condițiile pe care trebuie să le abordeze orientarea-cadru. Fiecare orientare-cadru contribuie la integrarea pieței și la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței. În urma unei cereri motivate din partea ACER, Comisa poate prelungi termenul pentru transmiterea orientărilor.

(5) ACER consultă în mod oficial ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE și alte părți interesate relevante cu privire la orientarea-cadru, în termen de cel puțin două luni, într-un mod deschis și transparent.

(6) ACER prezintă Comisiei o orientare-cadru fără caracter obligatoriu atunci când i se solicită acest lucru în temeiul alineatului (4).

(7) În cazul în care Comisia consideră că orientarea-cadru nu contribuie la integrarea pieței și la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței, Comisia poate solicita ACER să revizuiască orientarea-cadru într-un termen rezonabil și să o retransmită Comisiei.

(8) În cazul în care ACER nu transmite sau nu retransmite o orientare-cadru în termenul stabilit de Comisie în temeiul alineatului (4) sau (7), Comisia elaborează orientarea-cadru în cauză.

(9) Comisia solicită ENTSO pentru energie electrică sau entității OSD UE, în cooperare cu ENTSO pentru energie electrică, în cazul în care se decide astfel în lista priorităților menționată la alineatul (3), să transmită ACER o propunere de cod de rețea în conformitate cu orientările-cadru relevante, într-un termen rezonabil care să nu depășească 12 luni de la primirea solicitării Comisiei.

(10) ENTSO pentru energie electrică sau, în cazul în care este prevăzut în lista priorităților menționată la alineatul (3), entitatea OSD UE în cooperare cu ENTSO pentru energie electrică convoacă un comitet de redactare care să o asiste în procesul de elaborare a codului de rețea. Comitetul de redactare este format din reprezentanți ai ACER, ai ENTSO pentru energie electrică, ai entității OSD UE și OPEED, dacă este cazul, și un număr limitat de părți interesate principale afectate. ENTSO pentru energie electrică sau, în cazul în care este prevăzut în lista priorităților menționată la alineatul (3), entitatea OSD UE în cooperare cu ENTSO pentru energie electrică, elaborează propuneri de coduri de rețea în domeniile menționate la alineatele (1) și (2), în cazul în care Comisia solicită acest lucru în conformitate cu alineatul (9).

(11) ACER revizuieste proiectul de cod de rețea pentru a se asigura că respectivul cod de rețea care urmează să fie adoptat este conform cu orientarea-cadru relevantă și contribuie la integrarea pieței și la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței și, transmite Comisiei codul de rețea revizuit în termen de șase luni de la primirea propunerii. În propunerea transmisă Comisiei, ACER ține seama de opiniile exprimate de toate părțile implicate în cursul elaborării proiectului de propunere sub conducerea ENTSO pentru energie electrică sau a entității OSD UE și consultă părțile interesate relevante cu privire la versiunea care urmează a fi transmisă Comisiei.

(12) În cazul în care ENTSO pentru energie electrică sau entitatea OSD UE nu au reușit să elaboreze un cod de rețea în termenul stabilit de Comisie în temeiul alineatului (9), Comisia poate solicita ACER să pregătească un proiect de cod de rețea pe baza orientării-cadru relevante. ACER poate lansa alte consultări pe parcursul pregătirii unui proiect de cod de rețea, în temeiul prezentului alineat. ACER transmite Comisiei un proiect de cod de rețea pregătit în temeiul prezentului alineat și poate recomanda adoptarea acestuia.

(13) Comisia poate adopta, din proprie inițiativă, în cazul în care ENTSO pentru energie electrică sau entitatea OSD UE nu au pregătit un cod de rețea sau ACER nu a pregătit un proiect de cod de rețea în conformitate cu alineatul (12), sau la propunerea ACER în temeiul alineatului (11), unul sau mai multe coduri de rețea în domeniile enumerate la alineatele (1) și (2).

(14) În cazul în care Comisia propune adoptarea unui cod de rețea din proprie inițiativă, Comisia consultă ACER, ENTSO pentru energie electrică și toate părțile interesate relevante cu privire la proiectul de cod de rețea într-un interval de cel puțin două luni.

(15) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului Comisiei de a adopta sau de a modifica orientările, astfel cum este prevăzut la articolul 61. Prezentul articol nu aduce atingere posibilității ENTSO pentru energie electrică de a elabora orientări fără caracter obligatoriu în domeniile prevăzute la alineatele (1) și (2), atunci când orientările respective nu se aplică domeniilor care fac obiectul unei solicitări ce i-a fost adresată ENTSO pentru energie electrică de către Comisie. ENTSO pentru energie electrică transmite orice astfel de orientare către ACER în vederea emiterii unui aviz și ia în considerare avizul respectiv în mod corespunzător.

*Articolul 60***Modificarea codurilor de rețea**

- (1) Comisia este împuternicită să modifice codurile de rețea în domeniile enumerate la articolul 59 alineatele (1) și (2) și în conformitate cu procedura relevantă prevăzută la articolul menționat. De asemenea, și ACER poate propune modificări la codurile de rețea, în conformitate cu alineatele (2) și (3) din prezentul articol.
- (2) Persoanele care pot fi interesate de un cod de rețea adoptat în temeiul articolului 59, inclusiv ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE, autoritățile de reglementare, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție, utilizatorii de sisteme și consumatorii pot propune ACER proiecte de modificări ale respectivului cod de rețea. De asemenea, ACER poate propune modificări din proprie inițiativă.
- (3) ACER poate prezenta Comisiei propuneri motivate de modificare, explicând modul în care propunerile respective respectă obiectivele codurilor de rețea stabilite la articolul 59 alineatul (3) din prezentul regulament. Atunci când consideră că o propunere de modificare este admisibilă și în cazul în care propune modificări din proprie inițiativă, ACER consultă toate părțile interesate în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2019/942.

*Articolul 61***Orientări**

- (1) Comisia este împuternicită să adopte orientări cu caracter obligatoriu în domeniile enumerate în prezentul articol.
- (2) Comisia este împuternicită să adopte orientări în domeniile în care astfel de acte ar putea fi dezvoltate, de asemenea, în cadrul procedurii privind codurile de rețea în temeiul articolului 59 alineatele (1) și (2). Respectivele orientări se adoptă prin intermediul unor acte delegate sau al unor acte de punere în aplicare, în funcție de competențele conferite prin prezentul regulament.
- (3) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 68 pentru completarea prezentului regulament prin stabilirea de orientări referitoare la mecanismul de compensare între operatorii de transport și de sistem. Orientările respective precizează, în conformitate cu principiile menționate la articolele 18 și 49:
- (a) detalii privind procedura de stabilire a operatorilor de transport și de sistem care sunt responsabili cu plata compensațiilor pentru fluxurile transfrontaliere, inclusiv în ceea ce privește separarea dintre operatorii de sisteme naționale de transport de unde provin fluxurile transfrontaliere și sistemele unde ajung în final aceste fluxuri, în conformitate cu articolul 49 alineatul (2);
 - (b) detalii privind procedura de plată care trebuie urmată, inclusiv stabilirea primei perioade pentru care urmează a fi plătite compensații, în conformitate cu articolul 49 alineatul (3) al doilea paragraf;
 - (c) detalii privind metodologiile de stabilire a fluxurilor transfrontaliere găzduite, pentru care urmează a fi plătite compensații în temeiul articolului 49, atât în ceea ce privește cantitatea, cât și tipul fluxurilor, precum și amploarea acestor fluxuri care provin din sau ajung în sistemele de transport ale fiecărui stat membru, în conformitate cu articolul 49 alineatul (5);
 - (d) detalii privind metodologia de stabilire a costurilor și beneficiilor aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere, în conformitate cu articolul 49 alineatul (6);
 - (e) detalii privind tratamentul fluxurilor de energie electrică provenite din țări aflate în afara Spațiului Economic European sau care ajung în afara acestuia, în contextul mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem; și
 - (f) dispoziții pentru participarea sistemelor naționale care sunt interconectate prin linii de curent continuu, în conformitate cu articolul 49.
- (4) Dacă este cazul, Comisia poate adopta acte de punere în aplicare prin care stabilește orientări care asigură gradul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivul prezentului regulament. Orientările respective pot specifica:
- (a) detalii privind normele de tranzacționare a energiei electrice de punere în aplicare a articolului 6 din Directiva (UE) 2019/944 și a articolelor 5-10, 13-17, 35, 36 și 37 din prezentul regulament;
 - (b) detalii privind normele de stimulare a investițiilor pentru capacitățile de interconexiune, inclusiv semnalele de localizare, de punere în aplicare a articolului 19.

Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 67 alineatul (2).

(5) Comisia poate adopta acte de punere în aplicare prin care stabilește orientări cu privire la coordonarea operațională între operatorii de transport și de sistem la nivelul Uniunii. Aceste orientări sunt în concordanță cu și se bazează pe codurile de rețea menționate la articolul 59 și pe specificațiile adoptate menționate la articolul 30 alineatul (1) litera (i). La adoptarea acestor orientări, Comisia ia în considerare diferitele cerințe operaționale regionale și naționale.

Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 67 alineatul (2).

(6) La adoptarea sau modificarea orientărilor, Comisia consultă ACER, ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE și, dacă este cazul, alte părți interesate.

Articolul 62

Dreptul statelor membre de a prevedea măsuri mai detaliate

Prezentul regulament nu aduce atingere drepturilor statelor membre de a menține sau de a introduce măsuri care conțin dispoziții mai detaliate decât cele prevăzute de prezentul regulament, de orientările menționate la articolul 61 sau de codurile de rețea menționate la articolul 59, cu condiția ca măsurile respective să fie compatibile cu dreptul Uniunii.

CAPITOLUL VIII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 63

Capacități de interconexiune noi

(1) Noile capacități de interconexiune de curent continuu pot fi scutite, la cerere și pentru o perioadă limitată de timp, de la aplicarea articolului 19 alineatele (2) și (3) din prezentul regulament și ale articolului 6, articolului 43, articolului 59 alineatul (7) și ale articolului 60 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) investiția conduce la intensificarea concurenței în domeniul alimentării cu energie electrică;
- (b) investiția prezintă un nivel de risc care nu ar permite realizarea sa fără acordarea unei scutiri;
- (c) capacitatea de interconexiune se află în proprietatea unei persoane fizice sau juridice separate, cel puțin din punctul de vedere al formei juridice, de operatorii în sistemele cărora urmează să se construiască;
- (d) se percep tarife de la utilizatorii capacității de interconexiune respective;
- (e) de la deschiderea parțială a pieței prevăzută la articolul 19 din Directiva 96/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁴⁾, nicio parte a capitalului sau a costurilor de exploatare a capacității de interconexiune nu a fost recuperată de la nicio componentă a tarifelor aplicate pentru utilizarea sistemelor de transport sau distribuție legate de această capacitate de interconexiune; și
- (f) scutirea nu ar aduce atingere concurenței sau bunei funcționări a pieței interne de energie electrică, nici funcționării corespunzătoare a sistemului reglementat la care este legată capacitatea de interconexiune.

(2) Alineatul (1) se aplică, de asemenea, în situații excepționale, și capacităților de interconexiune de curent alternativ, în condițiile în care costurile și riscurile investiționale aferente sunt suficient de mari comparativ cu costurile și riscurile suportate în mod normal la conectarea printr-o capacitate de interconexiune de curent alternativ a două sisteme naționale de transport învecinate.

(3) Alineatul (1) se aplică și în cazul creșterilor semnificative de putere în capacitățile de interconexiune existente.

⁽²⁴⁾ Directiva 96/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 decembrie 1996 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice (JO L 27, 30.1.1997, p. 20).

(4) Decizia prin care se acordă o scutire astfel cum se menționează la alineatele (1), (2) și (3) este adoptată de la caz la caz de către autoritățile de reglementare ale statelor membre interesate. O scutire poate acoperi total sau parțial puterea capacității de interconexiune noi sau pe cea a capacității de interconexiune existente cu o putere semnificativ crescută.

În termen de două luni de la data la care ultima dintre autoritățile de reglementare în cauză primește cererea de scutire, ACER poate furniza un aviz consultativ autorităților de reglementare respective. Acestea își pot baza decizia pe avizul respectiv.

La decizia de acordare a unei scutiri, autoritățile de reglementare iau în considerare, de la caz la caz, necesitatea de a impune condiții privind durata scutirii și accesul nediscriminatoriu la capacitatea de interconexiune. La luarea deciziei privind respectivele condiții, autoritățile de reglementare iau în calcul, în special, capacitatea suplimentară ce va fi construită sau modificarea capacității existente, orizontul de timp al proiectului și condițiile naționale.

Înainte de acordarea unei scutiri, autoritățile de reglementare ale statului membru implicat decid asupra normelor și mecanismelor pentru gestionarea și alocarea capacității. Respectiv normele referitoare la gestionarea congestiilor includ obligația de a oferi pe piață capacitatea neutilizată, iar utilizatorii interconexiunii au dreptul de a-și comercializa capacitățile de interconexiune contractate pe piața secundară. La evaluarea criteriilor menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (f), sunt luate în considerare rezultatele respectivei proceduri de alocare a capacităților.

În cazul în care toate autoritățile de reglementare în cauză au ajuns la un acord cu privire la decizia de scutire în termen de șase luni de la primirea cererii, acestea comunică decizia luată ACER.

Decizia de scutire, inclusiv condițiile prevăzute la cel de-al treilea paragraf al prezentului alineat, trebuie motivată corespunzător și publicată.

(5) Decizia menționată la alineatul (4) se adoptă de către ACER:

- (a) în situația în care autoritățile de reglementare în cauză nu au ajuns la un acord în termen de șase luni de la data la care ultima dintre aceste autorități de reglementare a primit solicitarea de scutire; sau
- (b) la solicitarea comună a autorităților de reglementare în cauză.

Înainte de adoptarea unei decizii, ACER consultă autoritățile de reglementare în cauză și solicitanții.

(6) În pofida alineatelor (4) și (5), statele membre pot prevedea ca autoritățile de reglementare sau ACER, după caz, să prezinte organismului relevant din statul membru, în vederea unei decizii oficiale, avizul privind cererea de scutire. Avizul respectiv se publică împreună cu decizia.

(7) O copie a fiecărei cereri de scutire se transmite imediat de către autoritățile de reglementare Comisiei și ACER, la data primirii, în scop informativ. Decizia, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta, este notificată Comisiei fără întârziere, de către autoritățile de reglementare în cauză sau de către ACER (organisme de notificare). Aceste informații pot fi comunicate Comisiei în formă consolidată, permițându-i-se astfel să ajungă la o decizie bine fundamentată. Informațiile trebuie să cuprindă, în special:

- (a) motivele detaliate pe baza cărora a fost acordată sau refuzată scutirea, inclusiv datele financiare care demonstrează necesitatea derogării;
- (b) analiza efectuată în privința efectelor acordării scutirii asupra concurenței și asupra bunei funcționări a pieței interne de energie electrică;
- (c) motivele care justifică durata și cota din puterea totală a capacității de interconexiune respective pentru care se acordă scutirea; și
- (d) rezultatul consultărilor cu autoritățile de reglementare în cauză.

(8) În termen de 50 de zile lucrătoare din ziua următoare datei primirii notificării în temeiul alineatului (7), Comisia poate adopta o decizie prin care să solicite ca organismele de notificare să modifice sau să retragă decizia de acordare a unei scutiri. Termenul respectiv poate fi prelungit cu încă 50 de zile lucrătoare, în cazul în care Comisia solicită informații suplimentare. Termenul suplimentar începe în ziua imediat următoare primirii informațiilor suplimentare complete. Termenul inițial poate fi, de asemenea, prelungit cu acordul Comisiei și al organismelor de notificare.

În cazul în care informațiile solicitate nu sunt furnizate în cadrul perioadei stabilite în cererea Comisiei, notificarea se consideră retrasă cu excepția cazurilor în care, înainte de expirarea perioadei, fie perioada a fost prelungită cu acordul Comisiei și al autorităților de notificare, fie organismele de notificare au informat Comisia, furnizând motive întemeiate, asupra faptului că notificarea este considerată a fi completă.

Organismele de notificare se conformează deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei de scutire în termen de o lună de la primire și informează Comisia în consecință.

Comisia asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Decizia Comisiei cu privire la acordarea unei scutiri încetează să mai producă efecte la doi ani de la data adoptării, în cazul în care, la acea dată, construcția capacității de interconexiune nu a început și la cinci ani de la data adoptării în cazul în care, la acea dată, capacitatea de interconexiune nu este încă operațională, exceptând cazul în care Comisia decide, pe baza unei solicitări motivate din partea organismelor de notificare, că orice întârziere se datorează unor obstacole majore asupra cărora persoana căreia i s-a acordat scutirea nu are control.

(9) În cazul în care autoritățile de reglementare ale statului membru în cauză decid să modifice o decizie de scutire, acestea notifică fără întârziere decizia lor Comisiei, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la decizia respectivă. Alineatele (1)-(8) se aplică deciziei de modificare a unei decizii de scutire, luând în considerare particularitățile derogării existente.

(10) Comisia poate, la cerere sau din oficiu, să redeschidă procedura referitoare la o cerere de scutire în cazul în care:

- (a) ținând seama în mod corespunzător de așteptările legitime ale părților și de echilibrul economic obținut în cadrul deciziei de scutire inițiale, a avut loc o schimbare semnificativă privind oricare dintre faptele pe care s-a fundamentat decizia;
- (b) întreprinderile în cauză acționează contrar angajamentelor pe care și le-au asumat; sau
- (c) decizia a fost fundamentată pe informații incomplete, inexacte sau care induc în eroare, furnizate de părți.

(11) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 68 pentru completarea prezentului regulament prin stabilirea orientărilor cu privire la aplicarea condițiilor stabilite la alineatul (1) din prezentul articol și prin stabilirea procedurii care trebuie urmată pentru aplicarea alineatului (4) și a alineatelor (7)-(10) din prezentul articol.

Articolul 64

Derogări

(1) Statele membre pot solicita derogări de la dispozițiile relevante menționate la articolele 3 și 6, articolul 7 alineatul (1), articolul 8 alineatele (1) și (4), articolele 9, 10 și 11, articolele 14-17, articolele 19-27, articolele 35-47 și articolul 51, cu condiția ca:

- (a) statul membru poate demonstra că are probleme majore la exploatarea micilor sisteme izolate și ale micilor sisteme conectate;
- (b) pentru regiunile ultraperiferice în înțelesul articolului 349 din TFUE, care nu pot fi interconectate cu piața de energie a Uniunii din motive materiale evidente.

În cazul menționat la primul paragraf litera (a), derogarea este limitată în timp și face obiectul anumitor condiții care vizează creșterea concurenței și integrarea pe piața internă de energie electrică.

În cazul menționat la primul paragraf litera (b), derogarea nu este limitată în timp.

Înainte de a adopta decizia, Comisia informează statele membre cu privire la aceste solicitări, cu asigurarea confidențialității informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

O derogare acordată în temeiul prezentului articol urmărește să asigure că nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile, flexibilitate sporită, stocarea energiei, electromobilitate și consumul dispecerizabil.

În decizia de acordare a unei derogări, Comisia prevede în ce măsură derogarea trebuie să țină cont de aplicarea codurilor de rețea și a orientărilor.

(2) Articolele 3, 5 și 6, articolul 7 alineatul (1), articolul 7 alineatul (2) literele (c) și (g), articolele 8-17, articolul 18 alineatele (5) și (6), articolele 19 și 20, articolul 21 alineatele (1), (2), (4)- (8), articolul 22 alineatul (1) litera (c), articolul 22 alineatul (2) literele (b) și (c), articolul 22 alineatul (2) ultimul paragraf, articolele 23- 27, articolul 34 alineatele (1), (2) și (3), articolele 35-47, articolul 48 alineatul (2), articolele 49 și 51 nu se aplică Ciprului până când sistemul său de transport nu este conectat la sistemele de transport ale altor state membre prin interconectări.

În cazul în care sistemul de transport din Cipru nu este conectat la sistemele de transport ale altor state membre prin intermediul interconectărilor până la 1 ianuarie 2026, Cipru evaluează necesitatea de derogare de la respectivele dispoziții și poate transmite Comisiei o cerere de prelungire a derogării. Comisia evaluează dacă aplicarea dispozițiilor în cauză riscă să creeze probleme semnificative pentru exploatarea sistemului electroenergetic în Cipru sau dacă se preconizează că aplicarea lor în Cipru va oferi beneficii pentru funcționarea pieței. Pe baza evaluării în cauză, Comisia emite o decizie motivată de prelungire a derogării în tot sau în parte. Decizia se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(3) Prezentul regulament nu afectează aplicarea derogărilor acordate în temeiul articolului 66 din Directiva (UE) 2019/944.

(4) În ceea ce privește atingerea obiectivului de interconectare pentru 2030, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2018/1999, legătura electrică dintre Malta și Italia este luată în considerare în mod corespunzător.

Articolul 65

Furnizarea de informații și confidențialitatea

(1) Statele membre și autoritățile de reglementare furnizează Comisiei, la cererea acesteia, toate informațiile necesare în scopul punerii în aplicare a prezentului regulament.

Comisia stabilește un termen rezonabil în care urmează să se furnizeze informațiile, luând în considerare complexitatea informațiilor cerute și urgența cu care sunt necesare informațiile respective.

(2) În cazul în care statul membru sau autoritățile de reglementare implicate nu furnizează informațiile menționate la alineatul (1) în termenul menționat la alineatul (1), Comisia poate solicita toate informațiile necesare în scopul punerii în aplicare a prezentului regulament direct de la întreprinderile în cauză.

La trimiterea unei solicitări de informații către o întreprindere, Comisia transmite, în același timp, o copie a solicitării către autoritățile de reglementare din statul membru pe al cărui teritoriu este situată întreprinderea respectivă.

(3) În solicitarea de informații în temeiul alineatului (1), Comisia indică temeiul juridic al solicitării, termenul în care trebuie furnizate informațiile, scopul solicitării, precum și sancțiunile prevăzute la articolul 66 alineatul (2) pentru furnizarea de date incorecte, incomplete sau înșelătoare.

(4) Proprietarii întreprinderilor sau reprezentanții lor și, în cazul persoanelor juridice, persoanele fizice autorizate să reprezinte întreprinderea prin lege sau prin actul lor constitutiv furnizează informațiile solicitate. În cazul în care există avocați autorizați să furnizeze informații în numele clienților lor, clienții rămân pe deplin responsabili în cazul în care informațiile furnizate sunt incomplete, incorecte sau înșelătoare.

(5) În cazul în care o întreprindere nu furnizează informațiile solicitate în termenul stabilit de Comisie sau dacă furnizează informații incomplete, Comisia poate solicita informațiile prin intermediul unei decizii. Decizia precizează informațiile solicitate și stabilește un termen corespunzător pentru furnizarea lor. Aceasta indică sancțiunile prevăzute la articolul 66 alineatul (2). De asemenea, aceasta indică dreptul de recurs împotriva deciziei la Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

În același timp, Comisia transmite o copie a deciziei sale autorităților de reglementare din statul membru pe teritoriul căruia se află reședința persoanei sau sediul întreprinderii.

(6) Informațiile menționate la alineatele (1) și (2) se utilizează numai în scopul punerii în aplicare a prezentului regulament.

Comisia nu divulgă informațiile obținute în temeiul prezentului regulament în cazul în care acestea intră sub incidența secretului profesional.

Articolul 66

Sancțiuni

(1) Fără a aduce atingere alineatului (2) din prezentul articol, statele membre adoptă regimul sancțiunilor care se aplică în cazul nerespectării prezentului regulament, a codurilor de rețea adoptate în temeiul articolului 59 și a orientărilor adoptate în temeiul articolului 61 și iau toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea acestora. Aceste sancțiuni trebuie să fie eficace, proporționale și cu efect de descurajare. Statele membre notifică normele respective Comisiei fără întârziere și îi comunică acesteia, fără întârziere, orice modificări ulterioare privind aceste norme.

(2) Prin decizie, Comisia poate impune întreprinderilor plata unor amenzi care nu depășesc 1 % din totalul cifrei de afaceri din exercițiul financiar anterior, atunci când, în mod deliberat sau din neglijență, întreprinderile respective furnizează date incorecte, incomplete sau înșelătoare ca răspuns la o solicitare prezentată în aplicarea articolului 65 alineatul (3) sau dacă acestea nu se încadrează în termenul stabilit printr-o decizie adoptată în aplicarea articolului 65 alineatul (5) primul paragraf. La stabilirea cuantumului amenzii, Comisia ține seama de gravitatea nerespectării cerințelor menționate la alineatul (1) din prezentul articol.

(3) Sancțiunile stabilite în conformitate cu alineatul (1) și deciziile luate în aplicarea alineatului (2) nu au caracter penal.

Articolul 67

Procedura comitetului

(1) Comisia este asistată de comitetul instituit în temeiul articolului 68 din Directiva (UE) 2019/944. Respectivul comitet reprezintă un comitet în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.

(2) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

Articolul 68

Exercitarea delegării de competențe

(1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.

(2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 34 alineatul (3), articolul 49 alineatul (4), articolul 59 alineatul (2), articolul 61 alineatul (2) și articolul 63 alineatul (11) se conferă Comisiei până la 31 decembrie 2028. Comisia elaborează un raport privind delegarea de competențe cu cel puțin nouă luni înainte de încheierea acestei perioade și, dacă este cazul, înainte de sfârșitul perioadelor următoare. Delegarea de competențe se prelungește tacit cu perioade de opt ani, cu excepția cazului în care Parlamentul European sau Consiliul se opune prelungirii respective cu cel puțin trei luni înainte de încheierea fiecărei perioade.

(3) Delegarea de competențe menționată la articolul 34 alineatul (3), la articolul 49 alineatul (4), la articolul 59 alineatul (2), la articolul 61 alineatul (2) și la articolul 63 alineatul (11) poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua următoare datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.

(4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.

(5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.

(6) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 34 alineatul (3), al articolului 49 alineatul (4), al articolului 59 alineatul (2), al articolului 61 alineatul (2) și al articolului 63 alineatul (11) intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Termenul respectiv se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

*Articolul 69***Reexaminare și rapoartele Comisiei**

(1) Până la 1 iulie 2025, Comisia reexaminează codurile de rețea existente și orientările pentru a evalua care dintre dispozițiile acestora ar putea fi integrate în mod corespunzător în acte legislative ale Uniunii privind piața internă de energie electrică și modul în care competențele pentru coduri de rețea și pentru orientări stabilite în articolele 59 și 61 ar putea fi revizuite.

Până la aceeași dată, Comisia transmite un raport amănunțit al evaluării sale Parlamentului European și Consiliului.

Dacă este cazul, Comisia prezintă propuneri legislative pe baza evaluării sale până la 31 decembrie 2026.

(2) Până la 31 decembrie 2030 Comisia reexaminează prezentul regulament și transmite Parlamentului European și Consiliului un raport pe baza acestei reexaminări, însoțit de o propunere legislativă, dacă este cazul.

*Articolul 70***Abrogare**

Regulamentul (CE) nr. 714/2009 se abrogă. Trimiterile la regulamentul abrogat se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa III.

*Articolul 71***Intrare în vigoare**

(1) Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(2) Prezentul regulament se aplică de la 1 ianuarie 2020.

În pofida primului paragraf, articolele 14, 15, articolul 22 alineatul (4), articolul 23 alineatele (3) și (6) și articolele 35, 36 și 62 se aplică de la data intrării în vigoare a prezentului regulament. În scopul punerii în aplicare a articolului 14 alineatul (7) și a articolului 15 alineatul (2), articolul 16 se aplică de la aceeași dată.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 5 iunie 2019.

Pentru Parlamentul European

Președintele

A. TAJANI

Pentru Consiliu

Președintele

G. CIAMBA

ANEXA I

ATRIBUȚIILE CENTRELOR DE COORDONARE REGIONALE

1. Calculul coordonat al capacităților
 - 1.1. Centrele de coordonare regionale efectuează calculul coordonat al capacităților interzonale.
 - 1.2. Calculul coordonat al capacităților se efectuează în intervalele de timp pentru ziua următoare și intrazilnic.
 - 1.3. Calculul coordonat al capacităților este efectuat pe baza metodologiilor elaborate în temeiul orientărilor privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.
 - 1.4. Calculul coordonat al capacităților se efectuează pe baza unui model de rețea comun în conformitate cu punctul 3.
 - 1.5. Calculul coordonat al capacităților asigură o gestionare eficientă a congestiilor în conformitate cu principiile de gestionare a congestiilor definite în prezentul regulament.
2. Analiza coordonată a siguranței
 - 2.1. Centrele de coordonare regionale efectuează analiza coordonată a siguranței, cu scopul de a asigura funcționarea sistemului în condiții de siguranță.
 - 2.2. Analiza siguranței se efectuează pentru toate intervalele de timp ale planificării operaționale, în intervalele de timp dintre cele pentru anul următor și cel intrazilnic, utilizându-se modelele de rețea comune.
 - 2.3. Analiza coordonată a siguranței se efectuează pe baza metodologiilor elaborate în temeiul orientărilor privind operarea sistemului adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.
 - 2.4. Centrele de coordonare regionale împărtășesc rezultatele analizei coordonate a siguranței cel puțin operatorilor de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului respectivă.
 - 2.5. Atunci când, în urma analizei coordonate a siguranței, un centru de coordonare regional pentru siguranță detectează o posibilă constrângere, acesta desemnează măsuri de remediere care să maximizeze eficacitatea și eficiența economică.
3. Crearea de modele de rețea comune
 - 3.1. Centrele de coordonare regionale pentru siguranță instituie proceduri eficiente pentru crearea unui model de rețea comun pentru fiecare interval de timp al planificării operaționale, în intervalele de timp dintre cele pentru anul următor și cel intrazilnic.
 - 3.2. Operatorii de transport și de sistem desemnează un centru de coordonare regional care să creeze modelele de rețea comune la nivelul Uniunii.
 - 3.3. Modelele de rețea comune sunt efectuate pe baza metodologiilor elaborate în temeiul orientărilor privind operarea sistemului și a orientărilor privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.
 - 3.4. Modelele de rețea comune includ date relevante pentru eficientizarea planificării operaționale și a calculului coordonat în toate intervalele de timp ale planificării operaționale dintre cele pentru anul următor și cel intrazilnic.
 - 3.5. Modelele de rețea comune sunt puse la dispoziția tuturor Centrelor de Coordonare regionale, a tuturor operatorilor de transport și de sistem, a ENTSO pentru energie electrică și a ACER, la cererea acestora.
4. Sprijin operatorilor de transport și de sistem pentru evaluarea consecvenței planurilor de apărare și a planurilor de restaurare
 - 4.1. Centrele de coordonare regionale sprijină operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului în efectuarea evaluării consecvenței planurilor de apărare și a planurilor de restaurare ale operatorilor de transport și de sistem în conformitate cu procedurile stabilite în codul de rețea privind starea de urgență și restaurare adoptate în temeiul articolului 6 alineatul (11) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.

- 4.2. Toți operatorii de transport și de sistem stabilesc de comun acord un prag peste care impactul acțiunilor unuia sau mai multor operatori de transport și de sistem în stare de urgență, de colaps sau de restaurare este considerat semnificativ pentru alți operatori de transport și de sistem care sunt interconectați sincron sau asincron.
- 4.3. Atunci când furnizează sprijin pentru operatorii de transport și de sistem, centrul de coordonare regional trebuie:
 - (a) să identifice posibilele incompatibilități;
 - (b) să propună măsuri de atenuare.
- 4.4. Operatorii de transport și de sistem evaluează și țin seama de măsurile de atenuare propuse.
5. Sprijinirea coordonării și optimizării restaurării la nivel regional
- 5.1. Fiecare centru de coordonare regional sprijină operatorii de transport și de sistem numiți în calitate de responsabili cu frecvența și responsabili cu resincronizarea în conformitate cu codul de rețea privind starea de urgență și restaurarea adoptat în temeiul articolului 6 alineatul (11) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 cu scopul de a îmbunătăți eficiența și eficacitatea restaurării sistemului. Operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului stabilesc rolul centrului de coordonare regional pentru siguranță în ceea ce privește sprijinul pentru coordonarea și optimizarea restaurării la nivel regional.
- 5.2. Operatorii de transport și de sistem pot solicita asistență de la centrele de coordonare regionale dacă sistemul lor se află în stare de colaps sau de restaurare.
- 5.3. Centrele de coordonare regionale sunt echipați cu sisteme de monitorizare și achiziție de date aproape în timp real având caracterul observabil stabilit prin aplicarea pragului menționat la punctul 4.2.
6. Analiza și raportarea post-operaționale și post-perturbare
- 6.1. Centrele de coordonare regionale investighează și întocmesc un raport cu privire la orice incident care depășește pragul menționat la punctul 4.2. Autoritățile de reglementare din regiunea de exploatare a sistemului, precum și ACER pot fi implicate în investigație la cererea lor. Raportul conține recomandări având ca scop prevenirea unor incidente similare în viitor.
- 6.2. Centrele de coordonare regionale publică acest raport. ACER poate formula recomandări având ca scop prevenirea unor incidente similare în viitor.
7. Dimensionarea regională a capacității de rezervă
- 7.1. Centrele de coordonare regionale calculează capacitatea de rezervă pentru regiunea de exploatare a sistemului respectivă. Stabilirea cerințelor privind capacitatea de rezervă trebuie:
 - (a) să urmărească obiectivul general de a menține siguranța în funcționare în modul cel mai eficient din punctul de vedere al costurilor;
 - (b) să fie realizată în intervalul de timp pentru ziua următoare sau intrazilnic sau în ambele intervale;
 - (c) să calculeze volumul general al capacității de rezervă necesare pentru regiunea de exploatare a sistemului;
 - (d) să determine volumul general al capacității de rezervă necesare pentru regiunea de exploatare a sistemului;
 - (e) să țină seama de posibile substituiri între diferitele tipuri de capacitate de rezervă cu scopul de a reduce la minimum costurile achizițiilor publice;
 - (f) să stabilească cerințele necesare pentru distribuția geografică a capacității de rezervă necesare, dacă este cazul.
8. Facilitarea achizițiilor publice regionale de capacitate de echilibrare
- 8.1. Centrele de coordonare regionale sprijină operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului respectivă în ceea ce privește stabilirea volumului de capacitate de echilibrare care trebuie achiziționat. Stabilirea volumului de capacitate de echilibrare trebuie:
 - (a) să fie realizată în intervalul de timp pentru ziua următoare sau intrazilnic sau al ambelor;

- (b) să țină seama de posibile substituiri între diferitele tipuri de capacitate de rezervă cu scopul de a reduce la minimum costurile achizițiilor publice;
 - (c) să țină seama de volumele de capacitate de rezervă necesară care se preconizează că vor fi furnizate prin oferte de energie de echilibrare ce nu sunt prezentate în baza unui contract de capacitate de echilibrare.
- 8.2. Centrele de coordonare regionale sprijină operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului respectivă în ceea ce privește achiziționarea volumului necesar de capacitate de echilibrare stabilit în conformitate cu punctul 8.1. Achiziționarea capacității de echilibrare trebuie:
- (a) să fie realizată în intervalul de timp pentru ziua următoare sau intrazilnic sau în ambele intervale;
 - (b) să țină seama de posibile substituiri între diferitele tipuri de capacitate de rezervă cu scopul de a reduce la minimum costurile achizițiilor publice.
9. Evaluări privind adecvarea sistemului regional pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare și pregătirea de măsuri de reducere a riscurilor
- 9.1. Centrele de coordonare regionale pentru siguranță realizează evaluări privind adecvarea sistemului regional pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare, în conformitate cu procedurile stabilite prin Regulamentul (UE) 2017/1485 și pe baza metodologiei elaborate în conformitate cu articolul 8 din Regulamentul (UE) 2019/941.
- 9.2. Centrele de coordonare regionale își bazează evaluările regionale pe termen scurt ale adecvării pe informațiile furnizate de operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului respectivă, cu scopul de a identifica situațiile în care se preconizează o lipsă de adecvare în oricare dintre zonele de control sau la nivel regional. Centrele de coordonare regionale țin seama de posibilele schimburi interzonale și limite de siguranță în funcționare în toate intervalele de timp relevante ale planificării operaționale.
- 9.3. Atunci când efectuează o evaluare a adecvării sistemului regional, fiecare centru de coordonare regional se coordonează cu alte centre de coordonare regionale pentru:
- (a) a verifica ipotezele de bază și prognozele;
 - (b) a detecta posibilele situații de lipsă a adecvării la nivel interregional.
- 9.4. Fiecare centru de coordonare regional transmite rezultatele evaluării adecvării sistemului regional, împreună cu măsurile pe care le propune pentru reducerea riscului de lipsă a adecvării, către operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului respectivă, precum și către alte centre de coordonare regionale.
10. Coordonarea planificării regionale a întreruperilor
- 10.1. Fiecare centru de coordonare regional pentru siguranță efectuează coordonarea regională a planificării întreruperilor în conformitate cu procedurile stabilite în orientările privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 pentru a monitoriza starea de disponibilitate a activelor relevante și pentru a coordona planurile lor de disponibilitate în vederea asigurării siguranței în funcționare a sistemului de transport, maximizând în același timp puterea capacităților de interconexiune și/sau a sistemelor de transport care afectează fluxurile interzonale.
- 10.2. Fiecare centru de coordonare regional ține o listă unică a elementelor de rețea, a unităților de producere a energiei electrice și a locurilor de consum relevante ale regiunii de exploatare a sistemului, pe care o pune la dispoziție în mediul de date de planificare operațională ENTSO pentru energie electrică.
- 10.3. Fiecare centru de coordonare regional realizează următoarele activități legate de coordonarea întreruperilor în regiunea de exploatare a sistemului respectivă:
- (a) evaluarea compatibilității în ceea ce privește planificarea întreruperilor, folosind planurile de disponibilitate pentru anul următor ale tuturor operatorilor de transport și de sistem;
 - (b) punerea la dispoziția operatorilor de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului respectivă a unei liste a incompatibilităților de planificare identificate și a soluțiilor pe care le propune pentru a rezolva incompatibilitățile.
11. Optimizarea mecanismelor de compensare între operatorii de transport și de sistem
- 11.1. Operatorii de transport și de sistem din regiunea de exploatare a sistemului pot decide de comun acord să primească sprijin din partea centrului de coordonare regional în ceea ce privește administrarea fluxurilor financiare legate de deconturile dintre operatorii de transport și de sistem care implică mai mult de doi operatori de transport și de sistem, precum costurile de redispecerizare, veniturile din congestii, abaterile neintenționate sau costurile de achiziționare a rezervelor.

12. Formarea și certificarea personalului care lucrează pentru centrele de coordonare regionale
 - 12.1. Centrele de coordonare regionale elaborează și execută programe de formare și de certificare axate pe exploatarea regională a sistemului, pentru personalul care lucrează pentru Centrele de coordonare regionale.
 - 12.2. Programele de formare acoperă toate componentele relevante ale exploatării sistemului în cazul cărora centrul de coordonare regional îndeplinește atribuții, inclusiv scenarii de criză regională.
 13. Identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică
 - 13.1. Dacă ENTSO pentru energie electrică delegă această funcție, centrele de coordonare regionale identifică scenarii regionale de criză a energiei electrice în conformitate cu criteriile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/941.

Identificarea scenariilor regionale de criză a energiei electrice se efectuează în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/941.
 - 13.2. Centrele de coordonare regionale sprijină autoritățile competente ale fiecărei regiuni de exploatare a sistemului, la cererea acestora, în elaborarea și realizarea simulării bienale de situații de criză în conformitate cu articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/941.
 14. Identificarea necesităților de noi capacități de transmisie, de modernizare a capacităților existente de transmisie sau a alternativelor la acestea.
 - 14.1. Centrele de coordonare regionale sprijină operatorii de transport și de sistem în vederea identificării necesităților de capacități noi de transmisie, de actualizare a capacităților existente de transmisie sau a alternativelor la aceasta, care trebuie prezentate grupurilor regionale instituite în temeiul Regulamentului (UE) nr. 347/2013 și incluse în planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani menționat la articolul 51 din Directiva (UE) 2019/944.
 15. Calculul capacității maxime de intrare disponibile pentru participarea capacității externe la mecanismele de asigurare a capacității.
 - 15.1. Centrele de coordonare regionale sprijină operatorul de transport și de sistem în privința calculului capacității maxime de intrare disponibilă pentru participarea capacității externe în mecanismele de capacitate, ținând seama de disponibilitatea de interconectare preconizată și de probabilitatea suprasolicitării în același timp a sistemului unde se aplică mecanismul și a sistemului în care este situată capacitatea externă.
 - 15.2. Calculul se efectuează în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 26 alineatul (11) litera (a).
 - 15.3. Centrele de coordonare regionale prezintă un calcul pentru fiecare graniță a zonei de ofertare acoperită de regiunea de exploatare a sistemului.
 16. Pregătirea evaluărilor adecvării sezoniere
 - 16.1. În cazul în care ENTSO pentru energie electrică delegă această funcție în temeiul articolului 9 din Regulamentul (UE) 2019/941, centrele de coordonare regionale efectuează evaluări ale adecvării sezoniere.
 - 16.2. Pregătirea evaluărilor adecvării sezoniere se efectuează pe baza metodologiei elaborate în temeiul articolului 8 din Regulamentul (UE) 2019/941.
-

ANEXA II

REGULAMENTUL ABROGAT CU LISTA MODIFICĂRILOR SUCCESIVE ALE ACESTUIA

Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009 (JO L 115, 25.4.2013, p. 39)	Articolul 8 alineatul (3) litera (a) Articolul 8 alineatul (10) litera (a) Articolul 11 Articolul 18 alineatul (4a) Articolul 23 alineatul (3)
Regulamentul (UE) nr. 543/2013 al Comisiei din 14 iunie 2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei I la Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 163, 15.6.2013, p. 1)	Anexa I punctele 5.5-5.9

ANEXA III

TABEL DE CORESPONDENȚĂ

Regulamentul (CE) nr. 714/2009	Prezentul regulament
—	Articolul 1 litera (a)
—	Articolul 1 litera (b)
Articolul 1 litera (a)	Articolul 1 litera (c)
Articolul 1 litera (b)	Articolul 1 litera (d)
Articolul 2 alineatul (1)	Articolul 2 alineatul (1)
Articolul 2 alineatul (2) litera (a)	Articolul 2 alineatul (2)
Articolul 2 alineatul (2) litera (b)	Articolul 2 alineatul (3)
Articolul 2 alineatul (2) litera (c)	Articolul 2 alineatul (4)
Articolul 2 alineatul (2) litera (d)	—
Articolul 2 alineatul (2) litera (e)	—
Articolul 2 alineatul (2) litera (f)	—
Articolul 2 alineatul (2) litera (g)	Articolul 2 alineatul (5)
—	Articolul 2 punctele 6-71
—	Articolul 3
—	Articolul 4
—	Articolul 5
—	Articolul 6
—	Articolul 7
—	Articolul 8
—	Articolul 9
—	Articolul 10
—	Articolul 11
—	Articolul 12
—	Articolul 13
—	Articolul 14
—	Articolul 15
Articolul 16 alineatele (1)-(3)	Articolul 16 alineatele (1)-(4)
—	Articolul 16 alineatele (5)-(8)
Articolul 16 alineatele (4)-(5)	Articolul 16 alineatele (9)-(11)
—	Articolul 16 alineatele (12) și (13)
—	Articolul 17
Articolul 14 alineatul (1)	Articolul 18 alineatul (1)
—	Articolul 18 alineatul (2)
Articolul 14 alineatele (2)-(5)	Articolul 18 alineatele (3)-(6)
—	Articolul 18 alineatele (7)-(11)
—	Articolul 19 alineatul (1)
Articolul 16 alineatul (6)	Articolul 19 alineatele (2) și (3)
—	Articolul 19 alineatele (4) și (5)
—	Articolul 20

Regulamentul (CE) nr. 714/2009	Prezentul regulament
—	Articolul 21
—	Articolul 22
Articolul 8 alineatul (4)	Articolul 23 alineatul (1)
—	Articolul 23 alineatele (2)-(7)
—	Articolul 25
—	Articolul 26
—	Articolul 27
Articolul 4	Articolul 28 alineatul (1)
—	Articolul 28 alineatul (2)
Articolul 5	Articolul 29 alineatele (1)-(4)
—	Articolul 29 alineatul (5)
Articolul 8 alineatul (2) (prima teză)	Articolul 30 alineatul (1) litera (a)
Articolul 8 alineatul (3) litera (b)	Articolul 30 alineatul (1) litera (b)
—	Articolul 30 alineatul (1) litera (c)
Articolul 8 alineatul (3) litera (c)	Articolul 30 alineatul (1) litera (d)
—	Articolul 30 alineatul (1) literele (e) și (f)
—	Articolul 30 alineatul (1) literele (g) și (h)
Articolul 8 alineatul (3) litera (a)	Articolul 30 alineatul (1) litera (i)
Articolul 8 alineatul (3) litera (d)	Articolul 30 alineatul (1) litera (j)
—	Articolul 30 alineatul (1) litera (k)
Articolul 8 alineatul (3) litera (e)	Articolul 30 alineatul (1) litera (l)
—	Articolul 30 alineatul (1) literele (m)-(o)
—	Articolul 30 alineatele (2) și (3)
Articolul 8 alineatul (5)	Articolul 30 alineatul (4)
Articolul 8 alineatul (9)	Articolul 30 alineatul (5)
Articolul 10	Articolul 31
Articolul 9	Articolul 32
Articolul 11	Articolul 33
Articolul 12	Articolul 34
—	Articolul 35
—	Articolul 36
—	Articolul 37
—	Articolul 38
—	Articolul 39
—	Articolul 40
—	Articolul 41
—	Articolul 42
—	Articolul 43
—	Articolul 44
—	Articolul 45
—	Articolul 46
—	Articolul 47
Articolul 8 alineatul (10)	Articolul 48

Regulamentul (CE) nr. 714/2009	Prezentul regulament
Articolul 13	Articolul 49
Articolul 2 alineatul (2) (ultimul paragraf)	Articolul 49 alineatul (7)
Articolul 15	Articolul 50 alineatele (1)-(6)
Anexa I punctul 5.10	Articolul 50 alineatul (7)
Articolul 3	Articolul 51
—	Articolul 52
—	Articolul 53
—	Articolul 54
—	Articolul 55
—	Articolul 56
—	Articolul 57
—	Articolul 58
Articolul 8 alineatul (6)	Articolul 59 alineatul (1) literele (a), (b) și (c)
—	Articolul 59 alineatul (1) literele (d) și (e)
—	Articolul 59 alineatul (2)
Articolul 6 alineatul (1)	Articolul 59 alineatul (3)
Articolul 6 alineatul (2)	Articolul 59 alineatul (4)
Articolul 6 alineatul (3)	Articolul 59 alineatul (5)
—	Articolul 59 alineatul (6)
Articolul 6 alineatul (4)	Articolul 59 alineatul (7)
Articolul 6 alineatul (5)	Articolul 59 alineatul (8)
Articolul 6 alineatul (6)	Articolul 59 alineatul (9)
Articolul 8 alineatul (1)	Articolul 59 alineatul (10)
Articolul 6 alineatul (7)	—
Articolul 6 alineatul (8)	—
Articolul 6 alineatele (9) și (10)	Articolul 59 alineatele (11) și (12)
Articolul 6 alineatul (11)	Articolul 59 alineatele (13) și (14)
Articolul 6 alineatul (12)	Articolul 59 alineatul (15)
Articolul 8 alineatul (2)	Articolul 59 alineatul (15)
—	Articolul 60 alineatul (1)
Articolul 7 alineatul (1)	Articolul 60 alineatul (2)
Articolul 7 alineatul (2)	Articolul 60 alineatul (3)
Articolul 7 alineatul (3)	—
Articolul 7 alineatul (4)	—
—	Articolul 61 alineatul (1)
—	Articolul 61 alineatul (2)
Articolul 18 alineatul (1)	Articolul 61 alineatul (3)
Articolul 18 alineatul (2)	—
Articolul 18 alineatul (3)	Articolul 57 alineatul (5)
Articolul 18 alineatul (4)	—
Articolul 18 alineatul (4a)	Articolul 61 alineatul (5)
Articolul 18 alineatul (5)	Articolul 61 alineatele (5) și (6)
Articolul 19	—

Regulamentul (CE) nr. 714/2009	Prezentul regulament
Articolul 21	Articolul 62
Articolul 17	Articolul 63
Articolul 20	Articolul 65
Articolul 22	Articolul 66
Articolul 23	Articolul 67
Articolul 24	—
—	Articolul 68
—	Articolul 69
Articolul 25	Articolul 70
Articolul 26	Articolul 71

DIRECTIVE

DIRECTIVA (UE) 2019/944 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 5 iunie 2019

privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE

(reformare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului urmează a-i fi aduse anumite modificări ⁽⁴⁾. Este necesar, din motive de claritate, să se procedeze la reformarea respectivei directive.
- (2) Piața internă de energie electrică, care a fost implementată treptat în întreaga Uniune începând cu 1999, are drept obiectiv ca, prin organizarea unor piețe competitive de energie electrice la nivel transfrontalier, să ofere tuturor clienților finali din Uniune, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, posibilități reale de alegere, precum și noi oportunități de afaceri, prețuri competitive, semnale eficiente în materie de investiții, îmbunătățirea calității serviciilor, precum și să contribuie la siguranța alimentării cu energie electrică și la dezvoltarea durabilă.
- (3) Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵⁾ și Directiva 2009/72/CE au adus contribuții semnificative la crearea pieței interne de energie electrică. Cu toate acestea, sistemul energetic al Uniunii trece printr-o profundă transformare. Obiectivul comun de decarbonizare a sistemului energetic creează noi oportunități și provocări pentru participanții la piață. În același timp, progresele tehnologice permit noi forme de participare a consumatorilor și de cooperare transfrontalieră. Este necesară adaptarea normelor pieței din Uniune la o nouă realitate a pieței.
- (4) Comunicarea Comisiei din 25 februarie 2015 intitulată „O strategie-cadru pentru o uniune energetică rezilientă cu o politică prospectivă în domeniul schimbărilor climatice” definește viziunea unei uniuni energetice care pune cetățenii în prim-plan, în care cetățenii își asumă rolul de motor al tranziției energetice, beneficiază de noi tehnologii pentru a-și reduce facturile și participă activ la piață și în care consumatorii vulnerabili sunt protejați.

⁽¹⁾ JO C 288, 31.8.2017, p. 91.

⁽²⁾ JO C 342, 12.10.2017, p. 79.

⁽³⁾ Poziția Parlamentului European din 26 martie 2019 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 22 mai 2019.

⁽⁴⁾ Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 55).

⁽⁵⁾ Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (JO L 176, 15.7.2003, p. 37), abrogată și înlocuită, de la 2 martie 2011, de Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 55).

- (5) Comunicarea Comisiei din 15 iulie 2015 intitulată „Noi avantaje pentru consumatorii de energie” a prezentat viziunea Comisiei asupra unei piețe cu amănuntul care deservește mai bine consumatorii de energie, inclusiv prin crearea unei legături mai strânse între piețele angro și cu amănuntul. Cu ajutorul noilor tehnologii, societățile de servicii energetice noi și inovatoare ar trebui să le permită tuturor consumatorilor să participe pe deplin la tranziția energetică, să își gestioneze consumul de energie în mod eficient astfel încât să economisească bani și să contribuie la reducerea totală a consumului de energie.
- (6) Comunicarea Comisiei din 15 iulie 2015 intitulată „Lansarea procesului de consultare publică privind o nouă organizare a pieței energiei” a subliniat că trecerea de la producerea de energie electrică în instalații mari de producere centralizată la producerea descentralizată a energiei electrice din surse regenerabile și la piețe decarbonizate necesită adaptarea normelor actuale de comercializare a energiei electrice și schimbarea rolurilor existente pe piață. Comunicarea a subliniat necesitatea de a organiza piețele de energie electrică într-un mod mai flexibil și de a integra pe deplin toți actorii de pe piață, inclusiv producătorii de energie din surse regenerabile, noii furnizori de servicii energetice, stocarea energiei și cererea flexibilă. La fel de important este ca Uniunea să investească urgent în interconectarea la nivelul Uniunii pentru transferul de energie prin sisteme de înaltă tensiune de transport al energiei electrice.
- (7) În vederea creării unei piețe interne de energie electrică, statele membre ar trebui să promoveze integrarea piețelor lor naționale și cooperarea între operatorii de sistem la nivelul Uniunii și la nivel regional, încorporând sistemele izolate care formează insule de energie electrică, încă prezente în Uniune.
- (8) Pe lângă obiectivul de a răspunde noilor provocări, prezenta directivă urmărește să abordeze obstacolele care continuă să stea în calea finalizării pieței interne de energie electrică. Un cadru de reglementare mai precis trebuie să contribuie la depășirea problemelor actuale ale piețelor naționale fragmentate care sunt adeseori cauzate de un număr mare de intervenții la nivel de reglementare. Astfel de intervenții au condus la obstacole în calea furnizării de energie electrică în condiții de egalitate, precum și la costuri mai ridicate în comparație cu soluțiile bazate pe cooperarea transfrontalieră și principiile bazate pe piață.
- (9) Uniunea și-ar îndeplini cel mai eficient obiectivele în materie de energie din surse regenerabile prin crearea unui cadru de piață care să răsplătească flexibilitatea și inovarea. O piață funcțională de energie electrică reprezintă elementul esențial care permite utilizarea energiei din surse regenerabile.
- (10) Consumatorii joacă un rol esențial în obținerea flexibilității necesare pentru a adapta sistemul electroenergetic la producerea variabilă și distribuită de energie electrică din surse regenerabile. Progresul tehnologic înregistrat în ceea ce privește gestionarea rețelelor și producerea de energie electrică din surse regenerabile a deblocat multe oportunități pentru consumatori. Existența unei concurențe sănătoase pe piețele cu amănuntul este esențială pentru a asigura introducerea, în funcție de cerințele pieței, a unor servicii noi inovatoare care să răspundă nevoilor și abilităților în continuă schimbare ale consumatorilor, sporind totodată flexibilitatea sistemului. Cu toate acestea, lipsa transmiterii către consumatori, în timp real sau în timp aproape real, a informațiilor legate de consumul lor energetic i-a împiedicat pe aceștia să fie participanți activi la piața energiei și la tranziția energetică. Prin abilitarea consumatorilor și prin faptul de a le oferi instrumentele necesare pentru a-și spori participarea pe piața de energie, inclusiv sub noi forme, se urmărește ca piața internă de energie electrică să aducă beneficii cetățenilor din Uniune și ca obiectivele Uniunii în materie de energie din surse regenerabile să fie atinse.
- (11) Libertățile pe care Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) le garantează cetățenilor Uniunii – printre altele, libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii – pot fi efective numai în cadrul unei piețe deschise în totalitate, care le permite tuturor consumatorilor să își aleagă liber furnizorii și tuturor furnizorilor să își livreze liber produsele clienților.
- (12) Promovarea concurenței loiale și a accesului facil pentru diferiți furnizori are o importanță crucială pentru statele membre cu scopul de a permite consumatorilor să profite pe deplin de oportunitățile unei piețe interne liberalizate în sectorul energiei electrice. Cu toate acestea, disfuncționalități ale pieței pot persista în sistemele periferice mici de energie electrică și în sistemele care nu sunt conectate cu alte state membre, în cadrul cărora prețurile energiei electrice nu oferă semnalul potrivit pentru a stimula investițiile și, prin urmare, se impun soluții specifice în vederea asigurării unui nivel adecvat de siguranță a alimentării cu energie electrică.
- (13) În scopul stimulării concurenței și al garantării furnizării de energie electrică la cel mai competitiv preț, statele membre și autoritățile de reglementare ar trebui să faciliteze accesul transfrontalier pentru noii furnizori de energie electrică provenită din diferite surse, precum și pentru noii producători, noii furnizori de servicii de stocare a energiei și de consum dispecerizabil.

- (14) Statele membre ar trebui să se asigure că nu există obstacole nejustificate în cadrul pieței interne de energie electrică în ceea ce privește intrarea pe piață, funcționarea pieței și ieșirea de pe piață. În același timp, ar trebui să se clarifice că această obligație nu aduce atingere competențelor pe care statele membre le păstrează în legătură cu țările terțe. Această clarificare nu ar trebui interpretată ca permițând unui stat membru să exercite competența exclusivă a Uniunii. De asemenea, ar trebui clarificat faptul că participanții la piață din țări terțe care își desfășoară activitatea în cadrul pieței interne trebuie să respecte legislația Uniunii și dreptul intern, la fel ca toți ceilalți participanți la piață.
- (15) Normele pieței permit intrarea și ieșirea producătorilor și furnizorilor pe baza evaluării proprii a viabilității economice și financiare a operațiunilor lor. Acest principiu nu este incompatibil cu posibilitatea ca statele membre să impună întreprinderilor din sectorul energiei electrice obligații de serviciu public de interes economic general, în conformitate cu tratatele, în special cu articolul 106 din TFUE și cu prezenta directivă și cu Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁶⁾.
- (16) În concluziile sale, Consiliul European din 23-24 octombrie 2014 a afirmat necesitatea luării de către Comisie, cu sprijinul statelor membre, a unor măsuri urgente pentru a asigura îndeplinirea unui obiectiv de minim 10 % din interconexiunile de energie electrică existente, în regim de urgență și cel târziu până în 2020, cel puțin pentru statele membre care nu au atins încă un nivel minim de integrare pe piața internă a energiei, și anume statele baltice, Portugalia și Spania, și pentru statele membre care reprezintă principalul lor punct de acces pe piața internă a energiei. Consiliul European a afirmat și necesitatea raportării periodice Consiliului European de către Comisie, urmărindu-se atingerea unui obiectiv de 15 % până în 2030.
- (17) O interconectare fizică suficientă cu țările învecinate este importantă pentru a permite statelor membre și țărilor învecinate să beneficieze de efectele pozitive ale pieței interne, astfel cum se subliniază în Comunicarea Comisiei din 23 noiembrie 2017 intitulată „Consolidarea rețelelor energetice ale Europei” și astfel cum se reflectă în planurile naționale integrate privind energia și clima în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁷⁾.
- (18) Piețele de energie electrică diferă de alte piețe, cum ar fi cele ale gazelor naturale, de exemplu prin faptul că presupun comercializarea unui produs care în prezent nu poate fi stocat cu ușurință și care este produs utilizând o mare varietate de instalații de producere, inclusiv prin producere distribuită. Acest lucru se reflectă în abordări diferite în ceea ce privește tratamentul în materie de reglementare al capacităților de interconexiune din sectorul energiei electrice și al gazelor. Integrarea piețelor de energie electrică necesită un nivel ridicat de cooperare între operatorii de sisteme, participanții la piață și autoritățile de reglementare, în special în cazul în care energia electrică este tranzacționată prin cuplarea piețelor.
- (19) Garantarea unor norme comune pentru o veritabilă piață internă și alimentarea la scară largă cu energie electrică accesibilă tuturor ar trebui, de asemenea, să se regăsească printre obiectivele principale ale prezentei directive. În acest sens, prețurile de pe piață nedenate ar constitui stimulente pentru interconexiunile transfrontaliere și pentru investiții în noi instalații de producere a energiei electrice, conducând la convergența prețurilor pe termen lung.
- (20) Prețurile de pe piață ar trebui să ofere stimulente adecvate pentru dezvoltarea rețelei și pentru investiții în noi instalații de producere a energiei electrice.
- (21) Pe piața internă de energie electrică există mai multe tipuri de organizare a pieței. Măsurile pe care statele membre ar putea să le adopte pentru a asigura condiții de concurență echitabile ar trebui să se bazeze pe cerințe prioritare de interes general. Comisia ar trebui să fie consultată cu privire la compatibilitatea măsurilor respective cu dispozițiile TFUE și cu alte dispoziții de drept al Uniunii.
- (22) Statele membre ar trebui să își păstreze o putere discreționară amplă de a impune obligații de serviciu public întreprinderilor din domeniul energiei electrice atunci când urmăresc obiective de interes economic general. Statele membre ar trebui să asigure clienților casnici și, atunci când statele membre consideră că este necesar, întreprinderilor mici, dreptul de a se alimenta cu energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri clar comparabile, transparente și competitive. Cu toate acestea, obligațiile de serviciu public sub forma unei

⁽⁶⁾ Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (a se vedea pagina 54 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽⁷⁾ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

reglementări a prețurilor pentru furnizarea energiei electrice constituie o măsură care denaturează în mod fundamental concurența și care conduce adeseori la acumularea de deficite tarifare, la limitarea posibilităților de alegere ale consumatorului, la stimulente mai ineficiente pentru economisirea de energie și pentru investiții în eficiența energetică, la scăderea calității serviciilor, la o implicare și o satisfacție reduse ale consumatorilor și la restrângerea concurenței, precum și la prezența unui număr mai mic de produse și servicii inovatoare pe piață. În consecință, statele membre ar trebui să utilizeze alte instrumente de politică, mai ales măsuri de politică socială bine direcționate, pentru a garanta că cetățenii lor își permit să se alimenteze cu energie electrică. Intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice ar trebui să se realizeze numai ca obligații de serviciu public și sub rezerva unor condiții specifice prevăzute în prezenta directivă. Liberalizarea totală a unei piețe funcționale de energie electrică cu amănuntul ar stimula concurența la nivelul prețurilor, și nu numai, între furnizorii existenți și ar oferi stimulente pentru cei nou-intrați pe piață, sporind astfel opțiunile consumatorilor și satisfacția acestora.

- (23) Obligațiile de serviciu public sub forma reglementării prețurilor de furnizare a energiei electrice ar trebui să fie utilizate fără a aduce atingere principiului piețelor deschise, în circumstanțe și cu beneficiari clar definiți, și ar trebui să aibă o durată limitată. Astfel de circumstanțe ar putea surveni, de exemplu, în cazul în care alimentarea este strict limitată, ducând la prețuri ale energiei electrice semnificativ mai mari decât în mod normal, sau în cazul unor disfuncționalități ale pieței în care intervențiile autorităților de reglementare și ale autorităților din domeniul concurenței s-au dovedit a fi ineficace. Acest lucru ar afecta în mod disproporționat gospodăriile și, în special, clienții vulnerabili care, comparativ cu consumatorii cu venituri ridicate, utilizează în mod obișnuit o cotă mai mare din venitul lor disponibil pentru facturile la energie. Pentru a atenua efectele de denaturare pe care obligațiile de serviciu public le au la stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice, statele membre care aplică astfel de intervenții ar trebui să implementeze măsuri suplimentare, inclusiv măsuri de prevenire a denaturărilor în stabilirea prețurilor de pe piața angro. Statele membre ar trebui să se asigure că toți beneficiarii prețurilor reglementate sunt în măsură să beneficieze pe deplin, atunci când doresc acest lucru, de ofertele de pe piața competitivă. În acest scop, beneficiarii respectivi trebuie să fie echipați cu sisteme de contorizare inteligentă și să aibă acces la contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. În plus, aceștia ar trebui să fie informați în mod direct și cu regularitate cu privire la ofertele și la economiile disponibile pe piața competitivă, în special cu privire la contractele de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice, și ar trebui să beneficieze de asistență pentru a răspunde ofertelor bazate pe piață și a beneficia de pe urma acestora.
- (24) Dreptul beneficiarilor prețurilor reglementate de a primi contoare inteligente individuale fără costuri suplimentare nu ar trebui să împiedice statelor membre să modifice funcționalitatea sistemelor de contorizare inteligentă în cazul în care nu există infrastructură de contoare inteligente pentru că evaluarea costuri-beneficii în ceea ce privește introducerea sistemelor de contorizare inteligentă a fost negativă.
- (25) Intervențiile publice în reglementarea prețurilor de furnizare a energiei electrice nu ar trebui să conducă la subvenționarea încrucișată directă între diferitele categorii de clienți. În conformitate cu acest principiu, sistemele de prețuri nu trebuie să facă în mod explicit anumite categorii de clienți să suporte costul intervențiilor asupra prețurilor care afectează alte categorii de clienți. De exemplu, un sistem de prețuri care presupune suportarea costului de furnizori sau de alți operatori în mod nediscriminatoriu nu ar trebui considerate subvenționare încrucișată directă.
- (26) Pentru a menține serviciile publice la un standard ridicat în cadrul Uniunii, este necesar ca toate măsurile luate de statele membre în vederea realizării obiectivelor prezentei directive să fie notificate Comisiei. Comisia ar trebui să publice periodic un raport de analiză a măsurilor luate la nivel național pentru atingerea obiectivelor de serviciu public și pentru compararea eficacității acestora, pentru a formula recomandări privind măsurile care trebuie luate la nivel național în vederea asigurării unor standarde ridicate ale serviciului public.
- (27) Ar trebui ca statele membre să poată numi un furnizor de ultimă instanță. Furnizorul respectiv ar putea fi departamentul de vânzări al unei întreprinderi integrate pe verticală, care realizează și activitatea de distribuție, cu condiția ca acesta să respecte cerințele în materie de separare din prezenta directivă.
- (28) Ar trebui ca măsurile puse în aplicare de către statele membre pentru realizarea obiectivelor de coeziune economică și socială să poată cuprinde, în special, punerea la dispoziție de stimulente economice adecvate, folosindu-se, după caz, orice instrument existent la nivel național și la nivelul Uniunii. Aceste instrumente pot include mecanisme de răspundere pentru garantarea investiției necesare.
- (29) În măsura în care măsurile adoptate de statele membre pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public constituie ajutoare de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, există obligația, în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE, de notificare a Comisiei cu privire la aceste ajutoare.

- (30) Dreptul transectorial oferă o bază solidă pentru protecția consumatorului în cazul unei game largi de servicii energetice care există și care s-ar putea dezvolta în viitor. Cu toate acestea, anumite drepturi contractuale de bază ale clienților ar trebui să fie stabilite în mod clar.
- (31) Consumatorilor ar trebui să li se pună la dispoziție, într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguități, informații referitoare la drepturile lor în raport cu sectorul energiei. Comisia a stabilit, după consultarea părților interesate, inclusiv a statelor membre, a autorităților de reglementare, a organizațiilor de consumatori și a întreprinderilor din domeniul energiei electrice, o listă de control a consumatorului de energie care oferă consumatorilor informații practice referitoare la drepturile lor. Această listă de control ar trebui să fie ținută la zi, pusă la dispoziția tuturor consumatorilor și făcută publică.
- (32) Există o serie de factori care împiedică consumatorii să acceseze și să înțeleagă diferitele surse de informații despre piață pe care le au la dispoziție, precum și să acționeze pe baza acestora. Ca atare, comparabilitatea ofertelor ar trebui îmbunătățită, iar obstacolele în calea schimbării furnizorului ar trebui minimizate cât mai mult posibil fără a limita inutil posibilitățile de alegere ale consumatorilor.
- (33) Încă se percep clienților mai mici, în mod direct sau indirect, o multitudine de comisioane pentru schimbarea furnizorului. Aceste comisioane fac mai dificilă identificarea celui mai bun produs sau serviciu și reduc avantajul financiar imediat al schimbării furnizorului. Deși eliminarea acestor comisioane ar putea limita opțiunile consumatorilor prin excluderea produselor care se bazează pe recompensarea fidelității consumatorilor, limitarea utilizării lor ar trebui să îmbunătățească bunăstarea consumatorilor, implicarea lor și concurența pe piață.
- (34) Este probabil ca perioadele mai scurte pentru schimbarea furnizorului să încurajeze consumatorii să caute contracte mai bune de energie electrică și să schimbe furnizorul. Introducerea sporită a tehnologiei informațiilor va însemna că, până în anul 2026, procesul tehnic de schimbare a furnizorului, constând în înregistrarea unui nou furnizor în cadrul unui punct de contorizare la operatorul de pe piață, ar trebui în mod obișnuit să poată fi finalizat în decurs de 24 de ore în orice zi lucrătoare. Făcând abstracție de alte etape din procesul de schimbare a furnizorului care trebuie finalizate înainte de inițierea procesului tehnic, asigurarea, până la data menționată, a unui proces tehnic de schimbare a furnizorului care să poată avea loc în termen de 24 de ore ar reduce la minimum perioadele necesare pentru o astfel de schimbare, contribuind la sporirea implicării consumatorilor și a concurenței pe piața cu amănuntul. În orice caz, durata totală a procesului de schimbare a furnizorului nu ar trebui să depășească trei săptămâni de la data cererii clientului.
- (35) Instrumentele independente de comparare, inclusiv site-urile internet, oferă clienților mai mici un mijloc eficient de a evalua avantajele diverselor oferte de energie electrică disponibile pe piață. Astfel de instrumente duc la costuri de căutare a informațiilor mai mici, întrucât clienții nu mai trebuie să strângă informații de la fiecare furnizor și prestator de servicii în parte. Astfel de instrumente pot asigura echilibrul corect între necesitatea ca informațiile să fie clare și concise și necesitatea ca acestea să fie complete și cuprinzătoare. Aceste instrumente ar trebui să urmărească includerea unei game cât mai largi de oferte disponibile și acoperirea cât mai completă a pieței pentru a oferi clientului o imagine reprezentativă. Este esențial să se asigure clienților mai mici accesul la cel puțin un instrument de comparare și ca informațiile prezentate de astfel de instrumente să fie demne de încredere, imparțiale și transparente. În acest scop, statele membre ar putea să prevadă ca acest lucru să se realizeze prin intermediul unui instrument de comparare gestionat de o autoritate națională sau de o societate privată.
- (36) Existența unor mecanisme independente de soluționare alternativă a litigiilor, eficace și accesibile tuturor clienților, de exemplu un mediator pentru energie, un organism pentru consumatori sau o autoritate de reglementare, reprezintă garanția unei mai mari protecții a consumatorilor. Statele membre ar trebui să instituie proceduri rapide și eficiente de gestionare a plângerilor.
- (37) Toți consumatorii ar trebui să poată beneficia de participarea directă la piață, în speță adaptându-și consumul în funcție de semnalele pieței, și să beneficieze în schimb de prețuri mai scăzute la energie electrică sau de alte stimulente financiare. Există șanse mari ca avantajele obținute prin această participare activă să sporească pe termen lung, atunci când consumatorii altfel pasivi vor conștientiza mai bine ce posibilități ar avea în calitate de clienți activi și când informațiile privind posibilitățile de participare activă devin mai ușor accesibile și mai bine cunoscute. Consumatorii ar trebui să poată participa la toate formele de consum dispecerizabil. Ca atare, consumatorii ar trebui să poată beneficia pe deplin de introducerea sistemelor de contorizare inteligentă și, în cazul în care o astfel de introducere a fost evaluată negativ, ar trebui să poată opta pentru sisteme de contorizare inteligentă și de contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Astfel consumatorii ar putea să își adapteze consumul în funcție de semnalele de preț în timp real care reflectă valoarea și costul energiei electrice sau ale transportului în diferite perioade, iar statele membre ar trebui să se asigure că expunerea consumatorilor la riscul asociat prețurilor angro rămâne la un nivel rezonabil. Consumatorii ar trebui să fie informați cu privire

la beneficiile și la riscurile potențiale privind prețurile ale contractelor de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Statele membre ar trebui să se asigure deopotrivă că acei consumatori care nu doresc să participe în mod activ la piață nu sunt sancționați. În schimb, aceștia ar trebui să le fie facilitată, în modul cel mai potrivit pentru condițiile de pe piața internă, abilitatea de a lua decizii având cunoștință de opțiunile pe care le au la dispoziție.

- (38) Pentru a crește la maximum beneficiile și eficacitatea furnizării energiei electrice cu prețuri dinamice, statele membre ar trebui să evalueze posibilitatea ca proporția componentelor fixe din facturile la energie electrică să devină mai dinamică sau să fie redusă și, atunci când există această posibilitate, ar trebui să ia măsurile corespunzătoare.
- (39) Toate grupurile de clienți (industriali, comerciali și casnici) ar trebui să aibă acces la piețele de energie electrică pentru a-și valorifica flexibilitatea și pentru a-și comercializa energia electrică autoprodusă. Clienților ar trebui să li se permită să fructifice în întregime avantajele oferite de agregarea producerii și a furnizării de energie electrică la nivelul regiunilor mai mari și să beneficieze de concurența transfrontalieră. Participanții la piață implicați în agregare ar putea juca un rol important în calitate de intermediari între diversele grupuri de clienți și piață. În ceea ce privește agregarea independentă, statele membre ar trebui să aibă libertatea de a alege modelul de implementare adecvat și abordarea corespunzătoare în materie de guvernanta, respectând totodată principiile generale prevăzute în prezenta directivă. Un astfel de model sau o astfel de abordare ar putea include alegerea unor principii bazate pe piață sau a unor principii de reglementare care oferă soluții pentru respectarea prezentei directive, precum modelele în cadrul cărora dezechilibrele sunt decontate sau se introduc corecții ale perimetrului. Modelul ales ar trebui să conțină norme echitabile și transparente pentru a le permite agregatorilor independenți să își îndeplinească rolul de intermediari și să garanteze că clientul final beneficiază în mod adecvat de activitățile acestora. Produsele ar trebui definite pe toate piețele de energie electrică, inclusiv pe piețele serviciilor de sistem și pe piețele de capacitate, astfel încât să se încurajeze participarea consumului dispecerizabil.
- (40) Comunicarea Comisiei din 20 iulie 2016 intitulată „Strategia europeană pentru mobilitatea cu emisii scăzute” accentuează necesitatea decarbonizării sectorului transporturilor și a reducerii emisiilor sale mai ales în zonele urbane și subliniază contribuția importantă pe care o poate avea electromobilitatea la realizarea acestor obiective. În plus, introducerea pe scară largă a electromobilității constituie un element important al tranziției energetice. Așadar, normele pieței stabilite în prezenta directivă ar trebui să contribuie la crearea unor condiții favorabile tuturor tipurilor de vehicule electrice. În mod concret, ele ar trebui să garanteze dezvoltarea efectivă a unei rețele de puncte de reîncărcare, private și cu acces public, pentru vehicule electrice și să asigure integrarea eficientă a încărcării vehiculelor în procesul de exploatare a sistemului.
- (41) Consumul dispecerizabil are un rol central pentru a permite încărcarea inteligentă a vehiculelor electrice și, prin urmare, pentru a permite integrarea eficientă a vehiculelor electrice în rețeaua electrică, fapt care va fi crucial pentru procesul de decarbonizare a transporturilor.
- (42) Consumatorii ar trebui să aibă posibilitatea de a consuma, de a stoca și de a vinde energie electrică autoprodusă pe piață și de a participa la toate piețele de energie electrică oferind flexibilitate sistemului, de exemplu, prin stocarea energiei, cum ar fi în cazul vehiculelor electrice, prin consumul dispecerizabil sau prin scheme de eficiență energetică. Noutățile tehnologice vor facilita aceste activități în viitor. Cu toate acestea, există obstacole juridice și comerciale, inclusiv, de exemplu, taxe disproporționate pe electricitatea consumată intern, obligații de a introduce în rețea energia electrică autoprodusă, și sarcini administrative, cum ar fi cerința impusă consumatorilor care autoproduc energie electrică pe care o vând către rețea de a îndeplini cerințele pentru furnizori etc. Ar trebui eliminate astfel de obstacole care împiedică consumatorii să autoproducă energie electrică și să consume, să stocheze sau să vândă pe piață energia electrică autoprodusă, însă ar trebui să se asigure, totodată, că acești consumatori contribuie în mod adecvat la costurile sistemului. Statele membre ar trebui să poată să prevadă în dreptul lor intern dispoziții diferite de reglementare a impozitelor și a taxelor pentru clienții activi la nivel individual și pentru cei care acționează în comun, precum și pentru clienții casnici și alți clienți finali.
- (43) Tehnologiile producerii distribuite de energie și abilitarea consumatorilor au făcut ca energia comunitară să devină o modalitate eficientă și rentabilă de a răspunde nevoilor și așteptărilor cetățenilor în ceea ce privește sursele de energie, serviciile și participarea la nivel local. Energia comunitară oferă o opțiune incluzivă ca toți consumatorii să aibă un interes direct în a produce, a consuma sau a partaja energie. Inițiativele în domeniul energiei comunitare se axează în primul rând pe furnizarea unei energii accesibile de un anumit tip, precum energia din surse regenerabile, membrilor sau acționarilor lor, și nu pe profit, cum ar face o întreprindere tradițională din domeniul energiei. Prin dialogul direct cu consumatorii, inițiativele în domeniul energiei comunitare își demonstrează potențialul de a înlesni adoptarea noilor tehnologii și modele de consum, inclusiv a rețelelor de distribuție inteligente și a consumului dispecerizabil, într-un mod integrat. Totodată, energia

comunitară poate face să progreseze eficiența energetică la nivelul gospodăriilor și poate contribui la combaterea sărăciei energetice prin reducerea consumului și scăderea tarifelor de furnizare a energiei electrice. Energia comunitară permite, de asemenea, participarea la piețele de energie electrică a anumitor grupuri de clienți casnici care altfel nu ar fi putut participa. Acolo unde au fost gestionate cu succes, inițiativele de acest tip au adus comunității beneficii economice, sociale și de mediu care depășesc simplele beneficii rezultate din furnizarea de servicii energetice. Prezenta directivă urmărește recunoașterea anumitor categorii de inițiative cetățenești în materie de energie la nivelul Uniunii drept „comunități de energie ale cetățenilor” pentru a le oferi acestora un cadru favorabil, un tratament corect, condiții de concurență echitabile și un catalog bine definit de drepturi și obligații. Clienților casnici ar trebui să li se permită să participe voluntar la inițiativele în domeniul energiei comunitare, precum și să renunțe la participare fără să își piardă accesul la rețeaua exploatată de inițiativa respectivă sau drepturile de consumatori. Accesul la o rețea a unei comunități de energie a cetățenilor ar trebui acordat în condiții echitabile, care să reflecte costurile.

- (44) Posibilitatea de a fi membru al unei comunități de energie a cetățenilor ar trebui să fie deschisă tuturor categoriilor de entități. Cu toate acestea, competențele decizionale din cadrul unei comunități de energie a cetățenilor ar trebui să fie limitate la membrii sau acționarii care nu sunt implicați într-o activitate comercială pe scară largă și pentru care sectorul energetic nu constituie un domeniu principal de activitate economică. Comunitățile de energie ale cetățenilor sunt considerate o categorie de cooperare a cetățenilor sau a actorilor locali care ar trebui să facă obiectul recunoașterii și protecției în temeiul dreptului Uniunii. Dispozițiile referitoare la comunitățile de energie ale cetățenilor nu exclud existența altor inițiative cetățenești, cum ar fi cele care decurg din acordurile de drept privat. Prin urmare, ar trebui ca statele membre să poată prevedea orice formă de entitate pentru comunitățile de energie ale cetățenilor, de exemplu asociație, cooperativă, parteneriat, organizație non-profit sau întreprinderi mici și mijlocii, cu condiția ca entitatea respectivă să poată să exercite drepturi și să se supună unor obligații în nume propriu.
- (45) Dispozițiile prezentei directive referitoare la comunitățile de energie ale cetățenilor prevăd drepturi și obligații, care ar putea decurge din alte drepturi și obligații, deja existente, cum ar fi libertatea de contractare, normele privind schimbarea furnizorului, responsabilitățile operatorului de distribuție, normele privind tarifele de rețea sau obligațiile de echilibrare.
- (46) Comunitățile de energie ale cetățenilor constituie un nou tip de entitate din cauza structurii componente, a cerințelor în materie de guvernare și a scopului acestora. Comunităților de energie ale cetățenilor ar trebui să li se permită să își desfășoare activitatea pe piață în condiții de concurență echitabile, fără denaturarea concurenței, și ar trebui să le revină aceleași drepturi și obligații ca și celorlalte întreprinderi din domeniul energiei electrice, în mod nediscriminatoriu și proporțional. Drepturile și obligațiile ar trebui să se aplice în conformitate cu rolurile pe care și le asumă, cum ar fi rolurile de clienți finali, producători, furnizori sau operatori de distribuție. Comunitățile de energie ale cetățenilor nu ar trebui să se confrunte cu restricții în materie de reglementare dacă aplică tehnologii ale informației și comunicațiilor existente sau viitoare pentru a partaja energie electrică din active de producere în cadrul comunității de energie a cetățenilor, între membrii sau acționarii acesteia, pe baza principiilor pieței, de exemplu compensând componenta energetică a membrilor sau acționarilor care utilizează producția disponibilă în cadrul comunității, chiar și prin intermediul rețelei publice, cu condiția ca ambele puncte de contorizare să aparțină comunității. Partajarea energiei electrice le permite membrilor sau acționarilor să fie alimentați cu energie electrică de la centralele de producere din cadrul comunității, fără a fi în proximitatea fizică directă a instalației de producere sau în spatele unui singur punct de contorizare. În cazul în care energia electrică este partajată, partajarea nu ar trebui să influențeze perceperea tarifelor de rețea, a altor tipuri de tarife și a taxelor legate de fluxurile de energie electrică. Partajarea ar trebui să fie facilitată în conformitate cu obligațiile și cu intervalele corecte pentru echilibrare, contorizare și decontare. Dispozițiile prezentei directive referitoare la comunitățile de energie ale cetățenilor nu aduc atingere competenței statelor membre de a elabora și a-și pune în aplicare politicile pentru sectorul energetic legate de tarifele de rețea și de alte tarife sau să elaboreze și să implementeze sisteme de finanțare a politicii energetice și partajarea costurilor, cu condiția ca politicile respective să fie nediscriminatorii și legale.
- (47) Prezenta directivă le conferă statele membre posibilitatea de a permite comunităților de energie ale cetățenilor să devină un operator de distribuție fie în temeiul regimului general, fie în calitate de așa-numit „operator de distribuție închis”. Odată ce unei comunități de energie a cetățenilor i se acordă statutul de operator de distribuție, aceasta ar trebui să se supună aceluși obligații ca operatorii de distribuție și ar trebui să i se aplice același tratament egal ca acestora. Dispozițiile prezentei directive referitoare la comunitățile de energie ale cetățenilor clarifică doar aspectele legate de exploatarea sistemului de distribuție care ar putea fi relevante pentru comunitățile de energie ale cetățenilor, în timp ce alte aspecte privind exploatarea sistemului de distribuție se aplică în conformitate cu dispozițiile privind operatorii de distribuție.

- (48) Facturile de energie sunt mijloace importante de informare a clienților finali. Pe lângă datele referitoare la consum și costuri, ele pot cuprinde și alte informații care îi ajută pe consumatori să își compare avantajele contractului actual cu alte oferte. Cu toate acestea, disensiunile legate de facturi sunt o cauză obișnuită a plângerilor consumatorilor, un factor care contribuie la înregistrarea constantă a unor niveluri scăzute ale satisfacției consumatorilor și ale implicării în sectorul energiei electrice. Prin urmare, este necesar ca facturile să devină mai clare și mai ușor de înțeles și să se asigure că facturile și informațiile de facturare afișează în mod vizibil un număr limitat de elemente care prezintă informații importante necesare pentru a permite consumatorilor să își regleze consumul de energie, să compare ofertele și să își schimbe furnizorii. Alte elemente de informare ar trebui să fie puse la dispoziția clienților finali în facturile lor ori împreună cu acestea sau să fie semnalate în cadrul acestora. Astfel de elemente ar trebui să fie afișate în factură sau într-un document separat anexat acesteia, sau factura ar trebui să conțină o trimitere la locul în care clientul final poate găsi cu ușurință informațiile relevante pe un site, prin intermediul unei aplicații sau prin alte mijloace.
- (49) Furnizarea periodică de informații de facturare exacte, bazate pe consumul real de energie electrică, facilitată de contorizarea inteligentă, este importantă pentru a ajuta clienții să își controleze consumul de energie electrică și costurile aferente. Cu toate acestea, clienții, în special clienții casnici, ar trebui să aibă acces la modalități flexibile de efectuare a plăților pentru facturile lor. De exemplu, clienților li s-ar putea furniza informații de facturare frecvente, aceștia plătind însă doar trimestrial, sau ar putea exista produse care presupun plata aceleiași sume de către client în fiecare lună, independent de consumul real.
- (50) Dispozițiile referitoare la facturare din Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁸⁾ ar trebui actualizate, simplificate și transferate în prezenta directivă, unde se potrivesc mai bine.
- (51) Statele membre ar trebui să încurajeze modernizarea rețelelor de distribuție, spre exemplu, prin introducerea de rețele inteligente care ar trebui construite astfel încât să încurajeze producerea descentralizată și eficiența energetică.
- (52) Implicarea consumatorilor necesită stimulente și tehnologii adecvate, precum sistemele de contorizare inteligentă. Sistemele de contorizare inteligentă abilitază consumatorii, deoarece le permit acestora să primească informații precise în timp aproape real cu privire la consumul sau producția lor și să își gestioneze consumul mai bine, să participe și să obțină beneficii de pe urma programelor și a altor servicii legate de consumul dispecerizabil, precum și să își reducă facturile la energie electrică. Sistemele de contorizare inteligentă le permite, de asemenea, operatorilor de distribuție să aibă o vizibilitate mai bună asupra rețelelor lor și, în consecință, să își reducă costurile de funcționare și de întreținere și să transfere aceste economii consumatorilor, prin aplicarea unor tarife mai mici de distribuție.
- (53) Atunci când se decide la nivel național asupra introducerii sistemelor de contorizare inteligentă, ar trebui să fie posibil ca această decizie să se bazeze pe o evaluare economică. Această evaluare economică ar trebui să țină seama de beneficiile pe termen lung ale introducerii sistemelor de contorizare inteligentă pentru consumatori și întregul lanț valoric, precum gestionarea mai bună a rețelei, planificarea mai exactă și identificarea pierderilor din rețea. În cazul în care evaluarea demonstrează că introducerea unor astfel de sisteme de măsurare este rentabilă doar în cazul consumatorilor cu un anumit consum de energie electrică, statele membre ar trebui să poată lua acest lucru în considerare atunci când introduc sisteme de contorizare inteligentă. Cu toate acestea, astfel de evaluări ar trebui să fie revizuite periodic, ca răspuns la schimbările semnificative ale ipotezelor subiacente, și cel puțin din patru în patru ani, având în vedere ritmul rapid al evoluțiilor tehnologice.
- (54) Statele membre care nu introduc în mod sistematic sisteme de contorizare inteligentă ar trebui să le ofere consumatorilor posibilitatea de a beneficia de instalarea unui contor inteligent, la cerere și în condiții echitabile și rezonabile, și ar trebui să le ofere toate informațiile relevante. În cazul în care nu dispun de contoare inteligente, consumatorii ar trebui să aibă dreptul de a avea contoare care îndeplinesc cerințele minime necesare pentru a le oferi informațiile de facturare prevăzute în prezenta directivă.

⁽⁸⁾ Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO L 315, 14.11.2012, p. 1).

- (55) Pentru a sprijini participarea activă a consumatorilor pe piețele de energie electrică, sistemele de contorizare inteligentă care urmează să fie introduse de statele membre pe teritoriile lor ar trebui să fie interoperabile și să poată furniza datele necesare pentru sistemele consumatorilor de gestionare a energiei. În acest sens, statele membre ar trebui să acorde atenția cuvenită utilizării standardelor relevante disponibile, inclusiv a celor care permit interoperabilitatea la nivelul modelului de date și al aplicației, a celor mai bune practici, precum și a importanței dezvoltării schimbului de date, a serviciilor de energie viitoare și inovatoare, a introducerii rețelelor inteligente și a pieței interne de energie electrică. În plus, sistemele de contorizare inteligentă introduse nu ar trebui să reprezinte un obstacol pentru schimbarea furnizorului și ar trebui să fie dotate cu funcționalități adecvate care să ofere consumatorilor acces în timp aproape real la datele referitoare la consumul propriu, să le permită să își adapteze consumul de energie electrică și, în măsura în care infrastructura de sprijin o permite, să își pună flexibilitatea la dispoziția rețelei și a întreprinderilor din domeniul energiei electrice, să fie recompensați pentru aceasta și să realizeze economii la facturile de energie electrică.
- (56) Un aspect esențial în ceea ce privește alimentarea clienților îl reprezintă accesul la date obiective și transparente privind consumul. În consecință, consumatorii ar trebui să aibă acces la datele proprii privind consumul și la prețurile asociate și la costurile serviciilor asociate consumului lor, astfel încât să poată invita concurenții să le prezinte o ofertă pe baza acestor informații. Consumatorii ar trebui, de asemenea, să aibă dreptul de a fi informați în mod corespunzător cu privire la consumul lor de energie electrică. Plățile anticipate ar trebui să nu îi dezavantajeze în mod disproporționat pe cei care le utilizează, iar diferitele sisteme de plată ar trebui să fie nediscriminatorii. Informațiile privind costurile energiei, furnizate consumatorilor la intervale de timp suficient de frecvente, ar stimula economisirea de energie, deoarece ar oferi clienților date care reflectă direct efectele investițiilor în eficiența energetică și ale schimbărilor comportamentului de consum. În acest sens, aplicarea deplină a Directivei 2012/27/UE va contribui la reducerea costurilor cu energia ale consumatorilor.
- (57) În prezent, în statele membre s-au elaborat sau sunt în curs de elaborare diferite modele de gestionare a datelor ca urmare a introducerii sistemelor de contorizare inteligentă. Indiferent de modelul de gestionare a datelor, este important ca statele membre să stabilească norme transparente în temeiul cărora datele să poată fi accesate în condiții nediscriminatorii, dar și să asigure cel mai înalt nivel de securitate cibernetică și de protecție a datelor și imparțialitatea entităților care prelucrează aceste date.
- (58) Statele membre ar trebui să ia măsurile necesare pentru protejarea clienților vulnerabili și afectați de sărăcie energetică în contextul pieței interne de energie electrică. Aceste măsuri pot fi diferite în funcție de situația specifică din statele membre în cauză și pot cuprinde măsuri în domeniul politicii sociale sau energetice legate de plata facturilor de energie electrică, de investiții în eficiența energetică a clădirilor rezidențiale sau de protecția consumatorilor, precum măsurile de protecție în caz de deconectare. Atunci când se furnizează un serviciu universal și micilor întreprinderi, măsurile pentru asigurarea furnizării acestui serviciu universal pot fi diferite în funcție de faptul dacă măsurile respective se concentrează pe clienții casnici sau pe întreprinderile mici.
- (59) Serviciile energetice sunt indispensabile pentru a asigura bunăstarea cetățenilor Uniunii. Serviciile de încălzire, răcire și iluminare, precum și energia necesară pentru funcționarea aparatelor electrice sunt esențiale pentru a garanta un standard de viață decent și sănătatea cetățenilor. În plus, accesul la aceste servicii energetice le oferă cetățenilor Uniunii șansa de a-și valorifica potențialul și sporește incluziunea socială. Gospodăriile afectate de sărăcie energetică nu își permit aceste servicii energetice din cauza unei combinații de factori: venituri mici, cheltuieli mari cu energia și eficiență energetică scăzută a locuințelor pe care le ocupă. Statele membre ar trebui să strângă informațiile corecte pentru a monitoriza numărul de gospodării afectate de sărăcie energetică. Efectuarea unor măsurători precise ar trebui să le permită statelor membre să identifice gospodăriile afectate de sărăcie energetică pentru a le oferi sprijin specific. Comisia ar trebui să sprijine în mod activ punerea în aplicare a dispozițiilor din prezenta directivă referitoare la sărăcia energetică prin înlesnirea schimbului de bune practici între statele membre.
- (60) Statele membre care sunt afectate de sărăcie energetică și nu au elaborat planuri naționale de acțiune sau alte cadre adecvate pentru a aborda sărăcia energetică ar trebui să elaboreze astfel de planuri naționale de acțiune sau alte cadre adecvate pentru a aborda sărăcia energetică, în vederea reducerii numărului clienților afectați de sărăcia energetică. Veniturile mici, cheltuielile mari cu energia și eficiența energetică scăzută a locuințelor sunt factori care trebuie avuți în vedere la stabilirea criteriilor de măsurare a sărăciei energetice. În orice caz, statele membre ar trebui să garanteze clienților vulnerabili și celor afectați de sărăcia energetică alimentarea cu energia necesară. În acest sens, ar putea fi utilizată o abordare integrată, de exemplu, în cadrul politicii energetice și sociale, iar măsurile ar putea include politici sociale sau îmbunătățiri ale performanței energetice a locuințelor. Prezenta directivă ar trebui să consolideze politicile naționale în favoarea clienților vulnerabili și a celor afectați de sărăcia energetică.

- (61) Operatorii de distribuție trebuie să integreze într-un mod rentabil noile instalații de producere a energiei electrice, în special instalațiile de producere a energiei electrice din surse regenerabile și noile sarcini, precum sarcinile generate de pompele de căldură și vehiculele electrice. În acest scop, operatorilor de distribuție ar trebui să li se ofere posibilitatea și stimulentele necesare pentru a utiliza servicii care folosesc resurse de energie descentralizate, precum consumul dispecerizabil și stocarea energiei, pe baza procedurilor pieței, pentru a-și exploata eficient rețelele și pentru a evita extinderile costisitoare ale rețelei. Statele membre ar trebui să instituie măsuri adecvate, de exemplu coduri de rețea și norme ale pieței la nivel național, și să stimuleze operatorii de distribuție prin tarife de rețea care nu creează obstacole în calea flexibilității sau a îmbunătățirii eficienței energetice în rețea. Statele membre ar trebui, de asemenea, să introducă planuri de dezvoltare a rețelei în cazul sistemelor de distribuție, pentru a sprijini integrarea instalațiilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile, pentru a facilita apariția instalațiilor de stocare și electrificarea sectorului transporturilor și pentru a furniza utilizatorilor sistemului informațiile adecvate în ceea ce privește extinderile sau modernizările prevăzute ale rețelei, deoarece, în prezent, în majoritatea statelor membre nu există o astfel de procedură.
- (62) Operatorii de distribuție nu ar trebui să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei. În noua organizare a pieței energiei electrice, serviciile de stocare a energiei ar trebui să fie competitive și bazate pe piață. În consecință, ar trebui evitată subvenționarea încrucișată între stocarea de energie și funcțiile reglementate de distribuție sau de transport. O astfel de restricție privind dreptul de proprietate asupra instalațiilor de stocare a energiei are rolul de a preveni denaturarea concurenței, de a elimina riscul de discriminare, de a garanta accesul echitabil la serviciile de stocare a energiei pentru toți participanții la piață și de a promova utilizarea eficace și eficientă a instalațiilor de stocare a energiei, dincolo de exploatarea sistemului de distribuție sau de transport. Această cerință ar trebui să fie interpretată și aplicată în conformitate cu drepturile și principiile stabilite în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („carta”), în special cu libertatea de a desfășura o activitate comercială și cu dreptul de proprietate, garantate în temeiul articolelor 16 și 17 din cartă.
- (63) Atunci când instalațiile de stocare a energiei sunt componente de rețea complet integrate care nu sunt utilizate pentru echilibrare sau pentru gestionarea congestiilor, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare în acest sens, acestea nu ar trebui să fie supuse aceluiași limitări stricte impuse operatorilor de sistem de a deține, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata aceste instalații. Astfel de componente de rețea complet integrate pot să includă instalații de stocare a energiei precum condensatori sau volanți care furnizează servicii importante pentru securitatea și fiabilitatea rețelei și contribuie la sincronizarea între diferitele părți ale sistemului.
- (64) Pentru a face progrese către un sector al energiei electrice complet decarbonizat fără emisii, este necesar să se facă progrese în ceea ce privește stocarea sezonieră a energiei. O astfel de stocare sezonieră a energiei este un element care ar servi drept instrument pentru exploatarea sistemului electroenergetic, pentru a permite ajustarea atât pe termen scurt, cât și sezonieră, pentru a face față variabilității producerii energiei electrice din surse regenerabile și contingențelor asociate acestor orizonturi.
- (65) Accesul nediscriminatoriu la rețelele de distribuție determină accesul la clienți la nivelul pieței cu amănuntul. Pentru asigurarea unor condiții de concurență echitabile la nivelul pieței cu amănuntul, activitățile operatorilor de distribuție ar trebui, prin urmare, monitorizate, în scopul de a împiedica operatorii de distribuție să profite de integrarea lor verticală în ceea ce privește poziția lor concurențială pe piață, în special în raport cu clienții casnici și cu clienții mici necasnici.
- (66) În cazul în care se utilizează un sistem de distribuție închis pentru a asigura eficiența optimă a furnizării integrate care necesită standarde specifice de exploatare sau în cazul în care un sistem de distribuție închis este menținut în principal pentru a fi utilizat de către proprietarul sistemului, ar trebui să fie posibil ca operatorul de distribuție să fie scutit de obligațiile care ar reprezenta o sarcină administrativă inutilă din cauza naturii speciale a relației dintre operatorul de distribuție și utilizatorii sistemului. Platformele industriale, comerciale sau de servicii comune, precum clădirile aparținând gărilor, aeroporturile, spitalele, campingurile mari cu facilități integrate sau platformele industriale chimice pot să includă sisteme de distribuție închise datorită caracterului specializat al operațiunilor acestora.
- (67) Fără o separare efectivă a rețelilor de activitățile de producere și de furnizare (separare efectivă), există riscul inerent al discriminării, nu doar în ceea ce privește exploatarea rețelei, ci și în privința stimulării întreprinderilor integrate pe verticală de a investi în mod corespunzător în propriile rețele.

- (68) Separarea efectivă poate fi asigurată doar prin eliminarea stimulării întreprinderilor integrate pe verticală de a exercita o discriminare asupra concurenților în ceea ce privește accesul la rețea și investițiile. Separarea proprietății, care implică desemnarea proprietarului rețelei ca operator de sistem și independența sa față de orice interes legat de furnizare și producere, reprezintă cu certitudine o modalitate eficace și sigură de soluționare a conflictului de interese inerent și de a garanta siguranța alimentării cu energie electrică. Din acest motiv, în rezoluția sa din 10 iulie 2007 referitoare la perspectivele privind piețele interne ale gazelor naturale și de energie electrică, Parlamentul European a considerat separarea proprietății la nivelul transportului ca fiind instrumentul cel mai eficient de promovare a investițiilor în infrastructură, într-un mod nediscriminatoriu, precum și a unui acces echitabil la rețea pentru noii intrați pe piață și a transparenței pieței. În cadrul separării proprietății, statelor membre ar trebui să li se solicite să se asigure că aceeași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul de a exercita controlul asupra unui producător sau asupra unui furnizor și de a exercita, în același timp, controlul sau vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra vreunui sistem de transport. În mod reciproc, controlul asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport ar trebui să excludă posibilitatea exercitării controlului sau a unui drept asupra unui producător sau asupra unui furnizor. Respectând aceste limite, un producător sau un furnizor ar trebui să poată avea un pachet minoritar de acțiuni în cadrul unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport.
- (69) Orice sistem de separare ar trebui să reușească să elimine orice conflict de interese între producători, furnizori și operatorii de transport și de sistem în vederea creării de stimulente pentru investițiile necesare și a garantării accesului noilor operatori pe piață pe baza unui regim de reglementare transparent și eficient și nu ar trebui să creeze un regim de reglementare excesiv de oneros pentru autoritățile de reglementare.
- (70) Întrucât separarea proprietății necesită, în anumite situații, restructurarea întreprinderilor, statelor membre care decid să pună în aplicare separarea proprietății ar trebui să li se acorde timp suplimentar pentru punerea în aplicare a dispozițiilor relevante. Datorită legăturilor verticale dintre sectoarele energiei electrice și gazelor naturale, dispozițiile cu privire la separare ar trebui să se aplice în ambele sectoare.
- (71) În cadrul separării proprietății, în vederea garantării independenței depline a activităților de exploatare a rețelelor de interese legate de producere și de furnizare și în scopul împiedicării schimburilor de informații confidențiale, aceeași persoană nu ar trebui să fie simultan membru în consiliul de administrație al unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport și în cel al unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare. Din același motiv, aceeași persoană nu ar trebui să fie abilitată să numească membri în consiliile de administrație ale unui operator de transport și de sistem sau ale unui sistem de transport și să exercite controlul sau orice drept asupra unui producător sau asupra unui furnizor.
- (72) Înființarea unui operator de sistem sau a unui operator de transport independent față de orice interes legat de furnizare și producere ar trebui să permită întreprinderilor integrate pe verticală să își mențină dreptul de proprietate asupra activelor rețelei, asigurând, în același timp, o separare efectivă a intereselor, cu condiția ca respectivul operator de sistem independent sau respectivul operator de transport independent să desfășoare toate activitățile specifice unui operator de sistem și cu condiția existenței unor reglementări detaliate și a unor mecanisme ample de supraveghere exercitată de autoritățile de reglementare.
- (73) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, întreprinderea proprietară a unui sistem de transport făcea parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a opta între separarea proprietății și înființarea unui operator de sistem sau a unui operator de transport independent de interesele legate de furnizare și de producere.
- (74) În vederea protejării pe deplin a intereselor acționarilor întreprinderilor integrate pe verticală, statele membre ar trebui să poată opta pentru punerea în aplicare a separării proprietății fie prin cesiune directă, fie prin divizarea acțiunilor întreprinderii integrate în acțiuni ale întreprinderii care este proprietară a rețelei și acțiuni ale întreprinderii de furnizare și de producere, cu condiția respectării obligațiilor care rezultă în urma separării proprietății.
- (75) Eficacitatea deplină a soluțiilor privind înființarea unui operator de sistem independent sau a unui operator de transport independent ar trebui să fie asigurată prin intermediul unor norme suplimentare specifice. Normele privind operatorii de transport independenți propun un cadru de reglementare adecvat pentru a garanta concurența loială, investiții suficiente, accesul pentru noii operatori pe piață și integrarea piețelor energiei electrice. Separarea efectivă prin intermediul unor dispoziții privind operatorii de transport independenți ar trebui să se bazeze pe un pilon de măsuri organizaționale și măsuri referitoare la guvernarea operatorilor de transport și de sistem și pe un pilon de măsuri legate de investiții, de conectarea la rețea a noilor capacități de producere și de integrarea pieței prin cooperare regională. Independența operatorilor de transport ar trebui de asemenea asigurată, inter alia, prin anumite perioade de „răcire” în care să nu se exercite nicio activitate de conducere sau altă activitate relevantă prin care se acordă acces la aceleași informații care ar fi putut fi obținute dintr-o poziție de conducere în întreprinderea integrată pe verticală.

- (76) Statele membre au dreptul să opteze pentru separarea deplină a proprietății pe teritoriu. În cazul în care statul membru și-a exercitat un astfel de drept, o întreprindere nu are dreptul să înființeze un operator de sistem independent sau un operator de transport independent. În plus, întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare nu pot, direct sau indirect, să exercite controlul sau vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem dintr-un stat membru care a optat pentru separarea juridică deplină a proprietății.
- (77) Punerea în aplicare a separării efective ar trebui să respecte principiul nediscriminării dintre sectorul public și cel privat. În acest scop, aceeași persoană nu ar trebui să aibă posibilitatea de a exercita controlul sau orice drept, încălcând normele de separare a proprietății sau opțiunea operatorului de sistem independent, în mod exclusiv sau în comun, asupra alcătuirii, votului sau deciziei atât ale organelor operatorilor de transport și de sistem sau ale sistemelor de transport, cât și ale organelor producătorului sau furnizorului. În ceea ce privește separarea proprietății și opțiunea operatorului de sistem independent, cu condiția ca statul membru în cauză să poată demonstra respectarea cerințelor relevante, ar putea exista două organisme publice de control separate care să poată controla activitățile de producere și de furnizare, pe de o parte, și activitățile legate de transport, pe de altă parte.
- (78) Separarea efectivă deplină a activităților legate de rețea de cele de furnizare și de producere ar trebui să se aplice pe întregul teritoriu al Uniunii, atât întreprinderilor din Uniune, cât și celor din afara ei. Pentru a asigura faptul că activitățile legate de rețea și cele de furnizare și de producere, pe întregul teritoriu al Uniunii, rămân independente unele față de celelalte, autoritățile de reglementare ar trebui împuternicite să poată refuza certificarea operatorilor de transport și de sistem care nu respectă normele privind separarea. În vederea asigurării unei aplicări coerente a normelor privind separarea pe întregul teritoriu al Uniunii, autoritățile de reglementare ar trebui să ia în considerare avizele Comisiei în cea mai mare măsură posibilă atunci când iau decizii privind certificarea. De asemenea, în vederea asigurării respectării obligațiilor internaționale ale Uniunii, precum și a solidarității și securității energetice în cadrul Uniunii, Comisia ar trebui să aibă dreptul să emită un aviz privind certificarea în ceea ce privește un proprietar al unui sistem de transport sau un operator de transport și de sistem care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe țări terțe.
- (79) Procedurile de autorizare nu ar trebui să creeze o sarcină administrativă disproporționată față de mărimea și impactul potențial al producătorilor. Procedurile de autorizare inutile de lungi pot constitui o barieră în calea accesului noilor operatori pe piață.
- (80) Autoritățile de reglementare trebuie să poată să ia decizii cu privire la toate aspectele relevante de reglementare, pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței interne de energie electrică și trebuie să fie pe deplin independente față de orice alt interes public sau privat. Aceasta nu exclude controlul judiciar și exercitarea controlului parlamentar în conformitate cu dreptul constituțional al statelor membre. De asemenea, aprobarea bugetului autorităților de reglementare de către legiuitorul național nu constituie un obstacol în calea autonomiei bugetare. Dispozițiile referitoare la autonomia execuției bugetului alocat autorității de reglementare ar trebui să fie puse în aplicare în cadrul definit de legislația și de normele bugetare naționale. Contribuind la independența autorităților de reglementare față de orice interes politic sau economic printr-un sistem de rotație corespunzător, statele membre ar trebui să poată lua în considerare în mod corespunzător disponibilitatea resurselor umane sau mărimea consiliului.
- (81) Autoritățile de reglementare ar trebui să aibă posibilitatea de a stabili sau de a aproba tarifele sau metodele de calcul al tarifelor, pe baza propunerii operatorului de transport și de sistem sau a operatorului (operatorilor) de distribuție sau pe baza unei propuneri convenite de acest (acești) operator(i) și de utilizatorii rețelei. În îndeplinirea acestor atribuții, autoritățile de reglementare ar trebui să se asigure de faptul că tarifele de transport și de distribuție sunt nediscriminatorii și reflectă costurile și ar trebui să țină cont de costurile de rețea marginale evitate pe termen lung, ca urmare a producerii distribuite și a măsurilor de gestionare a cererii.
- (82) Autoritățile de reglementare ar trebui fie să stabilească sau să aprobe tarife individuale de rețea pentru rețelele de transport și de distribuție, fie să stabilească o metodologie, ori ambele. În orice caz, ar trebui să se fie preservată independența autorităților de reglementare în ceea ce privește stabilirea tarifelor de rețea în temeiul articolului 57 alineatul (4) litera (b) punctul (ii).
- (83) Autoritățile de reglementare ar trebui să se asigure că operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție iau măsurile adecvate pentru ca rețeaua lor să fie mai rezilientă și mai flexibilă. În acest scop, ar trebui să monitorizeze performanța operatorilor respectivi pe baza unor indicatori precum capacitatea operatorilor de transport și de sistem și a operatorilor de distribuție de a exploata linia prin tehnica „dynamic line rating” (determinarea în timp real a puterii maxime care poate circula pe o linie pentru a nu depăși limita termică), dezvoltarea monitorizării la distanță și a controlului în timp real al stațiilor electrice, reducerea pierderilor în rețea și frecvența și durata întreruperilor curentului electric.

- (84) Autoritățile de reglementare ar trebui să poată emite decizii obligatorii în ceea ce privește întreprinderile din domeniul energiei electrice, precum și să impună sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare împotriva întreprinderilor din domeniul energiei electrice care nu își respectă obligațiile sau să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni întreprinderilor respective. În acest scop, autoritățile de reglementare ar trebui să poată solicita informații relevante din partea întreprinderilor din domeniul energiei electrice, să poată întreprinde investigații adecvate și suficiente și să poată soluționa litigii. Autorităților de reglementare ar trebui să li se confere, de asemenea, competența de a decide, independent de aplicarea normelor în materie de concurență, cu privire la măsurile corespunzătoare care să garanteze beneficii clienților prin intermediul promovării unei concurențe efective, necesare unei funcționări corespunzătoare a pieței interne de energie electrică.
- (85) Autoritățile de reglementare ar trebui să se coordoneze reciproc în îndeplinirea sarcinilor lor, pentru a se asigura că Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică (denumită în continuare „ENTSO pentru energie electrică”), Entitatea europeană a operatorilor de distribuție (denumită în continuare „entitatea OSD UE”) și centrele de coordonare regionale respectă obligațiile care le revin în temeiul cadrului de reglementare al pieței interne de energie electrică, precum și deciziile Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) instituită prin Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁹⁾. Având în vedere extinderea responsabilităților operaționale ale ENTSO pentru energie electrică, ale entității OSD UE și ale centrelor de coordonare regionale, este necesar să se consolideze supravegherea entităților care operează la nivelul Uniunii sau la nivel regional. Autoritățile de reglementare ar trebui să se consulte reciproc și să își coordoneze activitatea de supraveghere pentru a identifica în comun cazurile de nerespectare de către ENTSO pentru energie electrică, entitatea OSD UE și centrele de coordonare regionale a obligațiilor care le revin.
- (86) Autoritățile de reglementare ar trebui, de asemenea, să aibă competența să contribuie la asigurarea unor standarde ridicate ale obligațiilor de serviciu universal și public, în conformitate cu principiile legate de deschiderea pieței, la asigurarea protecției clienților vulnerabili și la asigurarea unei eficiențe depline a măsurilor de protecție a consumatorilor. Dispozițiile respective nu ar trebui să aducă atingere competențelor Comisiei cu privire la aplicarea normelor în materie de concurență, inclusiv cu privire la examinarea fuziunilor de dimensiune europeană, și nici normelor cu privire la piața internă, cum ar fi normele referitoare la libera circulație a capitalurilor. Organismul independent la care o parte afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul să introducă o cale de atac ar putea fi o instanță competentă să efectueze un control judiciar.
- (87) Prezenta directivă și Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁰⁾ nu privează statele membre de posibilitatea de a-și elabora și publica propriile politici energetice la nivel național. Reiese astfel că, în funcție de mecanismele constituționale naționale, ar putea fi de competența statelor membre să stabilească cadrul de politică în care autoritățile de reglementare trebuie să funcționeze, de exemplu în ceea ce privește siguranța alimentării. Cu toate acestea, orientările privind politica energetică generală prezentate de statele membre nu trebuie să afecteze independența și autonomia autorităților de reglementare.
- (88) Regulamentul (UE) 2019/943 prevede posibilitatea Comisiei de a adopta orientări sau coduri de rețea în scopul atingerii gradului necesar de armonizare. Aceste orientări și coduri de rețea sunt măsuri obligatorii de punere în aplicare și în privința anumitor dispoziții din prezenta directivă, reprezintă un instrument util care poate fi adaptat rapid atunci când este necesar.
- (89) Statele membre și părțile contractante la Tratatul de instituire a Comunității Energiei ⁽¹¹⁾ ar trebui să coopereze strâns cu privire la toate aspectele care privesc dezvoltarea unei regiuni integrate de comercializare a energiei electrice și nu ar trebui să ia nicio măsură care pune în pericol integrarea în continuare a piețelor energiei electrice sau siguranța alimentării cu energie electrică a statelor membre și a părților contractante.
- (90) Prezenta directivă ar trebui citită împreună cu Regulamentul (UE) 2019/943, care stabilește principiile esențiale ale noii organizări a pieței energiei electrice, care va permite recompensarea mai bună a flexibilității, va oferi semnale de preț adecvate și va asigura dezvoltarea unor piețe pe termen scurt integrate și funcționale. Regulamentul (UE) 2019/943 stabilește, de asemenea, noi norme în diverse domenii, inclusiv în ceea ce privește mecanismele de asigurare a capacității și cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem.

⁽⁹⁾ Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (a se vedea pagina 22 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽¹⁰⁾ Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 94).

⁽¹¹⁾ JO L 198, 20.7.2006, p. 18.

- (91) Prezentă directivă respectă drepturile fundamentale și este în conformitate cu principiile recunoscute în cartă. În mod corespunzător, prezenta directivă ar trebui să fie interpretată și aplicată în conformitate cu respectivele drepturi și principii, în special cu dreptul la protecția datelor cu caracter personal garantat de articolul 8 din cartă. Este esențial ca orice prelucrare a datelor cu caracter personal în temeiul prezentei directive să respecte Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹²⁾.
- (92) În vederea asigurării gradului minim de armonizare necesar în vederea atingerii obiectivului prezentei directive, competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE ar trebui delegată Comisiei pentru a stabili norme în ceea ce privește limitele atribuțiilor autorităților de reglementare de a coopera între ele și cu ACER și care să stabilească detaliile procedurii de respectare a codurilor de rețea și a orientărilor. Este deosebit de important ca, în cursul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți, și ca respectivele consultări să se desfășoare în conformitate cu principiile stabilite în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare ⁽¹³⁾. În special, pentru a asigura participarea egală la pregătirea actelor delegate, Parlamentul European și Consiliul primesc toate documentele în același timp cu experții din statele membre, iar experții acestor instituții au acces în mod sistematic la reuniunile grupurilor de experți ale Comisiei însărcinate cu pregătirea actelor delegate.
- (93) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a prezentei directive, Comisiei ar trebui să i se confere competențe de executare pentru a stabili cerințele de interoperabilitate a serviciilor energetice și proceduri nediscriminatorii și transparente de accesare a datelor înregistrate de contoare, a datelor privind consumul, precum și a datelor necesare pentru schimbarea furnizorului de către client, pentru consumul dispecerizabil și pentru alte servicii. Respectivele competențe ar trebui exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁴⁾.
- (94) Atunci când se aplică o derogare în temeiul articolului 66 alineatul (3), (4) sau (5), derogarea ar trebui să privească, de asemenea, toate dispozițiile din prezenta directivă care au un caracter auxiliar în raport cu oricare dintre dispozițiile de la care a fost acordată derogarea sau care necesită aplicarea în prealabil a oricăreia dintre aceste dispoziții.
- (95) Dispozițiile din Directiva 2012/27/UE referitoare la piețele de energie electrică, precum dispozițiile privind contorizarea și facturarea energiei electrice, consumul dispecerizabil, repartizarea prioritară și accesul la rețea pentru cogenerarea de înaltă eficiență se actualizează prin dispozițiile prezentei directive și ale Regulamentului (UE) 2019/943. Prin urmare, Directiva 2012/27/UE ar trebui modificată în consecință.
- (96) Întrucât obiectivul prezentei directive, și anume crearea unei piețe interne a energiei electrice pe deplin operaționale, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de statele membre, dar, având în vedere amploarea și efectele sale, poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la respectivul articol, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestui obiectiv.
- (97) În conformitate cu Declarația politică comună din 28 septembrie 2011 a statelor membre și a Comisiei privind documentele explicative ⁽¹⁵⁾, statele membre s-au angajat ca, în cazurile justificate, să transmită împreună cu notificarea măsurilor lor de transpunere unul sau mai multe documente care să explice relația dintre componentele unei directive și părțile corespunzătoare din instrumentele naționale de transpunere. În ceea ce privește prezenta directivă, legiuitorul consideră că transmiterea unor astfel de documente este justificată.
- (98) Obligația de a transpune prezenta directivă în dreptul intern ar trebui să se limiteze la dispozițiile care reprezintă o modificare de substanță în raport cu Directiva 2009/72/CE. Transpunerea dispozițiilor care nu au făcut obiectul unor modificări este obligatorie în temeiul Directivei 2009/72/CE.
- (99) Prezentă directivă nu ar trebui să aducă atingere obligațiilor care revin statelor membre în ceea ce privește termenul de transpunere în dreptul intern și data de aplicare a Directivei 2009/72/CE prevăzute în anexa III,

⁽¹²⁾ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

⁽¹³⁾ JO L 123, 12.5.2016, p. 1.

⁽¹⁴⁾ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).

⁽¹⁵⁾ JO C 369, 17.12.2011, p. 14.

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

OBIECT ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Obiectul

Prezenta directivă stabilește norme comune pentru producerea, transportul, distribuția, stocarea energiei și furnizarea energiei electrice, precum și dispoziții privind protecția consumatorilor, în vederea creării, în Uniune, a unor piețe de energie electrică cu adevărat integrate, competitive, axate pe consumator, flexibile, echitabile și transparente.

Prin valorificarea avantajelor unei piețe integrate, prezenta directivă urmărește să asigure prețuri și costuri ale energiei accesibile și transparente pentru consumatori, un grad înalt de siguranță a alimentării cu energie electrică și o tranziție lină către un sistem energetic sustenabil cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Prezenta directivă stabilește norme esențiale referitoare la organizarea și funcționarea sectorului energiei electrice al Uniunii, în special norme privind abilitarea și protecția consumatorilor, privind accesul deschis la piața integrată, privind accesul terților la infrastructura de transport și de distribuție, cerințele în materie de separare și norme privind independența autorităților de reglementare ale statelor membre.

Prezenta directivă stabilește, de asemenea, modalitățile de cooperare între statele membre, autoritățile de reglementare și operatorii de transport și de sistem în vederea realizării unei piețe electrice complet interconectate care să sporească integrarea energiei electrice din surse regenerabile, concurența liberă și siguranța alimentării.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. „client” înseamnă clientul angro și final de energie electrică;
2. „client angro” înseamnă persoana fizică sau juridică care cumpără energie electrică în vederea revânzării în interiorul sau în exteriorul sistemului în cadrul căruia este stabilită persoana respectivă;
3. „client final” înseamnă clientul care cumpără energie electrică pentru uz propriu;
4. „client casnic” înseamnă clientul care cumpără energie electrică pentru propriul consum casnic, exclusiv activități comerciale sau profesionale;
5. „client necasnic” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce cumpără energie electrică nedestinată propriului consum casnic, inclusiv producători, clienți industriali, întreprinderi mici și mijlocii, societăți și clienți angro;
6. „microîntreprindere” înseamnă o întreprindere care are mai puțin de 10 angajați și a cărei cifră de afaceri anuală și/sau al cărei total al bilanțului anual nu depășește 2 milioane EUR;
7. „întreprindere mică” înseamnă o întreprindere care are mai puțin de 50 angajați și a cărei cifră de afaceri anuală și/sau al cărei total al bilanțului anual nu depășește 10 milioane EUR;
8. „client activ” înseamnă un client final, sau un grup de clienți finali ce acționează împreună, care consumă sau stochează energie electrică produsă în spațiile pe care le deține situate în zone limitate sau, atunci când statele membre permit acest lucru, în alte spații, sau care vinde energie electrică autoprodusă sau participă la programe de flexibilitate sau de eficiență energetică, cu condiția ca activitățile respective să nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională;
9. „piețe de energie electrică” înseamnă piețe de energie electrică, inclusiv piețele nereglementate și bursele de energie electrică, piețele pentru comercializarea de energie, capacități, servicii de echilibrare și servicii de sistem în toate intervalele de timp, inclusiv piețele la termen, piețele pentru ziua următoare și piețele intrazilnice;

10. „participant la piață” înseamnă un participant la piață, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 25 din Regulamentul (UE) 2019/943;
11. „comunitate de energie a cetățenilor” înseamnă o entitate juridică care:
 - (a) este bazată pe o participare voluntară și deschisă și este controlată efectiv de către membri sau acționari persoane fizice, autorități locale, inclusiv municipalități, sau întreprinderi mici;
 - (b) are ca principal obiectiv oferirea unor avantaje de mediu, economice sau sociale pentru membrii sau acționarii săi sau pentru zonele locale în care funcționează, mai degrabă decât acela de a genera profituri financiare; și
 - (c) se poate implica în producere, inclusiv producerea din surse regenerabile, distribuție, furnizare, consum, agregare, stocarea energiei, servicii de eficiență energetică, sau în servicii de încărcare pentru autovehicule electrice ori poate să furnizeze alte servicii energetice membrilor sau acționarilor săi;
12. „furnizare” înseamnă vânzarea, inclusiv revânzarea, de energie electrică către clienți;
13. „contract de furnizare a energiei electrice” înseamnă un contract pentru furnizarea de energie electrică, dar care nu cuprinde instrumente derivate din domeniul energiei electrice;
14. „instrument derivat din domeniul energiei electrice” înseamnă un instrument financiar menționat la punctul 5, 6 sau 7 din secțiunea C a anexei I la Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁶⁾, care are legătură cu domeniul energiei electrice;
15. „contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice” înseamnă un contract de furnizare a energiei electrice între un furnizor și un client final care reflectă variația de preț pe piețele la vedere, inclusiv pe piețele pentru ziua următoare și intrazilnice, la intervale cel puțin egale cu frecvența închiderii pieței;
16. „comision pentru încetarea contractului” înseamnă un comision sau o penalitate impus(ă) clienților de către furnizori sau de către participanții la piață implicați în agregare la încetarea unui contract de furnizare de energie electrică sau de servicii;
17. „comision pentru schimbare” înseamnă un comision sau o penalitate impus(ă), direct sau indirect, clienților de către furnizori, participanții la piață implicați în agregare sau operatorii de sistem pentru schimbarea furnizorilor sau a participanților la piață implicați în agregare, inclusiv comisioanele pentru încetarea contractului;
18. „agregare” înseamnă o funcție îndeplinită de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile mai multor clienți sau energia electrică produsă de mai multe surse în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piață de energie electrică;
19. „agregator independent” înseamnă un participant la piață implicat în agregare și care nu este afiliat furnizorului clientului său;
20. „consum dispecerizabil” înseamnă modificarea sarcinii electrice de către clienții finali față de modelele lor normale sau curente de consum ca reacție la semnalele pieței, inclusiv ca reacție la prețurile energiei electrice care variază în funcție de oră sau la stimulentele financiare, sau ca reacție la acceptarea ofertei clientului final de a vinde reducerea sau creșterea cererii la un anumit preț pe o piață organizată definită la articolul 2 punctul 4 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei ⁽¹⁷⁾, în mod individual sau prin agregare;
21. „informații de facturare” înseamnă informațiile furnizate în factura unui client final, cu excepția unei solicitări de plată;
22. „contor convențional” înseamnă un contor analog sau electronic care nu are capacitatea atât de a transmite, cât și de a primi date;
23. „sistem de contorizare inteligentă” înseamnă un sistem electronic care poate măsura cantitatea de energie electrică introdusă în rețea sau consumul de energie electrică din rețea și care oferă mai multe informații decât un contor convențional și poate transmite și primi date în scopuri de informare, monitorizare și control, utilizând o formă de comunicații electronice;

⁽¹⁶⁾ Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE (JO L 173, 12.6.2014, p. 349).

⁽¹⁷⁾ Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei din 17 decembrie 2014 privind raportarea de date, pentru punerea în aplicare a articolului 8 alineatele (2) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie (JO L 363, 18.12.2014, p. 121).

24. „interoperabilitate” înseamnă, în contextul contorizării inteligente, capacitatea a două sau mai multe rețele, sisteme, dispozitive, aplicații sau componente energetice sau de comunicații de a lucra în corelație, de a schimba și de a utiliza informații în vederea îndeplinirii funcțiilor prevăzute;
25. „interval de decontare a dezechilibrelor” înseamnă interval de decontare a dezechilibrelor, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 15 din Regulamentul (UE) 2019/943;
26. „timp aproape real” înseamnă, în contextul contorizării inteligente, o perioadă scurtă de timp, de obicei de ordinul secundelor sau până la intervalul de decontare a dezechilibrelor de pe piața națională;
27. „cele mai bune tehnici disponibile” înseamnă, în contextul protecției și securității datelor într-un mediu de contorizare inteligentă, tehnicile cele mai eficiente, avansate și adecvate din punct de vedere practic pentru a asigura, în principiu, temeiul pentru respectarea normelor Uniunii în materie de protecție și de securitate a datelor;
28. „distribuție” înseamnă transportul de energie electrică în sisteme de distribuție de înaltă, medie și joasă tensiune, în vederea livrării energiei electrice către clienți, dar fără a include și furnizarea;
29. „operator de distribuție” înseamnă persoana fizică sau juridică care răspunde de exploatarea, de întreținerea și, dacă este necesar, de dezvoltarea sistemului de distribuție într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acestuia cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii de distribuție de energie electrică;
30. „eficiență energetică” înseamnă raportul dintre performanța, serviciile, bunurile sau energia obținute și energia consumată în acest scop;
31. „energie din surse regenerabile” sau „energie regenerabilă” înseamnă energie din surse regenerabile nefosile, respectiv energie eoliană, solară (solară termică și solară fotovoltaică) și geotermală, energie ambientală, energia mareelor, a valurilor și alte tipuri de energie a oceanelor, energie hidroelectrică, biomasă, gaz de depozit, gaz provenit din instalațiile de epurare a apelor uzate și biogaz;
32. „producere distribuită” înseamnă instalațiile de producere conectate la sistemul de distribuție;
33. „punct de reîncărcare” înseamnă o interfață care este capabilă să încarce, pe rând, câte un vehicul electric sau să schimbe, pe rând, câte o baterie a unui vehicul electric;
34. „transport” înseamnă transportul de energie electrică în rețeaua interconectată de foarte înaltă și de înaltă tensiune, în scopul livrării energiei electrice către clienții finali sau către distribuitori, dar fără a include și furnizarea;
35. „operator de transport și de sistem” înseamnă persoana fizică sau juridică care răspunde de exploatarea, de întreținerea și, dacă este necesar, de dezvoltarea sistemului de transport într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acestuia cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii de transport de energie electrică;
36. „utilizator al sistemului” înseamnă persoana fizică sau juridică ce alimentează un sistem de transport sau de distribuție sau care este deservită de un astfel de sistem;
37. „producere” înseamnă producerea de energie electrică;
38. „producător” înseamnă persoana fizică sau juridică care produce energie electrică;
39. „capacitate de interconexiune” înseamnă echipamentul folosit pentru interconectarea sistemelor electrice;
40. „sistem interconectat” înseamnă mai multe sisteme de transport și de distribuție legate între ele prin intermediul uneia sau mai multor capacități de interconexiune;
41. „linie directă” înseamnă fie o linie electrică care leagă un amplasament de producere izolat de un client izolat, fie o linie electrică care leagă un producător și o întreprindere de energie electrică în scopul alimentării directe a unităților, filialelor și clienților proprii;
42. „mic sistem izolat” înseamnă orice sistem cu un consum mai mic de 3 000 GWh în anul 1996, în cazul căruia mai puțin de 5 % din consumul anual se obține prin interconectarea cu alte sisteme;

43. „mic sistem conectat” înseamnă orice sistem cu un consum mai mic de 3 000 GWh în anul 1996, în cazul căruia mai mult de 5 % din consumul anual se obține prin interconectarea cu alte sisteme;
44. „congestie” înseamnă congestie, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 4 din Regulamentul (UE) 2019/943;
45. „echilibrare” înseamnă echilibrare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 10 din Regulamentul (UE) 2019/943;
46. „energie de echilibrare” înseamnă energie de echilibrare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2019/943;
47. „parte responsabilă cu echilibrarea” înseamnă parte responsabilă cu echilibrarea, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 14 din Regulamentul (UE) 2019/943;
48. „serviciu de sistem” înseamnă orice serviciu necesar pentru exploatarea sistemelor de transport sau de distribuție, inclusiv serviciile de echilibrare și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, dar fără a include și gestionarea congestiilor;
49. „serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenței” înseamnă un serviciu utilizat de un operator de transport și de sistem sau de un operator de distribuție pentru reglajul tensiunii în regim staționar, pentru injecții rapide de curent reactiv, pentru inerție pentru stabilitatea rețelei locale, pentru curentul de scurtcircuit, capacitatea de pornire cu surse proprii și capacitatea de funcționare în regim insularizat;
50. „centru de coordonare regional” înseamnă un centru de coordonare regional înființat în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2019/943;
51. „componente de rețea complet integrate” înseamnă componente de rețea care sunt integrate în sistemul de transport sau de distribuție, inclusiv instalații de stocare, și sunt utilizate numai în scopul de a asigura o funcționare sigură și fiabilă a sistemului de transport sau de distribuție și nu pentru echilibrare sau gestionarea congestiilor;
52. „întreprindere integrată din domeniul energiei electrice” înseamnă o întreprindere integrată pe verticală sau o întreprindere integrată pe orizontală;
53. „întreprindere integrată pe verticală” înseamnă o întreprindere sau un grup de întreprinderi din domeniul energiei electrice în care aceeași persoană sau aceleași persoane este (sunt) îndreptățită (îndreptățite), direct sau indirect, să exercite controlul și care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de transport sau de distribuție și cel puțin una dintre activitățile de producere sau de furnizare;
54. „întreprindere integrată pe orizontală” înseamnă o întreprindere din domeniul energiei electrice care desfășoară cel puțin una dintre următoarele activități: producere în scopul vânzării, transport, distribuție sau furnizare, precum și o altă activitate fără legătură cu sectorul energiei electrice;
55. „întreprindere conexă” înseamnă o întreprindere afiliată, în sensul definiției de la articolul 2 punctul 12 din Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁸⁾, precum și întreprinderile care aparțin acelorași acționari;
56. „control” înseamnă orice drepturi, contracte sau orice alte mijloace care conferă, separat sau în combinație, ținând cont de circumstanțele de drept sau de fapt implicate, posibilitatea exercitării unei influențe decisive asupra unei întreprinderi, în special prin:
 - (a) dreptul de proprietate sau dreptul de folosință integrală sau parțială asupra activelor unei întreprinderi;
 - (b) drepturi sau contracte care conferă o influență decisivă asupra structurii, voturilor sau deciziilor organelor unei întreprinderi;
57. „întreprindere din domeniul energiei electrice” înseamnă persoana fizică sau juridică care desfășoară cel puțin una dintre următoarele activități: producere, transport, distribuție, agregare, consum dispecerizabil, stocare de energie, furnizare sau cumpărare de energie electrică și care are atribuții comerciale, tehnice sau de întreținere legate de aceste activități, fără a include însă clienții finali;
58. „siguranță” înseamnă atât siguranța alimentării cu energie electrică și a furnizării de energie electrică, cât și siguranța tehnică;

⁽¹⁸⁾ Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului (JO L 182, 29.6.2013, p. 19).

59. „stocare de energie” înseamnă, în sistemul de energie electrică, amânarea utilizării finale a energiei electrice pentru un moment ulterior momentului generării, sau transformarea energiei electrice într-o formă de energie care poate fi stocată, stocarea energiei respective și reconversia ulterioară a energiei respective în energie electrică sau utilizarea acesteia în alt vector energetic;
60. „instalație de stocare a energiei” înseamnă, în sistemul de energie electrică, o instalație în care are loc stocarea energiei.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE ORGANIZARE A SECTORULUI ENERGIEI ELECTRICE

Articolul 3

O piață de energie electrică competitivă, axată pe consumator, flexibilă și nediscriminatorie

- (1) Statele membre se asigură că dreptul lor intern nu împiedică în mod nejustificat schimburile comerciale transfrontaliere de energie electrică, participarea consumatorilor, inclusiv prin consumul dispecerizabil, investițiile în producerea, în special variabilă și flexibilă, a energiei electrice, stocarea energiei sau implementarea electromobilității ori dezvoltarea de capacități de interconexiune noi între statele membre, precum și că prețurile la energia electrică reflectă cererea și oferta reale.
- (2) Atunci când dezvoltă capacități de interconexiune noi, statele membre țin seama de obiectivele de interconectare în materie de energie electrică prevăzute la articolul 4 litera (d) punctul 1 din Regulamentul (UE) 2018/1999.
- (3) Statele membre se asigură că nu există obstacole nejustificate în cadrul pieței interne de energie electrică în ceea ce privește intrarea pe piață, funcționarea pieței și ieșirea de pe piață, fără a aduce atingere competențelor rezervate statelor membre în relațiile cu țări terțe.
- (4) Statele membre asigură condiții de concurență echitabile, în urma cărora întreprinderile din domeniul energiei electrice fac obiectul unui tratament, unor norme și unor tarife transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special în privința responsabilității în materie de echilibrare, al accesului la piețele angro, al accesului la date, al proceselor de schimbare a furnizorului și al regimurilor de facturare precum și, după caz, al acordării de licențe.
- (5) Statele membre asigură respectarea de către participanții la piață din țări terțe care își desfășoară activitatea în cadrul pieței interne de energie electrică a dreptului Uniunii și a dreptului intern aplicabile, inclusiv a normelor referitoare la politica de mediu și de securitate.

Articolul 4

Libertatea de a alege furnizorul

Statele membre garantează că toți clienții au dreptul să își aleagă furnizorul de la care cumpără energie electrică și că toți clienții au dreptul să încheie mai multe contracte de furnizare a energiei electrice în același timp, cu condiția să se stabilească punctele necesare de conectare și de contorizare.

Articolul 5

Prețuri de furnizare bazate pe piață

- (1) Furnizorii sunt liberi să stabilească prețul la care furnizează energia electrică clienților. Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a asigura concurența efectivă între furnizori.
- (2) Statele membre asigură protecția clienților casnici afectați de sărăcie energetică și a celor vulnerabili, în temeiul articolelor 28 și 29, prin intermediul politicii sociale sau prin alte mijloace decât intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice.
- (3) Prin derogare de la alineatele (1) și (2), statele membre pot utiliza intervenții publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice către clienții casnici vulnerabili sau afectați de sărăcia energetică. Astfel de intervenții publice se supun condițiilor prevăzute la alineatele (4) și (5).
- (4) Intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice:
- (a) urmăresc un interes economic general și nu depășesc ceea ce este necesar în vederea atingerii respectivului interes economic general;

- (b) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și verificabile;
- (c) garantează accesul egal la clienți al întreprinderilor din domeniul energiei electrice din Uniune;
- (d) au o durată limitată și sunt proporționale în ceea ce privește beneficiarii lor;
- (e) nu au drept rezultat costuri suplimentare pentru participanții la piață într-un mod discriminatoriu.

(5) Orice stat membru care aplică intervenții publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol respectă, de asemenea, articolul 3 alineatul (3) litera (d) și articolul 24 din Regulamentul (UE) 2018/1999, indiferent dacă în statul membru în cauză există un număr semnificativ de gospodării afectate de sărăcie energetică.

(6) În scopul unei perioade de tranziție în care să se instaureze o concurență efectivă între furnizori în ceea ce privește contractele de furnizare a energiei electrice și să se ajungă la o stabilire a prețurilor cu amănuntul pe deplin eficace, bazată pe piață, pentru energia electrică, în conformitate cu alineatul (1), statele membre pot utiliza intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice către clienții casnici și către microîntreprinderile care nu beneficiază de intervenții publice în temeiul alineatului (3).

(7) Intervențiile publice utilizate în temeiul alineatului (6) respectă criteriile stabilite la alineatul (4) și:

- (a) sunt însoțite de un set de măsuri pentru a asigura o concurență efectivă și de o metodologie de evaluare a progreselor înregistrate în privința măsurilor respective;
- (b) sunt stabilite în baza unei metodologii care asigură un tratament nediscriminatoriu al furnizorilor;
- (c) sunt stabilite la un preț care depășește costul, la un nivel la care poate exista o concurență efectivă în ceea ce privește prețurile;
- (d) sunt concepute astfel încât să reducă la minimum orice impact negativ asupra pieței angro de energie electrică;
- (e) se asigură că toți beneficiarii unor astfel de intervenții publice au posibilitatea de a alege oferte competitive de pe piață și sunt direct informați, cel puțin în fiecare trimestru, cu privire la disponibilitatea ofertelor și a economiilor pe piața competitivă, în special cu privire la contractele de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice, și se asigură că acestora li se acordă asistență pentru a migra la o ofertă bazată pe piață;
- (f) se asigură că, în temeiul articolelor 19 și 21, toți beneficiarii unei astfel de intervenții publice au dreptul de a avea contoare inteligente și li se oferă astfel de contoare, care sunt instalate fără costuri inițiale suplimentare pentru client, sunt direct informați de posibilitatea instalării de contoare inteligente și li se acordă asistența necesară;
- (g) nu conduc la o subvenționare încrucișată directă între clienții alimentați la prețurile de pe piața liberă și cei alimentați la prețurile de furnizare reglementate.

(8) Statele membre notifică Comisiei măsurile luate în conformitate cu alineatele (3) și (6), în termen de o lună de la adoptarea acestora și le pot aplica imediat. Notificarea este însoțită de o explicație a motivelor pentru care obiectivul urmărit nu putea fi atins într-o măsură satisfăcătoare cu ajutorul altor instrumente, a modului în care sunt îndeplinite cerințele prevăzute la alineatele (4) și (7) și a efectelor măsurilor notificate asupra concurenței. Notificarea descrie categoriile de beneficiari, durata măsurilor și numărul clienților casnici afectați de măsuri și explică modul în care au fost stabilite prețurile reglementate.

(9) Până la 1 ianuarie 2022 și 1 ianuarie 2025, statele membre prezintă Comisiei rapoarte privind punerea în aplicare a prezentului articol, necesitatea și proporționalitatea intervențiilor publice în temeiul prezentului articol, precum și o evaluare a progreselor înregistrate în direcția asigurării unei concurențe efective între furnizori și a tranziției către prețuri bazate pe piață. Statele membre care aplică prețuri reglementate în conformitate cu alineatul (6) raportează cu privire la respectarea condițiilor prevăzute la alineatul (7), inclusiv cu privire la respectarea lor de către furnizorii care au obligația de a aplica astfel de intervenții, precum și cu privire la impactul prețurilor reglementate asupra finanțelor furnizorilor respectivi.

(10) Până la 31 decembrie 2025, Comisia analizează și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare a prezentului articol în scopul de a se ajunge la stabilirea bazată pe piață a prețurilor cu amănuntul pentru energia electrică, raport care este însoțit sau urmat de o propunere legislativă, dacă este cazul. Propunerea legislativă poate include o dată de încetare a aplicării prețurilor reglementate.

*Articolul 6***Accesul terților**

- (1) Statele membre asigură punerea în aplicare, pentru toți clienții, a unui sistem de acces al părților terțe la sistemele de transport și de distribuție. Acest sistem de acces, bazat pe tarife publicate, este pus în aplicare în mod obiectiv și fără discriminare între utilizatorii sistemului. Statele membre asigură faptul că aceste tarife sau metodologiile care stau la baza calculării lor sunt aprobate, în conformitate cu articolul 59, înainte de intrarea lor în vigoare și că aceste tarife și metodologiile, în cazul în care sunt aprobate doar metodologiile, sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.
- (2) Operatorul de transport și de sistem sau operatorul de distribuție poate refuza accesul în cazul în care nu dispune de capacitățile necesare. Refuzul se justifică în mod corespunzător, în special având în vedere articolul 9, și se întemeiază pe criterii obiective, justificate din punct de vedere tehnic și economic. Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile de reglementare ale statelor membre respective se asigură că aceste criterii sunt aplicate în mod consecvent și că utilizatorul sistemului căruia i-a fost refuzat accesul poate utiliza o procedură de soluționare alternativă a litigiilor. Autoritățile de reglementare se asigură, de asemenea, dacă este cazul și dacă accesul este refuzat, că operatorul de transport și de sistem sau operatorul de distribuție oferă informații relevante privind măsurile care ar fi necesare pentru consolidarea rețelei. Informațiile respective se furnizează în toate cazurile în care s-a refuzat accesul la punctele de reincărcare. Părții care solicită aceste informații i se poate impune plata unei taxe rezonabile, care să reflecte costul furnizării informațiilor respective.
- (3) Prezentul articol se aplică de asemenea comunităților de energie ale cetățenilor care administrează rețele de distribuție.

*Articolul 7***Linii directe**

- (1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite:
- (a) tuturor producătorilor și întreprinderilor de energie electrică stabiliți pe teritoriul lor să alimenteze propriile unități, filiale și clienți prin intermediul unei linii directe, fără a face obiectul unor proceduri administrative sau costuri disproporționate;
 - (b) tuturor clienților stabiliți pe teritoriul lor să fie alimentați, individual sau în comun, printr-o linie directă de către producătorii și întreprinderile de energie electrică.
- (2) Statele membre stabilesc criteriile de acordare a autorizațiilor de construire a liniilor directe pe teritoriul lor. Criteriile respective trebuie să fie obiective și nediscriminatorii.
- (3) Posibilitatea de a furniza energie electrică printr-o linie directă, prevăzută la alineatul (1) din prezentul articol, nu afectează posibilitatea de a încheia contracte de furnizare a energiei electrice în conformitate cu articolul 6.
- (4) Statele membre pot condiționa autorizarea construirii unei linii directe fie de refuzul accesului la sistem în baza, după caz, a articolului 6, fie de deschiderea unei proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul articolului 60.
- (5) Statele membre pot refuza autorizarea unei linii directe în cazul în care acordarea unei astfel de autorizații ar obstrucționa aplicarea dispozițiilor privind obligațiile de serviciu public de la articolul 9. Un astfel de refuz se motivează în mod corespunzător.

*Articolul 8***Procedura de autorizare pentru noi capacități**

- (1) Pentru construirea de noi capacități de producere, statele membre adoptă o procedură de autorizare care se desfășoară după criterii obiective, transparente și nediscriminatorii.
- (2) Statele membre stabilesc criteriile de acordare a autorizațiilor pentru construirea de capacități de producere pe teritoriul lor. Pentru stabilirea unor criterii adecvate, statele membre iau în considerare:
- (a) siguranța și securitatea sistemelor electrice, a instalațiilor și a echipamentelor asociate;
 - (b) protecția sănătății și siguranței publice;
 - (c) protecția mediului;

- (d) ocuparea terenurilor și alegerea amplasamentelor;
 - (e) utilizarea domeniului public;
 - (f) eficiența energetică;
 - (g) natura surselor primare;
 - (h) caracteristicile specifice solicitantului, cum ar fi capacitățile tehnice, economice și financiare;
 - (i) conformitatea cu măsurile adoptate în temeiul articolului 9;
 - (j) contribuția capacităților de producere la realizarea obiectivului global al Uniunii ca energia din surse regenerabile să reprezinte cel puțin 32 % din consumul final brut de energie al Uniunii în 2030, obiectiv menționat la articolul 3 alineatul (1) din Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁹⁾;
 - (k) contribuția capacităților de producere la reducerea emisiilor; și
 - (l) alternativele la construirea unei noi capacități de producere, cum ar fi soluțiile privind consumul dispecerizabil și stocarea energiei.
- (3) Statele membre se asigură că există proceduri de autorizare specifice, simplificate și fluidizate pentru producerea mică și descentralizată și/sau producerea distribuită, care iau în considerare dimensiunea lor limitată și impactul lor potențial.

Statele membre pot elabora orientări pentru procedura de autorizare specifică. Autoritățile de reglementare sau alte autorități naționale competente, inclusiv autoritățile de planificare, revizuiesc aceste orientări și pot recomanda modificări.

În cazul în care au stabilit proceduri specifice de autorizare pentru utilizarea terenurilor, care să se aplice noilor proiecte majore de infrastructură în domeniul capacității de producere, statele membre includ, după caz, construcția de noi capacități de producere în domeniul de aplicare al acestor proceduri, pe care le aplică într-un mod nediscriminatoriu și într-un interval adecvat.

(4) Procedurile și criteriile de autorizare sunt făcute publice. Solicitanții sunt informați cu privire la motivele oricărui refuz de acordare a autorizației. Motivele trebuie să fie obiective, nediscriminatorii, bine întemeiate și pe deplin fundamentate. De asemenea, solicitanților le sunt puse la dispoziție căi de atac.

Articolul 9

Obligațiile de serviciu public

(1) Fără a aduce atingere alineatului (2), pe baza organizării lor instituționale și cu respectarea principiului subsidiarității, statele membre se asigură că întreprinderile din domeniul energiei electrice funcționează în conformitate cu principiile prezentei directive, în vederea realizării unei piețe de energie electrică concurențiale, sigure și durabile din punctul de vedere al protecției mediului, și se abțin de la orice discriminare în ceea ce privește drepturile sau obligațiile acestor întreprinderi.

(2) Ținând seama pe deplin de dispozițiile relevante din TFUE, în special de articolul 106, statele membre pot impune întreprinderilor din sectorul energiei electrice, în interesul economic general, obligații de serviciu public referitoare la siguranță, inclusiv siguranța alimentării cu energie electrică, regularitatea, calitatea și prețul furnizărilor, precum și protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, energia din surse regenerabile și protecția climei. Aceste obligații sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și ușor de verificat și garantează întreprinderilor din domeniul energiei electrice din Uniune accesul egal la consumatorii naționali. Obligațiile de serviciu public care vizează stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice respectă cerințele prevăzute la articolul 5 din prezenta directivă.

(3) Acordarea de compensații financiare, alte forme de compensare sau drepturi exclusive de către un stat membru în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute la alineatul (2) de la prezentul articol sau în vederea furnizării serviciului universal, astfel cum este prevăzut la articolul 27, se realizează într-un mod nediscriminatoriu și transparent.

(4) La transpunerea prezentei directive, statele membre informează Comisia cu privire la toate măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu universal și de serviciu public, inclusiv protecția consumatorului și protecția mediului, precum și cu privire la posibilul lor efect asupra concurenței pe plan național și internațional, indiferent dacă aceste măsuri necesită sau nu o derogare de la prezenta directivă. Ulterior, statele membre notifică Comisiei, din doi în doi ani, orice modificare adusă măsurilor respective, indiferent dacă respectivele modificări necesită sau nu o derogare de la prezenta directivă.

⁽¹⁹⁾ Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (JO L 328, 21.12.2018, p. 82).

(5) Statele membre pot decide să nu aplice articolele 6, 7 și 8 din prezenta directivă, în măsura în care aplicarea acestora ar obstrucționa, de drept sau de fapt, îndeplinirea obligațiilor impuse întreprinderilor din domeniul energiei electrice în interesul economic general și dezvoltarea comerțului nu ar fi afectată atât de mult încât să contravină intereselor Uniunii. Interesele Uniunii cuprind, între altele, concurența referitoare la clienți, în conformitate cu articolul 106 din TFUE și cu prezenta directivă.

CAPITOLUL III

ABILITAREA ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Articolul 10

Drepturi contractuale de bază

(1) Statele membre asigură faptul că toți clienții finali au dreptul de a-și procura energie electrică de la un furnizor, indiferent de statul membru în care este înregistrat furnizorul, cu condiția ca acesta din urmă să fie de acord și să respecte normele aplicabile de comercializare și de echilibrare. În acest sens, statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că procedurile administrative nu sunt discriminatorii față de furnizorii înregistrați deja în alt stat membru.

(2) Fără a aduce atingere normelor Uniunii privind protecția consumatorilor, în special Directivei 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁰⁾ și Directivei 93/13/CEE a Consiliului ⁽²¹⁾, statele membre garantează clienților finali drepturile prevăzute la alineatele (3)-(12) din prezentul articol.

(3) Clienții finali au dreptul de a încheia cu furnizorul lor un contract care să specifice:

- (a) identitatea și adresa furnizorului;
- (b) serviciile furnizate, nivelul de calitate a serviciilor oferit, precum și termenul prevăzut pentru racordarea inițială;
- (c) tipurile de servicii de întreținere oferite;
- (d) mijloacele prin care se pot obține informații actualizate privind toate tarifele aplicabile, taxele de întreținere și pachetele de produse sau servicii;
- (e) durata contractului, condițiile de reînnoire și de încetare a contractelor și a serviciilor, inclusiv a produselor sau serviciilor oferite în același pachet cu serviciile respective, și a contractului, precum și dacă este posibilă încetarea fără comision a contractului;
- (f) eventualele compensații și formule de rambursare care se aplică în cazul în care nu sunt îndeplinite nivelurile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte sau realizate cu întârziere;
- (g) modalitățile pentru a iniția o procedură de soluționare alternativă a litigiilor în conformitate cu articolul 26;
- (h) informații privind drepturile consumatorilor, inclusiv informații privind gestionarea plângerilor și toate informațiile menționate la prezentul alineat, comunicate în mod clar în facturi sau pe pagina de internet a întreprinderii din domeniul energiei electrice.

Condițiile trebuie să fie echitabile și se comunică în prealabil. În toate cazurile, informațiile menționate se comunică înainte de încheierea sau de confirmarea contractului. Atunci când contractul este încheiat prin intermediari, informațiile menționate la prezentul alineat sunt furnizate, de asemenea, înainte de încheierea contractului.

Clienții finali primesc un rezumat al principalelor condiții contractuale într-un mod vizibil și într-un limbaj concis și simplu.

(4) Clienților finali li se notifică în mod corespunzător orice intenție de modificare a condițiilor contractuale și aceștia sunt informați, în momentul notificării, cu privire la dreptul de a rezilia contractul. Furnizorii notifică clienților lor, într-un mod transparent și ușor de înțeles, orice ajustare a prețului de furnizare, precum și motivele și condițiile prealabile

⁽²⁰⁾ Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 304, 22.11.2011, p. 64).

⁽²¹⁾ Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, 21.4.1993, p. 29).

ale ajustării și sfera de aplicare a acesteia, în mod direct și în timp util, cu cel puțin două săptămâni și, în ceea ce îi privește pe clienții casnici, cu cel puțin o lună înainte de intrarea în vigoare a ajustării. Statele membre garantează clienților finali dreptul de a rezilia contractele în cazul în care nu acceptă noile condiții contractuale sau ajustări ale prețului de furnizare notificate de către furnizor.

(5) Furnizorii comunică clienților finali informații transparente privind prețurile și tarifele practicate, precum și privind condițiile generale de acces la serviciile de energie electrică și de utilizare a acestora.

(6) Furnizorii pun la dispoziția clienților finali o gamă largă de modalități de plată. Aceste modalități de plată nu fac deosebire în mod nejustificat între clienți. Orice diferență în ceea ce privește comisioanele aferente metodelor de plată sau sistemelor de plată anticipată trebuie să fie obiectivă, nediscriminatorie și proporțională și nu depășește costurile directe suportate de beneficiarul plății pentru utilizarea unei anumite metode de plată sau a unui sistem de plată anticipată, în conformitate cu articolul 62 din Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²²⁾.

(7) În temeiul alineatului (6), clienților casnici care au acces la sisteme de plată anticipată nu li se creează un dezavantaj prin sistemele de plată anticipată.

(8) Furnizorii oferă clienților finali condiții generale echitabile și transparente, care sunt prezentate într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguități și care nu includ bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienților, ca de exemplu documentația contractuală excesivă. Clienții sunt protejați împotriva metodelor de vânzare incorecte sau înșelătoare.

(9) Clienții finali au dreptul să beneficieze de servicii de calitate și de o bună gestionare a plângerilor de către furnizorii lor. Furnizorii gestionează plângerile într-un mod simplu, echitabil și prompt.

(10) Clienții finali sunt informați cu privire la drepturile de care dispun în materie de serviciu universal, atunci când au acces la serviciul universal în temeiul dispozițiilor adoptate de statele membre în aplicarea articolului 27.

(11) Furnizorii comunică clienților casnici informații adecvate cu privire la alternativele la debransare cu suficient timp înainte de data prevăzută a debransării. Aceste măsuri alternative pot să privească surse de sprijin pentru evitarea debransării, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanță în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru gestionarea datoriilor sau moratorii privind debransarea și nu constituie un cost suplimentar pentru clienții care se confruntă cu riscul debransării.

(12) Furnizorii transmit clienților finali un decont final de lichidare după schimbarea furnizorului, în termen de cel mult șase săptămâni de la schimbarea furnizorului.

Articolul 11

Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice

(1) Statele membre garantează că cadrul național de reglementare le permite furnizorilor să ofere contracte de energie electrică la prețuri dinamice. Statele membre garantează clienților finali care au un contor inteligent instalat posibilitatea de a solicita încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice cel puțin unui furnizor și oricărui furnizor care are peste 200 000 de clienți finali.

(2) Statele membre garantează clienților finali primirea din partea furnizorilor a tuturor informațiilor referitoare la avantajele, costurile și riscurile pe care le prezintă astfel de contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice și garantează că furnizorii sunt obligați să furnizeze clienților finali informații în consecință, inclusiv cu privire la necesitatea de a avea instalat un contor de energie electrică adecvat. Autoritățile de reglementare monitorizează evoluțiile pieței, evaluează riscurile pe care le pot implica noile produse și servicii și iau măsuri în privința practicilor abuzive.

(3) Înainte de a trece un client final la un contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice, furnizorii obțin acordul clientului în cauză.

⁽²²⁾ Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO L 337, 23.12.2015, p. 35).

(4) Timp de cel puțin 10 ani de la momentul în care devin disponibile contractele de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice, statele membre sau autoritățile lor de reglementare monitorizează și publică un raport anual privind principalele noutăți legate de aceste contracte, inclusiv ofertele de pe piață și impactul asupra facturilor consumatorilor și, în mod expres, nivelul volatilității prețurilor.

Articolul 12

Dreptul de a schimba furnizorul și norme referitoare la comisioanele pentru schimbare

(1) Schimbarea furnizorului sau a participantului la piață implicat în agregare se realizează în cel mai scurt timp posibil. Statele membre se asigură că un client care dorește să schimbe furnizorii sau participanții la piață implicați în agregare, cu respectarea condițiilor contractuale, are dreptul la o astfel de schimbare în termen de cel mult trei săptămâni de la data solicitării. Nu mai târziu de 2026, procesul tehnic de schimbare a furnizorului nu trebuie să dureze mai mult de 24 ore și trebuie să fie posibil în orice zi lucrătoare.

(2) Statele membre se asigură că cel puțin clienților casnici și întreprinderilor mici nu li se impune niciun comision pentru schimbare.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), statele membre pot permite furnizorilor sau participanților la piață implicați în agregare să perceapă comisioane de încetare a contractului clienților care reziliază de bună voie contractele de furnizare a energiei electrice pe durată determinată cu prețuri fixe înainte de ajungerea la termen a acestora, cu condiția ca aceste comisioane să facă parte dintr-un contract pe care clientul l-a încheiat de bună voie și să fie comunicate clar clientului înainte încheierea contractului. Astfel de comisioane trebuie să fie proporționale și nu depășesc pierderile economice directe cauzate de client furnizorului sau participantului la piață implicat în agregare prin încetarea contractului, inclusiv costurile oricărui pachete de investiții sau de servicii deja furnizate clientului în cadrul respectivului contract. Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe aparține furnizorului sau participantului la piață implicat în agregare, iar admisibilitatea comisioanelor de încetare a contractului este monitorizată de autoritatea de reglementare sau de o altă autoritate națională competentă.

(4) Statele membre se asigură că dreptul de a schimba furnizorul sau participantul la piață implicat în agregare este acordat tuturor clienților într-un mod nediscriminatoriu la nivel de costuri, efort și timp.

(5) Clienții casnici au dreptul să participe la sisteme de schimbare colectivă a furnizorilor. Statele membre elimină toate obstacolele administrative sau în materie de reglementare pentru schimbarea colectivă a furnizorilor, oferind, în același timp, un cadru care să garanteze protecția consumatorilor în cea mai mare măsură posibilă, pentru a evita orice practici abuzive.

Articolul 13

Contractul de agregare

(1) Statele membre garantează tuturor clienților dreptul să achiziționeze și să vândă servicii de energie electrică, inclusiv de agregare, altele decât cele de furnizare, independent de contractul lor de furnizare de energie electrică și de la o întreprindere din domeniul energiei electrice pe care o pot alege.

(2) Statele membre se asigură că, în cazul în care un client final dorește să încheie un contract de agregare, respectivul client final are acest drept fără să fie necesar consimțământul întreprinderilor din domeniul energiei electrice.

Statele membre se asigură că participanții la piață implicați în agregare informează pe deplin clienții cu privire la clauzele și condițiile contractuale pe care le oferă acestora.

(3) Statele membre garantează clienților finali dreptul de a primi gratuit, cel puțin o dată pentru fiecare perioadă de facturare, în cazul în care clientul solicită acest lucru, toate datele relevante referitoare la consumul dispecerizabil sau datele referitoare la energia electrică furnizată și vândută.

(4) Statele membre se asigură că drepturile menționate la alineatele (2) și (3) se acordă tuturor clienților finali într-un mod nediscriminatoriu în ceea ce privește costurile, efortul sau timpul. În special, statele membre se asigură că furnizorul nu le impune clienților obligații, proceduri sau tarife tehnice și administrative discriminatorii în funcție de încheierea sau nu de către aceștia a unui contract cu un participant la piață implicat în agregare.

*Articolul 14***Instrumente de comparare**

(1) Statele membre se asigură că cel puțin clienții casnici și microîntreprinderile cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh au acces gratuit la cel puțin un instrument de comparare a ofertelor furnizorilor, inclusiv a ofertelor de contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Clienții sunt informați cu privire la existența unor astfel de instrumente în facturile lor sau în documente alăturate acestora sau prin alte mijloace. Astfel de instrumentele îndeplinesc cel puțin următoarele cerințe:

- (a) sunt independente de participanții pe piață și asigură faptul că întreprinderile din domeniul energiei electrice beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor;
- (b) menționează clar cine sunt proprietarii lor, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentele, și informații cu privire la modul de finanțare a instrumentelor;
- (c) stabilesc și expun criteriile clare și obiective pe care se bazează compararea, inclusiv serviciile;
- (d) utilizează un limbaj clar și lipsit de ambiguitate;
- (e) furnizează informații clare și actualizate și precizează momentul ultimei actualizări;
- (f) sunt accesibile persoanelor cu dizabilități, fiind ușor de identificat, funcționale, ușor de înțeles și stabile;
- (g) pun la dispoziție o procedură eficientă pentru raportarea informațiilor incorecte cu privire la ofertele publicate; și
- (h) realizează comparații, limitând datele personale solicitate la datele strict necesare pentru comparație.

Statele membre se asigură că cel puțin un instrument acoperă întreaga piață. În cazul în care piața este acoperită de mai multe instrumente, respectivele instrumente includ o gamă cât mai cuprinzătoare posibil din punct de vedere practic de oferte de energie electrică care acoperă o parte semnificativă a pieței și, în cazul în care respectivele instrumente nu acoperă complet piața, o declarație clară în acest sens, înaintea afișării rezultatelor.

(2) Instrumentele menționate la alineatul (1) pot fi gestionate de orice entitate, inclusiv de societăți private și de autorități sau organisme publice.

(3) Statele membre desemnează o autoritate competentă care să fie responsabilă cu lansarea unor mărci de încredere pentru instrumente de comparare care să îndeplinească cerințele stabilite la alineatul (1), precum și cu asigurarea îndeplinirii în continuare, de către instrumentele de comparare cu o marcă de încredere, a cerințelor stabilite la alineatul (1). Autoritatea respectivă este independentă de toți participanții la piață și de toți operatorii instrumentelor de comparare.

(4) Statele membre pot impune ca instrumentele de comparare menționate la alineatul (1) să includă criterii comparative referitoare la natura serviciilor oferite de furnizori.

(5) Orice instrument care compară ofertele participanților la piață este eligibil să i se acorde certificarea de marcă de încredere în conformitate cu prezentul articol în mod voluntar și nediscriminatoriu.

(6) Prin derogare de la alineatele (3) și (5), statele membre pot opta să nu dispună eliberarea mărcilor de încredere pentru instrumentele de comparare în cazul în care o autoritate publică sau un organism public furnizează un instrument de comparare care îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1).

*Articolul 15***Clienți activi**

(1) Statele membre garantează clienților finali dreptul de a acționa în calitate de clienți activi, fără să li se aplice obligații, proceduri și tarife tehnice sau administrative disproporționate sau discriminatorii, și nici tarife de rețea care nu reflectă costurile.

(2) Statele membre garantează clienților activi:

- (a) dreptul de a opera fie direct, fie prin agregare;
- (b) dreptul de a vinde energie electrică autoprodusă, inclusiv prin contracte de achiziție de energie electrică;

- (c) dreptul de a participa la mecanisme de flexibilitate și la scheme de eficiență energetică;
 - (d) dreptul de a delega unui terț gestionarea instalațiilor necesare pentru desfășurarea activităților lor, inclusiv instalarea, exploatarea, prelucrarea datelor și întreținerea, fără ca terțul să fie considerat drept un client activ;
 - (e) aplicarea unor tarife de rețea transparente, nediscriminatorii și care reflectă costurile, calculate separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea, în conformitate cu articolul 59 alineatul (9) din prezenta directivă și cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943, asigurându-se că acestea contribuie în mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului;
 - (f) responsabilitatea din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, aceștia sunt părți responsabile cu echilibrarea sau delegă responsabilitatea lor în materie de echilibrare în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (3) Statele membre pot să prevadă, în dreptul lor intern, dispoziții de reglementare diferite pentru clienții activi la nivel individual și pentru cei care acționează în comun, cu condiția ca toate drepturile și obligațiile în temeiul prezentului articol să se aplice tuturor clienților activi. Orice diferență de tratament aplicat clienților activi care acționează în comun trebuie să fie proporțională și justificată în mod corespunzător.
- (4) Statele membre care au sisteme existente care nu fac un calcul separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea nu acordă drepturi noi în cadrul acestor sisteme după 31 decembrie 2023. În orice caz, clienții care fac obiectul sistemelor existente au posibilitatea de a opta în orice moment pentru un nou sistem care face un calcul separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea ca bază de calcul al tarifelor de rețea.
- (5) Statele membre garantează clienților activi care dețin o instalație de stocare a energiei:
- (a) că au dreptul la racordarea la rețea într-un termen rezonabil de la solicitare, cu condiția ca toate condițiile necesare să fie îndeplinite, cum ar fi responsabilitatea în materie de echilibrare și contorizarea adecvată;
 - (b) că nu li se aplică taxe duble și nici tarife de rețea pentru energia electrică stocată rămasă în spațiile lor sau atunci când furnizează servicii de flexibilitate operatorilor de sistem;
 - (c) că nu li se aplică obligații sau taxe disproporționate aferente acordării licențelor;
 - (d) că au dreptul să furnizeze mai multe servicii simultan, dacă acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic.

Articolul 16

Comunități de energie ale cetățenilor

- (1) Statele membre stabilesc un cadru de reglementare favorabil pentru comunitățile de energie ale cetățenilor, prin care se asigură că:
- (a) participarea la o comunitate de energie a cetățenilor este posibilă și voluntară;
 - (b) membrilor sau acționarilor unei comunități de energie a cetățenilor li se permite să părăsească comunitatea, caz în care se aplică articolul 12;
 - (c) membrii sau acționarii unei comunități de energie a cetățenilor nu își pierd drepturile și obligațiile de clienți casnici sau de clienți activi;
 - (d) sub rezerva unei compensații echitabile, astfel cum este evaluată de autoritatea de reglementare, operatorii de distribuție relevanți cooperează cu comunitățile de energie ale cetățenilor pentru a facilita transferurile de energie electrică în cadrul comunităților de energie ale cetățenilor;
 - (e) comunităților de energie ale cetățenilor li se aplică proceduri și tarife nediscriminatorii echitabile, proporționale și transparente, inclusiv privind înregistrarea și acordarea licențelor, și al unor tarife de rețea transparente, nediscriminatorii și care reflectă costurile, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943, asigurându-se că acestea contribuie în mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului.

(2) Statele membre pot prevedea în cadrul de reglementare favorabil în ceea ce privește comunitățile de energie ale cetățenilor că acestea:

- (a) sunt deschise participării transfrontaliere;
- (b) au dreptul de a deține, de a înființa, de a cumpăra sau de a închiria rețele de distribuție, precum și de a le gestiona în mod autonom sub rezerva condițiilor prevăzute la alineatul (4) din prezentul articol;
- (c) beneficiază de scutirile prevăzute la articolul 38 alineatul (2).

(3) Statele membre se asigură în ceea ce privește comunitățile de energie ale cetățenilor că acestea:

- (a) au acces la toate piețele de energie electrică, fie direct, fie prin agregare, în mod nediscriminatoriu;
- (b) beneficiază de un tratament nediscriminatoriu și proporțional în ceea ce privește activitățile, drepturile și obligațiile lor în calitate de clienți finali, producători, furnizori, operatori de distribuție sau participanți la piață implicați în agregare;
- (c) sunt responsabile din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, acestea sunt părți responsabile cu echilibrarea sau delegează responsabilitatea lor în materie de echilibrare în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/943;
- (d) în ceea ce privește consumul de energie electrică autoprodusă, comunitățile de energie ale cetățenilor au regimul de clienți activi în conformitate cu articolul 15 alineatul (2) litera (e);
- (e) au dreptul să organizeze în cadrul comunității de energie a cetățenilor partajarea de energie electrică produsă de unități de producere deținute de comunitate, sub rezerva altor cerințe prevăzute în prezentul articol și cu condiția ca membrii comunității să își mențină drepturile și obligațiile în calitate de clienți finali.

În sensul literei (e) de la primul paragraf, în cazul în care energia electrică este partajată, acest fapt nu afectează tarifele și taxele de rețea aplicabile, în conformitate cu o analiză cost-beneficii transparentă a resurselor de energie distribuite realizată de autoritatea națională competentă.

(4) Statele membre pot decide să acorde comunităților de energie ale cetățenilor dreptul de a gestiona rețele de distribuție în zona lor de exploatare și să definească procedurile relevante, fără a aduce atingere capitolului IV sau altor norme și reglementări care se aplică operatorilor de distribuție. În cazul în care se acordă un astfel de drept, statele membre se asigură în ceea ce privește comunitățile de energie ale cetățenilor că acestea:

- (a) au dreptul de a încheia un contract cu privire la exploatarea rețelei în cauză cu un operator de distribuție relevant sau cu un operator de transport și de sistem la care este conectată rețeaua lor;
- (b) fac obiectul unor tarife de rețea adecvate la punctele de conectare dintre rețeaua în cauză și rețeaua de distribuție din afara comunității de energie a cetățenilor și că astfel de tarife de rețea se calculează separat pentru energia electrică introdusă în rețeaua de distribuție și pentru energia electrică consumată din rețeaua de distribuție în afara comunității de energie a cetățenilor, în conformitate cu articolul 59 alineatul (7);
- (c) nu discriminează și nu prejudiciază clienții care rămân conectați la sistemul de distribuție.

Articolul 17

Consumul dispecerizabil prin agregare

(1) Statele membre permit și încurajează participarea consumului dispecerizabil prin agregare. Statele membre permit clienților finali, inclusiv celor care oferă consum dispecerizabil prin agregare, să participe pe toate piețele de energie electrică, alături de producători, într-un mod nediscriminatoriu.

(2) Statele membre se asigură că, atunci când achiziționează servicii de sistem, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție tratează participanții la piață implicați în agregarea consumului dispecerizabil în mod nediscriminatoriu, alături de producători, pe baza capacităților lor tehnice.

(3) Statele membre garantează că în cadrul de reglementare relevant sunt incluse cel puțin următoarele elemente:

- (a) dreptul pentru fiecare participant la piață implicat în agregare, inclusiv pentru agregatorii independenți, să intre pe piețele de energie electrică fără acordul altor participanți la piață;

- (b) norme nediscriminatorii și transparente care trasează clar rolurile și responsabilitățile tuturor întreprinderilor din domeniul energiei electrice și clienților;
- (c) norme și proceduri nediscriminatorii și transparente pentru schimbul de date între participanții la piață implicați în agregare și alte întreprinderi din domeniul energiei electrice care asigură accesul ușor la date în condiții de egalitate și fără discriminare, protejând totodată în întregime datele sensibile din punct de vedere comercial și datele personale ale clienților;
- (d) responsabilitatea din punct de vedere financiar a participanților la piață implicați în agregare pentru dezechilibre pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, aceștia sunt părți responsabile cu echilibrarea sau delegă responsabilitatea lor în materie de echilibrare în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/943;
- (e) faptul că clienții finali care au un contract cu agregatori independenți nu sunt supuși unor plăți, sancțiuni sau alte restricții contractuale nejustificate din partea furnizorii lor;
- (f) un mecanism de soluționare a litigiilor dintre participanții la piață implicați în agregare și alți participanți la piață, inclusiv responsabilitatea pentru dezechilibre.

(4) Statele membre pot solicita întreprinderilor din domeniul energiei electrice sau clienților finali participanți să plătească compensații financiare altor participanți la piață sau părții lor responsabile cu echilibrarea, dacă respectivii participanți la piață sau respectivele părți responsabile cu echilibrarea sunt afectate în mod direct de activarea consumului dispecerizabil. Astfel de compensații financiare nu creează obstacole în calea intrării pe piață a participanților la piață implicați în agregare sau obstacole în calea flexibilității. În astfel de cazuri, compensația financiară se limitează strict la acoperirea costurilor rezultate suportate de furnizorii clienților participanți sau de părțile responsabile cu echilibrarea ale furnizorului în cursul activării consumului dispecerizabil. Metoda de calcul a compensației poate ține seama de beneficiile generate de agregatorii independenți pentru alți participanți de pe piață și, într-un astfel de caz, agregatorilor sau clienților participanți li se poate solicita să contribuie la o astfel de compensație, dar numai dacă și în măsura în care beneficiile pentru toți furnizorii, clienții și părțile lor responsabile cu echilibrarea nu depășesc costurile directe suportate. Metoda de calcul face obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare sau de către o altă autoritate națională competentă.

(5) Statele membre se asigură că autoritățile de reglementare sau, în cazul în care sistemul juridic național impune acest lucru, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție, acționând în strânsă cooperare cu participanții la piață și cu clienții finali, stabilesc cerințele tehnice de participare a consumului dispecerizabil la toate piețele de energie electrică pe baza cerințelor tehnice ale piețelor respective și a capacităților consumului dispecerizabil. Astfel de cerințe reglementează participarea care implică sarcini agregate.

Articolul 18

Facturi și informații de facturare

- (1) Statele membre se asigură că facturile și informațiile de facturare sunt exacte, ușor de înțeles, clare, concise, ușor de utilizat și prezentate într-un mod care înlesnește compararea de către clienții finali. La cerere, clienții finali primesc o explicație clară și ușor de înțeles a modului de calculare a facturii, în special în cazul în care facturile nu sunt bazate pe consumul real.
- (2) Statele membre garantează clienților finali primirea în mod gratuit a tuturor facturilor și informațiilor de facturare.
- (3) Statele membre garantează clienților finali că li se oferă opțiunea de a primi pe cale electronică facturi și informații de facturare, precum și modalități flexibile de efectuare a plăților propriu-zise ale facturilor.
- (4) În cazul în care contractul prevede o modificare viitoare a produsului sau a prețului ori o reducere, acest lucru se indică pe factură, împreună cu data la care are loc modificarea.
- (5) Statele membre consultă organizațiile de consumatori atunci când intenționează să modifice cerințele privind conținutul facturilor.
- (6) Statele membre se asigură că facturile și informațiile de facturare îndeplinesc cerințele minime prevăzute în anexa I.

Articolul 19

Sisteme de contorizare inteligentă

- (1) În vederea promovării eficienței energetice și a abilitării clienților finali, statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritatea de reglementare recomandă călduros întreprinderilor din domeniul energiei electrice și altor participanți la piață să optimizeze utilizarea energiei electrice, printre altele, prin furnizarea de servicii de gestionare a energiei, prin elaborarea de formule inovatoare de stabilire a prețului și prin introducerea unor sisteme inteligente de contorizare, care sunt interoperabile în special cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei și cu rețelele inteligente în conformitate, cu normele aplicabile ale Uniunii în materie de protecție a datelor.
- (2) Statele membre asigură introducerea, pe teritoriile lor, a unor sisteme de contoare inteligente care contribuie la participarea activă a clienților pe piața de energie electrică. Introducerea acestora poate face obiectul unei evaluări cost-beneficiu efectuată în conformitate cu principiile stabilite în anexa II.
- (3) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă adoptă și publică cerințele funcționale și tehnice minime aplicabile sistemelor care urmează să fie introduse pe teritoriile lor în conformitate cu articolul 20 și cu anexa II. Statele membre asigură interoperabilitatea acestor sisteme de contorizare inteligentă, precum și capacitatea acestora de a livra informații sistemelor de gestionare a energiei ale consumatorilor. În acest sens, statele membre acordă atenția cuvenită utilizării standardelor relevante disponibile, inclusiv a celor care permit interoperabilitatea, celor mai bune practici, precum și importanței dezvoltării rețelelor inteligente și dezvoltarea pieței interne de energie electrică.
- (4) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă se asigură că clienții finali contribuie, în mod transparent și nediscriminatoriu, la costurile asociate introducerii lor, având totodată în vedere beneficiile pe termen lung pentru întregul lanț valoric. Statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritățile competente desemnate monitorizează cu regularitate această introducere pe teritoriul lor pentru a urmări beneficiile aduse clienților.
- (5) În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă este evaluată negativ în urma evaluării cost-beneficiu menționate la alineatul (2), statele membre se asigură că această evaluare este revizuită cel puțin din patru în patru ani sau mai frecvent pentru a răspunde schimbării semnificative a ipotezelor de bază, evoluțiilor tehnologice și evoluției pieței. Statele membre notifică Comisiei rezultatul evaluării cost-beneficiu actualizate imediat ce este disponibil.
- (6) Dispozițiile privind sistemele de contorizare inteligentă din prezenta directivă se aplică instalațiilor viitoare și instalațiilor care înlocuiesc contoarele inteligente mai vechi. Sistemele de contorizare inteligentă care au fost deja instalate sau pentru care „demararea lucrărilor” a început înainte de 4 iulie 2019 pot rămâne operaționale pe întreaga lor durată de viață, dar sistemele de contorizare inteligentă care nu îndeplinesc cerințele de la articolul 20 și cele din anexa II nu rămân operaționale după 5 iulie 2031.

În sensul prezentului alineat „demararea lucrărilor” înseamnă fie demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției, fie primul angajament ferm de comandă pentru echipamente sau alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, oricare dintre acestea survine mai întâi. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, precum obținerea permiselor și realizarea studiilor preliminare de fezabilitate nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor. În cazul preluărilor de întreprinderi, „demararea lucrărilor” înseamnă data de achiziționare a activelor direct legate de unitatea preluată.

Articolul 20

Funcționalitățile sistemelor de contorizare inteligentă

În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă este evaluată pozitiv în urma evaluării cost-beneficiu menționate la articolul 19 alineatul (2) sau în cazul în care sistemele de contorizare inteligentă au fost introduse în mod sistematic după 4 iulie 2019, statele membre introduc sistemele de contorizare inteligentă în conformitate cu standardele europene, cu anexa II și cu următoarele cerințe:

- (a) sistemele de contorizare inteligentă măsoară cu acuratețe consumul real de energie electrică și pot să le ofere clienților finali informații despre timpul efectiv de utilizare. Datele privind consumul anterior validate sunt ușor și sigur de accesat și de vizualizat de către clienții finali, la cerere și fără costuri suplimentare. Datele privind consumul în timp aproape real nevalidate sunt, de asemenea, ușor și sigur de accesat de către clienții finali, fără costuri suplimentare, prin intermediul unei interfețe standardizate sau prin acces de la distanță, pentru a sprijini programele automate de eficiență energetică, consumul dispecerizabil și alte servicii;

- (b) securitatea sistemelor de contorizare inteligentă și a comunicațiilor de date este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii în domeniul securității, acordându-se atenția cuvenită celor mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de protecție în materie de securitate cibernetică și ținând seama în același timp de costuri și de principiul proporționalității;
- (c) protecția vieții private și a datelor clienților finali este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii în domeniul protecției datelor și a vieții private;
- (d) operatorii contoarelor se asigură că contoarele de energie electrică ale clienților activi care introduc energie electrică în rețea pot calcula energia electrică introdusă în rețea din spațiile respectivilor clienți activi;
- (e) la cererea clienților finali, datele referitoare la energia electrică pe care o introduc în rețea și consumul lor de energie electrică li se pun la dispoziție, în conformitate cu actele de punere în aplicare în temeiul articolului 24, prin intermediul unei interfețe standardizate de comunicare sau prin acces de la distanță sau se pun la dispoziția unei părți terțe care acționează în numele lor, într-un format ușor de înțeles care le permite să compare diferite oferte în condiții identice;
- (f) clienților finali li se oferă consiliere și informații corespunzătoare înainte de instalarea contoarelor inteligente sau în momentul instalării acestora, în special în privința întregului lor potențial de gestionare a citirilor și de monitorizare a consumului de energie electrică, precum și în privința colectării și a prelucrării datelor cu caracter personal în conformitate cu normele aplicabile ale Uniunii în materie de protecție a datelor;
- (g) sistemele de contorizare inteligentă permit contorizarea și decontarea clienților finali cu aceeași rezoluție de timp ca intervalul de decontare a dezechilibrelor pe piața națională.

În sensul literei (e) de la primul paragraf, clienții finali trebuie să poată obține propriile date înregistrate de contoare sau să le poată transmite unei alte părți, fără costuri suplimentare și în conformitate cu dreptul lor la portabilitatea datelor în temeiul normelor Uniunii în materie de protecție a datelor.

Articolul 21

Dreptul de a beneficia de un contor inteligent

- (1) În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă a fost evaluată negativ în urma evaluării cost-beneficiu menționate la articolul 19 alineatul (2) și în cazul în care sistemele de contorizare inteligentă nu au fost introduse în mod sistematic, statele membre se asigură că fiecare client final are dreptul, la cerere și dacă suportă costurile aferente, de a beneficia de instalarea sau, după caz, de modernizarea, în condiții echitabile, rezonabile și eficiente din punctul de vedere al costurilor, a unui contor inteligent care respectă următoarele cerințe:
- (a) atunci când este fezabil din punct de vedere tehnic, este dotat cu funcționalitățile menționate la articolul 20 sau cu un set minim de funcționalități care trebuie definite și publicate de statele membre la nivel național și în conformitate cu anexa II;
 - (b) este interoperabil și capabil să ofere conectivitatea dorită a infrastructurii de contorizare cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei în timp aproape real.
- (2) În contextul unei cereri de contor inteligent a unui client în temeiul alineatului (1), statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritățile competente desemnate:
- (a) se asigură că oferta făcută clientului final care solicită instalarea unui contor inteligent prezintă în mod explicit și descrie clar:
 - (i) funcțiile și interoperabilitatea pe care le poate oferi contorul inteligent și serviciile fezabile, precum și beneficiile care pot fi obținute în mod realist cu ajutorul respectivului contor inteligent la acel moment;
 - (ii) orice cost conex care urmează să fie suportat de clientul final;
 - (b) se asigură că este instalat într-un termen rezonabil, care nu depășește patru luni de la cererea clientului;
 - (c) la intervale regulate, cel puțin din doi în doi ani, reexaminează și pun la dispoziția publicului costurile conexe și urmăresc evoluția costurilor respective ca urmare a noutăților tehnologice și a eventualelor modernizări ale sistemelor de contorizare.

*Articolul 22***Contoare convenționale**

- (1) În cazul în care clienții finali nu dispun de contoare inteligente, statele membre se asigură că acestora li se furnizează contoare convenționale individuale care măsoară cu acuratețe consumul lor real.
- (2) Statele membre se asigură că clienții finali au posibilitatea de a-și citi cu ușurință contoarele convenționale, fie direct, fie indirect, printr-o interfață online sau printr-o altă interfață adecvată.

*Articolul 23***Gestionarea datelor**

- (1) La elaborarea normelor referitoare la gestionarea și schimbul de date, statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritățile competente desemnate precizează normele privind accesul la datele clientului final de către părțile eligibile în conformitate cu prezentul articol și cu cadrul juridic aplicabil al Uniunii. În sensul prezentei directive, datele includ datele furnizate de contoare și datele privind consumul, precum și datele necesare pentru schimbarea furnizorului de către client, consumul dispecerizabil și alte servicii.
- (2) Statele membre organizează gestionarea datelor astfel încât să asigure un acces la date și un schimb de date care să fie eficiente și securizate, precum și protecția datelor și securitatea acestora.

Independent de modelul de gestionare a datelor aplicat în fiecare stat membru, părțile responsabile cu gestionarea datelor oferă oricărei părți eligibile acces la datele respectivului client final, în conformitate cu alineatul (1). Părților eligibile li se pun dispoziție datele solicitate în mod nediscriminatoriu și simultan. Datele trebuie să fie ușor de accesat, iar procedurile relevante pentru accesarea datelor se pun la dispoziția publicului.

- (3) Normele privind accesul la date și stocarea datelor în temeiul prezentei directive sunt conforme cu dreptul relevant al Uniunii.

Prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul prezentei directive se efectuează în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679.

- (4) Statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritățile competente desemnate autorizează și certifică sau, după caz, supraveghează părțile care răspund de gestionarea datelor, pentru a se asigura că acestea respectă cerințele prezentei directive.

Fără a aduce atingere atribuțiilor responsabililor cu protecția datelor în temeiul Regulamentului (UE) 2016/679, statele membre pot hotărî să solicite părților care răspund de gestionarea datelor să numească agenți de conformitate responsabili cu monitorizarea punerii în aplicare a măsurilor luate de părțile respective pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la date și conformarea cu cerințele din prezenta directivă.

Statele membre pot desemna agenți de conformitate sau organe, astfel cum sunt menționate la articolul 35 alineatul (2) litera (d) din prezenta directivă, pentru a îndeplini obligațiile prevăzute la prezentul alineat.

- (5) Clienților finali nu li se impun costuri suplimentare pentru accesul la datele proprii sau pentru solicitările de a-și pune la dispoziție datele.

Statele membre au răspunderea de a stabili tarifele relevante pentru accesul la date al părților eligibile.

Statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritățile competente desemnate se asigură că toate tarifele percepute de entitățile reglementate care furnizează servicii de date sunt rezonabile și justificate corespunzător.

*Articolul 24***Cerințe de interoperabilitate și proceduri de accesare a datelor**

- (1) În vederea promovării concurenței pe piața cu amănuntul și a evitării costurilor administrative excesive pentru părțile eligibile, statele membre facilitează interoperabilitatea deplină a serviciilor energetice în Uniune.

(2) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, cerințe de interoperabilitate și proceduri nediscriminatorii și transparente de accesare a datelor, menționate la articolul 23 alineatul (1). Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 68 alineatul (2).

(3) Statele membre se asigură că întreprinderile din domeniul energiei electrice aplică cerințele și procedurile de interoperabilitate de accesare a datelor menționate la alineatul (2). Cerințele și procedurile respective se bazează pe practicile naționale existente.

Articolul 25

Puncte unice de contact

Statele membre asigură crearea unor puncte unice de contact pentru a pune la dispoziția clienților toate informațiile necesare cu privire la drepturile lor, la dreptul aplicabil și la mecanismele de soluționare a litigiilor de care dispun în cazul unui litigiu. Astfel de puncte de contact unice pot face parte din punctele de informare generală a consumatorilor.

Articolul 26

Dreptul la soluționarea alternativă a litigiilor

(1) Statele membre garantează clienților finali accesul la mecanisme de soluționare alternativă a litigiilor care sunt simple, echitabile, transparente, independente, eficace și eficiente, în vederea soluționării litigiilor privind drepturile și obligațiile stabilite prin prezenta directivă, prin intermediul unui mecanism independent, cum ar fi un mediator pentru energie sau un organism pentru consumatori, sau prin intermediul unei autorități de reglementare. În cazul în care clientul final este un consumator în sensul Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²³⁾, astfel de mecanisme de soluționare alternativă a litigiilor respectă cerințele de calitate prevăzute în Directiva 2013/11/UE și prevăd, în cazurile justificate, un sistem de rambursare și de despăgubire.

(2) Atunci când este necesar, statele membre se asigură că entitățile de soluționare alternativă a litigiilor cooperează în vederea garantării unui mecanism simplu, echitabil, transparent, independent, eficace și eficient de soluționare alternativă a litigiilor care privesc produse sau servicii asociate sau grupate cu orice produs sau serviciu care intră sub incidența prezentei directive.

(3) Participarea întreprinderilor din domeniul energiei electrice la mecanismele de soluționare alternativă a litigiilor pentru clienții casnici este obligatorie, cu excepția cazului în care statul membru demonstrează Comisiei că alte mecanisme sunt la fel de eficiente.

Articolul 27

Serviciul universal

(1) Statele membre garantează că toți clienții casnici și, atunci când consideră adecvat, micile întreprinderi beneficiază de serviciul universal, și anume de dreptul de a li se furniza, pe teritoriul lor, energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri competitive, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Pentru a asigura furnizarea serviciului universal, statele membre pot numi un furnizor de ultimă instanță. Statele membre impun operatorilor de distribuție obligația de a conecta clienții la rețeaua lor pe baza unor condiții și tarife stabilite în conformitate cu procedura stabilită la articolul 59 alineatul (7). Prezenta directivă nu împiedică statele membre să consolideze poziția pe piață a clienților casnici și a clienților necasnici, mici și mijlocii, prin promovarea posibilităților de regrupare voluntară în vederea reprezentării acestei categorii de clienți.

(2) Alineatul (1) este pus în aplicare într-un mod transparent și nediscriminatoriu și nu împiedică libertatea de a alege furnizorul prevăzută la articolul 4.

⁽²³⁾ Directiva 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în materie de consum) (JO L 165, 18.6.2013, p. 63).

*Articolul 28***Clienții vulnerabili**

(1) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru protecția clienților, garantând, în special, protecția adecvată a clienților vulnerabili. În acest context, fiecare stat membru definește conceptul de clienți vulnerabili care poate face referire la sărăcia energetică și, printre altele, la interzicerea debranșării acestor clienți în situații critice. Conceptul de clienți vulnerabili poate include nivelurile veniturilor, ponderea cheltuielilor cu energia din venitul disponibil, eficiența energetică a locuințelor, dependența critică de echipamente electrice, din motive de sănătate, vârstă sau alte criterii. Statele membre garantează că se aplică drepturile și obligațiile în ceea ce privește clienții vulnerabili. În special, acestea iau măsuri pentru protecția clienților din zonele îndepărtate. Statele membre garantează un nivel înalt de protecție a consumatorilor, în special în ceea ce privește transparența condițiilor contractuale, a informațiilor generale și a mecanismelor de soluționare a litigiilor.

(2) Statele membre iau măsuri corespunzătoare, precum prevederea de beneficii prin sistemele de asigurări sociale pentru a garanta aprovizionarea necesară clienților vulnerabili sau pentru a sprijini ameliorarea eficienței energetice și pentru a combate sărăcia energetică acolo unde este cazul, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) 2018/1999, inclusiv în contextul mai larg al sărăciei. Astfel de măsuri nu împiedică deschiderea efectivă a pieței, prevăzută la articolul 4, sau funcționarea pieței și sunt notificate Comisiei, după caz, în conformitate cu articolul 9 alineatul (4). Aceste notificări pot, de asemenea, să includă măsurile luate în cadrul sistemului general de asigurări sociale.

*Articolul 29***Sărăcia energetică**

Atunci când evaluează numărul gospodăriilor afectate de sărăcie energetică în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) 2018/1999, statele membre stabilesc și publică un set de criterii care pot include veniturile mici, cheltuielile mari cu energia din venitul disponibil și eficiența energetică scăzută.

Comisia oferă orientări cu privire la definiția „numărului semnificativ de gospodării afectate de sărăcie energetică” în acest context și în sensul articolului 5 alineatul (5), plecând de la premisa că orice proporție de gospodării afectate de sărăcia energetică poate fi considerată semnificativă.

*CAPITOLUL IV***EXPLOATAREA SISTEMELOR DE DISTRIBUȚIE***Articolul 30***Desemnarea operatorilor de distribuție**

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care au în proprietate sau răspund de sisteme de distribuție să desemneze unul sau mai mulți operatori de distribuție, pentru o perioadă stabilită de către statele membre, ținând seama de considerente de eficiență și echilibru economic.

*Articolul 31***Atribuțiile operatorilor de distribuție**

(1) Operatorul de distribuție este responsabil de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface cereri rezonabile de distribuție a energiei electrice, de exploatare, întreținere și dezvoltare, în condiții economice, a unui sistem de distribuție a energiei electrice sigur, fiabil și eficient în zona sa, acordând atenția cuvenită protecției mediului și promovării eficienței energetice.

(2) În nicio situație operatorul de distribuție nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.

(3) Operatorul de distribuție furnizează informațiile necesare utilizatorilor sistemului pentru accesul eficient la sistem, inclusiv pentru utilizarea acestuia.

(4) Un stat membru poate impune operatorului de distribuție ca, la dispecerizarea instalațiilor de producere, să acorde prioritate instalațiilor de producere care utilizează surse regenerabile sau cogenerare de înaltă eficiență în conformitate cu articolul 12 din Regulamentul (UE) 2019/943.

(5) Fiecare operator de distribuție acționează ca un facilitator de piață neutru în achiziționarea energiei pe care o folosește pentru a acoperi pierderile de energie din sistem, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață, atunci când îndeplinește această funcție.

(6) În cazul în care un operator de distribuție răspunde de achiziționarea de produse și servicii necesare în vederea exploataării eficiente, fiabile și sigure a sistemului de distribuție, normele adoptate de către operatorul de distribuție în acest scop sunt obiective, transparente și nediscriminatorii și sunt elaborate în coordonare cu operatorii de transport și de sistem și cu alți participanți la piață relevanți. Clauzele și condițiile, inclusiv normele și tarifele, după caz, aplicabile furnizării de astfel de produse și prestării de astfel servicii de către operatorii de distribuție se stabilesc în conformitate cu articolul 59 alineatul (7), în mod nediscriminatoriu și avându-se în vedere costurile și se publică.

(7) În îndeplinirea atribuțiilor menționate la alineatul (6), operatorul de distribuție achiziționează serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și care sunt necesare pentru sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață, cu excepția cazului în care autoritatea de reglementare a determinat că prestarea bazată pe piață a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței nu este rentabilă și a acordat o derogare. Obligația de a achiziționa servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței nu se aplică componentelor de rețea complet integrate.

(8) Achiziționarea produselor și serviciilor menționate la alineatul (6) asigură participarea efectivă a tuturor participanților la piață care îndeplinesc cerințele, inclusiv a participanților la piață care oferă energie din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare, în special impunând autorităților de reglementare și operatorilor de distribuție să stabilească, în strânsă colaborare cu toți participanții la piață, inclusiv cu operatorii de transport și de sistem, cerințe tehnice pentru participarea la piețele respective pe baza caracteristicilor tehnice ale respectivelor piețe și a capacităților tuturor participanților la piață.

(9) Operatorii de distribuție cooperează cu operatorii de transport și de sistem pentru participarea efectivă la piețele cu amănuntul, la piețele angro și la piețele de echilibrare a participanților la piață conectați la rețeaua lor. Prestarea de servicii de echilibrare care rezultă din resurse situate în sistemul de distribuție este convenită cu operatorul de transport și de sistem respectiv în conformitate cu articolul 57 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 182 din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei ⁽²⁴⁾.

(10) Statele membre sau autoritățile competente desemnate de acestea pot permite operatorilor de distribuție să desfășoare alte activități decât cele prevăzute în prezenta directivă și în Regulamentul (UE) 2019/943, în cazul în care astfel de activități sunt necesare pentru ca operatorii de distribuție să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2019/943, cu condiția ca autoritatea de reglementare să fi stabilit necesitatea unei astfel de derogări. Prezentul alineat nu aduce atingere dreptului operatorilor de distribuție de a deține, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata alte rețele decât cele electrice, în cazul în care statul membru sau autoritatea competentă desemnată a acordat acest drept.

Articolul 32

Stimulente pentru utilizarea flexibilității în rețelele de distribuție

(1) Statele membre furnizează cadrul de reglementare necesar pentru a permite operatorilor de distribuție și pentru a-i stimula să achiziționeze servicii de flexibilitate, inclusiv gestionarea congestiilor în regiunile pe care le deserveșc, în vederea îmbunătățirii eficienței în ceea ce privește exploatarea și dezvoltarea sistemului de distribuție. În mod concret, cadrul de reglementare asigură faptul că operatorii de distribuție pot achiziționa astfel de servicii de la entitățile care oferă servicii de producere distribuită, de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei și promovează luarea unor măsuri de eficiență energetică, în cazul în care aceste servicii reduc în mod eficient din punctul de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităților de energie electrică, și susțin funcționarea eficientă și sigură a sistemului de distribuție. Operatorii de distribuție achiziționează astfel de servicii conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață, cu excepția cazului în care autoritățile de reglementare au determinat că achiziționarea unor astfel de servicii este ineficientă din punct de vedere economic sau că o astfel de achiziție ar conduce la denaturări grave ale pieței sau la congestii mai ridicate.

⁽²⁴⁾ Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).

(2) Operatorii de distribuție, cu aprobarea autorității de reglementare, sau autoritatea de reglementare însăși stabilesc, într-un proces transparent și participativ care include toți utilizatorii de sistem și operatorii de transport și de sistem relevanți, specificațiile pentru serviciile de flexibilitate achiziționate și, după caz, produsele de piață standardizate pentru astfel de servicii cel puțin la nivel național. Specificațiile asigură participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanților la piață, inclusiv a participanților la piață care oferă energie din surse regenerabile, a participanților care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare. Operatorii de distribuție schimbă între ei toate informațiile necesare și se coordonează cu operatorii de transport și de sistem pentru a asigura o utilizare optimă a resurselor, pentru a asigura funcționarea eficientă și sigură a sistemului și pentru a facilita dezvoltarea pieței. Operatorii de distribuție sunt remunerați în mod adecvat pentru achiziționarea unor astfel de servicii pentru a le permite să recupereze cel puțin costurile rezonabile corespunzătoare, inclusiv cheltuielile cu tehnologiile de informare și comunicare necesare și costurile cu infrastructura.

(3) Dezvoltarea unui sistem de distribuție se bazează pe un plan transparent de dezvoltare a rețelei pe care operatorii de distribuție îl publică cel puțin la fiecare doi ani și îl prezintă autorității de reglementare. Planul de dezvoltare a rețelei oferă transparență în privința serviciilor de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și stabilește investițiile planificate pentru următorii cinci-zece ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuție principală necesară pentru a racorda noile capacități de producere și noile sarcini, inclusiv punctele de reincărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a rețelei include, de asemenea, utilizarea consumului dispecerizabil, a eficienței energetice, a instalațiilor de stocare a energiei sau a altor resurse pe care trebuie să le utilizeze operatorul de distribuție ca alternativă la extinderea sistemului.

(4) Operatorul de distribuție se consultă cu toți utilizatorii de sistem relevanți și cu operatorii de transport și de sistem relevanți cu privire la planul de dezvoltare a rețelei. Operatorul de distribuție publică rezultatele procesului de consultare împreună cu planul de dezvoltare a rețelei și transmite rezultatele consultării și a planului de dezvoltare a rețelei autorității de reglementare. Autoritatea de reglementare poate cere modificarea planului.

(5) Statele membre pot decide să nu aplice obligația prevăzută la alineatul (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puțin de 100 000 de clienți racordați sau care deservesc sisteme izolate mici.

Articolul 33

Integrarea electromobilității în rețeaua electrică

(1) Fără a aduce atingere Directivei 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului⁽²⁵⁾, statele membre furnizează cadrul de reglementare necesar pentru a facilita conectarea punctelor de reincărcare private și cu acces public la rețelele de distribuție. Statele membre se asigură că operatorii de distribuție cooperează în mod nediscriminatoriu cu orice întreprindere care deține, dezvoltă, exploatează sau administrează puncte de reincărcare pentru vehiculele electrice, inclusiv în ceea ce privește conectarea la rețea.

(2) Operatorilor de distribuție nu li se permite să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze puncte de reincărcare pentru vehicule electrice, cu excepția cazului în care operatorii de distribuție dețin puncte de reincărcare private exclusiv pentru uz propriu.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), statele membre pot permite operatorilor de distribuție să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze puncte de reincărcare pentru vehicule electrice numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- (a) în urma unei proceduri de licitație deschise, transparente și nediscriminatorii, supuse revizuirii și aprobării de către autoritatea de reglementare, fie nu li s-a atribuit altor părți dreptul de a deține, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata puncte de reincărcare pentru vehiculele electrice, fie aceste alte părți nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil și în timp util;
- (b) autoritatea de reglementare a efectuat o analiză *ex ante* a condițiilor procedurii de licitație în temeiul literei (a) și și-a dat aprobarea;
- (c) operatorul de distribuție exploatează punctele de reincărcare pe baza accesului la rețea al terților în conformitate cu articolul 6 și nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.

⁽²⁵⁾ Directiva 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi (JO L 307, 28.10.2014, p. 1).

Autoritatea de reglementare poate redacta orientări sau clauze de achiziții pentru a ajuta operatorii de distribuție să asigure o procedură de licitație corectă.

(4) În cazul în care statele membre au implementat condițiile stabilite la alineatul (3), statele membre sau autoritățile lor competente desemnate efectuează, la intervale regulate sau cel puțin la fiecare cinci ani, o consultare publică pentru a reevalua eventualul interes al altor părți de a deține, de a dezvolta, de a exploata sau de a administra puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice. În cazul în care consultarea publică arată că există părți terțe care pot deține, dezvolta, exploata sau administra astfel de puncte, statele membre asigură încetarea treptată a activităților desfășurate de operatorii de distribuție în acest domeniu, sub rezerva finalizării cu succes a unei proceduri de licitație menționate la alineatul (3) litera (a). În condițiile procedurii respective, autoritățile de reglementare pot permite operatorului de distribuție să recupereze valoarea reziduală a investiției în infrastructura de reîncărcare.

Articolul 34

Atribuțiile operatorilor de distribuție în ceea ce privește gestionarea datelor

Statele membre se asigură că toate părțile eligibile au acces la date, în condiții nediscriminatorii, clare și de egalitate, în conformitate cu normele relevante privind protecția datelor. În statele membre în care au fost introduse sisteme de contorizare inteligentă în conformitate cu articolul 19, iar operatorii de distribuție sunt implicați în gestionarea datelor, programele de conformitate menționate la articolul 35 alineatul (2) litera (d) trebuie să cuprindă măsuri specifice pentru a exclude accesul discriminatoriu la date al părților eligibile, după cum se prevede la articolul 23. În cazul în care operatorii de distribuție nu intră sub incidența articolului 35 alineatul (1), (2) sau (3), statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că întreprinderile integrate pe verticală nu au un acces privilegiat la date în scopul desfășurării activităților lor de furnizare a energiei electrice.

Articolul 35

Separarea operatorilor de distribuție

(1) În cazul în care face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, operatorul de distribuție este independent, cel puțin în ceea ce privește forma sa juridică, organizarea și procesul decizional, față de alte activități care nu au legătură cu distribuția. Normele respective nu creează obligația de a separa proprietatea activelor operatorului de distribuție de întreprinderea integrată pe verticală.

(2) Pe lângă cerințele prevăzute la alineatul (1), în cazul în care operatorul de distribuție face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, acesta este independent în ceea ce privește organizarea și procesul decizional de celelalte activități care nu au legătură cu distribuția. Pentru a asigura această independență, se aplică următoarele criterii minime:

- (a) persoanele cu funcție de conducere ale unui operator de distribuție nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din domeniul energiei electrice, care răspund, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităților de producere, distribuție sau furnizare a energiei electrice;
- (b) trebuie luate măsurile corespunzătoare pentru a asigura faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcție de conducere ale operatorului de distribuție sunt luate în considerare astfel încât aceste persoane să aibă posibilitatea de a acționa independent;
- (c) operatorul de distribuție trebuie să aibă competențe efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din domeniul energiei electrice, în ceea ce privește activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei. Pentru a îndeplini aceste atribuții, operatorul de distribuție are la dispoziție resursele necesare, inclusiv resursele umane, tehnice, fizice și financiare. Aceasta nu ar trebui să împiedice existența unor mecanisme de coordonare adecvate care să se asigure că sunt protejate drepturile societății-mamă de supraveghere economică și cele de supraveghere a gestionării, în ceea ce privește rentabilitatea activelor unei filiale, reglementate indirect în conformitate cu articolul 59 alineatul (7). În special, această prevedere permite societății-mamă să aprobe planul financiar anual sau orice instrument echivalent al operatorului de distribuție și să stabilească limitele generale ale nivelului de îndatorare a filialei sale. În schimb, această prevedere nu permite societății-mamă să dea instrucțiuni cu privire la exploatarea zilnică, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea liniilor electrice de distribuție, care nu depășesc condițiile stabilite în planul financiar aprobat sau în oricare alt instrument echivalent; și

- (d) operatorul de distribuție trebuie să stabilească un program de conformitate, care conține măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii, și să asigure monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate prevede obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate, agentul de conformitate al operatorului de distribuție, prezintă autorității de reglementare menționate la articolul 57 alineatul (1) un raport anual cu privire la măsurile adoptate și acest raport se publică. Agentul de conformitate al operatorului de distribuție este complet independent și are acces la toate informațiile operatorului de distribuție sau ale oricărei întreprinderi afiliate, care sunt necesare în vederea îndeplinirii atribuției sale.
- (3) În cazul în care operatorul de distribuție face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, statele membre se asigură că activitățile respectivului operator sunt monitorizate de autoritățile de reglementare sau de alte organe competente, astfel încât acesta să nu poată profita de pe urma integrării sale pe verticală pentru a denatura concurența. În special, operatorii de distribuție integrați pe verticală nu trebuie, în activitățile lor de comunicare și de publicitate, să creeze confuzie cu privire la identitatea separată a sucursalei furnizoare din cadrul întreprinderii integrate pe verticală.
- (4) Statele membre pot decide să nu aplice dispozițiile alineatelor (1), (2) și (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deserveșc mai puțin de 100 000 de clienți racordați sau care deserveșc sisteme izolate mici.

Articolul 36

Deținerea de instalații de stocare a energiei de către operatorii de distribuție

- (1) Operatorilor de distribuție nu dețin, nu dezvoltă, nu administrează și nu exploatează instalații de stocare a energiei.
- (2) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre pot permite operatorilor de distribuție să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei care sunt componente de rețea complet integrate și au fost aprobate de către autoritatea de reglementare sau dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
- (a) în urma unei proceduri de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie, supusă revizuirii și aprobării de către autoritatea de reglementare, nu li s-a atribuit altor părți dreptul de a deține, de a dezvolta, de a administra, de a administra sau de a exploata astfel de instalații sau aceste alte părți nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil și în timp util;
- (b) astfel de instalații sunt necesare pentru ca operatorii de distribuție să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive în vederea exploatării eficiente, fiabile și sigure a sistemului de distribuție, iar instalațiile nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică; și
- (c) autoritatea de reglementare a evaluat necesitatea unei astfel de derogări și a efectuat o evaluare a procedurii de licitație, inclusiv a condițiilor respectivei proceduri de licitație, și și-a dat aprobarea.

Autoritatea de reglementare poate redacta orientări sau clauze de achiziții pentru a ajuta operatorii de distribuție să asigure o procedură de licitație corectă.

(3) Autoritățile de reglementare efectuează, la intervale regulate sau cel puțin la fiecare cinci ani, o consultare publică cu privire la instalațiile existente de stocare a energiei pentru a evalua eventuala disponibilitate și eventualul interes de a investi în astfel de instalații. Atunci când consultarea publică, evaluată de autoritatea de reglementare, arată că există părți terțe care pot deține, dezvolta, exploata sau administra astfel de instalații în mod eficace din punctul de vedere al costurilor, autoritatea de reglementare asigură încetarea treptată a activităților desfășurate de operatorii de distribuție în acest domeniu în termen de 18 luni. În condițiile acestei proceduri, autoritățile de reglementare pot permite operatorilor de distribuție să primească o compensație rezonabilă, în special pentru a recupera valoarea reziduală a investiției realizate de aceștia în instalațiile de stocare a energiei.

(4) Alineatul (3) nu se aplică în cazul componentelor de rețea complet integrate sau pentru perioada de amortizare obișnuită a noilor instalații de stocare în baterii pentru care se ia o decizie finală privind investiția până la 4 iulie 2019, cu condiția ca astfel de instalații de stocare în baterii:

- (a) să fie conectate la rețea în următorii doi ani;
- (b) să fie integrate în sistemul de distribuție;

- (c) să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantaneei reactive a securității rețelei în caz de situații neprevăzute în rețea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat și se încheie în momentul în care redispespecizarea regulată poate rezolva situația; și
- (d) să nu fie utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică, inclusiv pentru echilibrare.

Articolul 37

Obligația de confidențialitate a operatorilor de distribuție

Fără a aduce atingere articolului 55 sau oricărei alte cerințe legale în materie de divulgare a informațiilor, operatorul de distribuție asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial obținute în cursul desfășurării activităților sale și să împiedice divulgarea discriminatorie a informațiilor referitoare la propriile activități care ar putea fi avantajoase din punct de vedere comercial.

Articolul 38

Sisteme de distribuție închise

- (1) Statele membre pot decide ca autoritățile de reglementare sau alte autorități competente să clasifice drept sistem de distribuție închis un sistem care distribuie energie electrică într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic și care, fără a aduce atingere alineatului (4), nu alimentează clienții casnici, dacă:
 - (a) din motive tehnice sau de siguranță specifice, operațiile sau procesul de producție al utilizatorilor sistemului respectiv sunt integrate; sau
 - (b) sistemul respectiv distribuie energie electrică în principal proprietarului sau operatorului sistemului sau întreprinderilor lor conexe.
- (2) În sensul prezentei directive, sistemele de distribuție închise sunt considerate ca fiind sisteme de distribuție. Statele membre pot dispune ca autoritățile de reglementare să acorde operatorului unui sistem de distribuție închis o scutire de la:
 - (a) obligațiile prevăzute la articolul 31 alineatele (5) și (7) de a achiziționa energia pe care o folosește pentru a acoperi pierderile de energie și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței din sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață;
 - (b) obligația prevăzută la articolul 6 alineatul (1) ca tarifele sau metodologiile care stau la baza calculării acestora să fie aprobate în conformitate cu articolul 59 alineatul (1) înainte de intrarea în vigoare;
 - (c) obligația de a achiziționa servicii de flexibilitate prevăzută la articolul 32 alineatul (1) și de la obligația, prevăzută la articolul 32 alineatul (3), ca operatorul să-și dezvolte sistemele pe baza unor planuri de dezvoltare a rețelei;
 - (d) obligația prevăzută la articolul 33 alineatul (2) de a nu deține, dezvolta, administra sau exploata puncte de încărcare pentru vehiculele electrice; și
 - (e) obligația prevăzută la articolul 36 alineatul (1) de a nu deține, dezvolta, administra sau exploata instalații de stocare a energiei.
- (3) În cazul acordării unei scutiri în temeiul alineatului (2), tarifele aplicabile sau metodologiile care stau la baza calculării acestora se revizuiesc și se aprobă, în conformitate cu articolul 59 alineatul (1), la cererea unui utilizator al sistemului de distribuție închis.
- (4) Utilizarea întâmplătoare de către un număr mic de consumatori casnici aflați într-un raport de muncă sau într-un raport similar cu proprietarul sistemului de distribuție și care sunt amplasați în zona deservită de un sistem de distribuție închis nu împiedică acordarea unei scutiri în conformitate cu alineatul (2).

Articolul 39

Operatorul de sistem combinat

Articolul 35 alineatul (1) nu aduce atingere funcționării unui operator de sistem combinat de transport și de distribuție, cu condiția ca acest operator să respecte articolul 43 alineatul (1), articolele 44 și 45 sau capitolul VI secțiunea 3 sau ca operatorul să intre sub incidența articolului 66 alineatul (3).

CAPITOLUL V

NORME GENERALE APLICABILE OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM

Articolul 40

Atribuțiile operatorilor de transport și de sistem

- (1) Fiecare operator de transport și de sistem are obligația:
- (a) să asigure capacitatea pe termen lung a sistemului de a satisface cererile rezonabile de transport de energie electrică, să exploateze, să întrețină și să dezvolte în condiții economice un sistem de transport sigur, fiabil și eficient, care să respecte mediul înconjurător, în strânsă cooperare cu operatorii de transport și de sistem învecinați și cu operatorii de distribuție;
 - (b) să garanteze mijloace adecvate pentru îndeplinirea obligațiilor sale;
 - (c) să contribuie la siguranța alimentării cu energie electrică prin capacități de transport adecvate și sisteme fiabile;
 - (d) să gestioneze fluxurile de energie electrică din sistem, ținând seama de schimburile cu alte sisteme interconectate. În acest scop, operatorul de transport și de sistem răspunde de asigurarea unui sistem electroenergetic sigur, fiabil și eficient și, în acest context, de asigurarea disponibilității tuturor serviciilor de sistem necesare, inclusiv acelea oferite de consumul dispecerizabil și de instalațiile de stocare a energiei, în măsura în care această disponibilitate nu depinde de alte sisteme de transport cu care este interconectat sistemul său;
 - (e) să furnizeze operatorului unor alte sisteme interconectate cu sistemul său informații suficiente pentru a asigura siguranța și eficiența exploatării, dezvoltarea coordonată și interoperabilitatea sistemului interconectat;
 - (f) să asigure un tratament nediscriminatoriu între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, evitând în special discriminarea în favoarea întreprinderilor sale conexe;
 - (g) să furnizeze informațiile necesare utilizatorilor de rețea pentru accesul eficient la rețea;
 - (h) să colecteze venituri rezultate din gestionarea congestiilor, precum și plăți efectuate în temeiul mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul (UE) 2019/943, acordând și gestionând accesul terților și oferind explicații motivate atunci când refuză un astfel de acces, sub supravegherea autorităților de reglementare; atunci când își îndeplinesc sarcinile în conformitate cu prezentul articol, operatorii de transport și de sistem facilitează, cu precădere, integrarea pieței;
 - (i) să achiziționeze servicii de sistem pentru a asigura siguranța în funcționare;
 - (j) să adopte un cadru de cooperare și coordonare între centrele de coordonare regionale;
 - (k) să participe la evaluarea adecvării resurselor la nivel european și la nivel național în temeiul capitolului IV din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - (l) să digitalizeze sistemele de transport;
 - (m) să se ocupe de gestionarea datelor, inclusiv de dezvoltarea de sisteme de gestionare a datelor, de securitatea cibernetică și de protecția datelor, sub rezerva normelor aplicabile și fără a aduce atingere competențelor altor autorități.
- (2) Statele membre pot prevedea atribuirea uneia sau mai multor responsabilități dintre cele enumerate la alineatul (1) de la prezentul articol altui operator de transport și de sistem decât celui care deține sistemul de transport și de sistem și căruia i s-ar aplica în mod normal responsabilitățile în cauză. Operatorul de transport și de sistem căruia i se dau spre îndeplinire atribuțiile trebuie să fie certificat ca respectând cerința separării proprietății sau ca operator de sistem independent ori operator de transport și de sistem independent și să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 43, însă nu este necesar să fie proprietarul sistemului de transport pentru care este responsabil.

Operatorul de transport și de sistem care deține sistemul de transport trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la capitolul VI și să fie certificat în conformitate cu articolul 43. Aceasta nu aduce atingere posibilității ca operatorii de transport și de sistem certificați ca respectând cerința separării proprietății sau ca operatori de sistem independenți ori operatori de transport și de sistem independenți să delege din proprie inițiativă și sub supraveghere proprie anumite atribuții altor operatori de transport și de sistem certificați ca respectând modelul de separare efectivă, ca operatori de sistem independenți ori ca operatori de transport și de sistem independenți, în cazul în care respectiva delegare a atribuțiilor nu periclitează drepturile decizionale efective și independente ale operatorului de transport și de sistem care delege.

(3) La executarea atribuțiilor menționate la alineatul (1), operatorii de transport și de sistem țin seama de recomandările formulate de centrele de coordonare regionale.

(4) La executarea sarcinii menționate la alineatul (1) litera (i), operatorii de transport și de sistem achiziționează servicii de echilibrare cu respectarea următoarelor condiții:

(a) utilizarea unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață;

(b) participarea tuturor întreprinderilor din domeniul energiei electrice și a tuturor participanților la piață care îndeplinesc condițiile, inclusiv a participanților la piață care oferă energie din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare.

În sensul primului paragraf litera (b), autoritățile de reglementare și operatorii de transport și de sistem, în strânsă colaborare cu toți participanții la piață, stabilesc cerințele tehnice de participare la piețele respective, pe baza caracteristicilor tehnice ale respectivelor piețe.

(5) Alineatul (4) se aplică la furnizarea de către operatorii de transport și de sistem a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, cu excepția cazului în care autoritatea de reglementare a determinat că prestarea bazată pe piață a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței nu este rentabilă și a acordat o derogare. În special, cadrul de reglementare asigură că operatorii de transport și de sistem pot achiziționa astfel de servicii de la entitățile care asigură servicii de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei și promovează utilizarea măsurilor de eficiență energetică, atunci când aceste servicii reduc în mod eficient din punctul de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităților de energie electrică și susțin funcționarea eficientă și sigură a sistemului de transport.

(6) Operatorii de transport și de sistem, cu aprobarea autorității de reglementare, sau însăși autoritatea de reglementare stabilesc, în cadrul unui proces transparent și participativ care include toți utilizatorii de sistem și operatorii de distribuție relevanți, specificațiile pentru serviciile de sistem achiziționate care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și, după caz, produsele de piață standardizate pentru astfel de servicii cel puțin la nivel național. Specificațiile asigură participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanților la piață, inclusiv a participanților la piață care oferă energie din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare. Operatorii de transport și de sistem schimbă între ei toate informațiile necesare și se coordonează cu operatorii de distribuție pentru a asigura o utilizare optimă a resurselor și funcționarea eficientă și sigură a sistemului și pentru a facilita dezvoltarea pieței. Operatorii de transport și de sistem sunt remunerați în mod adecvat pentru achiziționarea unor astfel de servicii pentru a le permite să recupereze cel puțin costurile rezonabile corespunzătoare, inclusiv cheltuielile cu tehnologiile de informare și comunicare necesare și costurile cu infrastructura.

(7) Obligația de a achiziționa servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței menționate la alineatul (5) nu se aplică componentelor de rețea complet integrate.

(8) Statele membre sau autoritățile competente desemnate de acestea pot permite operatorilor de transport și de sistem să desfășoare alte activități decât cele prevăzute în prezenta directivă și în Regulamentul (UE) 2019/943, în cazul în care astfel de activități sunt necesare pentru ca operatorii de transport și de sistem să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2019/943, cu condiția ca autoritatea de reglementare să fi determinat necesitatea unei astfel de derogări. Prezentul alineat nu aduce atingere dreptului operatorilor de transport și de sistem de a deține, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata alte rețele decât cele de energie electrică, în cazul în care statul membru sau autoritatea competentă desemnată a acordat acest drept.

Articolul 41

Obligațiile în materie de confidențialitate și de transparență impuse proprietarilor de sisteme de transport și operatorilor de transport și de sistem

(1) Fără a aduce atingere articolului 55 sau oricărei alte obligații legale în materie de divulgare a informațiilor, fiecare operator de transport și de sistem și fiecare proprietar de sistem de transport asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-au obținut în cursul desfășurării activităților lor și împiedică divulgarea discriminatorie de informații referitoare la propriile activități și care ar putea induce avantaje economice. În special, nu divulgă nicio informație sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părți ale întreprinderii decât în cazul în care o astfel de divulgare se impune în vederea încheierii unei tranzacții comerciale. În scopul garantării respectării depline a normelor privind separarea juridică a informațiilor, statele membre se asigură, de asemenea, că proprietarul sistemului de transport și partea rămasă din întreprindere nu utilizează servicii comune, de exemplu nu utilizează servicii juridice comune, cu excepția serviciilor pur administrative sau a celor informatice.

(2) Operatorilor de transport și de sistem li se interzice să abuzeze, în situația vânzării sau a cumpărării de energie electrică de către întreprinderi conexe, de informațiile sensibile din punct de vedere comercial obținute de la terți în contextul acordării sau al negocierii accesului la sistem.

(3) Informațiile necesare asigurării unei concurențe efective și funcționării eficiente a pieței sunt puse la dispoziția publicului. Această obligație nu aduce atingere păstrării confidențialității informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 42

Competențele decizionale privind conectarea la sistemul de transport a unor noi instalații de producere și a unor noi instalații de stocare a energiei

(1) Operatorul de transport și de sistem stabilește și publică proceduri transparente și eficiente privind conectarea nediscriminatorie la sistemul de transport a unor noi instalații de producere și a unor noi instalații de stocare a energiei. Procedurile respective sunt supuse aprobării autorităților de reglementare.

(2) Operatorului de transport și de sistem nu i se permite să refuze conectarea unei noi instalații de producere sau a unei noi instalații de stocare a energiei prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităților de rețea disponibile, de exemplu congestia în părțile îndepărtate ale sistemului de transport. Operatorul de transport și de sistem furnizează toate informațiile necesare.

Primul paragraf nu aduce atingere posibilității ca operatorii de transport și de sistem să limiteze capacitatea de conectare garantată sau să ofere conexiuni supuse unor limitări operaționale pentru a asigura eficiența economică în ceea ce privește noi instalații de producere sau noi instalații de stocare a energiei, cu condiția ca aceste limitări să fi fost aprobate de autoritatea de reglementare. Autoritatea de reglementare garantează faptul că toate limitările capacității de conectare garantată sau limitările operaționale se introduc pe baza unor proceduri transparente și nediscriminatorii și nu creează obstacole nejustificate la intrarea pe piață. Atunci când instalația de producere sau instalația de stocare a energiei suportă costurile legate de asigurarea conectării nelimitate, nu se aplică nicio limitare.

(3) Operatorului de transport și de sistem nu i se permite să refuze un nou punct de conectare invocând costuri suplimentare generate de creșterea necesară a capacității elementelor de sistem în perimetrul imediat al punctului de conectare.

CAPITOLUL VI

SEPARAREA OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM

Secțiunea 1

Separarea proprietății

Articolul 43

Separarea proprietății în cazul sistemelor de transport și al operatorilor de transport și de sistem

(1) Statele membre se asigură că:

(a) toate întreprinderile care dețin în proprietate sisteme de transport acționează ca operatori de transport și de sistem;

(b) aceeași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul:

(i) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport; sau

(ii) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare;

- (c) aceeași persoană sau aceleași persoane nu sunt abilitate să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administrație sau în alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic în cazul unui operator de transport și de sistem sau în cazul unui sistem de transport și, de asemenea, să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare; și
- (d) aceeași persoană nu este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administrație sau în alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic, atât în cazul unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare, cât și în cazul unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport.
- (2) Drepturile menționate la alineatul (1) literele (b) și (c) cuprind, în special:
- (a) competența de a exercita drepturi de vot;
- (b) competența de a numi membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administrație sau în alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic; sau
- (c) deținerea unei cote majoritare.
- (3) În sensul alineatului (1) litera (b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare” include noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare” în sensul Directivei 2009/73/CE, iar termenii „operator de transport și de sistem” și „sistem de transport” includ și termenii „operator de transport și de sistem” și „sistem de transport” în sensul directivei respective.
- (4) Obligația prevăzută la alineatul (1) litera (a) se consideră îndeplinită în cazul în care două sau mai multe întreprinderi care dețin sisteme de transport au creat o asociație în participațiune care exercită rolul de operator de transport și de sistem în două sau mai multe state membre pentru sistemele de transport în cauză. Nicio altă întreprindere nu poate lua parte la asociația în participațiune decât dacă a fost aprobată în temeiul articolului 44 ca operator de sistem independent sau ca operator de transport și de sistem independent în sensul secțiunii 3.
- (5) În vederea punerii în aplicare a prezentului articol, în cazul în care persoana menționată la alineatul (1) literele (b), (c) și (d) este statul membru sau un alt organism public, se consideră că două organisme publice diferite care exercită controlul, pe de o parte, asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport și, pe de altă parte, asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare, nu sunt aceeași persoană sau aceleași persoane.
- (6) Statele membre se asigură că nici informațiile sensibile din punct de vedere comercial menționate la articolul 41 deținute de un operator de transport și de sistem care a făcut parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, nici personalul acestuia, nu sunt transferate către întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare.
- (7) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparține unei întreprinderi integrate pe verticală, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1).
- În acest caz, statul membru vizat:
- (a) fie desemnează un operator de sistem independent în conformitate cu articolul 44,
- (b) fie respectă secțiunea 3.
- (8) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparține unei întreprinderi integrate pe verticală și sunt în vigoare măsuri care garantează în mod efectiv o mai mare independență operatorului de transport și de sistem decât dispozițiile de la secțiunea 3, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1).
- (9) Înainte de a fi aprobată și desemnată în calitate de operator de transport și de sistem în temeiul alineatului (8) din prezentul articol, o întreprindere este certificată în conformitate cu procedurile stabilite la articolul 52 alineatele (4), (5) și (6) din prezenta directivă și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943, în temeiul cărora Comisia verifică dacă măsurile în vigoare garantează în mod efectiv o mai mare independență operatorului de transport și de sistem decât dispozițiile de la secțiunea 3 din prezentul capitol.
- (10) O întreprindere integrată pe verticală care deține în proprietate un sistem de transport nu poate fi în niciun caz împiedicată să adopte măsurile necesare în vederea respectării alineatului (1).
- (11) Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare nu pot în niciun caz, direct sau indirect, să exercite controlul sau să își exercite vreun drept cu privire la operatorii de transport și de sistem separați din statele membre care aplică dispozițiile alineatului (1).

Secțiunea 2

Operatorii de sistem independenți

Articolul 44

Operatorii de sistem independenți

- (1) În cazul în care sistemul de transport aparține unei întreprinderi integrate pe verticală la 3 septembrie 2009, statele membre pot decide să nu aplice articolul 43 alineatul (1) și să desemneze un operator de sistem independent la propunerea proprietarului sistemului de transport. Numirea respectivă este supusă aprobării Comisiei.
- (2) Statul membru poate aproba și desemna un operator de sistem independent cu respectarea următoarelor condiții:
- (a) operatorul candidat a demonstrat că îndeplinește cerințele stabilite la articolul 43 alineatul (1) literele (b), (c) și (d);
 - (b) operatorul candidat a demonstrat că dispune de resursele financiare, tehnice, fizice și umane necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu articolul 40;
 - (c) operatorul candidat și-a asumat angajamentul de a respecta un plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani monitorizat de autoritatea de reglementare;
 - (d) proprietarul sistemului de transport și-a demonstrat capacitatea de a respecta obligațiile care îi revin în temeiul alineatului (5). În acest scop, acesta prezintă toate proiectele de contracte cu operatorul candidat și cu orice altă entitate relevantă; și
 - (e) operatorul candidat și-a demonstrat capacitatea de a respecta obligațiile care îi revin în temeiul Regulamentului (UE) 2019/943, inclusiv cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem la nivel european și la nivel regional.
- (3) Întreprinderile care au fost certificate de autoritatea de reglementare ca îndeplinind cerințele de la articolul 53 și de la alineatul (2) din prezentul articol sunt aprobate și desemnate de către statele membre ca operatori de sistem independenți. Se aplică procedura de certificare prevăzută fie la articolul 52 din prezenta directivă și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943, fie la articolul 53 din prezenta directivă.
- (4) Fiecare operator de sistem independent răspunde de acordarea și gestionarea accesului terților, inclusiv de colectarea tarifelor de acces la rețea, a veniturilor rezultate din gestionarea congestiilor și a plăților efectuate în temeiul mecanismului de compensare între operatorii de sisteme de transport și de sistem în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea sistemului de transport și de garantarea capacității pe termen lung a acestuia de a satisface cererile rezonabile prin planificarea investițiilor. În ceea ce privește dezvoltarea sistemului de transport, operatorul de sistem independent este responsabil cu planificarea (inclusiv cu procedura de autorizare), construirea și darea în exploatare a noii infrastructuri. În acest scop, operatorul de sistem independent acționează ca un operator de transport și de sistem în conformitate cu prezenta secțiune. Proprietarii de sisteme de transport nu pot fi responsabili cu acordarea și gestionarea accesului terților și nici cu planificarea investițiilor.
- (5) În cazul desemnării unui operator de sistem independent, proprietarul sistemului de transport:
- (a) asigură pe deplin cooperarea și sprijinul necesare operatorului de sistem independent în vederea îndeplinirii atribuțiilor acestuia, furnizându-i în special toate informațiile relevante;
 - (b) finanțează investițiile decise de către operatorul de sistem independent și aprobate de către autoritatea de reglementare sau își dă acordul ca acestea să fie finanțate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent. Măsurile relevante cu privire la finanțare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare. Înainte de a aproba astfel de măsuri, autoritatea de reglementare se consultă atât cu proprietarul sistemului de transport, cât și cu celelalte părți interesate;
 - (c) deține răspunderea privind activele rețelei, cu excepția răspunderii privind atribuțiile operatorului de sistem independent; și
 - (d) oferă garanții pentru facilitarea finanțării eventualelor extinderi ale rețelei, cu excepția investițiilor pentru care și-a dat acordul să fie finanțate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent, în temeiul literei (b).

(6) În strânsă cooperare cu autoritatea de reglementare, autoritatea națională competentă în materie de concurență este investită cu toate competențele necesare pentru a monitoriza în mod eficient respectarea de către proprietarul sistemului de transport a obligațiilor sale în temeiul alineatului (5).

Articolul 45

Separarea proprietarilor de sisteme de transport

(1) În cazul în care a fost desemnat un operator de sistem independent, un proprietar de sistem de transport care face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală este independent, cel puțin în ceea ce privește statutul său juridic, organizarea și procesul decizional, față de alte activități care nu au legătură cu transportul.

(2) Pentru a asigura independența proprietarilor de sisteme de transport menționați la alineatul (1), se aplică următoarele criterii minime:

- (a) persoanele cu funcție de conducere în cadrul unui proprietar de sistem de transport nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din domeniul energiei electrice, care răspund, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităților de producere, distribuție și furnizare a energiei electrice;
- (b) luarea unor măsuri corespunzătoare pentru a se garanta faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcție de conducere în cadrul unui proprietar de sistem de transport sunt luate în considerare în așa fel încât să se asigure capacitatea acestora de a acționa independent; și
- (c) proprietarul sistemului de transport stabilește un program de conformitate, care conține măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii, și asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabilește obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea obiectivelor respective. Persoana sau organul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate prezintă autorității de reglementare un raport anual cu privire la măsurile luate, iar acest raport se publică.

Secțiunea 3

Operatori de transport independenți

Articolul 46

Active, echipamente, personal și identitate

(1) Operatorii de transport și de sistem sunt dotați cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și desfășurării activității de transport al energiei electrice, în special:

- (a) activele necesare pentru activitatea de transport al energiei electrice, inclusiv sistemul de transport, se află în proprietatea operatorului de transport și de sistem;
- (b) personalul necesar pentru activitatea de transport al energiei electrice, inclusiv pentru îndeplinirea tuturor atribuțiilor din cadrul întreprinderii, este angajat de operatorul de transport și de sistem;
- (c) este interzisă închirierea de personal și prestarea de servicii de către și către o altă parte a întreprinderii integrate pe verticală. Cu toate acestea, un operator de transport și de sistem poate furniza servicii întreprinderii integrate pe verticală, atât timp cât:
 - (i) prin furnizarea serviciilor nu sunt discriminați utilizatorii de sistem, serviciile sunt disponibile tuturor utilizatorilor de sistem în conformitate cu aceleași clauze și condiții și nu restricționează, denaturează sau împiedică concurența în domeniul producerii sau furnizării de energie; și
 - (ii) clauzele și condițiile de furnizare a serviciilor respective sunt aprobate de autoritatea de reglementare;
- (d) fără a aduce atingere deciziilor organismului de supraveghere prevăzut la articolul 49, întreprinderea integrată pe verticală pune la dispoziția operatorului de transport și de sistem, în timp util, resurse financiare adecvate pentru viitoare proiecte de investiții și/sau pentru înlocuirea activelor existente, în urma unei cereri adecvate din partea operatorului de transport și de sistem.

- (2) Activitatea de transport al energiei electrice include cel puțin următoarele activități, pe lângă cele enumerate la articolul 40:
- (a) reprezentarea operatorului de transport și de sistem și contactele cu terți și cu autoritățile de reglementare;
 - (b) reprezentarea operatorului de transport și de sistem în cadrul ENTSO pentru energie electrică;
 - (c) acordarea și gestionarea accesului terților în mod nediscriminatoriu între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului;
 - (d) colectarea tuturor tarifelor aferente sistemului de transport, inclusiv a tarifelor de acces la rețea, a energiei pentru pierderi și a tarifelor pentru servicii de sistem;
 - (e) exploatarea, întreținerea și dezvoltarea unui sistem de transport sigur, eficace și eficient din punct de vedere economic;
 - (f) planificarea investițiilor care să asigure capacitatea pe termen lung a sistemului de a face față cererilor rezonabile și de a garanta siguranța alimentării cu energie electrică;
 - (g) constituirea unor asociații în participațiune adecvate, cu includerea unuia sau mai multor operatori de transport și de sistem, a unor burse de energie electrică, și a altor actori relevanți, în cadrul obiectivelor de dezvoltare a creării de piețe regionale sau de facilitare a procesului de liberalizare; și
 - (h) toate serviciile aferente întreprinderii, inclusiv cele juridice, de contabilitate și informatice.
- (3) Operatorii de transport și de sistem sunt organizați sub o formă juridică, dintre cele menționate în anexa I la Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁶⁾.
- (4) Operatorul de transport și de sistem nu creează, prin identitatea sa corporativă, comunicarea, imaginea de marcă și spațiul său, confuzii cu privire la identitatea separată a întreprinderii integrate pe verticală sau a oricărei părți din aceasta.
- (5) Operatorul de transport și de sistem nu împarte sistemele sau echipamentele informatice, spațiile fizice și sistemele de acces securizat cu nicio parte a întreprinderii integrate pe verticală și nici nu folosește aceiași consultanți sau contractanți externi pentru sistemele sau echipamentele informatice și pentru sistemele de acces securizat.
- (6) Conturile operatorului de transport și de sistem sunt auditate de către un auditor diferit de cel care auditează întreprinderea integrată pe verticală sau oricare parte din aceasta.

Articolul 47

Independența operatorului de transport și de sistem

- (1) Fără a aduce atingere deciziilor organismului de supraveghere prevăzut la articolul 49, operatorul de transport și de sistem are:
- (a) competențe efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată pe verticală, în ceea ce privește activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea sistemului de transport; și
 - (b) dreptul de a obține finanțare pe piețele de capital, în special prin împrumuturi și aport de capital.
- (2) Operatorul de transport și de sistem acționează în permanență astfel încât să se asigure că dispune de resursele necesare în vederea desfășurării activității de transport în mod corespunzător și eficient și a dezvoltării și menținerii unui sistem de transport eficient, sigur și economic.
- (3) Filialele întreprinderii integrate pe verticală care desfășoară activități de producere sau de furnizare nu dețin participații directe sau indirecte la operatorul de transport și de sistem. Operatorul de transport și de sistem nu deține nicio participație directă sau indirectă la nicio filială a întreprinderii integrate pe verticală care desfășoară activități de producere sau de furnizare și nici nu primește dividende sau alte beneficii financiare de la filiala în cauză.
- (4) Structura generală de conducere și statutul operatorului de transport și de sistem asigură independența efectivă a operatorului de transport și de sistem, în conformitate cu prezenta secțiune. Întreprinderea integrată pe verticală nu determină, în mod direct sau indirect, comportamentul concurențial al operatorului de sistem de transport în materie de activități curente ale acestuia și de gestionare a rețelei sau cu privire la activitățile necesare pentru elaborarea planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, întocmit în temeiul articolului 51.

⁽²⁶⁾ Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (JO L 169, 30.6.2017, p. 46).

- (5) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la articolul 40 și la articolul 46 alineatul (2) din prezenta directivă și în conformitate cu obligațiile prevăzute la articolele 16, 18, 19 și 50 din Regulamentul (UE) 2019/943, operatorii de transport și de sistem nu fac discriminări între diferite persoane și entități și nu restricționează, distorsionează sau împiedică concurența în domeniul producerii sau furnizării de energie.
- (6) Orice relații comerciale și financiare între întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem, inclusiv împrumuturile acordate de operatorul de transport și de sistem întreprinderii integrate pe verticală, respectă condițiile pieței. Operatorul de transport și de sistem păstrează date detaliate privind astfel de relații comerciale sau financiare și le pune la dispoziția autorității de reglementare, la cererea acesteia.
- (7) Operatorul de transport și de sistem prezintă autorității de reglementare, în vederea aprobării, toate acordurile comerciale și financiare încheiate cu întreprinderea integrată pe verticală.
- (8) Operatorul de transport și de sistem informează autoritatea de reglementare cu privire la resursele financiare menționate la articolul 46 alineatul (1) litera (d), disponibile pentru proiecte de investiții viitoare și/sau pentru înlocuirea activelor existente.
- (9) Întreprinderile integrate pe verticală se abțin de la orice acțiune care ar împiedica sau ar prejudicia respectarea, de către operatorul de transport și de sistem, a obligațiilor prevăzute în prezentul capitol și nu solicită operatorului de transport și de sistem să ceară permisiunea de la întreprinderea integrată pe verticală în vederea îndeplinirii acestor obligații.
- (10) O întreprindere certificată de autoritatea de reglementare ca respectând cerințele prezentului capitol este autorizată și desemnată operator de transport și de sistem de către statul membru respectiv. Se aplică procedura de certificare prevăzută fie la articolul 52 din prezenta directivă și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943, fie la articolul 53 din prezenta directivă.

Articolul 48

Independența personalului și a conducerii operatorului de transport și de sistem

- (1) Decizia privind numirea, prelungirea mandatului, condițiile de lucru, inclusiv remunerația și încetarea mandatului persoanelor cu funcție de conducere și/sau al membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem se adoptă de către organismul de supraveghere al operatorului de transport și de sistem numit în conformitate cu articolul 49.
- (2) Autorității de reglementare i se notifică identitatea și condițiile privind termenul, durata și încetarea mandatului persoanelor desemnate de organismul de supraveghere în vederea numirii sau a prelungirii mandatului, în calitate de persoane cu funcții executive și/sau membri ai organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem, precum și motivele oricărei decizii propuse de încetare a mandatului în cauză. Respectivele condiții și decizii menționate la alineatul (1) dobândesc caracter obligatoriu numai dacă autoritatea de reglementare nu a ridicat obiecții în termen de trei săptămâni de la notificare.
- Autoritatea de reglementare poate ridica obiecții privind deciziile menționate la alineatul (1) în cazul:
- (a) unor îndoieli serioase survenite cu privire la independența profesională a unei persoane cu funcție de conducere numite și/sau a unui membru al organelor administrative numit; sau
- (b) încetării premature a unui mandat, dacă există îndoieli cu privire la justificarea încetării premature.
- (3) Nicio poziție sau responsabilitate profesională, interes sau relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea integrată pe verticală, cu vreo parte a acesteia sau cu acționarii care dețin controlul asupra acesteia, cu excepția operatorului de transport și de sistem nu trebuie să fie deținută pe o perioadă de trei ani înainte de numirea persoanelor cu funcții de conducere și/sau a membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem cărora li se aplică prezentul alineat.

- (4) Persoanele cu funcții de conducere și/sau membrii organelor administrative, precum și angajații operatorului de transport și de sistem nu dețin nicio poziție sau responsabilitate profesională, interes sau relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu orice altă parte a întreprinderii integrate pe verticală sau cu acționarii majoritari ai acesteia.

(5) Persoanele cu funcții de conducere și/sau membrii organelor administrative, precum și angajații operatorului de transport și de sistem nu dețin niciun interes și nu primesc niciun beneficiu financiar, de ordin direct sau indirect, de la vreo parte a întreprinderii integrate pe verticală, cu excepția operatorului de transport și de sistem. Remunerația acestora nu depinde de activitățile sau de rezultatele întreprinderii integrate pe verticală, cu excepția celor ale operatorului de transport și de sistem.

(6) Persoanelor cu funcție de conducere și/sau a membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem le este garantat dreptul efectiv de a introduce o cale de atac la autoritatea de reglementare pentru orice plângeri împotriva încetării premature a mandatelor lor.

(7) După încetarea mandatului deținut în cadrul operatorului de transport și de sistem, persoanele cu funcție de conducere și/sau membrii organelor administrative ale acestuia nu au dreptul să dețină, timp de cel puțin patru ani, nicio poziție sau responsabilitate profesională, interes sau relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu orice parte a întreprinderii integrate pe verticală, cu excepția operatorului de transport și de sistem, sau cu acționarii majoritari ai întreprinderii integrate pe verticală.

(8) Alineatul (3) se aplică majorității persoanelor cu funcții de conducere și/sau membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem.

Persoanele cu funcții de conducere și/sau membrii organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem cărora nu li se aplică alineatul (3) nu trebuie să fi desfășurat nicio activitate de conducere sau vreo altă activitate relevantă în întreprinderea integrată pe verticală pentru o perioadă de cel puțin șase luni înaintea numirii acestora.

Primul paragraf al prezentului alineat și alineatele (4)-(7) se aplică tuturor persoanelor cu funcții executive de conducere și celor care sunt direct subordonate acestora cu privire la chestiuni legate de exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei.

Articolul 49

Organismul de supraveghere

(1) Operatorul de transport și de sistem deține un organism de supraveghere responsabil cu luarea deciziilor susceptibile de a avea un impact major asupra valorii activelor acționarilor din cadrul operatorului de transport și de sistem, în special a deciziilor privind aprobarea planurilor financiare anuale și pe termen mai lung, a nivelului de îndatorare a operatorului de transport și de sistem și a dividendelor distribuite acționarilor. Deciziile care sunt de competența organismului de supraveghere le exclud pe cele care sunt legate de activitățile curente ale operatorului de transport și de sistem și de gestionarea rețelei, și de activitățile necesare pentru elaborarea planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, întocmit în temeiul articolului 51.

(2) Organismul de supraveghere este compus din membri reprezentând întreprinderea integrată pe verticală, din membri reprezentând acționarii terți și, în cazurile prevăzute de dreptul intern aplicabil, din membri reprezentând alți factori interesați, precum angajații operatorului de transport și de sistem.

(3) Articolul 48 alineatul (2) primul paragraf și articolul 48 alineatele (3)-(7) se aplică cel puțin unei jumătăți a membrilor organismului de supraveghere minus unul.

Articolul 48 alineatul (2) al doilea paragraf litera (b) se aplică tuturor membrilor organismului de supraveghere.

Articolul 50

Programul de conformitate și agentul de conformitate

(1) Statele membre asigură faptul că operatorii de transport și de sistem stabilesc și pun în aplicare un program de conformitate care definește măsurile adoptate în vederea excluderii posibilităților de comportament discriminatoriu și asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabilește obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea obiectivelor respective. Programul este supus aprobării autorității de reglementare. Fără a aduce atingere competențelor autorității de reglementare, respectarea programului este monitorizată independent de către agentul de conformitate.

(2) Agentul de conformitate este numit de către organismul de supraveghere, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare. Autoritatea de reglementare poate refuza aprobarea agentului de conformitate numai din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională. Agentul de conformitate poate fi o persoană fizică sau juridică. Articolul 48 alineatele (2)-(8) se aplică agentului de conformitate.

(3) Agentul de conformitate are următoarele atribuții:

- (a) monitorizarea punerii în aplicare a programului de conformitate;
- (b) elaborarea unui raport anual care stabilește măsurile luate în vederea punerii în aplicare a programului de conformitate și prezentarea acestuia către autoritatea de reglementare;
- (c) raportarea către organismul de supraveghere și emiterea de recomandări privind respectarea programului de conformitate și punerea în aplicare a acestuia;
- (d) notificarea autorității de reglementare cu privire la orice încălcare gravă a punerii în aplicare a programului de conformitate; și
- (e) raportarea către autoritatea de reglementare cu privire la orice relații comerciale și financiare dintre întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem.

(4) Agentul de conformitate prezintă autorității de reglementare deciziile propuse cu privire la planul de investiții sau la investițiile individuale din cadrul rețelei. Acest lucru are loc cel târziu în momentul prezentării deciziilor în cauză de către conducerea și/sau organismul administrativ competent al operatorului de transport și de sistem către organismul de supraveghere.

(5) În cazul în care întreprinderea integrată pe verticală, în cadrul adunării generale sau prin votul membrilor organismului de supraveghere pe care i-a numit, a împiedicat adoptarea unei decizii în scopul de a împiedica sau a întârzia investițiile, decizie care, în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, trebuia executată în următorii trei ani, agentul de conformitate raportează acest lucru autorității de reglementare, care acționează în conformitate cu articolul 51.

(6) Condițiile care reglementează mandatul sau condițiile de muncă ale agentului de conformitate, inclusiv durata mandatului acestuia, sunt supuse aprobării autorității de reglementare. Condițiile respective asigură independența agentului de conformitate, inclusiv prin punerea la dispoziția acestuia a tuturor resurselor necesare în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale. Pe durata mandatului său, agentul de conformitate nu poate deține o altă funcție, nu poate avea o altă responsabilitate profesională sau un interes, direct sau indirect, legate de nicio parte a întreprinderii integrate pe verticală sau de acționarii majoritari ai acesteia.

(7) Agentul de conformitate raportează cu regularitate, fie verbal, fie în scris, autorității de reglementare și are dreptul de a raporta cu regularitate, fie verbal, fie în scris, organismului de supraveghere al operatorului de transport și de sistem.

(8) Agentul de conformitate poate participa la toate reuniunile organelor de conducere sau administrative ale operatorului de transport și de sistem, și la cele ale organismului de supraveghere și la adunarea generală. Agentul de conformitate participă la toate reuniunile care privesc următoarele chestiuni:

- (a) condițiile de acces la rețea, astfel cum sunt stabilite în Regulamentul (UE) 2019/943, în special în privința tarifelor, a serviciilor de acces ale terțelor părți, a alocării capacității și a gestionării congestiilor, a transparenței, a serviciilor de sistem și a piețelor secundare;
- (b) proiectele efectuate în scopul de a exploata, întreține și dezvolta sistemul de transport, inclusiv investiții privind interconexiunile și conexiunile;
- (c) cumpărarea sau vânzarea de energie necesare pentru exploatarea sistemului de transport.

(9) Agentul de conformitate monitorizează respectarea articolului 41 de către operatorul de transport și de sistem.

(10) Agentul de conformitate dispune de acces la toate datele relevante, la sediile operatorului de transport și de sistem și la toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale.

(11) Agentul de conformitate are acces la sediile operatorului de transport și de sistem fără a fi necesară avertizarea prealabilă.

(12) În urma aprobării prealabile a autorității de reglementare, organismul de supraveghere poate să îl revoce pe agentul de conformitate. Organismul de supraveghere eliberează din funcție agentul de conformitate, din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională, la cererea autorității de reglementare.

Articolul 51

Dezvoltarea rețelei și competențele de decizie asupra investițiilor

(1) Cel puțin din doi în doi ani, operatorii de transport și de sistem prezintă autorității de reglementare un plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani bazat pe oferta și cererea actuală și pe previziunile de ofertă și de cerere, după consultarea prealabilă cu toți factorii interesați. Planul respectiv de dezvoltare a rețelei conține măsuri eficiente pentru a garanta caracterul adecvat al sistemului și siguranța alimentării cu energie electrică. Operatorul de transport și de sistem publică planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani pe site-ul său de internet.

(2) În special, planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani:

- (a) indică participanților la piață principalele infrastructuri de transport care trebuie să fie construite sau modernizate în următorii 10 ani;
- (b) conține toate investițiile deja stabilite și identifică noi investiții care trebuie să fie efectuate în următorii zece ani; și
- (c) prevede un interval de timp pentru toate proiectele de investiții.

(3) Atunci când elaborează planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, operatorul de transport și de sistem ia pe deplin în considerare potențialul utilizării consumului dispecerizabil, a instalațiilor de stocare a energiei sau a altor resurse ca alternativă la extinderea sistemului, precum și consumul preconizat, schimburile comerciale cu alte țări și planurile de investiții privind rețelele la nivelul Uniunii și rețelele regionale.

(4) Autoritatea de reglementare consultă toți utilizatorii de sistem, actuali sau potențiali, privind planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, în mod deschis și transparent. Persoanelor fizice sau întreprinderilor care revendică statutul de utilizatori potențiali de sistem li se poate solicita să dovedească aceste revendicări. Autoritatea de reglementare publică rezultatul procesului de consultare, în special în privința unor posibile necesități de investiții.

(5) Autoritatea de reglementare evaluează dacă planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani abordează toate necesitățile de investiții identificate pe parcursul procesului de consultare, și dacă este conform cu planul neobligatoriu la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei pe 10 ani (denumit în continuare „planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei”), menționat la articolul 30 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) 2019/943. În cazul în care există îndoieli cu privire la conformitatea cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei, autoritatea de reglementare consultă ACER. Autoritatea de reglementare poate solicita operatorului de transport și de sistem să își modifice planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani.

Autoritățile naționale competente examinează coerența planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani cu planul național privind energia și clima transmis în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1999.

(6) Autoritatea de reglementare monitorizează și evaluează punerea în aplicare a planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani.

(7) În situațiile în care operatorul de transport și de sistem, din rațiuni diferite de rațiunile imperioase, asupra cărora nu deține niciun control, nu execută o investiție, care, în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, trebuia executată în următorii trei ani, statele membre se asigură că autoritatea de reglementare are obligația să adopte cel puțin una dintre următoarele măsuri pentru a garanta executarea investiției în cauză dacă investiția este încă relevantă pe baza celui mai recent plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani:

- (a) să solicite operatorului de transport și de sistem să execute investiția în cauză;
- (b) să organizeze o procedură de ofertare privind investiția în cauză, deschisă tuturor investitorilor; sau
- (c) să oblige operatorul de transport și de sistem să accepte o majorare de capital pentru a finanța investițiile necesare și pentru a permite unor investitori independenți să participe la capital.

(8) În cazul în care autoritatea de reglementare a recurs la competențele sale prevăzute la alineatul (7) litera (b), aceasta poate obliga operatorul de transport și de sistem să accepte una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- (a) finanțarea de către o parte terță;
- (b) construirea de către o parte terță;

- (c) realizarea noilor active de însuși operatorul în cauză;
- (d) exploatarea noului activ de însuși operatorul în cauză.

Operatorul de transport și de sistem furnizează investitorilor toate informațiile necesare pentru realizarea investiției, conectează noile active la rețeaua de transport și, în general, depune toate eforturile pentru a facilita punerea în aplicare a proiectului de investiții.

Măsurile relevante cu privire la finanțare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare.

- (9) În cazul în care autoritatea de reglementare a recurs la competențele sale prevăzute la alineatul (7), costurile respectivelor investiții intră sub incidența reglementărilor relevante privind tarifele.

Secțiunea 4

Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem

Articolul 52

Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem

- (1) Înainte de a fi aprobată și desemnată în calitate de operator de transport și de sistem, o întreprindere este certificată în conformitate cu procedurile stabilite la alineatele (4), (5) și (6) ale prezentului articol și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (2) Întreprinderile care au fost certificate de autoritatea de reglementare, în temeiul procedurii de certificare de mai jos, ca îndeplinind cerințele articolului 43 sunt aprobate și desemnate de către statele membre ca operatori de transport și de sistem. Desemnarea operatorilor de transport și de sistem este notificată Comisiei și se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
- (3) Operatorii de transport și de sistem notifică autorității de reglementare orice tranzacție planificată care poate necesita o reevaluare a conformității lor cu cerințele articolului 43.
- (4) Autoritățile de reglementare monitorizează respectarea permanentă de către operatorii de transport și de sistem a cerințelor articolului 43. Aceste autorități deschid o procedură de certificare în scopul asigurării respectării dispozițiilor respective:
 - (a) în urma notificării de către operatorul de transport și de sistem în temeiul alineatului (3);
 - (b) din proprie inițiativă, atunci când au luat cunoștință de faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenței asupra proprietarilor sistemelor de transport sau asupra operatorilor de transport și de sistem poate duce la încălcarea articolului 43 sau atunci când au motive să considere că s-ar fi produs o asemenea încălcare; sau
 - (c) la cererea motivată a Comisiei.
- (5) Autoritățile de reglementare adoptă o decizie cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem în termen de patru luni de la data notificării de către acesta sau de la data solicitării din partea Comisiei. După expirarea acestui termen, certificarea se consideră acordată. Decizia explicită sau tacită a autorităților de reglementare poate deveni efectivă numai după încheierea procedurii prevăzute la alineatul (6).
- (6) Decizia explicită sau tacită cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem este notificată fără întârziere Comisiei de către autoritatea de reglementare, împreună cu toate informațiile pertinente aferente. Comisia acționează în conformitate cu procedura stabilită la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (7) Autoritățile de reglementare și Comisia pot solicita operatorilor de transport și de sistem și întreprinderilor care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare orice informații relevante pentru îndeplinirea atribuțiilor acestora, în temeiul prezentului articol.
- (8) Autoritățile de reglementare și Comisia asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 53

Certificarea în raport cu țările terțe

(1) Atunci când un proprietar al unui sistem de transport sau un operator de transport și de sistem, care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe țări terțe, solicită o certificare, autoritatea de reglementare notifică Comisia.

Autoritatea de reglementare notifică, de asemenea, fără întârziere Comisia cu privire la orice circumstanțe în urma cărora o persoană sau persoane dintr-una sau mai multe țări terțe ar dobândi controlul asupra unui sistem de transport sau asupra unui operator de transport și de sistem.

(2) Operatorii de transport și de sistem notifică autorității de reglementare orice circumstanțe în baza cărora o persoană sau persoane dintr-una sau mai multe țări terțe ar dobândi controlul asupra sistemului de transport sau asupra operatorului de transport și de sistem.

(3) Autoritatea de reglementare adoptă un proiect de decizie cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem în termen de patru luni de la data notificării de către operatorul de transport și de sistem. Aceasta refuză certificarea în cazul în care nu s-a demonstrat:

- (a) că entitatea în cauză îndeplinește cerințele de la articolul 43; și
- (b) în fața autorității de reglementare sau a altei autorități naționale competente desemnate de statul membru, faptul că acordarea certificării nu va pune în pericol siguranța alimentării cu energie a statului membru și a Uniunii. În examinarea acestui aspect, autoritatea de reglementare sau altă autoritate națională competentă ține seama de:
 - (i) drepturile și obligațiile Uniunii față de țara terță respectivă în temeiul dreptului internațional, inclusiv al oricărui acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe la care Uniunea este parte și în care sunt abordate aspecte legate de siguranța alimentării cu energie;
 - (ii) drepturile și obligațiile statului membru față de țara terță respectivă în temeiul acordurilor încheiate cu țara terță respectivă, în măsura în care acestea respectă dreptul Uniunii; și
 - (iii) alte elemente specifice ale cazului și de țara terță implicată.

(4) Autoritatea de reglementare notifică fără întârziere Comisiei decizia luată, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta.

(5) Statele membre se asigură că autoritatea de reglementare sau autoritatea competentă desemnată menționată la alineatul (3) litera (b), înainte ca autoritatea de reglementare să adopte o decizie cu privire la certificare, solicită un aviz Comisiei cu privire la faptul că:

- (a) entitatea în cauză respectă cerințele de la articolul 43; și că
- (b) acordarea certificării nu va pune în pericol siguranța alimentării cu energie a Uniunii.

(6) Comisia examinează cererea menționată la alineatul (5) de îndată ce o primește. În termen de două luni de la primirea cererii, Comisia transmite avizul său autorității de reglementare sau, în cazul în care cererea a fost înaintată de autoritatea competentă desemnată, către aceasta.

În pregătirea avizului, Comisia poate solicita opinia ACER, a statului membru în cauză și a părților interesate. În cazul în care există o astfel de solicitare din partea Comisiei, termenul de două luni se prelungește cu două luni.

În cazul în care Comisia nu emite un aviz în termenul menționat la primul și la al doilea paragraf, se consideră că Comisia nu a ridicat obiecții cu privire la decizia autorității de reglementare.

(7) Atunci când evaluează dacă controlul de către o persoană sau de către persoane dintr-una sau mai multe țări terțe pune în pericol siguranța alimentării cu energie a Uniunii, Comisia ține seama:

- (a) de elementele specifice ale cazului și de țara terță sau țările terțe implicate; și
- (b) de drepturile și obligațiile Uniunii față de țara sau țările terțe în cauză în temeiul dreptului internațional, inclusiv în temeiul unui acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe la care Uniunea este parte și în care sunt abordate aspecte legate de siguranța alimentării cu energie electrică.

(8) În termen de două luni de la încheierea termenului menționat la alineatul (6), autoritatea de reglementare adoptă decizia finală cu privire la certificare. În adoptarea deciziei finale, autoritatea de reglementare ține seama în cea mai mare măsură posibilă de avizul Comisiei. În orice caz, statele membre au dreptul de a refuza certificarea atunci când acordarea acesteia pune în pericol siguranța alimentării cu energie a statului membru respectiv sau siguranța alimentării cu energie a unui alt stat membru. În cazul în care statul membru a desemnat o altă autoritate națională competentă pentru a efectua analiza menționată la alineatul (3) litera (b), acesta poate solicita autorității de reglementare să adopte decizia finală în conformitate cu evaluarea respectivei autorități naționale competente. Decizia finală a autorității de reglementare și avizul Comisiei se publică împreună. În cazul în care decizia finală diferă de avizul Comisiei, statul membru în cauză furnizează și publică, împreună cu decizia respectivă, motivele respectivei decizii.

(9) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere dreptului statelor membre de a exercita, în conformitate cu dreptul Uniunii, controale naționale legale pentru a-și proteja interesele legitime de siguranță publică.

(10) Prezentul articol, cu excepția alineatului (3) litera (a), se aplică, de asemenea, statelor membre care fac obiectul unei derogări în temeiul articolului 66.

Articolul 54

Deținerea de instalații de stocare a energiei de către operatorii de transport și de sistem

(1) Operatorii de transport și de sistem nu dețin, nu dezvoltă, nu administrează și nu exploatează instalații de stocare a energiei.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre pot permite operatorilor de transport și de sistem să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei care sunt componente de rețea complet integrate și au fost aprobate de către autoritatea de reglementare sau dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- (a) în urma unei proceduri de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie, supusă revizuirii și aprobării de către autoritatea de reglementare, nu li s-a atribuit altor părți dreptul de a deține, de a dezvolta, de a controla, de a administra sau de a exploata astfel de instalații sau aceste alte părți nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil și în timp util;
- (b) astfel de instalații sau servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței sunt necesare pentru ca operatorii de transport și de sistem să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive în vederea exploatării eficiente, fiabile și sigure a sistemului de transport, iar respectivele instalații și servicii nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică; și
- (c) autoritatea de reglementare a evaluat necesitatea unei astfel de derogări, a efectuat o evaluare ex ante a aplicării procedurii de licitație, inclusiv a condițiilor respectivei proceduri de licitație, și și-a dat aprobarea.

Autoritatea de reglementare poate redacta orientări sau clauze de achiziții pentru a ajuta operatorii de transport și de sistem să asigure o procedură de licitație corectă.

(3) Decizia de a acorda o derogare se notifică ACER și Comisiei, împreună cu informațiile pertinente referitoare la cerere și la motivele acordării respectivei derogări.

(4) Autoritățile de reglementare efectuează, la intervale regulate sau cel puțin la fiecare cinci ani, o consultare publică cu privire la instalațiile existente de stocare a energiei pentru a evalua eventuala disponibilitate și eventualul interes al altor părți de a investi în astfel de instalații. Atunci când consultarea publică, evaluată de autoritatea de reglementare, arată că există părți terțe care pot deține, dezvolta, exploata sau administra astfel de instalații în mod eficace din punctul de vedere al costurilor, autoritatea de reglementare asigură încetarea treptată a activităților desfășurate de operatorii de transport și de sistem în acest domeniu în termen de 18 luni. În cadrul condițiilor pentru această procedură, autoritățile de reglementare pot permite operatorilor de transport și de sistem să primească o compensație rezonabilă, în special pentru a recupera valoarea reziduală a investiției realizate de aceștia în instalațiile de stocare a energiei.

(5) Alineatul (4) nu se aplică în cazul componentelor de rețea complet integrate sau pentru perioada de amortizare obișnuită a noilor instalații de stocare în baterii cu o decizie finală privind investiția până în 2024, cu condiția ca astfel de instalații de stocare în baterii:

- (a) să fie conectate la rețea în următorii doi ani;
- (b) să fie integrate în sistemul de transport;

- (c) să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantanee reactivă a securității rețelei în cazul unor situații neprevăzute în rețea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat și se încheie în momentul în care redispecerizarea regulată poate rezolva situația; și
- (d) să nu fie utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică, inclusiv pentru echilibrare.

Secțiunea 5

Separarea contabilă și transparența evidențelor contabile

Articolul 55

Dreptul de acces la evidențele contabile

- (1) Statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea, inclusiv autoritățile de reglementare menționate la articolul 57, au drept de acces la evidențele contabile ale întreprinderilor din domeniul energiei electrice, astfel cum se prevede la articolul 56, în măsura în care acest lucru este necesar pentru exercitarea funcțiilor lor.
- (2) Statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea, inclusiv autoritățile de reglementare, asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial. Statele membre pot să prevadă divulgarea acestor informații în cazul în care o astfel de divulgare este necesară pentru a permite autorităților competente să își exercite funcțiile.

Articolul 56

Separarea contabilă

- (1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a asigura păstrarea evidențelor contabile ale întreprinderilor din domeniul energiei electrice în conformitate cu alineatele (2) și (3).
 - (2) Întreprinderile din domeniul energiei electrice, indiferent de regimul proprietății care le este aplicabil sau de forma juridică, întocmesc, supun spre auditare și publică evidențele lor contabile anuale, conform normelor de drept național privind conturile anuale ale societăților cu răspundere limitată, adoptate în conformitate cu Directiva 2013/34/UE.
- Întreprinderile care nu au obligația juridică de a-și publica conturile anuale păstrează la sediul lor un exemplar din acestea la dispoziția publicului.
- (3) În evidențele lor contabile, întreprinderile din domeniul energiei electrice păstrează conturi separate pentru fiecare dintre activitățile de transport și de distribuție, astfel cum li s-ar impune dacă activitățile respective ar fi desfășurate de întreprinderi separate, în vederea evitării discriminărilor, a subvențiilor încrucișate și a denaturării concurenței. De asemenea, întreprinderile păstrează evidențe contabile, care pot fi consolidate, pentru alte activități din sectorul energiei electrice care nu au legătură cu transportul sau cu distribuția. Veniturile din proprietatea asupra sistemului de transport sau de distribuție se înscriu în evidențele contabile. După caz, întreprinderile au conturi consolidate pentru alte activități din afara domeniului energiei electrice. Conturile interne cuprind un bilanț și un cont de profit și de pierderi pentru fiecare activitate în parte.
 - (4) Auditul menționat la alineatul (2) constă, în special, în a verifica dacă se respectă obligația de a evita discriminările și subvențiile încrucișate menționate la alineatul (3).

CAPITOLUL VII

AUTORITĂȚILE DE REGLEMENTARE

Articolul 57

Desemnarea și independența autorităților de reglementare

- (1) Fiecare stat membru desemnează o singură autoritate de reglementare la nivel național.
- (2) Alineatul (1) nu aduce atingere desemnării altor autorități de reglementare la nivel regional în statele membre, cu condiția să existe, în scopuri de reprezentare și de contact la nivelul Uniunii, un reprezentant de rang înalt în cadrul Consiliului autorităților de reglementare al ACER, în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/942.

(3) Prin derogare de la alineatul (1), un stat membru poate desemna autorități de reglementare pentru sistemele de dimensiuni reduse, într-o regiune separată din punct de vedere geografic al cărei consum pe anul 2008 a reprezentat mai puțin de 3 % din consumul total al statului membru din care face parte. Această derogare nu aduce atingere numirii unui reprezentant de rang înalt, în scopuri de reprezentare și de contact la nivelul Uniunii în cadrul Consiliului autorităților de reglementare al ACER în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/942.

(4) Statele membre garantează independența autorităților de reglementare și se asigură că acestea își exercită competențele în mod imparțial și transparent. În acest scop, statele membre se asigură că, atunci când își îndeplinesc atribuțiile de reglementare care le revin în temeiul prezentei directive și al actelor juridice conexe, autoritatea de reglementare:

- (a) este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de alte entități publice sau private;
- (b) se asigură că personalul său și persoanele cu funcție de conducere:
 - (i) acționează în mod independent de orice interes de piață; și
 - (ii) nu solicită și nu acceptă instrucțiuni directe din partea niciunui guvern sau a niciunei entități publice sau private în îndeplinirea atribuțiilor de reglementare care le revin. Această cerință nu aduce atingere unei cooperări strânse, după caz, cu alte autorități naționale competente sau orientărilor de politică generală elaborate de guvern, care nu au legătură cu atribuțiile de reglementare menționate la articolul 59.

(5) În scopul de a proteja independența autorităților de reglementare, statele membre se asigură, în special, că:

- (a) autoritățile de reglementare pot lua decizii autonome, independent de orice alt organism politic;
- (b) autoritatea de reglementare deține toate resursele umane și financiare de care are nevoie pentru a-și îndeplini atribuțiile și a-și exercita competențele în mod eficace și eficient;
- (c) autoritatea de reglementare are o alocare bugetară anuală separată cu autonomie în execuția bugetului alocat;
- (d) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența acestuia, persoanele cu cele mai înalte funcții de conducere în cadrul autorității de reglementare sunt numite pentru un mandat fix de cinci până la șapte ani, care poate fi reînnoit o singură dată;
- (e) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, persoanele cu cele mai înalte funcții de conducere în cadrul autorității de reglementare sunt numite pe baza unor criterii obiective, transparente și publicate, urmându-se o procedură independentă și imparțială, care garantează faptul că respectivii candidați au competențele și experiența necesare pentru poziția relevantă din cadrul autorității de reglementare;
- (f) există dispoziții referitoare la conflictul de interese, iar obligațiile de confidențialitate se mențin și după încheierea mandatului membrilor consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, după încetarea mandatului persoanelor cu cele mai înalte funcții de conducere;
- (g) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, persoanele cu cele mai înalte funcții de conducere în cadrul autorității de reglementare pot fi destituite numai pe baza unor criterii transparente în prealabil existente.

În ceea ce privește primul paragraf litera (d), statele membre se asigură că există un sistem de rotație corespunzător pentru consiliul de administrație sau pentru persoanele cu funcțiile cele mai înalte de conducere. Membrii consiliului de administrație sau, în absența acestuia, persoanele cu cele mai înalte funcții de conducere pot fi eliberate din funcție în cursul mandatului lor numai în cazul în care nu mai îndeplinesc condițiile prevăzute la prezentul articol sau în cazul în care au comis o abatere în conformitate cu dreptul intern.

(6) Statele membre pot să dispună verificarea ex post de către un auditor independent a conturilor anuale ale autorității de reglementare.

(7) Până la 5 iulie 2022 și, ulterior, la fiecare patru ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la respectarea de către autoritățile naționale a principiului independenței prevăzut la prezentul articol.

Articolul 58

Obiectivele generale ale autorităților de reglementare

În îndeplinirea atribuțiilor de reglementare prevăzute în prezenta directivă, autoritățile de reglementare iau toate măsurile rezonabile pentru realizarea, în cadrul atribuțiilor și competențelor care le revin în conformitate cu articolul 59, în cooperare strânsă, după caz, cu alte autorități naționale competente, inclusiv cu autoritățile din domeniul concurenței, precum și cu autorități, inclusiv cele de reglementare, din statele membre învecinate și, după caz, din țările terțe învecinate, și fără a aduce atingere competențelor lor, a următoarelor obiective:

- (a) promovarea, în cadrul Uniunii, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare ale altor state membre, cu Comisia și cu ACER, a unei piețe interne de energie electrică sigure, flexibile, competitive și durabile din punctul de vedere al mediului, precum și a unei deschideri efective a pieței în beneficiul tuturor clienților și furnizorilor din Uniune, precum și garantarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și fiabilă a rețelelor de energie electrică, având în vedere obiectivele pe termen lung;
- (b) dezvoltarea, în cadrul Uniunii, a unor piețe transfrontaliere regionale competitive și funcționale, în vederea realizării obiectivelor menționate la litera (a);
- (c) eliminarea restricțiilor privind comerțul cu energie electrică între statele membre, inclusiv a celor privind dezvoltarea unor capacități transfrontaliere de transport corespunzătoare pentru a satisface cererile și pentru a îmbunătăți integrarea piețelor naționale, ceea ce ar putea facilita fluxurile de energie electrică pe întreg teritoriul Uniunii;
- (d) contribuția la dezvoltarea, în cel mai rentabil mod, a unor sisteme nediscriminatorii sigure, fiabile și eficiente, orientate către consumator, precum și promovarea caracterului adecvat al sistemelor și, în conformitate cu obiectivele generale de politică în domeniul energiei, promovarea eficienței energetice și a integrării producerii la scară redusă și la scară largă de energie electrică din surse regenerabile, precum și a producerii distribuite, atât în rețelele de transport, cât și în cele de distribuție și facilitarea funcționării acestora în legătură cu alte rețele energetice de gaze sau de energie termică;
- (e) facilitarea accesului la rețea al noilor capacități de producere și instalații de stocare a energiei, în special prin eliminarea obstacolelor care ar putea împiedica accesul noilor intrați pe piață și al energiei electrice din surse regenerabile;
- (f) garantarea acordării de stimulente corespunzătoare operatorilor de sistem și utilizatorilor de sistem, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficiența, în special eficiența energetică, în ceea ce privește performanța sistemelor, precum și pentru a stimula integrarea pieței;
- (g) garantarea unor avantaje pentru clienți de pe urma funcționării eficiente a piețelor interne, promovarea concurenței efective și sprijinirea asigurării unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor în strânsă cooperare cu autoritățile de protecție a consumatorilor competente;
- (h) sprijinirea atingerii unor standarde ridicate pentru serviciul universal și pentru serviciul public în domeniul furnizării energiei electrice, contribuind la protejerea clienților vulnerabili și la compatibilitatea proceselor necesare de schimb de date pentru migrarea clienților.

Articolul 59

Atribuțiile și competențele autorităților de reglementare

- (1) Autoritățile de reglementare au următoarele atribuții:
 - (a) să stabilească sau să aprobe, conform unor criterii transparente, tarife de transport sau de distribuție sau metodologiile pentru acestea, sau ambele;
 - (b) să asigure respectarea de către operatorii de transport și de sistem și de către operatorii de distribuție, precum și, atunci când este cazul, respectarea de către proprietarii de sisteme și de către orice întreprindere din domeniul energiei electrice și alți participanți la piață, a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943, al codurilor de rețea și orientărilor adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și al altor acte relevante din dreptul Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și respectarea deciziilor ACER;

- (c) în strânsă colaborare cu celelalte autorități de reglementare, să asigure respectarea de către ENTSO pentru energie electrică și entitatea OSD UE a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943, al codurilor de rețea și orientărilor adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și al altor acte relevante din dreptul Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și respectarea deciziilor ACER și să identifice în comun nerespectarea de către ENTSO pentru energie electrică și entitatea OSD UE a obligațiilor care le revin; în cazul în care autoritățile de reglementare nu au reușit să ajungă la un acord în termen de patru luni de la începerea consultărilor pentru identificarea în comun a cazurilor de nerespectare, chestiunea este adusă la cunoștința ACER în vederea luării unei decizii, în temeiul articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942;
- (d) să aprobe produsele și procesul de achiziție pentru serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței;
- (e) să pună în aplicare codurile de rețea și orientările adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943 prin măsuri la nivel național sau, atunci când se impune, prin măsuri coordonate la nivel regional sau la nivelul Uniunii;
- (f) să coopereze, în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, cu autoritatea sau autoritățile de reglementare din statele membre implicate și cu ACER, în special prin participarea la lucrările Consiliului autorităților de reglementare al ACER în temeiul articolului 21 din Regulamentul (UE) 2019/942;
- (g) să respecte și să pună în aplicare toate deciziile relevante, cu caracter juridic obligatoriu, ale Comisiei și ale ACER;
- (h) să garanteze că operatorii de transport și de sistem pun la dispoziție, în cea mai mare măsură posibilă, capacități de interconexiune în temeiul articolului 16 din Regulamentul (UE) 2019/943;
- (i) să prezinte autorităților competente din statele membre, Comisiei și ACER rapoarte anuale cu privire la modul de îndeplinire a atribuțiilor lor și la activitățile desfășurate, inclusiv cu privire la măsurile luate și rezultatele obținute în ceea ce privește fiecare dintre atribuțiile menționate la prezentul articol;
- (j) să garanteze lipsa subvențiilor încrucișate între activitățile de transport, distribuție și furnizare sau alte activități cu sau fără legătură cu sectorul energiei electrice;
- (k) să monitorizeze planurile de investiții ale operatorilor de transport și de sistem și să furnizeze în raportul său anual o evaluare a acestor planuri de investiții din punctul de vedere al concordanței lor cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei; o astfel de evaluare poate include recomandări de modificare a acestor planuri de investiții;
- (l) să monitorizeze și să evalueze performanța operatorilor de transport și de sistem și a operatorilor de distribuție în legătură cu dezvoltarea unei rețele inteligente care să promoveze eficiența energetică și integrarea energiei din surse regenerabile pe baza unui set limitat de indicatori și să publice, la fiecare doi ani, un raport național care să includă recomandări;
- (m) să stabilească sau să aprobe standardele și cerințele de calitate a serviciilor și a furnizării sau să contribuie la realizarea acestui obiectiv împreună cu alte autorități competente și să monitorizeze respectarea normelor de siguranță și fiabilitate a rețelei și să revizuiască performanțele lor anterioare;
- (n) să monitorizeze nivelul de transparență, inclusiv al prețurilor angro, garantând respectarea de către întreprinderile din domeniul energiei electrice a obligațiilor referitoare la transparență;
- (o) să monitorizeze gradul și eficiența deschiderii piețelor și a concurenței la nivelul comerțului angro și cu amănuntul, inclusiv în ceea ce privește bursele de energie electrică, prețurile pentru clienții casnici, inclusiv sistemele de plată anticipată, impactul contractelor de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice și al utilizării sistemelor de contorizare inteligentă, tarifele percepute pentru schimbarea furnizorului, tarifele de deconectare, tarifele percepute pentru serviciile de întreținere, executarea serviciilor de întreținere și tarifele percepute pentru acestea, raportul dintre prețurile pentru clienții casnici și prețurile angro, evoluția tarifelor și taxelor de rețea, plângerile înaintate de clienții casnici, precum și orice denaturare sau restricționare a concurenței, precum și să furnizeze toate informațiile relevante și să prezinte toate situațiile relevante autorităților competente din domeniul concurenței;
- (p) să monitorizeze apariția unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze privind exclusivitatea, care pot împiedica clienții să încheie contracte simultan cu mai mulți furnizori sau pot restrânge posibilitatea acestora de a face această alegere, informând, dacă este cazul, autoritățile naționale din domeniul concurenței cu privire la astfel de practici;
- (q) să monitorizeze perioadele de timp necesare operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuție pentru racordări și reparații;
- (r) să contribuie, împreună cu alte autorități competente, la asigurarea eficacității și aplicării măsurilor de protecție a consumatorilor;

- (s) să publice cel puțin o dată pe an recomandări cu privire la conformitatea prețurilor de furnizare cu articolul 5 și să transmită respectivele recomandări autorităților din domeniul concurenței, dacă este cazul;
- (t) să garanteze accesul nediscriminatoriu la datele privind consumul clienților, aplicarea cu titlu opțional a unui format ușor de înțeles armonizat la nivel național pentru datele privind consumul, precum și accesul prompt al tuturor clienților la astfel de date în temeiul articolelor 23 și 24;
- (u) să monitorizeze punerea în aplicare a normelor referitoare la rolurile și responsabilitățile care revin operatorilor de transport și de sistem, operatorilor de distribuție, furnizorilor, clienților și altor participanți la piață, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/943;
- (v) să monitorizeze investițiile în capacitățile de producere și de stocare în raport cu siguranța alimentării cu energie electrică;
- (w) să monitorizeze cooperarea tehnică dintre operatorii de transport și de sistem din Uniune și cei din țările terțe;
- (x) să sprijine compatibilitatea proceselor de schimb de date pentru cele mai importante procese de piață la nivel regional;
- (y) să monitorizeze disponibilitatea instrumentelor de comparare care îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 14;
- (z) să monitorizeze eliminarea obstacolelor și restricțiilor nejustificate care împiedică dezvoltarea consumului de energie electrică autogenerată și a comunităților de energie ale cetățenilor.

(2) Atribuțiile de monitorizare prevăzute la alineatul (1) pot fi îndeplinite de alte autorități decât autoritățile de reglementare, în cazul în care un stat membru prevede acest lucru. În acest caz, informațiile obținute ca urmare a monitorizării sunt puse la dispoziția autorităților de reglementare în cel mai scurt timp posibil.

În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alineatul (1), autoritățile de reglementare se consultă, după caz, cu operatorii de transport și de sistem și colaborează îndeaproape cu alte autorități naționale competente, după caz, fără a aduce atingere caracterului independent și competențelor specifice ale acestora și respectând principiile unei mai bune reglementări.

Orice aprobare acordată de o autoritate de reglementare sau de către ACER în temeiul prezentei directive nu aduce atingere exercitării în viitor și în mod legitim a oricărei competențe de către autoritatea de reglementare, în temeiul prezentului articol, sau oricărei sancțiuni aplicată de alte autorități competente sau de Comisie.

(3) Statele membre se asigură că autorităților de reglementare le sunt conferite competențele care să le permită să își îndeplinească în mod eficient și rapid atribuțiile prevăzute la prezentul articol. În acest scop, autorităților de reglementare le revin cel puțin următoarele competențe:

- (a) să emită decizii cu caracter obligatoriu pentru întreprinderile din domeniul energiei electrice;
- (b) să desfășoare investigații cu privire la funcționarea piețelor de energie electrică, precum și să decidă și să aplice orice măsuri proporționale necesare pentru promovarea unei concurențe efective și pentru asigurarea unei funcționări corespunzătoare a pieței. După caz, autoritățile de reglementare au, de asemenea, competența de a coopera cu autoritatea națională din domeniul concurenței și cu autoritățile de reglementare a pieței financiare sau cu Comisia în desfășurarea de investigații în domeniul dreptului concurenței;
- (c) să solicite întreprinderilor din domeniul energiei electrice toate informațiile relevante pentru îndeplinirea atribuțiilor lor, inclusiv justificarea oricărui refuz de a acorda acces terților, precum și orice informații privind măsurile necesare pentru consolidarea rețelei;
- (d) să aplice sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare întreprinderilor din domeniul energiei electrice care nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a ACER sau să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni, inclusiv competența de a aplica sau de a propune impunerea de sancțiuni de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a operatorului de transport și de sistem asupra operatorului de transport și de sistem sau de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a întreprinderii integrate pe verticală asupra întreprinderii integrate pe verticală, după caz, pentru nerespectarea obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive; și
- (e) să dețină drepturi corespunzătoare de a investiga și competențele aferente în legătură cu soluționarea litigiilor în conformitate cu articolul 60 alineatele (2) și (3).

(4) Autoritatea de reglementare situată în statul membru unde ENTSO pentru energie electrică sau entitatea OSD UE își are sediul are competența să impună sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare acestor entități în cazul în care acestea nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a ACER, ori să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni.

(5) Pe lângă atribuțiile care le revin în temeiul alineatelor (1) și (3) de la prezentul articol, în cazul desemnării unui operator de sistem independent în temeiul articolului 44, autoritățile de reglementare:

- (a) monitorizează respectarea de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul de sistem independent a obligațiilor care le revin în temeiul prezentului articol și dispun aplicarea unor sancțiuni în caz de nerespectare, în conformitate cu alineatul (3) litera (d);
- (b) monitorizează relațiile și schimbul de informații dintre proprietarul sistemului de transport și operatorul de sistem independent, în vederea garantării respectării de către acesta din urmă a obligațiilor sale și, în special, aprobă contracte și acționează ca autorități de soluționare a litigiilor dintre operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport în ceea ce privește plângerile înaintate de oricare dintre aceștia în conformitate cu articolul 60 alineatul (2);
- (c) fără a aduce atingere procedurii prevăzute la articolul 44 alineatul (2) litera (c), aprobă, în cazul primului plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, planul de investiții și planul multianual de dezvoltare a rețelei, prezentate cel puțin la fiecare doi ani de către operatorul de sistem independent;
- (d) se asigură că tarifele de acces la rețea percepute de operatorii de sistem independenți cuprind o redevență pentru proprietarul sau proprietarii rețelei, care asigură o compensație corespunzătoare pentru activele rețelei și pentru orice investiții noi în cadrul acesteia, cu condiția ca acestea să fie aplicate în mod economic și eficient;
- (e) au dreptul de a desfășura inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul proprietarului de sistem de transport și la sediul operatorului de sistem independent; și
- (f) monitorizează utilizarea veniturilor rezultate din gestionarea congestiilor percepute de către operatorul de sistem independent în conformitate cu articolul 19 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/943.

(6) Pe lângă atribuțiile și competențele care le revin în temeiul alineatelor (1) și (3) de la prezentul articol, în cazul desemnării unui operator de transport și de sistem în temeiul capitolului VI secțiunea 3, autorităților de reglementare le sunt acordate cel puțin următoarele atribuții și competențe:

- (a) să aplice sancțiuni, în conformitate cu alineatul (3) litera (d), în cazul unor practici discriminatorii în favoarea întreprinderii integrate pe verticală;
- (b) să monitorizeze schimbul de informații între operatorul de transport și de sistem și întreprinderea integrată pe verticală pentru a garanta respectarea de către operatorul de transport și de sistem a obligațiilor sale;
- (c) să acționeze ca o autoritate de soluționare a litigiilor între întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem în ceea ce privește plângerile înaintate de oricare dintre aceștia, în conformitate cu articolul 60 alineatul (2);
- (d) să monitorizeze relațiile comerciale și financiare, inclusiv împrumuturile, dintre întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem;
- (e) să aprobe toate acordurile comerciale și financiare între întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem cu condiția ca acestea să respecte condițiile pieței;
- (f) să solicite o justificare din partea întreprinderii integrate pe verticală atunci când sunt notificate de agentul de conformitate conform articolului 50 alineatul (4), o astfel de justificare incluzând, în special, dovezi care să arate faptul că nu a fost înregistrată nicio practică discriminatorie în favoarea întreprinderii integrate pe verticală;
- (g) să efectueze inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul întreprinderii integrate pe verticală și al operatorului de transport și de sistem; și
- (h) să atribuie toate sarcinile sau sarcini specifice ale operatorului de transport și de sistem unui operator de sistem independent numit în conformitate cu articolul 44 în cazul încălcării în mod repetat de către operatorul de transport și de sistem a obligațiilor care îi revin în temeiul prezentei directive, în special în cazul repetării unor practici discriminatorii în favoarea întreprinderii integrate pe verticală.

(7) Cu excepția cazurilor în care ACER are competența de a stabili și de a aproba clauzele și condițiile sau metodologiile de punere în aplicare a codurilor de rețea și a orientărilor în temeiul capitolului VII din Regulamentul (UE) 2019/943 în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/942 deoarece este necesar ca acestea să fie coordonate între ele, autoritățile de reglementare răspund de stabilirea sau de aprobarea, cu suficient timp înainte de intrarea lor în vigoare, cel puțin a metodologiilor naționale folosite pentru calcularea sau stabilirea clauzelor și condițiilor referitoare la:

- (a) tarifele de conectare și acces la rețelele naționale, inclusiv tarifele de transport și de distribuție, sau metodologiile referitoare la acestea, aceste tarife sau metodologii permit efectuarea investițiilor necesare în rețele într-un mod care să permită acestor investiții să asigure funcționarea continuă a rețelelor;
- (b) furnizarea de servicii de sistem care sunt realizate în modul cel mai economic posibil și oferă stimulente corespunzătoare utilizatorilor de rețele pentru ca aceștia să echilibreze intrările și ieșirile, serviciile de sistem fiind furnizate într-un mod corect și nediscriminatoriu și se întemeiază pe criterii obiective; și
- (c) accesul la infrastructurile transfrontaliere, inclusiv procedurile de alocare de capacitate și de gestionare a congestiilor.

(8) Metodologiile sau clauzele și condițiile menționate la alineatul (7) se publică.

(9) pentru a spori transparența pe piață și a oferi tuturor părților interesate toate informațiile și deciziile sau propunerile de decizii necesare referitoare la tarifele de transport și de distribuție menționate la articolul 60 alineatul (3), autoritățile de reglementare publică metodologia detaliată și costurile subiacente utilizate la calcularea tarifelor de rețea relevante, asigurând confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(10) Autoritățile de reglementare monitorizează gestionarea congestiilor în cadrul sistemelor naționale de energie electrică, inclusiv capacitățile de interconexiune, și punerea în aplicare a normelor de gestionare a congestiilor. În acest sens, operatorii de transport și de sistem sau operatorii pieței prezintă autorităților de reglementare normele lor de gestionare a congestiilor, inclusiv cele de alocare a capacităților. Autoritățile de reglementare pot cere modificări ale acestor norme.

Articolul 60

Decizii și plângeri

(1) Autoritățile de reglementare au competența de a solicita operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuție să modifice, dacă este necesar, condițiile și inclusiv tarifele sau metodologiile menționate la articolul 59 din prezenta directivă, în scopul de a asigura proporționalitatea acestora, precum și aplicarea lor într-un mod nediscriminatoriu, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943. În cazul unor întârzieri în ceea ce privește stabilirea tarifelor de transport și distribuție, autoritățile de reglementare sunt împuternicite să stabilească sau să aprobe tarife sau metodologii de transport și distribuție provizorii și să adopte măsurile compensatorii corespunzătoare, dacă tarifele sau metodologiile finale se abat de la aceste tarife sau metodologii provizorii.

(2) Orice parte care depune o plângere împotriva unui operator de transport și de sistem sau de distribuție referitoare la obligațiile care revin operatorului în temeiul prezentei directive poate înainta această plângere autorității de reglementare care, acționând ca autoritate de soluționare a litigiilor, emite o decizie în termen de două luni de la data primirii plângerii. Acest termen poate fi prelungit cu două luni în cazul în care autoritatea de reglementare are nevoie de informații suplimentare. Acest termen extins poate fi prelungit în continuare cu acordul reclamantului. Decizia autorității de reglementare produce efecte obligatorii până la o eventuală hotărâre contrarie pronunțată în urma unei căi de atac.

(3) Orice parte care se consideră lezată și care are dreptul de a contesta o decizie privind metodologiile luate în temeiul articolului 59 sau, în cazul în care autoritățile de reglementare au obligația de a se consulta, o decizie privind metodologiile sau tarifele propuse, poate să depună o contestație în vederea revizuirii respectivei decizii sau propunerii de decizie, în termen de două luni de la publicarea acesteia sau într-un termen mai scurt prevăzut de statele membre. Contestația nu are efect suspensiv.

(4) Statele membre creează mecanisme eficiente și adecvate de reglementare, de control și de asigurare a transparenței, în scopul evitării abuzurilor de poziție dominantă, în special în detrimentul consumatorilor, precum și a oricăror practici agresive. Aceste mecanisme iau în considerare dispozițiile TFUE, în special cele ale articolului 102.

(5) Statele membre se asigură că sunt luate măsurile corespunzătoare, inclusiv măsuri administrative sau penale în conformitate cu dreptul intern, împotriva persoanelor fizice sau juridice care răspund pentru nerespectarea normelor privind confidențialitatea impuse de prezenta directivă.

- (6) Plângerile și contestațiile menționate la alineatele (2) și (3) nu aduc atingere exercitării dreptului de a introduce o cale de atac în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern.
- (7) Deciziile luate de autoritățile de reglementare sunt pe deplin întemeiate și motivate pentru a permite controlul judiciar. Deciziile sunt disponibile publicului, asigurându-se confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.
- (8) Statele membre asigură existența a mecanismelor adecvate la nivel național care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul de a introduce o cale de atac în fața unui organism independent de orice parte afectată și de orice guvern.

Articolul 61

Cooperarea regională între autoritățile de reglementare în ceea ce privește aspectele transfrontaliere

- (1) Autoritățile de reglementare cooperează îndeaproape și se consultă între ele, în special în cadrul ACER, furnizându-și reciproc, precum și ACER, toate informațiile necesare îndeplinirii atribuțiilor care le revin în temeiul prezentei directive. În ceea ce privește schimbul de informații, autoritatea destinată garantează respectarea aceluiași nivel de confidențialitate ca cel impus autorității emitente.
- (2) Autoritățile de reglementare cooperează cel puțin la nivel regional în scopul:
- (a) de a încuraja crearea de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelei, de a promova bursele comune de energie electrică și alocarea capacității de interconexiune transfrontalieră, precum și de a permite un nivel adecvat al capacității de interconexiune, inclusiv prin intermediul unor noi interconectări, în interiorul regiunii și între regiuni, permițând astfel dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie electrică, fără a face discriminări între furnizorii din diferite state membre;
 - (b) de a coordona activitățile comune de supraveghere a entităților care desfășoară activități la nivel regional;
 - (c) de a coordona, în cooperare cu alte autorități implicate, activitățile comune de supraveghere a evaluărilor adecvării resurselor la nivel național, regional și european;
 - (d) de a coordona dezvoltarea tuturor codurilor de rețea și a orientărilor pentru operatorii de transport și de sistem vizați și pentru alți participanți de pe piață; și
 - (e) de a coordona dezvoltarea normelor privind gestionarea congestiilor.
- (3) Autoritățile de reglementare au dreptul de a încheia acorduri de cooperare între ele, pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării.
- (4) Acțiunile menționate la alineatul (2) se desfășoară, după caz, în colaborare strânsă cu alte autorități naționale competente și fără a aduce atingere competențelor specifice ale acestora.
- (5) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 67 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea unor orientări cu privire la limitele atribuțiilor autorităților de reglementare de a coopera între ele, precum și cu ACER.

Articolul 62

Atribuțiile și competențele autorităților de reglementare cu privire la centrele de coordonare regionale

- (1) În strânsă coordonare, autoritățile de reglementare regionale din regiunea de operare a sistemului în care se înființează un centru de coordonare regional:
- (a) aprobă propunerea de înființare a centrelor de coordonare regionale în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943;
 - (b) aprobă costurile legate de activitățile centrelor de coordonare regionale, care sunt suportate de operatorii de transport și de sistem și care urmează a fi luate în considerare la calcularea tarifelor, cu condiția ca acestea să fie rezonabile și adecvate;

- (c) aprobă procesul decizional bazat pe cooperare;
 - (d) asigură că centrele de coordonare regionale sunt dotate cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și îndeplinirii atribuțiilor lor într-un mod independent și imparțial;
 - (e) propun, împreună cu alte autorități de reglementare dintr-o regiune de operare a sistemului, eventuale atribuții și competențe suplimentare care să fie conferite centrelor de coordonare regionale de către statele membre din regiunea de operare a sistemului;
 - (f) asigură respectarea obligațiilor prevăzute în prezenta directivă și în alte acte legislative relevante ale Uniunii, în special în privința aspectelor transfrontaliere, și se consultă pentru a identifica împreună cazurile de nerespectare a obligațiilor de către centrele de coordonare regionale; în cazul în care autoritățile de reglementare nu au reușit să ajungă la un acord în termen de patru luni de la începerea consultărilor în ceea ce privește identificarea împreună a cazurilor de nerespectare, chestiunea este adusă la cunoștința ACER în vederea luării unei decizii, în temeiul articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942;
 - (g) monitorizează executarea coordonării sistemului și prezintă ACER un raport anual în acest sens, în conformitate cu articolul 46 din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (2) Statele membre se asigură că autorităților de reglementare le sunt conferite competențele care le permit să își îndeplinească în mod eficient și rapid atribuțiile menționate la alineatul (1). În acest scop, autoritățile de reglementare au cel puțin următoarele competențe:
- (a) de a solicita informații centrelor de coordonare regionale;
 - (b) de a efectua inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul centrelor de coordonare regionale;
 - (c) de a emite decizii comune obligatorii pentru centrele de coordonare regionale.
- (3) Autoritatea de reglementare situată în statul membru unde își are sediul centrul de coordonare regional este competentă să aplice sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare centrului de coordonare regional, în cazul în care acesta nu își respectă obligațiile care îi revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a ACER, ori să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni.

Articolul 63

Conformitatea cu codurile de rețea și cu orientările

- (1) Orice autoritate de reglementare, precum și Comisia pot solicita avizul ACER cu privire la conformitatea unei decizii luate de o autoritate de reglementare cu codurile de rețea și cu orientările menționate în prezenta directivă sau în capitolul VII din Regulamentul (UE) 2019/943.
- (2) ACER își prezintă avizul atât autorității de reglementare care l-a solicitat, respectiv, Comisiei, cât și autorității de reglementare care a luat decizia în cauză, în termen de trei luni de la data primirii solicitării de aviz.
- (3) În cazul în care autoritatea de reglementare care a luat decizia nu se conformează avizului ACER în termen de patru luni de la data primirii avizului, ACER informează Comisia cu privire la acest fapt.
- (4) Orice autoritate de reglementare poate informa Comisia, în cazul în care consideră că o decizie relevantă pentru comerțul transfrontalier, luată de o altă autoritate de reglementare, nu este conformă cu codurile de rețea și cu orientările menționate în prezenta directivă sau în capitolul VII din Regulamentul (UE) 2019/943, în termen de două luni de la data deciziei respective.
- (5) În cazul în care, fie în termen de două luni după ce a fost informată de către ACER în conformitate cu alineatul (3), ori de către o autoritate de reglementare în conformitate cu alineatul (4), fie din proprie inițiativă în termen de trei luni de la data deciziei, Comisia consideră că respectiva decizie a autorității de reglementare ridică îndoieli majore în ceea ce privește compatibilitatea cu codurile de rețea și cu orientările menționate în prezenta directivă sau în capitolul VII din Regulamentul (UE) 2019/943, Comisia poate decide examinarea mai detaliată a cazului. Într-o astfel de situație, Comisia invită autoritatea de reglementare și părțile la procedură să își prezinte observațiile.

(6) În cazul în care Comisia a decis examinarea mai detaliată a cazului, în termen de maxim patru luni de la data deciziei respective, Comisia emite o decizie finală:

- (a) de a nu ridica obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare; sau
- (b) de a solicita autorității de reglementare în cauză să își retragă decizia, pe motiv că orientările și codurile de rețea nu au fost respectate.

(7) În cazul în care Comisia nu a luat o decizie de examinare mai detaliată a cazului sau nu a luat o decizie finală în termenele prevăzute la alineatele (5) și, respectiv, (6), se consideră că nu a ridicat obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.

(8) Autoritatea de reglementare se conformează, în termen de două luni, deciziei Comisiei prin care i se solicită autorității de reglementare să își retragă decizia, și informează Comisia în consecință.

(9) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 67 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea unor orientări care să conțină detaliile procedurii care trebuie urmată în vederea punerii în aplicare a prezentului articol.

Articolul 64

Evidența datelor

(1) Statele membre solicită furnizorilor să păstreze la dispoziția autorităților naționale, inclusiv a autorității de reglementare, a autorităților naționale din domeniul concurenței și a Comisiei, timp de cel puțin cinci ani, în scopul îndeplinirii atribuțiilor care le revin, datele relevante cu privire la toate tranzacțiile din cadrul contractelor de furnizare de energie electrică și al instrumentelor derivate din domeniul energiei electrice încheiate cu clienți angro și cu operatori de transport și de sistem.

(2) Aceste date cuprind informații privind caracteristicile tranzacțiilor relevante, cum ar fi durata, regulile privind livrarea și decontarea, cantitatea, datele și termenele de executare, prețurile tranzacției, mijloacele de identificare a clientului angro în cauză, precum și informații specifice privind toate contractele de furnizare a energiei electrice și toate instrumentele derivate din domeniul energiei electrice nedecontate.

(3) Autoritatea de reglementare poate decide să pună la dispoziția participanților la piață elemente ale acestor informații, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial referitoare la anumiți actori de pe piață sau la anumite tranzacții să nu fie divulgate. Prezentul alineat nu se aplică informațiilor referitoare la instrumente financiare care intră sub incidența Directivei 2014/65/UE.

(4) Prezentul articol nu creează obligații suplimentare față de autoritățile menționate la alineatul (1) pentru entitățile care intră sub incidența Directivei 2014/65/UE.

(5) În cazul în care autoritățile menționate la alineatul (1) necesită acces la datele păstrate de entitățile care intră sub incidența Directivei 2014/65/UE, autoritățile responsabile în temeiul respectivei directive furnizează autorităților respective datele solicitate.

CAPITOLUL VIII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 65

Condiții de concurență echitabile

(1) Măsurile pe care le pot adopta statele membre în temeiul prezentei directive pentru a asigura condiții de concurență echitabile trebuie să fie compatibile cu TFUE, în special cu articolul 36, și cu dreptul Uniunii.

(2) Măsurile menționate la alineatul (1) trebuie să fie proporționale, nediscriminatorii și transparente. Măsurile respective se aplică numai după notificarea Comisiei și după primirea aprobării acesteia.

(3) Comisia acționează în urma notificării menționate la alineatul (2) în termen de două luni de la data primirii notificării. Termenul respectiv începe în ziua următoare datei primirii informațiilor complete. În cazul în care Comisia nu a acționat în acest termen de două luni, se consideră că aceasta nu are obiecții în ceea ce privește măsurile care i-au fost notificate.

Articolul 66

Derogări

(1) Statele membre care pot demonstra că au probleme majore la exploatarea sistemelor conectate mici și a sistemelor izolate mici pot solicita Comisiei derogări de la dispozițiile relevante din articolele 7 și 8 și din capitolele IV, V și VI.

Sistemele izolate mici și Franța, în ceea ce privește Corsica, pot, de asemenea, să solicite o derogare de la articolele 4, 5 și 6.

Înainte de a lua o decizie, Comisia informează statele membre cu privire la aceste solicitări, cu respectarea confidențialității.

(2) Derogările acordate de Comisie menționate la alineatul (1) sunt limitate în timp și sunt supuse anumitor condiții care vizează creșterea concurenței și integrarea cu piața internă și care garantează faptul că derogările nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile, mai multă flexibilitate, stocarea energiei, electromobilitate și consum dispecerizabil.

În cazul regiunilor ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE, care nu pot fi interconectate cu piața de energie electrică a Uniunii, derogarea nu este limitată în timp și este supusă anumitor condiții care garantează că derogarea nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile.

Deciziile prin care se acordă derogări se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(3) Articolul 43 nu se aplică în ceea ce privește Cipru, Luxemburg și Malta. În plus, articolele 6 și 35 nu se aplică în ceea ce privește Malta, iar articolele 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 și 52 nu se aplică în ceea ce privește Cipru.

În sensul articolului 43 alineatul (1) litera (b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare” nu se referă la clienții finali care desfășoară oricare dintre funcțiile de producere și/sau de furnizare a energiei electrice, fie direct, fie prin intermediul unei întreprinderi asupra căreia își exercită controlul, fie individual, fie în comun, cu condiția ca, din punctul de vedere al mediei anuale, clienții finali, inclusiv cotele lor de energie electrică produsă în întreprinderile controlate să fie consumatori neți de energie electrică și cu condiția ca valoarea economică a energiei electrice pe care o vând terților să fie nesemnificativă ca proporție în cadrul celorlalte activități comerciale pe care le desfășoară.

(4) Până la 1 ianuarie 2025, sau până la o dată ulterioară stabilită printr-o decizie în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, articolul 5 nu se aplică în ceea ce privește Cipru și Corsica.

(5) Articolul 4 nu se aplică în ceea ce privește Malta până la 5 iulie 2027. Această perioadă poate fi prelungită cu o perioadă suplimentară, care nu depășește opt ani. Prolungirea cu o perioadă suplimentară se efectuează în temeiul unei decizii în temeiul alineatului (1).

Articolul 67

Exercitarea delegării de competențe

(1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.

(2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 61 alineatul (5) și articolul 63 alineatul (9) se conferă Comisiei pe o perioadă nedeterminată de la 4 iulie 2019.

(3) Delegarea de competențe menționată la articolul 61 alineatul (5) și articolul 63 alineatul (9) poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.

(4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.

- (5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.
- (6) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 61 alineatul (5) și al articolului 63 alineatul (9) intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliul, sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Respectivul termen se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

Articolul 68

Procedura comitetului

- (1) Comisia este asistată de un comitet. Respectivul comitet reprezintă un comitet în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.
- (2) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

Articolul 69

Monitorizarea, evaluarea și raportarea efectuate de către Comisie

- (1) Comisia monitorizează și evaluează punerea în aplicare a prezentei directive și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport intermediar anexat la raportul privind starea uniunii energetice menționat la articolul 35 din Regulamentul (UE) 2018/1999.
- (2) Până la 31 decembrie 2025, Comisia evaluează punerea în aplicare a prezentei directive și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport. Dacă este cazul, Comisia prezintă o propunere legislativă, simultan sau ulterior transmiterii raportului.

Evaluarea efectuată de Comisie analizează în special dacă clienții, mai ales cei vulnerabili sau în situație de sărăcie energetică, sunt protejați în mod corespunzător prin prezenta directivă.

Articolul 70

Modificarea Directivei 2012/27/UE

Directiva 2012/27/UE se modifică după cum urmează:

1. Articolul 9 se modifică după cum urmează:

- (a) titlul se înlocuiește cu următorul text:

„Contorizarea gazelor naturale”;

- (b) la alineatul (1), primul paragraf se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Statele membre se asigură că, în măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, rezonabil din punct de vedere financiar și proporțional în raport cu eventualele economii de energie, clienții finali pentru gaze naturale dispun de contoare individuale la prețuri competitive, care reflectă cu acuratețe consumul real de energie al clientului final și care furnizează informații privind momentul efectiv al utilizării.”;

- (c) alineatul (2) se modifică după cum urmează:

- (i) partea introductivă se înlocuiește cu următorul text:

„(2) În cazul și în măsura în care statele membre implementează sisteme de contorizare inteligentă și introduc contoare inteligente de gaze naturale în conformitate cu Directiva 2009/73/CE.”;

- (ii) literele (c) și (d) se elimină.

2. Articolul 10 se modifică după cum urmează:

(a) titlul se înlocuiește cu următorul text:

„Informații privind facturarea gazelor naturale”;

(b) la alineatul (1), primul paragraf se înlocuiește cu următorul text:

„(1) În cazul în care clienții finali nu dispun de contoarele inteligente menționate în Directiva 2009/73/CE, statele membre se asigură, până la 31 decembrie 2014, că informațiile cu privire la facturarea gazelor naturale sunt fiabile, exacte și au la bază consumul real, în conformitate cu anexa VII punctul 1.1, atunci când acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și justificat din punct de vedere economic.”;

(c) la alineatul (2), primul paragraf se înlocuiește cu următorul text:

„(2) Contoarele instalate în conformitate cu Directiva 2009/73/CE permit furnizarea de informații exacte privind facturarea, bazate pe consumul real. Statele membre asigură clienților finali posibilitatea de a accesa cu ușurință informații suplimentare referitoare la consumul anterior, care permit o autoverificare detaliată.”

3. Titlul articolului 11 se înlocuiește cu următorul text:

„Costurile de acces la informațiile privind contorizarea și facturarea gazelor naturale”.

4. La articolul 13, cuvintele „articolele 7-11” se înlocuiesc cu cuvintele „articolele 7-11a”.

5. Articolul 15 se modifică după cum urmează:

(a) alineatul (5) se modifică după cum urmează:

(i) primul și al doilea paragraf se elimină;

(ii) al treilea paragraf se înlocuiește cu următorul text:

„Operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție respectă cerințele prevăzute în anexa XII.”;

(b) alineatul (8) se elimină.

6. Titlul anexei VII se înlocuiește cu următorul text:

„Cerințe minime privind facturarea și informațiile referitoare la facturare pe baza consumului real de gaze naturale”.

Articolul 71

Transpunere

(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolelor 2-5, articolului 6 alineatele (2) și (3), articolului 7 alineatul (1), articolului 8 alineatul (2) literele (j) și (l), articolului 9 alineatul (2), articolului 10 alineatele (2)-(12), articolelor 11-24, articolelor 26, 28 și 29, articolelor 31-34, articolului 36, articolului 38 alineatul (2), articolelor 40 și 42, articolului 46 alineatul (2) litera (d), articolelor 51 și 54, articolelor 57-59, articolelor 61-63, articolului 70 punctele 1-3, articolului 70 punctul 5 litera (b), articolului 70 punctul 6 și anexelor I și II până la 31 decembrie 2020. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul actelor respective.

Cu toate acestea, statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma:

(a) articolului 70 punctul 5 litera (a), până la 31 decembrie 2019;

(b) articolului 70 punctul 4, până la 25 octombrie 2020.

Atunci când statele membre adoptă respectivele dispoziții, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Acestea conțin, de asemenea, o mențiune care precizează că trimiterile, în acte cu putere de lege și acte administrative în vigoare, la directiva abrogată prin prezenta directivă se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri și de formulare a unei astfel de mențiuni.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 72

Abrogarea

Directiva 2009/72/CE se abrogă de la 1 ianuarie 2021, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre în ceea ce privește termenul de transpunere în dreptul intern și datele de aplicare a directivei prevăzute în anexa III.

Trimiterile la directiva abrogată se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa IV.

Articolul 73

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 6 alineatul (1), articolul 7 alineatele (2)-(5), articolul 8 alineatul (1), articolul 8 alineatul (2) literele (a)-(i) și litera (k), articolul 8 alineatele (3) și (4), articolul 9 alineatele (1), (3), (4) și (5), articolul 10 alineatele (2)-(10), articolele 25, 27, 30, 35 și 37, articolul 38 alineatele (1), (3) și (4), articolele 39, 41, 43, 44 și 45, articolul 46 alineatul (1), articolul 46 alineatul (2) literele (a), (b) și (c) și literele (e)-(h), articolul 46 alineatele (3)-(6), articolele 47-50, articolele 52, 53, 55, 56, 60, 64 și 65 se aplică de la 1 ianuarie 2021.

Articolul 70 punctele 1-3, articolul 70 punctul 5 litera (b) și articolul 70 punctul 6 se aplică de la 1 ianuarie 2021.

Articolul 70 punctul 5 litera (a) se aplică de la 1 ianuarie 2020.

Articolul 70 punctul 4 se aplică de la 26 octombrie 2020.

Articolul 74

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 5 iunie 2019.

Pentru Parlamentul European

Președintele

A. TAJANI

Pentru Consiliu

Președintele

G. CIAMBA

ANEXA I

CERINȚE MINIME PRIVIND FACTURAREA ȘI INFORMAȚIILE REFERITOARE LA FACTURARE

1. Informații minime care sunt incluse în factură și în informațiile de facturare
 - 1.1. Următoarele informații esențiale sunt prezentate în mod vizibil clienților finali în facturile lor, evidențiate în mod distinct față de celelalte elemente ale facturii:
 - (a) prețul de plătit și, dacă este posibil, o defalcare a prețului, împreună cu o declarație clară că toate sursele de energie pot beneficia, de asemenea, de stimulente care nu sunt finanțate prin taxele indicate în defalcarea prețului;
 - (b) data scadentă a plății.
 - 1.2. Următoarele informații esențiale sunt prezentate în mod vizibil clienților finali în facturile lor și în informațiile de facturare, evidențiate în mod distinct față de celelalte elemente ale facturii și ale informațiilor de facturare:
 - (a) consumul de energie electrică pe perioada de facturare;
 - (b) numele și datele de contact ale furnizorului, inclusiv o linie telefonică de asistență pentru consumatori și o adresă de e-mail;
 - (c) denumirea tarifului;
 - (d) data de încetare a contractului, dacă este cazul;
 - (e) informații privind posibilitatea și beneficiile schimbării furnizorului;
 - (f) codul de comutare sau codul unic de identificare al clientului final la punctul de alimentare al clientului final;
 - (g) informații privind drepturile clienților finali în ceea ce privește soluționarea alternativă a litigiilor, inclusiv datele de contact ale entității responsabile în temeiul articolului 26;
 - (h) punctul unic de contact menționat la articolul 25;
 - (i) un link sau o trimitere la locul unde pot fi găsite instrumentele de comparare menționate la articolul 14.
 - 1.3. În cazul în care facturile au la bază consumul real sau o citire de la distanță de către operator, următoarele informații sunt puse la dispoziția clienților finali în sau împreună cu facturile lor și facturile de regularizare periodice sau le sunt semnalate în cadrul acestora:
 - (a) comparații între consumul actual de energie electrică al clientului final și consumul clientului final pentru aceeași perioadă a anului anterior, sub formă grafică;
 - (b) informații de contact ale organizațiilor consumatorilor, ale agențiilor pentru energie sau ale organismelor similare, inclusiv adrese de site-uri internet, de unde se pot obține informații cu privire la măsurile disponibile de îmbunătățire a eficienței energetice pentru echipamentele care utilizează energie.
 - (c) comparații cu un client final mediu de energie normalizat sau etalonat, din aceeași categorie de consum.
2. Frecvența facturării și furnizarea informațiilor de facturare:
 - (a) facturarea pe baza consumului real se efectuează cel puțin o dată pe an;
 - (b) în cazul în care clientul final nu dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator sau în cazul în care clientul final a ales în mod activ să blocheze citirea de la distanță în conformitate cu dreptul intern, informațiile de facturare exacte, bazate pe consumul real, sunt puse la dispoziția clientului final cel puțin o dată la fiecare șase luni sau o dată la fiecare trei luni, dacă se solicită acest lucru ori în cazul în care clientul final a optat să primească facturi electronice;

- (c) în cazul în care clientul final nu dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator sau în cazul în care clientul final a ales în mod activ să blocheze citirea de la distanță în conformitate cu dreptul intern, obligațiile prevăzute la literele (a) și (b) pot fi îndeplinite printr-un sistem de autocitire periodică de către clientul final, în cadrul căruia acesta comunică operatorului citirile propriului contor; factura sau informațiile de facturare pot fi bazate pe o estimare a consumului sau pe o sumă forfetară numai în cazul în care clientul final nu a transmis o citire a contorului pentru o perioadă de facturare determinată;
- (d) în cazul în care clientul final dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator, se furnizează informații exacte de facturare bazate pe consumul real cel puțin în fiecare lună; aceste informații se pot pune la dispoziție, de asemenea, prin intermediul internetului și se actualizează cât de frecvent posibil în funcție de dispozitivele și sistemele de măsurare utilizate.

3. Defalcarea prețului pentru clientul final

Prețul pentru clientul final reprezintă suma următoarelor trei componente: componenta de energie și de furnizare, componenta de rețea (transport și distribuție) și componenta care cuprinde impozite, comisioane, taxe și tarife.

Atunci când în cadrul facturilor se prezintă o defalcare a prețului pentru clientul final, se folosesc, la nivelul întregii Uniuni, definițiile comune ale celor trei componente ale acestei defalcări, stabilite în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului (¹).

4. Acces la informații suplimentare privind consumul anterior

Statele membre impun ca, în măsura în care sunt disponibile informații suplimentare privind consumul anterior, informațiile respective să fie puse la dispoziția unui furnizor sau prestator de servicii desemnat de clientul final, la cererea clientului final.

În cazul în care clientul final dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator, acesta trebuie să aibă posibilitatea de a accesa cu ușurință informații suplimentare privind consumul anterior care să permită autoverificări detaliate.

Informațiile suplimentare privind consumul anterior includ:

- (a) date cumulative cel puțin pentru ultimii trei ani sau pentru perioada calculată de la începutul contractului de furnizare a energiei electrice, dacă aceasta din urmă este mai mică. Datele trebuie să corespundă intervalelor pentru care au fost emise informațiile de facturare frecvente; și
- (b) date detaliate în funcție de ora utilizării, pentru orice zi, săptămână, lună și an, care se pun la dispoziție clienților finali neîntârziat, prin internet sau prin interfața contorului, cel puțin pentru ultimele 24 de luni sau pentru perioada calculată de la începutul contractului de furnizare a energiei electrice, dacă această perioadă este mai mică.

5. Precizarea surselor de energie

Furnizorii de energie electrică precizează în factură contribuția fiecărei surse de energie la energia electrică achiziționată de clientul final în baza contractului de furnizare a energiei electrice (precizare la nivel de produs).

Următoarele informații sunt puse la dispoziția clienților finali în sau împreună cu facturile lor și informațiile de facturare sau le sunt semnalate în cadrul acestora:

- (a) contribuția fiecărei surse de energie la mixul de energie global al furnizorului (la nivel național, și anume în statul membru în care a fost încheiat contractul de furnizare a energiei electrice, precum și la nivelul furnizorului, dacă acesta își desfășoară activitatea în mai multe state membre) în anul precedent, în mod inteligibil și ușor de comparat;
- (b) informații despre impactul asupra mediului, cel puțin în ceea ce privește emisiile de CO₂ și deșeurile radioactive rezultate din producerea de energie electrică pe baza mixului de energie global al furnizorului din anul precedent.

În ceea ce privește litera (a) de la al doilea paragraf, pentru energia electrică obținută prin intermediul unei burse de energie electrică sau importată de la o întreprindere situată în afara Uniunii pot fi folosite cifre agregate furnizate de bursa sau de întreprinderea în cauză în cursul anului precedent.

(¹) Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale și energie electrică și de abrogare a Directivei 2008/92/CE (JO L 311, 17.11.2016, p. 1).

Pentru precizarea energiei electrice din cogenerarea de înaltă eficiență, se pot folosi garanțiile de origine emise în temeiul articolului 14 alineatul (10) din Directiva 2012/27/UE. Comunicarea energiei electrice din surse regenerabile se face utilizând garanțiile de origine, cu excepția cazurilor menționate la articolul 19 alineatul (8) literele (a) și (b) din Directiva (UE) 2018/2001.

Autoritatea de reglementare sau altă autoritate națională competentă ia măsurile necesare pentru a garanta fiabilitatea informațiilor oferite de către furnizori clienților finali în temeiul dispozițiilor de la prezentul punct, precum și faptul că aceste informații sunt transmise, la nivel național, într-un mod clar comparabil.

ANEXA II

SISTEME DE CONTORIZARE INTELIGENTĂ

1. Statele membre asigură introducerea, pe teritoriile lor, a unor sisteme de contorizare inteligentă care pot face obiectul evaluării din punct de vedere economic a costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață și pentru consumatorii individuali sau al unei evaluări a tipului de contorizare inteligentă care este rezonabil din punct de vedere economic și rentabil, precum și a termenului fezabil pentru distribuția acestora.
2. O astfel de evaluare ține seama de metodologia unei analize cost-beneficiu și de funcționalitățile minime ale sistemelor de contorizare inteligentă prevăzute în Recomandarea 2012/148/UE a Comisiei ⁽¹⁾, precum și de cele mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de securitate cibernetică și de protecție a datelor.
3. Sub rezerva acestei evaluări, statele membre sau, în cazul în care un stat membru a prevăzut astfel, autoritatea competentă desemnată, pregătesc un calendar cu un obiectiv de maximum 10 ani pentru introducerea sistemelor de contorizare inteligentă. În cazul în care instalarea sistemelor de contorizare inteligentă beneficiază de o evaluare pozitivă, cel puțin 80 % dintre clienții finali trebuie să dispună de contoare inteligente în termen de șapte ani de la data evaluării lor pozitive sau până în 2024 în cazul statelor membre care au inițiat introducerea sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă înainte de 4 iulie 2019.

⁽¹⁾ Recomandarea 2012/148/UE a Comisiei din 9 martie 2012 privind pregătirile pentru introducerea sistemelor de contorizare inteligentă (JO L 73, 13.3.2012, p. 9).

ANEXA III

TERMENUL DE TRANSPUNERE ÎN DREPTUL INTERN ȘI DATA APLICĂRII
(MENȚIONATE LA ARTICOLUL 72)

Directiva	Termen de transpunere	Data de aplicare
Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 211, 14.8.2009, p. 55)	3 martie 2011	3 septembrie 2009

ANEXA IV

TABEL DE CORESPONDENȚĂ

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
Articolul 1	Articolul 1
Articolul 2	Articolul 2
—	Articolul 3
Articolul 33 și articolul 41	Articolul 4
—	Articolul 5
Articolul 32	Articolul 6
Articolul 34	Articolul 7
Articolul 7	Articolul 8
Articolul 8	—
Articolul 3 alineatul (1)	Articolul 9 alineatul (1)
Articolul 3 alineatul (2)	Articolul 9 alineatul (2)
Articolul 3 alineatul (6)	Articolul 9 alineatul (3)
Articolul 3 alineatul (15)	Articolul 9 alineatul (4)
Articolul 3 alineatul (14)	Articolul 9 alineatul (5)
Articolul 3 alineatul (16)	—
Articolul 3 alineatul (4)	Articolul 10 alineatul (1)
Anexa I. 1 litera (a)	Articolul 10 alineatele (2) și (3)
Anexa I. 1 litera (b)	Articolul 10 alineatul (4)
Anexa I. 1 litera (c)	Articolul 10 alineatul (5)
Anexa I. 1 litera (d)	Articolul 10 alineatele (6) și (8)
—	Articolul 10 alineatul (7)
Anexa I. 1 litera (f)	Articolul 10 alineatul (9)
Anexa I. 1 litera (g)	Articolul 10 alineatul (10)
Articolul 3 alineatul (7)	Articolul 10 alineatul (11)
Anexa I. 1 litera (j)	Articolul 10 alineatul (12)
Articolul 3 alineatul (10)	—
Articolul 4	—
Articolul 5	—
Articolul 6	—
—	Articolul 11
Articolul 3 alineatul (5) litera (a) și anexa I.1 litera (e)	Articolul 12
—	Articolul 13
—	Articolul 14
—	Articolul 15
—	Articolul 16
—	Articolul 17
—	Articolul 18
Articolul 3 alineatul (11)	Articolul 19 alineatul (1)
—	Articolul 19 alineatele (2)-(6)

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
—	Articolul 20
—	Articolul 21
—	Articolul 22
—	Articolul 23
—	Articolul 24
Articolul 3 alineatul (12)	Articolul 25
Articolul 3 alineatul (13)	Articolul 26
Articolul 3 alineatul (3)	Articolul 27
Articolul 3 alineatul (7)	Articolul 28 alineatul (1)
Articolul 3 alineatul (8)	Articolul 28 alineatul (2)
—	Articolul 29
Articolul 24	Articolul 30
Articolul 25	Articolul 31
—	Articolul 32
—	Articolul 33
—	Articolul 34
Articolul 26	Articolul 35
—	Articolul 36
Articolul 27	Articolul 37
Articolul 28	Articolul 38
Articolul 29	Articolul 39
Articolul 12	Articolul 40 alineatul (1)
—	Articolul 40 alineatele (2)-(8)
Articolul 16	Articolul 41
Articolul 23	Articolul 42
Articolul 9	Articolul 43
Articolul 13	Articolul 44
Articolul 14	Articolul 45
Articolul 17	Articolul 46
Articolul 18	Articolul 47
Articolul 19	Articolul 48
Articolul 20	Articolul 49
Articolul 21	Articolul 50
Articolul 22	Articolul 51
Articolul 10	Articolul 52
Articolul 11	Articolul 53
—	Articolul 54
Articolul 30	Articolul 55
Articolul 31	Articolul 56
Articolul 35	Articolul 57
Articolul 36	Articolul 58

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
Articolul 37 alineatul (1)	Articolul 59 alineatul (1)
Articolul 37 alineatul (2)	Articolul 59 alineatul (2)
Articolul 37 alineatul (4)	Articolul 59 alineatul (3)
—	Articolul 59 alineatul (4)
Articolul 37 alineatul (3)	Articolul 59 alineatul (5)
Articolul 37 alineatul (5)	Articolul 59 alineatul (6)
Articolul 37 alineatul (6)	Articolul 59 alineatul (7)
Articolul 37 alineatul (8)	—
Articolul 37 alineatul (7)	Articolul 59 alineatul (8)
—	Articolul 59 alineatul (9)
Articolul 37 alineatul (9)	Articolul 59 alineatul (10)
Articolul 37 alineatul (10)	Articolul 60 alineatul (1)
Articolul 37 alineatul (11)	Articolul 60 alineatul (2)
Articolul 37 alineatul (12)	Articolul 60 alineatul (3)
Articolul 37 alineatul (13)	Articolul 60 alineatul (4)
Articolul 37 alineatul (14)	Articolul 60 alineatul (5)
Articolul 37 alineatul (15)	Articolul 60 alineatul (6)
Articolul 37 alineatul (16)	Articolul 60 alineatul (7)
Articolul 37 alineatul (17)	Articolul 60 alineatul (8)
Articolul 38	Articolul 61
—	Articolul 62
Articolul 39	Articolul 63
Articolul 40	Articolul 64
Articolul 42	—
Articolul 43	Articolul 65
Articolul 44	Articolul 66
Articolul 45	—
—	Articolul 67
Articolul 46	Articolul 68
Articolul 47	Articolul 69
—	Articolul 70
Articolul 49	Articolul 71
Articolul 48	Articolul 72
Articolul 50	Articolul 73
Articolul 51	Articolul 74
—	Anexa I punctele 1-4
Articolul 3 alineatul (9)	Anexa I. 5
Anexa I. 2	Anexa II
—	Anexa III
—	Anexa IV

ISSN 1977-0782 (ediție electronică)
ISSN 1830-3625 (ediție tipărită)

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

RO